The New York Times
Η εφημερίδα με τη μεγαλύτερη επιρροή στον κόσμο
Κάθε Κυριακή μαζί με την ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
WEEKEND EDITION 32 PAGES

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, *Κυριακή 12 Δεκεμβρίου 2021 • Έτος 14ο • Αρ. φύλλου 692* | Κυπριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα | www.kathimerini.com.cy | €2,90

Οι μυστικοί διάλογοι για το Βαρώσι

Το γερμανικό «όχι» σε μέτρα κατά της Τουρκίας στην ΕΠΑ COREPER και η στάση των άλλων εταίρων

Το αρνητικό «έγγραφο επιλογών», που κατά τα άλλα η Λευκωσία επεδίωκε να βελτιωθεί, δεν έγινε αποδεκτό στην πρώτη ανάγνωση των κρατών μελών, καθώς επικράτησε η απόρριψη κάθε σκέψης για επιβολή, έστω και ημίμετρων, κατά της Τουρκίας. Η «Κ» γνωρίζει πως κατά τη διάρκεια της συζήτησης η Γερμανία μπήκε μπροστά, εκφράζοντας επιφυλάξεις επί των μέτρων που προτείνονται κατά της Άγκυρας. Το «έγγραφο επιλογών» θέτει και θέμα Μέτρων Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης στο ζήτημα των υδρογονανθράκων, αδειάζοντας ουσιαστικά τη Λευκωσία, καθώς αναφέρει ότι πρέπει να εκτονωθούν οι εντάσεις αναφορικά με τις έρευνες για υδρογονάνθρακες, ενώ φροντίζει να υπενθυμίζει την ύπαρξη προτάσεων για σχετικά ΜΟΕ στο παρελθόν, μεταξύ άλλων σε σχέση με τη διαχείριση των φυσικών πόρων. **Σελ. 4**

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΚΟΚΚΙΝΟΣ

Ολο το Δημόσιο μέσα από μια οθόνη κινητού

Η ανάγκη για ψηφιακές υπηρεσίες εν μέσω πανδημίας ήταν μια μεγάλη πρόκληση, που έπρεπε να ικανοποιηθεί τάχιστα, αυτή η ανάγκη ήταν η πρώτη μεγάλη πρόκληση για τον υφυπουργό Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής Κυριάκο Κόκκινο, όπως λέει στη συνέντευξή του στην «Κ». **Σελ. 16**

ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Ανοιξε το κουτί της Πανδώρας για δήμους

Σε δύσκολες ατραπούς έχει εισέλθει η μεταρρυθμιστική διαδικασία για την τοπική αυτοδιοίκηση. Ο χάρτης της νέας τοπικής αυτοδιοίκησης για τους δήμους θα κριθεί στο κομματικό παρασκήνιο, το οποίο βρίσκεται σε εξέλιξη. **Σελ. 10**

ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ

Σε στασιμότητα το μεταναστευτικό

Χωρίς ορατές προοπτικές επιτυχούς κατάληξης σύντομα παραμένει ο δρόμος της αναζήτησης συμφωνίας για ένα νέο Πακέτο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο ή μια συνεκτική πολιτική μεταξύ των κρατών μελών. **Σελ. 8**

ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΑ

Εκλογές στη δίνη πολλαπλών κρίσεων

Οι «εκλογές» στα Κατεχόμενα εκτός από τη σύνθεση της νέας «βουλής» θα αναδείξουν την επόμενη «κυβέρνηση». Η τ/κ Δεξιά θα συμμετάσχει με την ελπίδα της εξασφάλισης της αυτοδυναμίας, ενώ η τ/κ Αριστερά επιχειρεί να εμποδίσει την ενίσχυση της αντίπαλης παράταξης. **Σελ. 6**

ΔΙΕΘΝΗ

Αναζητείται λύση για το Ουκρανικό

Ο Ρώσος πρόεδρος Πούτιν ζήτησε από τον Αμερικανό ομόλογό του γραπτή εγγύηση ότι το ΝΑΤΟ δεν θα επεκταθεί ποτέ στην Ουκρανία. Ο δε Τζο Μπάιντεν πρότεινε μια συνολική διαπραγμάτευση, με τη συμμετοχή και ευρωπαϊκών κρατών. **Σελ. 22**

Ενα λαμπερό χριστουγεννιάτικο δώρο

Μπορεί να καθυστέρησε αρκετά χρόνια, μπορεί να την ακριβοπληρώσαμε, αλλά σήμερα έχουμε ένα φαντασμαγορικό έργο. Μια πλατεία διεθνών προδιαγραφών. Την Πλατεία Ελευθερίας στην καρδιά της Λευκωσίας. Το έργο της Ζάχα Χαντίντ και του Κύπριου αρχιτέκτονα - συνεταίρου της Χρίστου Πασά εγκαινιάστηκε την Παρασκευή το βράδυ από τον Πρόεδρο Αναστασιάδη και τον δήμαρχο Κωνσταντίνο Γιωρκάτζη. Απαστράπτουσα, φωταγωγημένη και ντυμένη στα γιορτινά της η Πλατεία Ελευθερίας αποτελεί κόμβο ιστορικό αλλά και εμπορικό. Είναι ο κρίκος που συνδέει την παλιά με τη νέα πόλη και το κέντρο που συνδέει τις εμπορικές οδούς της πρωτεύουσας, Λήδρας, Μακαρίου, Στασικράτους και άλλες.

Στρατηγική εμβάθυνση επιχειρεί η Αθήνα

Ενίσχυση θαλάσσιας αποτροπής

Η κυβέρνηση Κυριάκου Μητσοτάκη επιχειρεί άνοιγμα σε νέες χώρες, διατήρηση υπαρχουσών σχέσεων και άσκηση πολιτικής διπλής τροχιάς με Ρωσία και ΝΑΤΟ. Αγορά 15 πλοίων ώς το 2026. **Σελ. 18**

Αλλαγές στο φορολογικό πλαίσιο

Νέα δεδομένα από εταιρικό φόρο και απόφαση του Ecofin για ΦΠΑ

Νέα δεδομένα στο φορολογικό τοπίο της Κύπρου φέρνουν το «πράσινο» του Ecofin για μειωμένους συντελεστές ΦΠΑ σε κράτη σε συγκεκριμένα προϊόντα και υπηρεσίες και η απόφαση για επιβολή παγκόσμιου εταιρικού φορολογικού συντελεστή ύψους 15% σε μεγάλες πολυεθνικές επιχειρήσεις. Στόχος της Κύπρου είναι να βελτιώσει το εθνικό φορολογικό της πλαίσιο. Σχετικά με την απόφαση του Ecofin, πηγές του ΥΠΟΙΚ δήλωναν στην «Κ» ότι δεν υπάρχει κάτι συγκεκριμένο τη δεδομένη στιγμή. Οσον αφορά την αύξηση του εταιρικού φόρου εκτιμάται ότι δεν θα επηρεάσει σε ουσιαστικό βαθμό τις ξένες επενδύσεις. **Οικονομική, σελ. 3**

ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ

Το παιχνίδι διευρύνεται στην Αν. Μεσόγειο

Η επάνοδος της ExxonMobil θα κρίνει την προοπτική εξεύρεσης κοιτασμάτων πέριξ του «Γλαύκου», ενώ η κίνηση στο τεμάχιο «5» δείχνει το ενδιαφέρον και για την εν δυνάμει ανακάλυψη και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων. **Σελ. 8**

ΑΚΕΛ-ΔΗΚΟ

Τα δύο ονόματα στο τραπέζι

Ο Νικόλας Παπαδόπουλος και ο Γιώργος Παμπορίδης βρίσκονται επί του παρόντος στο τραπέζι ως εν δυνάμει υποψήφιοι για το ενδεχόμενο συνεργασίας ΑΚΕΛ-ΔΗΚΟ. Έχουν ήδη γίνει επαφές μεταξύ των δύο κομμάτων αλλά και κρούσεις στον Γιώργο Παμπορίδη. **Σελ. 17**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Κοινωνικό συμβόλαιο

Η μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ήταν ο λόγος που η υπέρτατη δημοκρατική πράξη, αυτή των εκλογών, αναβλήθηκε. Αναβλήθηκαν οι δημοτικές ώστε η μεταρρύθμιση να προχωρήσει ομαλά και πριν αλέκτορα φωνήσαι, όλα τίθενται εν αμφιβόλω! Οι εκπρόσωποι του λαού, σε κάθε βαθμίδα, και πολύ περισσότερο όταν είναι μέλη της Βουλής, έχουν χρέος να εμπνέουν εμπιστοσύνη διά λόγων και πράξεων, με παλινωδίες όμως όπως αυτές των τελευταίων ημερών τραυματίζεται η σχέση εμπιστοσύνης πολίτη και πολιτικού και κατ' επέκταση η ίδια η Πολιτεία, αφού δημιουργούνται άσχημα προηγούμενα. Οι βουλευτές αντιπρόσωποι του λαού υπέγραψαν ένα κοινωνικό συμβόλαιο και δεν θα πρέπει ποτέ να το καταγγέλλουν μονομερώς, εκτός από παράνομο είναι και ανήθικο.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

«Θα καλλιεργούμε και στις ταράτσες»

Οι αρχιτέκτονες της Συμφωνίας του Παρισιού για την Κλιματική Αλλαγή, Κριστιάνα Φιγκέρες και Τομ Ρίβετ-Κάρνακ, μιλάνε στην «Κ» και λένε πως είναι αισιόδοξοι για τις δεσμεύσεις των χωρών στο Παρίσι και στη Γλασκώβη, αλλά εκφράζουν τη δυσαρέσκειά τους όταν βλέπουν καθυστερήσεις στην εφαρμογή τους. **Ζωή, σελ. 1**

ΜΟΥΣΙΚΗ

Φέγγαρος Reacts και Φεστιβάλ

Ο Λευτέρης Μουμτζής μιλάει στην «Κ» για την απήχηση των δύο Φέγγαρος Reacts που διοργάνωσε η Louvana Records και λέει πως προετοιμάζονται για το μεγάλο καλοκαιρινό φεστιβάλ του Φέγγαρου, προχωρούν όμως με συνειδητά, συνετά και συγκρατημένα βήματα. **Ζωή, σελ. 8**

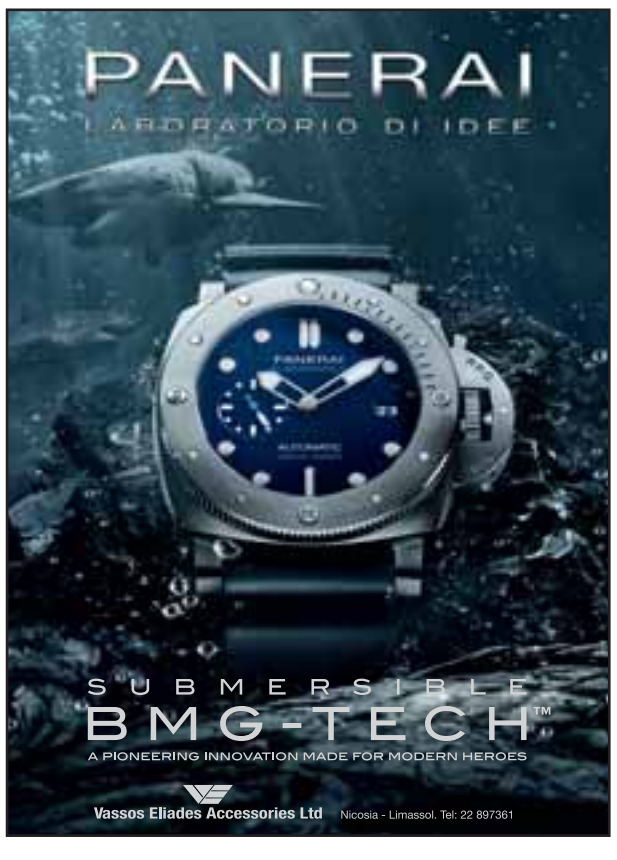

ΤΑ ΙΟΥΛΙΑΝΑ / *Γράφει ο* **ΣΤΑΥΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ**

Τσάι και συμπάθειες

Η Ιουλία Παλαιολόγου Ουίλσον ζέστανε τα scones και τα σέρβιρε με σπιτικές μαρμελάδες. Το καρέ τα απόλαυσε με τσάι Royal Blend του Fortnum and Mason καθότι, όπως υπέδειξε η οικοδέσποινα, «Μπορεί η πανδημία να μας εγκλώβισε στη βραχονησίδα, οι πατροπαράδοτες παραδόσεις όμως της αγγλόφωνης δεξιάς πρέπει να τηρούνται». Οι κυρίες διά του λόγου το αληθές απάντησαν εν χορώ: «Στο Λονδίνο αδελφές μου, στο Λονδίνο» κι ύστερα έδωσαν της χολιστερίνης να καταλάβει.

Αφού χλαπάκιασαν αρκετά για ν' ανακτήσουν δυνάμεις, οι κυρίες ήταν πλέον έτοιμες να παρακολουθήσουν την παρουσίαση του πονήματος «Η Κύπρος ενώπιον των προκλήσεων του μέλλοντος» με τη βαριά υπογραφή της τέως υπουργού και νυν επί παντός επιστητού Έμιλυς Γιολίτη. Αλλά επειδή καμιά τους δεν είχε τα κουράγια να διαβάσει ένα κείμενο 2571 (!) λέξεων, η Ιουλία ανάθεσε το βαρύ καθήκον στη γενικών καθηκόντων dame de compagnie Σβετλάνα Αλεξάντροβα.

Η Ρωσίδα ξεκίνησε την εισήγησή της από το... 416 π.Χ. αλλά πριν προλάβει να ολοκληρώσει τη φράση της αντέδρασε η αριστερή (με την καλή έννοια) Κουλλίτσα Κυριακού. «Αν η Τέως εν αθκιασερή, εμείς τι φταίμε;» ρώτησε, όμως μετά από το αυστηρό βλέμμα που της έριξε η οικοδέσποινα αναγκάστηκε να μαζευτεί. Ακολούθησε μια αργόσυρτη ανάγνωση, που στα αφτιά τους ηχούσε σαν μια αιωνιότητα και μια μέρα.

Η Σβετλάνα Αλεξάντροβα ανέλυσε την παρέμβαση της Τέως, η οποία δεν άφησε πολιτική παράμετρο παραπονεμένη: Από την κριτική στον Μητσοτάκη που δεν αναφέρθηκε στο Κυπριακό στην ομιλία του στον ΟΗΕ, μέχρι την εισήγηση για σύμπλευση με το Ισραήλ, την εγκατάλειψη της Διζωνικής Δικοινοτικής Ομοσπονδίας, την κριτική στην κυβέρνηση για το πρόγραμμα πολιτογραφήσεων, τις προτάσεις για την οικονομία, το μεταναστευτικό και άλλα εξίσου κρίσιμα θέματα υψηλής πολιτικής. «Πρόκειται για ένα μανιφέστο!», κατέληξε θριαμβευτικά η Ρωσίδα.

Στο διαμέρισμα της Κωστή Παλαμά η οικοδέσποινα πρόσφερε τσάι του Fortnum and Mason με σπιτικά scones και τρέχουσα πολιτική επικαιρότητα για επιδόρπιο.

«Κάνα πικάντικο δεν έχει;» ρώτησε η Ευγενία η Καλαμαρού καθώς ήταν μπουκωμένη με ένα ακόμα scone αλειμμένο με μαρμελάδα βερίκοκο. «Ένα είναι το πικάντικο» παρενέβη η Ιουλία. «Η αναφορά στην "επόμενη Προέδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας", που αν δεν υπονοεί την Ερατώ Κοζάκου Μαρκουλλή μαντέψτε τι έχει στο μυαλό της η πονηρή Έμιλυ».

«Άντε, να κατέβει υποψήφια για τις προεδρικές και η Τέως Υπουργός Πρετ α Πορτέ, να δώσει χαρά στο κοσμικό crowd που αναζητεί τον φυσικό του ηγέτη». «Την», τη διόρθωσε η Ιουλία. «Γένους θηλυκού».

Αξιοσημείωτο στο Μανιφέστο της Τέως είναι επίσης και το άδειασμα του Νίκου Χριστοδουλίδη για τις εξελίξεις στο Βαρώσι. «Μπροστά στην πολιτική χυδαιότητα του Μακάριου Δρουσιώτη αυτό μοιάζει με πταίσμα» αποφάνθηκε η Ιουλία και ενημέρωσε το καρέ για το τουίτ που εκτόξευσε την πίεσή της στο 18. «Ο Χριστοδουλίδης ανέβασε μια φωτογραφία με τον αδελφό του Σάββα, γράφοντας "Κάποιες απώλειες δεν συνηθίζονται ποτέ". Αυτή την ανθρώπινη στιγμή χαρακτήρισε ο Μακάριος Δρουσιώτης ως "πολιτικό μάρκετινγκ", αποδεικνύοντας ότι η πολιτική μικρόνοια δεν είναι προνόμιο μόνο των πολιτικών». «Και η μικροπρέπεια επίσης» σχολίασε η Καλαμαρού, η οποία όσο και να διαφωνεί με τον Χριστοδουλίδη, άλλο τόσο απεχθάνεται τη μικροπολιτική.

Τα νέα για το τουίτ προκάλεσαν δυσθυμία στο καρέ. «Ας πούμε κάτι ανάλαφρο να ευθυμήσωμεν κοπέλες» πρότεινε η οικοδέσποινα και όπως τον πνιγμένο που πιάνεται από τα μαλλιά του έτσι κι αυτή πιάστηκε από την τρέχουσα πολιτική επικαιρότητα...

Η αλήθεια είναι ότι το συνέδριο των Οικολόγων δύσκολα μπορεί να ανεβάσει το κέφι, όσο φύσει αισιόδοξος κι αν είναι κανείς. Κι ούτε βεβαίως τρέμει το φυλλοκάρδι των Κυπραίων, εάν ηγέτης του Κινήματος θα παραμείνει ο συμπαθέστατος κατά τ' άλλα Χαράλαμπος Θεοπέμπτου. Πλην όμως, ακόμα και στις πιο βαρετές πολιτικές ειδήσεις, ο διάβολος κρύβεται στις λεπτομέρειες. «Τουτέστιν, στην υποψηφιότητα για την προεδρία του κυρίου Σωτήρη Χρίστου» ενημέρωσε το καρέ η Ιουλία. «Ο οποίος αρνήθηκε να δώσει στη δημοσιότητα φωτογραφία του, γιατί δεν θέλει είπε να... αποκαλυφθεί το πρόσωπό του! Τι ακούω, Θεέ μου, γριά γυναίκα και δεν τρελαίνομαι;».

«Σε άλλα νέα, οι αντιεμβολιαστές έγραψαν σε σχολείο το σύνθημα "Ελευθερία ή Θάνατος" επιβεβαιώνοντας ότι η βλακεία είναι ανίκητη. Στον αντίποδα, ο υπουργός Χατζηπαντέλας δήλωσε "Αν ήμουν γυναίκα και έγκυος θα έκανα άμεσα το εμβόλιο", επιβεβαιώνοντας ότι όταν τον έπλασε ο θεός του Λόφου πρέπει να είχε προφανώς έμπνευση, μεγάλη έμπνευση! Δεν μεταδίδω άλλο...» κατέληξε αποκαμωμένη η χήρα και ζήτησε από τη Ρωσίδα να προσθέσει λίγο μπράντι μέσα στο τσάι της.

Είχε νυχτώσει πια για τα καλά. Στην τηλεόραση έπαιζε ένα τρέιλερ της «Φάρμας» με ένα τσούρμο ανθυποσελέμπριτις να συνωστίζονται για λίγα ψίχουλα δημοσιότητας. Το πρώην σεξ σύμπολ Σάσα Μπάστα, ο πρώην ζεν πρεμιέ Σταμάτης Γαρδέλης, η πρώην tvstar Μαίρη Μηλιαρέση, η πρώην λαϊκή φίρμα Αγγελική Ηλιάδη, ο πρώην νομάρχης Παναγιώτης Ψωμιάδης...

«Τόσοι πολλοί πρώην στριμωγμένοι στον τηλεοπτικό σκουπιδότοπο» σκέφτηκε η Ιουλία, αλλά δεν είπε κάτι. Η ανάρτηση στα social media, άλλωστε, τα έλεγε όλα: "Πριν ακριβώς 21 χρόνια, ο τότε νομάρχης Παναγιώτης Ψωμιάδης έπνεε μένεα γιατί ένας αριστούχος μαθητής από την Αλβανία κρατούσε στην παρέλαση την ελληνική σημαία. Σήμερα ο μαθητής αυτός είναι επίκουρος καθηγητής παθολογίας στη Νέα Υόρκη".

«Τσάι και συμπάθειες» είπε η χήρα σηκώνοντας την κρυστάλλινη καράφα. Χωρίς να ρωτήσει καν, σέρβιρε τις κυρίες μπράντι για να παν τα φαρμάκια κάτω.

stavros.christodoulou@gmail.com

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:
ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

90 χρόνια πρίν στην «Κ»

12.12.1931

ΚΟΙΝΕΣ ΘΥΣΙΕΣ: Η δήλωσις του κ. Μπρύνιγκ ότι η Γερμανία δεν θα δυνηθή να επαναλάβη την καταβολήν των επανορθώσεων χωρίς να εκπλήξη τινά προεκάλεσε βαθείαν εντύπωσιν διά την κατηγορηματικότητά της. Ο κ. Νταλαντιέ [φωτ.] εις άρθρον του δημοσιευόμενον εις την «Δημοκρατίαν» γράφει ότι και η Γαλλία δέον να κατανοήση ότι η παγκόσμιος κρίσις μόνον διά κοινών θυσιών δύναται να καταπολεμηθή.

ΕΜΠΟΡΙΑ ΕΝΤΥΠΟΥ ΧΑΡΤΟΥ: Διότι έως τώρα και εδώ, όπως παντού αι μεταξύ εφημερίδος και αναγνώστου σχέσεις εστηρίζοντο τόσον πολύ εις το περιεχόμενον, την απόκλισιν, την μορφήν και το παρελθόν της εφημερίδος και ήσαν τόσον ακλόνητοι και στεναί ώστε με τίποτε, όχι με ένα βιβλίον ή με ένα λαχείον ή με ένα φωνογράφον, δεν ήταν δυνατόν να αλλάξουν. [...] Τώρα όμως, όπως διεσείσθησαν και κατεκλονίσθησαν τα πάντα εδώ υπό την πίεσιν του συμφέροντος, ούτω διεσείσθη και κατεκλονίσθη η σχέσις εφημερίδος και αναγνώστου και ούτω, αφού διεσείσαμεν την σχέσιν αυτήν μέσω δώρων, υποσχέσεων, προικών, βιβλιοθηκών, κινδυνεύομεν να δημιουργήσωμεν ένα κοινόν το οποίον θα καταστή κάποτε εύκολος λεία παντός ξένου, πάσης προπαγάνδας, παντός υπόπτου. Ημείς λοιπόν, [...] δεν έχομεν το δικαίωμα να μένωμεν απαθείς θεαταί του κινδύνου και, αφελώς πιστοί εις την ευπρέπειαν και τας παραδόσεις μας, να εγκαταλείψωμεν αμαχητεί το κοινόν εις χείρας παντός σήμερον επιτηδείου, αύριον τυχοδιώκτου, μεθαύριον ίσως εχθρού της πατρίδος μας. Το κοινόν αυτό έχομεν καθήκον όλοι, και ημείς και οι άλλοι συνάδελφοι, να το προστατεύσωμεν καλούντες αυτό προς ημάς. Με την φωνήν μας. Και, αν η φωνή μας δεν φθάνη, με τας σελίδας μας. Και αν αυταί δεν αρκούν, με την τιμήν του Φύλλου. Και έπειτα με Δώρα, με υποσχέσεις, με τα πάντα, όπως αυτοί.

ΑΥΘΟΡΜΗΤΩΣ / *Γράφει ο* **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**

Αναβολής το ανάγνωσμα Ι

Όλα είναι έτοιμα, μένουν οι λεπτομέρειες, προς το συμφέρον των πολιτών η μεταρρύθμιση, εξοικονόμηση πόρων και ανθρώπινου δυναμικού, υπάρχει συναίνεση, γι' αυτό άλλωστε αναβάλλουμε και τις δημοτικές εκλογές, μην ανησυχείτε. Και ξαφνικά σύννεφα βαριά στον ορίζοντα, δεν τα βρίσκουν τα κόμματα, άλλος για πέντε ομιλεί, και άλλος για 17 και ο παρακάτω για είκοσι και ουχί λιγότερους δήμους και κοινότητες. Και μοιάζει η μεταρρύθμιση σαν το καζαντί, σαν τη ρουλέτα. Αλλά το πιο ωραίο είναι ότι ακούγοντας τους βουλευτές να μιλάνε για την αλλαγή των σχεδίων, θυμώνεις περισσότερο, αφού όλοι μα όλοι διαβεβαιώνουν πως δεν τρέχει και τίποτα, τι σήμερα, τι αύριο, τι αργότερα. Χρόνος υπάρχει. Δεν θέλω να πιστέψω ότι μας δουλεύουν ψιλό γαζί, έρχονται και Χριστούγεννα και δεν θέλω να κολαστώ!

Αναβολής το ανάγνωσμα ΙΙ

Και μιας και μιλάμε για αναβολές και τη Βουλή μας και τους πολιτικούς μας, τα ίδια είχαμε και με τη συζήτηση για την κατ' άρθρο συζήτηση του νομοσχεδίου για τη δημιουργία υφυπουργείου Πολιτισμού. Ξαφνικά, την περασμένη εβδομάδα γέμισε η ατζέντα της Επιτροπής Παιδείας και Πολιτισμού της Βουλής των Αντιπροσώπων και δεν συζητήθηκε το θέμα, διότι δεν προλάβαιναν. Έτσι, όλα μετακινήθηκαν για τον Ιανουάριο και έχει ο γιαραμπής. Άλλωστε, από υφυπουργεία είμαστε κομπλέ, και αυτά δεν θα είναι πρόβλημα, για όταν θα λυθεί το Κυπριακό. Πάντως, μπράβο τους στο Τμήμα Αρχαιοτήτων, μένουν απαρασάλευτοι στο αίτημά τους να παραμείνουν υπό τη σκέπη του υπουργείου Μεταφορών και διπλά μπράβο τους που καταφέρνουν να κρατάνε έτσι καρφωμένη στη γη τη δημιουργία ενός ενιαίου πολιτιστικού φορέα. Δεν ξέρω, αλλά θα έπρεπε να είχαν εξαγάγει την τεχνογνωσία τους και στις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, και στο Τμήμα Ναυτιλίας και στον ΚΟΤ, που τους έπιασαν κορόιδα και τους έκαναν λειτουργούς άνευ υπουργού!

Παραπομπή στις ελληνικές καλένδες, η αγαπημένη μας συνήθεια και ταιριάζει παντού, φοριέται παντού, στη δε Βουλή, είναι το τελευταίο τρεντ!

Ωρέ, πού πάμε!

Μία ακόμη θλιβερή είδηση ο βανδαλισμός σε δημοτικό σχολείο της Πάφου, και ειλικρινά δεν ξέρω πώς πρέπει ν' αντιμετωπιστούν αυτοί οι άνθρωποι. Η κατάσταση έχει φτάσει στο αμήν και πραγματικά κάτι πρέπει να γίνει. Και μαζί με αυτό έχεις και την ανακοίνωση για πορεία διαμαρτυρίας ενάντια στον αυταρχισμό και τη διαφθορά από το κίνημα «Ως Δαμέ». Εννοείται ότι η ελευθερία διαδηλώσεων είναι αδιαπραγμάτευτη, αλλά το σημείο «Υγεία χωρίς αποκλεισμούς. Ελεύθερη και διευκολυμένη πρόσβαση σε εμβόλια και ράπιντ τεστ χωρίς όρους ή αντίτιμο. Τέλος στους αποκλεισμούς από χώρους καθημερινών αναγκών και ψυχαγωγίας βάσει εμβολιαστικής κατάστασης» νομίζω πως είναι άστοχο, ιδίως αυτή την περίοδο. Δεν ξέρω, αλλά η θρησκοληψία και ο φασισμός δεν εκτρέφονται, κατά την άποψή μου, με τα μέτρα της κυβέρνησης για περιορισμό της μετάδοσης του κορωνοϊού. Επίσης, δεν κατάλαβα τη φράση «στημένη κόντρα ανάμεσα στο δίπολο κυβέρνησης – αρνητών».

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: Δημητρης Λοττιδης • Διευθύντρια: Μαρινα Οικονομιδου • Σύμβουλος Εκδοσης: Αλκης Ανδρεου
Υπεύθυνος Υλης: Αποστολος Κουρουπακης • Υπεύθυνος Ατελιέ: Παντελης Δαμιανου

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: Αλεξης Παπαχελας • Διεύθυνση συντάξεως: Κωστης Φαφουτης - Νοτης Παπαδοπουλος

E L I T E

ΝΕΑ ΜΕΤΑΛΛΙΚΗ ΚΑΡΤΑ

ΕΝΑΣ ΚΟΣΜΟΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΝΟΜΙΩΝ

bankofcyprus.com.cy

Τράπεζα Κύπρου

Στο δάπεδο ο πήχης των «κυρώσεων»

Γερμανικό «όχι» σε μέτρα κατά της Τουρκίας – Το «έγγραφο επιλογών» αδειάζει τη Λευκωσία για τους υδρογονάνθρακες

Του **ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ**

Στο δάπεδο τοποθέτησε η Γερμανία τον πήχη επιβολής ενδεχόμενων κυρώσεων κατά της Τουρκίας, η οποία μετά τις πειρατικές ενέργειες στην κυπριακή ΑΟΖ φαίνεται να ξεγλιστράει πλέον και στο ζήτημα των Βαρωσίων, εξασφαλίζοντας πρωτοφανή ανοχή των εταίρων της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ε.Ε., αναφορικά με το πιλοτικό άνοιγμα του 3,5% της περίκλειστης πόλης.

Αυτά που έγιναν τα τελευταία εικοσιτετράωρα, παραπέμπουν σε μια εξαιρετικά δύσκολη συζήτηση για τη Λευκωσία, αύριο στο Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων, για δύο λόγους:

(1) Αφενός, γιατί το «έγγραφο επιλογών» για ενδεχόμενα μέτρα είναι προκλητικά ανεπαρκές στην υφιστάμενή του μορφή. Όχι μόνο δεν τραβάει το αφτί της Τουρκίας και δεν περιλαμβάνει κανένα ουσιαστικό μέτρο εις βάρος του καθεστώτος Ερντογάν, αλλά αντίθετα βάζει δύσκολα στην Κυπριακή Δημοκρατία. Τόσο στο Κυπριακό όσο και στο ζήτημα των υδρογονανθράκων, όπου θέτει θέμα ΜΟΕ, παραπέμποντας σε προτάσεις του παρελθόντος, αναφορικά με τη διαχείριση των φυσικών πόρων της Κύπρου, αδειάζοντας τη Λευκωσία και κλείνοντας το μάτι στην Άγκυρα. Αν μάλιστα αναλογιστούμε ότι στη συγγραφή του «εγγράφου επιλογών», η Ε.Ε. ζήτησε τη συμβολή του ΟΗΕ, τότε καθίσταται ακόμη πιο προφανές ότι η όλη προσπάθεια στοχεύει στη δημιουργία ενός μείγματος, με επικίνδυνες προεκτάσεις στο Κυπριακό.

(2) Αφετέρου, γιατί ακόμη και αυτό το ανεπαρκές, αρνητικό «έγγραφο επιλογών» (το οποίο η Λευκωσία επιδιώκει να τροποποιηθεί), δεν έγινε αποδεκτό στην «πρώτη ανάγνωση» των εταίρων της Κύπρου, καθώς αυτό που επικράτησε ήταν η απόρριψη κάθε σκέψης για επιβολή έστω και ημίμετρων κατά της Τουρκίας.

Όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ», σε επίπεδο συμμαχιών, η Γερμανία οργάνωσε ένα ισχυρό λόμπι κρατών, μπαίνοντας μάλιστα μπροστά και προκαταλαμβάνοντας την αυριανή συνεδρία των Υπουργών Εξωτερικών. Οι ίδιες πληροφορίες της «Κ» αναφέρουν ότι ο εκπρόσωπος της Γερμανίας ανέφερε χαρακτηριστικά: «Το μέγιστο που θα μπορούσαν να πράξουν οι υπουργοί στο επικείμενο ΣΕΥ (σ.σ. αυριανό Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων) είναι να σημειώσουν το "έγγραφο επιλογών", αλλά δεν μπορούν να λάβουν αποφάσεις». Με άλλα λόγια, αύριο οι υπουργοί Εξωτερικών μπορούν να πουν ό,τι θέλουν, περιλαμβανομένης και της κλασικής έκφρασης αλληλεγγύης προς την Κύπρο. Αλλά, όχι και να αποφασίσουν μέτρα κατά της Τουρκίας, όπως επεσήμανε η Γερμανία, η οποία μάλιστα δεν δίστασε να εκφράσει «σοβαρές επιφυλάξεις» επί των μέτρων που προτείνονται στο πλαίσιο του «εγγράφου επιλογών» κατά της Άγκυρας, παρά το γεγονός ότι είναι προκλητικά ανεπαρκή. Ο εκπρόσωπος της Γερμανίας αντιπρότεινε μάλιστα Μέτρα Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης, φωτογραφίζοντας θέμα διαχείρισης των υδρογονανθράκων (όπως επιχειρεί και το «έγγραφο επιλογών»). Υπέδειξε μάλιστα ότι «δεν είναι προς όφελός μας να προκαλέσουμε ζημιά στην κοινωνία των «Τούρκων πολιτών», καθιστώντας για ακόμη μια φορά σαφές ότι το Βερολίνο και υπό τη νέα κυβέρνηση, στη μετά Μέρκελ εποχή, αντιτίθεται στην επιβολή ακόμη και «συμβολικών μέτρων» κατά της Τουρκίας.

Το μέγιστο που θα μπορούσαν να πράξουν οι υπουργοί στο επικείμενο ΣΕΥ (σ.σ. αυριανό Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων) είναι να σημειώσουν το "έγγραφο επιλογών", αλλά δεν μπορούν να λάβουν αποφάσεις», ανέφερε ο εκπρόσωπος της Γερμανίας.

Άλλωστε, το «έγγραφο επιλογών» που ετοίμασαν από κοινού η ΕΥΕΔ και η Κομισιόν και το οποίο μπήκε στο τραπέζι της COREPER την περασμένη Τετάρτη, προτείνει κατ' ευφημισμόν κάποια «μέτρα» κατά της Τουρκίας, βάζοντας κυριολεκτικά δύσκολα για τη Λευκωσία. Ας δούμε τα βασικά του σημεία.

Ενδεχόμενα μέτρα:

- Έκκληση προς την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων να περιορίσει περαιτέρω την ήδη περιορισμένη δανειοδότηση που παρέχεται προς την Τουρκία. Κάτι που πρακτικά δεν δημιουργεί κανένα ουσιαστικό μοχλό πίεσης προς την Άγκυρα, καθώς ήδη η ΕΤΕπ έχει ήδη κλειστή τη στρόφιγγα της χρηματοδότησης προς την Τουρκία.

- Περιορισμός των ήδη περιορισμένων κονδυλίων που παρέχονται προς την Τουρκία για προενταξιακά προγράμματα. Και σε αυτό το επίπεδο, ισχύουν όσα και πιο πάνω, καθώς ήδη τα προενταξιακά προγράμματα που στηρίζονται από την Ε.Ε. στην Τουρκία, είναι ελάχιστα και συνεπώς το κόστος για τον Ερντογάν είναι αναλογικά ανεπαίσθητο.

- Εγκαθίδρυση ενός νομικού πλαισίου κυρώσεων, το οποίο ωστόσο θα αφορά φυσικά και νομικά πρόσωπα, όπως ακριβώς στην περίπτωση της ΑΟΖ, όπου τοποθετήθηκαν στη λίστα κυρώσεων τρία μόνο φυσικά πρόσωπα. Δηλαδή, το νομικό πλαίσιο, εάν και εφόσον εγκριθεί, θα αφορά φυσικά και νομικά πρόσωπα που συμμετέχουν στο «πιλοτικό άνοιγμα» τμήματος της περίκλειστης πόλης της Αμμοχώστου και όχι την ίδια την Τουρκία και τους ηγέτες της που έχουν δρομολογήσει τις ενέργειες αυτές.

> *Ο εκπρόσωπος της Γερμανίας αντιπρότεινε Μέτρα Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης, φωτογραφίζοντας θέμα διαχείρισης των υδρογονανθράκων (όπως επιχειρεί και το «έγγραφο επιλογών»).*

Τα πιο πάνω ανεπαρκέστατα «ενδεχόμενα μέτρα» συνοδεύονται μάλιστα και από τρία στοιχεία, τα οποία καθιστούν το «έγγραφο επιλογών» εξαιρετικά αρνητικό και επικίνδυνο για τη Λευκωσία:

Όπως επισημάναμε και πιο πάνω, το «έγγραφο επιλογών» θέτει θέμα Μέτρων Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης στο ζήτημα των υδρογονανθράκων, αδειάζοντας ουσιαστικά τη Λευκωσία και κάνοντας συνάμα πλάτες στις επιδιώξεις της Άγκυρας και του ψευδοκράτους. Αναφέρει ότι πρέπει να εκτονωθούν οι εντάσεις αναφορικά με τις έρευνες για υδρογονάνθρακες, ενώ φροντίζει να υπενθυμίσει την ύπαρξη προτάσεων για σχετικά ΜΟΕ στο παρελθόν, μεταξύ άλλων σε σχέση με τη διαχείριση των φυσικών πόρων.

Παραπέμπει στην «Πράσινη Συμφωνία» και στην ευθυγράμμιση με τους περιβαλλοντικούς στόχους της Ε.Ε., δημιουργώντας την εντύπωση ότι παρεμβαίνει στα εσωτερικά της Κύπρου και φωτογραφίζοντας αναστροφή των προθέσεων εκμετάλλευσης των υδρογονανθράκων που έχουν εντοπιστεί. Αναφέρεται στην ενεργειακή μετάβαση, επισημαίνοντας ότι παρέχει ευκαιρίες οι οποίες μπορούν να μειώσουν τις εντάσεις, ευθυγραμμίζοντας παράλληλα την κατάσταση με τους περιβαλλοντικούς στόχους της Ε.Ε. μέσω της Πράσινης Συμφωνίας.

Δημιουργεί την εντύπωση ότι το ζήτημα της περίκλειστης πόλης της Αμμοχώστου είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με την επίλυση του Κυπριακού, θέση που ως γνωστόν προβάλλουν η Άγκυρα και το ψευδοκράτος.

Αυτές είναι οι βασικές παράμετροι του «εγγράφου επιλογών» (τρίτο κατά σειράν προσχέδιο), όπως έχει υποβληθεί στην Επιτροπή Μονίμων Αντιπροσώπων COREPER, όπου τοποθετήθηκαν μόνο η Κύπρος και η Ελλάδα, προβάλλοντας τις θέσεις τους. Η Λευκωσία ζήτησε μάλιστα όπως απαλειφθεί η επίμαχη παράγραφος 13, στην οποία περιλαμβάνονται και οι αναφορές για τους υδρογονάνθρακες και τα Μέτρα Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης.

Σημειώνεται ότι παρά τη σιγή ιχθύος που επέλεξαν να τηρήσουν οι εταίροι μας στην COREPER, νωρίτερα, σε συνεδρία της Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας, αρκετά κράτη-μέλη κατέθεσαν τη διαφωνία τους με την επιβολή οποιουδήποτε μέτρου κατά της Τουρκίας (βλέπε πιο κάτω). Ακόμη και μέτρων συμβολικού χαρακτήρα, όπως αυτά που περιλαμβάνονται στο «έγγραφο επιλογών».

Μόνο με πάγωμα θετικής ατζέντας

Το πάγωμα της θετικής ατζέντας της Τουρκίας αποτελεί τον μοναδικό ουσιαστικό μοχλό πίεσης που διαθέτει η Ε.Ε. έναντι του καθεστώτος Ερντογάν, εάν και εφόσον ενδιαφέρεται πραγματικά να υποχρεώσει την Άγκυρα να αναστρέψει τις εξαγγελθείσες ενέργειές της, στην περίκλειστη πόλη της Αμμοχώστου. Κυρίως γιατί περιλαμβάνει τη δρομολόγηση της αναβάθμισης της Τελωνειακής Ένωσης της Τουρκίας, η οποία εκτιμάται ότι θα εκτινάξει τον ευρωτουρκικό όγκο εμπορικών συναλλαγών από 140 δισεκατομμύρια σε 320 δισεκατομμύρια ευρώ, ετησίως, δίνοντας τεράστιες ανάσες στην τουρκική οικονομία. Σημειώνεται ότι η Λευκωσία, διά του ΥΠΕΞ Νίκου Χριστοδουλίδη, έχει θέσει το ζήτημα αυτό στους εταίρους της στην Ε.Ε., οι οποίοι όμως εμφανίζονται αρνητικοί να εγκρίνουν το πάγωμα της θετικής ατζέντας. Επίσης, αρνητικοί εμφανίζονται ο Ύπατος Εκπρόσωπος Γιοσέπ Μπορέλ και οι στενοί του συνεργάτες, οι οποίοι επεχείρησαν να χρυσώσουν το χάπι της Λευκωσίας, τοποθετώντας στο «έγγραφο επιλογών» ημίμετρα, συμβολικού κατά βάση χαρακτήρα, που δεν είναι σε θέση να προκαλέσουν κανένα ουσιαστικό κόστος στην Άγκυρα, προκειμένου να την πειθαναγκάσουν να υπαναχωρήσει από τους σχεδιασμούς της, στο Βαρώσι.

«Χορωδία» στήριξης της Άγκυρας

Στη συζήτηση που έγινε στην Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας (ΕΠΑ), η Γερμανία έκλεψε κυριολεκτικά την παράσταση, οριοθετώντας όπως προαναφέραμε, την αυριανή συνεδρία του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων. Σύμφωνα με τον εκπρόσωπο της Γερμανίας, οι υπουργοί Εξωτερικών μπορούν να συζητήσουν αύριο το «έγγραφο επιλογών», να λάβουν σημείωση των αναφορών του, αλλά όχι να αποφασίσουν την επιβολή μέτρων κατά της Τουρκίας. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», κανένα από τα υπόλοιπα κράτη-μέλη που επέλεξαν να πάρουν τον λόγο δεν τοποθετήθηκαν υπέρ της επιβολής κυρώσεων κατά της Τουρκίας, αν και όλα εξέφρασαν αλληλεγγύη προς την Κύπρο. Ειδικότερα:

Ιταλία: Ζήτησε εκτίμηση επιπτώσεων (impact assessment), ενδεχόμενης υιοθέτησης των μέτρων, σημειώνοντας ότι «προτεραιότητα» πρέπει να είναι ο διάλογος με την Τουρκία, η οποία σύμφωνα με τον εκπρόσωπο της Ρώμης, έχει δώσει θετικά μηνύματα προς αυτή την κατεύθυνση. Η Ιταλία συμφώνησε μάλιστα με τη Γερμανία για Μέτρα Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης στην Κύπρο, ενώ αναφορικά με την επιβολή μέτρων κατά της Τουρκίας, υποστήριξε ότι απαιτείται περαιτέρω μελέτη του ζητήματος, κάτι που στην ευρωπαϊκή διπλωματία, μεταφράζεται σε παραπομπή των ενδεχόμενων μέτρων, στις ελληνικές καλένδες.

> *Κανένα από τα υπόλοιπα κράτη-μέλη που επέλεξαν να πάρουν τον λόγο δεν τοποθετήθηκαν υπέρ της επιβολής κυρώσεων κατά της Τουρκίας, αν και όλα εξέφρασαν αλληλεγγύη προς την Κύπρο.*

Ρουμανία: Συμφώνησε τόσο με τη Γερμανία, όσο και με την Ιταλία. Υποστήριξε δε ότι τα μέτρα που προτείνονται σε βάρος της Τουρκίας, στο πλαίσιο του «εγγράφου επιλογών», θα περιπλέξουν τη σχέση Ε.Ε.-Άγκυρας, σημειώνοντας μάλιστα χαρακτηριστικά ότι το μέτρο για αποκοπή περαιτέρω κονδυλίων από προενταξιακά προγράμματα, θα ήταν ζημιογόνο όχι μόνο για την Τουρκία αλλά και για την ίδια την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Γαλλία: Υποστήριξε ότι το θέμα είναι σοβαρό, καθώς όπως είπε εκπρόσωπός της, αφορά παραβίαση ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο εκπρόσωπος της Γαλλίας παρέπεμψε στη συζήτηση που πραγματοποιήθηκε αργότερα, στην Επιτροπή Μονίμων Αντιπροσώπων, COREPER, στην οποία ωστόσο, το Παρίσι δεν άρθρωσε λέξη!

Σλοβενία: Η μόνη χώρα που επεσήμανε την ανάγκη να στηριχθεί ένας εκ των εταίρων (σ.σ. Κυπριακή Δημοκρατία), χωρίς ωστόσο να αναφέρει τον τρόπο και τα μέτρα, τα οποία θα μπορούσαν να επιβληθούν προς την Τουρκία.

Αυστρία: Εξέφρασε πλήρη αλληλεγγύη προς την Κύπρο, χωρίς όμως να τοποθετείται επί της ουσίας. Είπε ότι θα εξετάσει το έγγραφο επιλογών και ότι επρόκειτο να επανέλθει, κάτι πάντως που δεν έπραξε κατά τη μετέπειτα συζήτησή του στην Επιτροπή Μονίμων Αντιπροσώπων,COREPER, όπως ακριβώς και η Γαλλία.

Κύπρος: Ο Πρέσβης ΕΠΑ της Κύπρου, Σταύρος Χατζηγιάννης, υπογράμμισε ότι το «έγγραφο επιλογών» απέχει από τον στόχο που τέθηκε για αναστροφή των έκνομων ενεργειών της Τουρκίας, ζητώντας την ενίσχυσή του και παραπέμποντας στο πάγωμα της θετικής ατζέντας. Επεσήμανε ότι οι αναφορές σε ΜΟΕ στο θέμα των υδρογονανθράκων ή/και της Πράσινης Συμφωνίας δεν σχετίζονται με το Βαρώσι, σημειώνοντας ότι δημιουργούν την εντύπωση εμπλοκής της ΕΥΕΔ στα εσωτερικά ενός κράτους-μέλους.

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΠΕΤΡΟΥ ΖΑΡΟΥΝΑ**

Ακόμα μία ενεργειακή ευκαιρία για την Κ.Δ.

Το ενδιαφέρον της κοινοπραξίας των ExxonMobil και Qatar Petroleum για το θαλασσοτεμάχιο «5» σηματοδοτεί μία νέα ενεργειακή ευκαιρία για την Κ.Δ. Εκεί που όλα είχαν παγώσει και το μόνο που αναμενόταν ήταν μία-δύο επιβεβαιωτικές γεωτρήσεις στο «10» και το «6» για λογιστικούς σκοπούς των εταιρειών ήρθε το ενδιαφέρον για το θαλασσοτεμάχιο «5». Σε τακτικούς όρους το τεμάχιο αυτό συνορεύει με το «10» και ευρίσκεται πολύ κοντά στο στόχο «Γλαύκος», όπου και το ανευρεθέν κοίτασμα. Όμως, η εξέλιξη αυτή είναι πολύ σημαντική σε στρατηγικό επίπεδο, καθώς υποδηλώνει την ανανέωση του διεθνούς ενδιαφέροντος για τα κοιτάσματα της Ανατολικής Μεσογείου. Όλα δείχνουν πως αυτό έχει προκύψει ως αποτέλεσμα της τελευταίας ενεργειακής κρίσης στην Ε.Ε. και της εκτίναξης της τιμής του φυσικού αερίου. Παρά τις αποφάσεις για πέρασμα στην πράσινη οικονομία και τις ΑΠΕ, έχει γίνει ξεκάθαρο ότι το φυσικό αέριο παραμένει σημαντικό ως το μεταβατικό καύσιμο στη νέα εποχή με τη μικρότερη περιβαλλοντική επιβάρυνση. Να σημειώσουμε ότι η συγκεκριμένη κοινοπραξία έχει σημαντικές επενδύσεις στη γειτονική και ενεργειακά σημαντική Αίγυπτο. Τυχόν ανακάλυψη νέου κοιτάσματος εντός του «5» θα ανοίξει τον δρόμο για κατασκευή σταθμού υγροποίησης στην Κύπρο, όπως είναι η από καιρό δηλωμένη πρόθεση της κοινοπραξίας. Η ανακοίνωση της παραχώρησης του 5 στην κοινοπραξία προκάλεσε δύο σημαντικές αντιδράσεις από την Τουρκία και τις ΗΠΑ. Η Τουρκία, με μία πολύ προσεκτική ανακοίνωσή της και για σκοπούς γοήτρου, προειδοποίησε ότι έχει δικαιώματα σε τμήμα του «5» και ότι σε αυτό δεν θα επιτρέψει την όποια ερευνητική ή γεωτρική δραστηριοποίηση οποιουδήποτε. Επιπλέον, υπενθύμισε τα δικαιώματα των Τ/κ στα ενεργειακά αποθέματα της Κύπρου. Αντίστοιχα, από την πλευρά των ΗΠΑ, είχαμε μία πολύ ισορροπημένη δήλωση του εκπροσώπου Τύπου του Στέιτ Ντιπάρτμεντ. Σε αυτή υπογραμμίζεται ότι η Κ.Δ. έχει το δικαίωμα να αξιοποιεί τους υποθαλάσσιους πόρους της στην ΑΟΖ της, αλλά ταυτόχρονα μερίδιο σε αυτούς έχουν και οι Τ/κ. Επιπρόσθετα, απευθυνόμενος προς την Τουρκία αλλά και σε εμάς, ο Αμερικανός αξιωματούχος δήλωσε ότι θα πρέπει να υπάρξει διαπραγμάτευση για τις επικαλυπτόμενες ζώνες, δηλαδή όπου και οι δύο χώρες έχουν διεκδικήσεις. Με λίγα λόγια οι ΗΠΑ υποδεικνύουν στην Τουρκία να μην παρεμποδίζει ή και παρενοχλεί τις δραστηριότητες της Κ.Δ. στις μη επικαλυπτόμενες περιοχές όπως π.χ. το κεντρικό και νότιο τμήμα του «5», αφού έτσι και αλλιώς και οι Τ/κ θα επωφεληθούν από τα έσοδα που θα προκύψουν.Ταυτόχρονα, αναφέρεται στην ανάγκη Τουρκία και Κ.Δ. να ξεκινήσουν διαδικασίες οριοθέτησης με πρώτο βήμα την αναγνώριση των επικαλυπτόμενων ζωνών. Η Κ.Δ. δεν έδειξε να είναι έτοιμη να προχωρήσει προς αυτή την κατεύθυνση, αφού έχει αρκεστεί μόνο στην πρόσκληση προς την Τουρκία για διαπραγματεύσεις οριοθέτησης και δεν πάει στο επόμενο βήμα, δηλαδή να προτείνει και ένα μορατόριουμ ερευνών και γεωτρήσεων στις επικαλυπτόμενες ζώνες. Αντίστοιχα και η Τουρκία αρνείται τις διαπραγματεύσεις επικαλούμενη τη μη αναγνώριση από την ίδια της Κ.Δ. Προσποιείται ότι αγνοεί την περίπτωση Λιβάνου και Ισραήλ όπου παρά το γεγονός της μη αναγνώρισης του Ισραήλ από τον Λίβανο διεξάγονται διαπραγματεύσεις οριοθέτησης με αμερικανική μεσολάβηση.

Η εκτίμησή μου είναι ότι στο «5» θα γίνει κάτι ανάλογο με ό,τι έγινε και στο 6. Δηλαδή εμείς, η κοινοπραξία εκ μέρους μας, θα τρυπήσουμε ανενόχλητοι στο κεντρικό και νότιο τμήμα που είναι εκτός των τουρκικών διεκδικήσεων. Η Τουρκία για σκοπούς εντυπώσεων θα τρυπήσει στο βόρειο τμήμα που κείται εντός της περιοχής που ισχυρίζεται ότι εμπίπτει στη δική της υφαλοκρηπίδα. Σε κάθε περίπτωση η ευκαιρία για οριοθέτηση των θαλάσσιων ζωνών μεταξύ Κ.Δ. και Τουρκίας, με μεσολάβηση των ΗΠΑ, θα είναι εκεί και θα περιμένει ένα νέο, αξιόπιστο και ισχυρό πρόεδρο της Κ.Δ. να την αδράξει το 2023.

Ο κ. Πέτρος Ζαρούνας είναι διεθνολόγος.

SmartPlan

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΕΦΑΠΑΞ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΟΥ

Για να είσαι πάντα ένα βήμα μπροστά

- Ελάχιστο Εφάπαξ Ασφάλιστρο €5,000
- Επένδυση από 100-103% του εφάπαξ ασφαλίστρου αναλόγως του ύψους του Εφάπαξ Ασφαλίστρου
- Επιλογή καταμερισμού επενδυόμενου ασφαλίστρου σε ένα ή περισσότερα από τα επενδυτικά ταμεία
- Χαριστικές μονάδες από την 5η επέτειο του ασφαλιστηρίου
- Δυνατότητα μερικής ή ολικής ανάληψης της αξίας του ταμείου, χωρίς χρέωση μετά τα πρώτα 2 χρόνια
- Δυνατότητα ολικής ανάληψης της αξίας του ταμείου, με χαμηλές χρεώσεις κατά τα πρώτα 2 χρόνια

Μάθε περισσότερα τώρα https://www.helleniclife.com/smartplan

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις.

HELLENIC LIFE

ΜΕΛΟΣ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

Λεωφ. Γρίβα Διγενή 66,1095 Λευκωσία, Κύπρος

www.helleniclife.com | 80005433

Κάτοχος άδειας άσκησης ασφαλιστικών εργασιών Ζωής, Ατυχημάτων και Υγείας.

Η τ/κ Δεξιά ελπίζει και η Αριστερά πασχίζει

Στη σκιά της πανδημίας και της οικονομικής κρίσης οι «εκλογές» στα Κατεχόμενα

Παρά τις επιπτώσεις της πολυδιάστατης κοινωνικοοικονομικής κρίσης και της πανδημίας, ο κ. Σουτζούογλου ενισχύει τις τάξεις του κόμματός του με μεταγραφές από τα μικρότερα κόμματα της τ/κ Δεξιάς και ανεβάζει τον πήχη υψηλά.

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Σε 42 ημέρες οι Τουρκοκύπριοι θα οδηγηθούν στις «κάλπες» για να εκλέξουν τα μέλη της νέας «βουλής». Περίπου ενάμιση έτος μετά τις «προεδρικές εκλογές», από τις οποίες η τ/κ Δεξιά βγήκε νικήτρια με την υποστήριξη της Άγκυρας, στις 23 Ιανουαρίου, οι «βουλευτικές εκλογές» εκτός από τη σύνθεση της νέας «βουλής» θα αναδείξουν την επόμενη «κυβέρνηση». Στην επικείμενη αναμέτρηση η τ/κ Δεξιά θα συμμετάσχει με την ελπίδα της εξασφάλισης της αυτοδυναμίας, ενώ η τ/κ Αριστερά επιχειρεί να εμποδίσει την ενίσχυση της αντιπαλης παράταξης και να δώσει νέα ώθηση στο μήνυμα της ειρήνης και επανένωσης.

Οι πρώωρες «εκλογές» θα διενεργηθούν υπό τη σκιά σκανδάλων και προβληματισμού. Το περασμένο φθινόπωρο, σκάνδαλο, στο οποίο εμπλέκονται στελέχη της τ/κ Δεξιάς, είχε ως αποτέλεσμα την παραίτηση του «πρωθυπουργού» και λίγο μετά από αυτήν την εξέλιξη και τον σχηματισμό νέας μεταβατικής «κυβέρνησης», η τ/κ κοινότητα βυθίστηκε στην οικονομική κρίση. Η κατρακύλα της τουρκικής λίρας τις τελευταίες εβδομάδες έχει παρασύρει την τ/κ οικονομία σε αχαρτογράφητα νερά και σε πρωτόγνωρες εξελίξεις. Την ίδια ώρα, η πανδημία εξακολουθεί να πλήττει τα Κατεχόμενα, με τον αριθμό των κρουσμάτων τις προηγούμενες ημέρες να ξεπερνά τα 300. Αύξηση, επίσης, παρατηρείται και στον αριθμό των θανάτων και των νοσηλειών εξαιτίας του Covid-19.

Αυτοδυναμία Σουτζούογλου

Αντιμέτωπος με τις επιπτώσεις της πανδημίας και της επιδείνωσης της οικονομικής κρίσης, ο ηγέτης του μεγαλύτερου κόμματος της τ/κ Δεξιάς και «πρωθυπουργός», Φαΐζ Σουτζούογλου επιχειρεί να αντιμετωπίσει τον μεγάλο κοινωνικοοικονομικό αναβρασμό με τα λιγοστά «εργαλεία» που έχει στη διάθεσή του. Την ίδια στιγμή, προετοιμάζει το κόμμα του στις επικείμενες εκλογές. Στο μέτωπο της πανδημίας και της οικονομικής κρίσης, ο ηγέτης του Κόμματος Εθνικής Ενότητας (UBP) ρίχνει στη «μάχη» τα τελευταία αποθέματα σε ρευστό χρήμα, καύσιμα και πολιτικές υποσχέσεις. Παράλληλα, ακολουθεί τον δρόμο που άνοιξε στο πεδίο της οικονομίας ο Τούρκος πρόεδρος, επιστρατεύοντας ανορθόδοξες στρατηγικές. Λ.χ. την προηγούμενη εβδομάδα, ο κ. Σουτζούογλου επιχείρησε να αντιμετωπίσει τις επιπτώσεις της κρίσης καυσίμων, ζητώντας από τα βενζινάδικα να μην δίνουν καύσιμα στους Ε/κ. Ωστόσο, τα αποτελέσματα των κινήσεων του κ. Σουτζούογλου μέχρι και πριν από λίγες ημέρες δεν είχαν φέρει τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Η πανδημία εξακολουθεί να καλπάζει τη στιγμή που ο πληθωρισμός ακολουθεί ξέφρενη κούρσα. Μπορεί τα τελευταία μηνύματα από αυτά τα δύο μέτωπα να μην ικανοποιούν τον ηγέτη της τ/κ Δεξιάς, ωστόσο το ίδιο δεν συμβαίνει στο μέτωπο των επικείμενων πρώωρων «βουλευτικών εκλογών». Παρά τις επιπτώσεις της πολυδιάστατης κοινωνικοοικονομικής κρίσης και της πανδημίας, ο κ. Σουτζούογλου ενισχύει τις τάξεις του κόμματός του με μεταγραφές από τα μικρότερα κόμματα της τ/κ Δεξιάς και ανεβάζει τον πήχη υψηλά. Όπως τονίζουν χαρακτηριστικά πηγές της «Κ», στην τ/κ Δεξιά «τη νύχτα των εκλογών η εξασφάλιση της αυτοδυναμίας δεν θα μας προκαλέσει έκπληξη. Και αυτό διότι, 40 ημέρες πριν από τις εκλογές λαμβάνουμε πολύ θετικά μηνύματα από πολλές κατευθύνσεις».

Οι πηγές της «Κ» στηρίζουν την αισιοδοξία τους για το αποτέλεσμα των πρώωρων «εκλογών» στην «πλούσια» λίστα υποψήφιων «βουλευτών». Στη λίστα του UBP ξεχωρίζουν σημαντικά ονόματα από την τ/κ πολιτική σκηνή και τον τ/κ κοινωνικό και επιχειρηματικό βίο. Επίσης, στις τάξεις του UBP πρόσφατα εντάχθηκε ο έποικος «βουλευτής» Μπερτάν Ζάρογλου. Η υποψηφιότητα του τελευταίου, ο οποίος το 2018 εισήλθε στη «βουλή» από τις τάξεις του Κόμματος Αναγέννησης (YDP), αναμένεται να φέρει χιλιάδες νέες ψήφους στο μεγαλύτερο κόμμα της τ/κ Δεξιάς.

Ως γνωστόν η «βουλή» απαρτίζεται από 50 έδρες. Για την εξασφάλιση της αυτοδυναμίας, το UBP τη νύχτα της 23 Ιανουαρίου θα κληθεί να «βρει» 26 έδρες. Οι πηγές της «Κ» χαρακτηρίζουν ως «πιθανό» το συγκεκριμένο σενάριο και προσθέτουν ότι την τελική απόδοση του UBP στις «εκλογές» θα επηρεάσουν τα ποσοστά των μικρότερων σχηματισμών της τ/κ Δεξιάς, κυρίως αυτή του YDP. Παρά την πρόσφατη διάσπαση στις τάξεις του, οι τελευταίες έρευνες δείχνουν ότι το YDP θα καταφέρει να ξεπεράσει το «εκλογικό» μέτρο του 5% και θα επιστρέψει στη «βουλή». «Σε περίπτωση που το ποσοστό του YDP κυμανθεί στο επίπεδο του εκλογικού μέτρου τότε θα μπορούμε να ευελπιστούμε για την αυτοδυναμία», προβλέπουν οι «άνθρωποι» του UBP.

Στη νέα «βουλή» αναμένεται να μπει και το Κόμμα του Λαού (HP) του Κουντρέτ Οζερσάι. Το συγκεκριμένο κόμμα που απορρίπτει την ομοσπονδιακή λύση και απευθύνεται στους οπαδούς της τ/κ Δεξιάς, τα τελευταία χρόνια έχει χάσει ποσοστά και μέλη. Παρόλα αυτά, οι τελευταίες μετρήσεις το «τοποθετούν» στην τρίτη θέση της κατάταξης των τ/κ πολιτικών κομμάτων, με μεγάλη διαφορά ποσοστών πίσω από τα μεγαλύτερα κόμματα της τ/κ Δεξιάς και της τ/κ Αριστεράς.

Σημειώνεται ότι στις προσεχείς «εκλογές» η τ/κ Δεξιά θα εκπροσωπηθεί και από άλλα δύο κόμματα. Το Δημοκρατικό Κόμμα (DP) συμμετέχει πρώτη φορά στην ιστορία του σε μια «εκλογική» αναμέτρηση δίχως τον Σερντάρ Ντενκτάς. Ο κ. Ντενκτάς, ο οποίος αποκλείστηκε από τον πρώτο γύρο των «προεδρικών εκλογών», δεν κατάθεσε υποψηφιότητα στις «εκλογές» της 23ης Ιανουαρίου. Μαζί με το κόμμα του κ. Ντενκτάς, στις «εκλογές» αναμένεται να συμμετάσχει και το εθνικιστικό Κόμμα Εθνικιστικής Δημοκρατίας (MDP), το οποίο σύμφωνα με τις τελευταίες σφυγμομετρήσεις δεν προβλέπεται να εισέλθει στη «βουλή».

Διακύβευμα τ/κ Αριστεράς

Ενάμισι έτος μετά την ήττα στις «προεδρικές εκλογές», οι τ/κ προοδευτικές δυνάμεις της διζωνικής, δικοινοτικής ομοσπονδιακής λύσης (ΔΔΟ) οδεύουν στην «κάλπη» με έναν συγκεκριμένο στόχο. Το Ρεπουμπλικανικό Τουρκικό Κόμμα (CTP) και οι σχηματισμοί της τ/κ Αριστεράς επιχειρούν να εμποδίσουν την αυτοδυναμία του UBP στις προσεχείς «εκλογές». Με μπούσουλα αυτόν τον στόχο, το CTP επιχειρεί να ενισχύσει την λίστα των υποψηφίων του με γνωστά ονόματα από τον κοινωνικό βίο των Τ/κ. Παράλληλα, ο ηγέτης του κινήματος, Τουφάν Έρχιουρμαν επιχειρεί να κρατήσει ψηλά το ηθικό των υποστηρικτών της τ/κ Αριστεράς.

Ο κ. Έρχιουρμαν στις τελευταίες δημόσιες εμφανίσεις του επιχειρεί να περάσει το μήνυμα ότι τα τελευταία τρία χρόνια που το UBP βρέθηκε στην εξουσία δεν κατάφερε να επιλύσει τα μεγάλα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι Τ/κ. Απεναντίας, οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει η τ/κ κοινότητα πολλαπλασιάστηκαν τη στιγμή που η τ/κ Δεξιά βυθίστηκε σε εσωτερικές διαμάχες. Παράλληλα, ο Τ/κ νομικός επιμένει στη σημασία της ΔΔΟ ως μοναδικό εφικτό, βιώσιμο μοντέλο λύσης. Επίσης, τα τελευταία εικοσιτετράωρα, ο κ. Έρχιουρμαν τάσσεται υπέρ της χρήσης του ευρώ στα Κατεχόμενα.

Με τις παραπάνω θέσεις του CTP συμφωνεί σε γενικές γραμμές το Κόμμα Κοινοτικής Δημοκρατίας (TDP), το οποίο για μια ακόμη φορά θα δώσει το «παρών» του στις «εκλογές» με τη δική του, ξεχωριστή λίστα υποψηφίων. Οι τελευταίες δημοσκοπήσεις και έρευνες απεικονίζουν το κίνημα των Τ/κ σοσιαλδημοκρατών πολύ πιο πίσω από το CTP, με ποσοστό που κυμαίνεται στο επίπεδο του εκλογικού μέτρου (5-7%). Το δε, CTP εμφανίζεται λίγο πιο πάνω από το 20%, σε μεγάλη απόσταση από το UBP, τα ποσοστά του οποίου τείνουν να ξεπεράσουν το 35%.

Η τ/κ Αριστερά, εκτός απροόπτου, θα εκπροσωπηθεί στις «εκλογές» της 23ης Ιανουαρίου και από άλλους δύο σχηματισμούς, το Κόμμα Κοινοτικής Λύτρωσης (TKP) και το Κόμμα Δρόμος της Ανεξαρτησίας (BYP),τα οποία δεν αναμένεται να ξεπεράσουν το εμπόδιο του «εκλογικού» μέτρου.

Το μέτωπο της αποχής

Οι τ/κ αναλυτές, εστιάζοντας στις τελευταίες εξελίξεις που αφορούν την επικείμενη «εκλογική» αναμέτρηση, αποδίδουν ιδιαίτερη σημασία σε μια νέα εξέλιξη. Μερίδες της τ/κ Αριστεράς που δεν κρύβουν την απογοήτευσή τους για την εμπλοκή της Τουρκίας στα εσωτερικά δρώμενα της τ/κ κοινότητας και την πορεία των εξελίξεων στα κατεχόμενα, καλούν τους «ψηφοφόρους» να απέχουν από τις «εκλογές».

Την προηγούμενη εβδομάδα, το Κόμμα Ενωμένη Κύπρος (BKP) ανακοίνωσε ότι θα μποϋκοτάρει τις «εκλογές». Σε αυτήν την επιλογή εστιάζουν αρκετοί ψηφοφόροι της τ/κ Αριστεράς, κυρίως στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Γι' αυτήν την εξέλιξη, οι Τ/κ αναλυτές προειδοποιούν ότι το ποσοστό της αποχής επιφυλάσσει αντίκτυπο για την απόδοση του CTP στις «εκλογές» του Ιανουαρίου. Παράλληλα, υπενθυμίζουν ότι στις πρόσφατες «προεδρικές εκλογές», το ποσοστό αποχής ξεπέρασε το όριο του 30%. Πρόκειται για μια αξιοσημείωτη νέα εξέλιξη στο τ/κ πολιτικό προσκήνιο που επιφυλάσσει αντίκτυπο για το πολιτικό μέλλον των Τ/κ.

ΣΧΟΛΙΟ / *Του* **ΣΤΑΥΡΟΥ ΤΖΙΜΑ**

Η συμφωνία των Πρεσπών και ο Ποντίφικας

Κατά την επίσκεψή του στην Αθήνα ο Πάπας Φραγκίσκος δεν παρέλειψε, μεταξύ άλλων, να «ευλογήσει» τη συμφωνία των Πρεσπών. «Θα ήθελα να ανανεώσω την εκτίμησή μου για τη δύσκολη διαδρομή που οδήγησε στη συμφωνία των Πρεσπών, που υπογράφηκε μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Δημοκρατίας της Βόρειας Μακεδονίας», είπε. Η σχετική αναφορά του πυροδότησε από τη μία θριαμβολογίες υπέρ του Αλέξη Τσίπρα και από την άλλη κατάρες από τους πεπεισμένους ότι τα εξέφρασε όλα αυτά κατ' εντολήν του Σόρος, του διεθνούς σιωνισμού και της παγκοσμιοποίησης και δεν ξέρω τίνος άλλου πέρασε από το μυαλό τους. Ο Πάπας, έστω και αν διαθέτει το φλογερό νοτιοαμερικανικό ταμπεραμέντο, εκφράζεται πάντα προσεκτικά, δεν παρασύρεται από συναισθηματισμούς και δεν λέει τίποτα τυχαία. Εκ του θρησκευτικού του ρόλου, ως πνευματικού ηγέτη ενός και πλέον δισεκατομμυρίου χριστιανών δηλαδή, δεν μπορεί παρά να περιβάλλει με την αίγλη του κινήσεις και πρωτοβουλίες που γαλήνευουν εθνοτικά, φυλετικά, θρησκευτικά, κοινωνικά μίση, φέρουν τους λαούς, τους ανθρώπους κοντά. Η γωνιά της Ευρώπης που το έχει μεγαλύτερη ανάγκη είναι τα Βαλκάνια. Το ίδιο είχε κάνει με τη συμφωνία του Ντέιτον διά της οποίας τερματίστηκε (1995) ο εμφύλιος πόλεμος στη Βοσνία, όταν κατά την επίσκεψή του, το 2015, στο Σεράγεβο σε συνάντησή του με το τριμερές προεδρείο της χώρας (Βόσνιοι μουσουλμάνοι, Σέρβοι ορθόδοξοι, Κροάτες καθολικοί), σημείωσε ότι πρωτοβουλίες όπως αυτή για τη μεταξύ τους ειρήνη δείχνουν ότι «ακόμα και οι βαθύτερες πληγές μπορούν να επουλωθούν, εξαγνίζοντας τις μνήμες και αγκιστρώνοντας τις ελπίδες στο μέλλον».

Εκτός από Ποντίφικας, μην το ξεχνάμε, ο Φραγκίσκος είναι ταυτόχρονα και ηγέτης κράτους, του Βατικανού, μικροσκοπικού μεν, αλλά με αντιστρόφως ανάλογη του μεγέθους του ισχύ και επιρροή στη γεωπολιτική σκηνή.

Ως τέτοιος, έχει λόγο στις εξελίξεις και διαχρονικά επιδίδεται σε παιγνίδι επιρροής. Ειδικά στα δυτικά Βαλκάνια, όπου, μην ξεχνάμε, το Βατικανό άνοιξε στη δεκαετία του '90 τη διαδικασία των αποσχίσεων στη Γιουγκοσλαβία, αναγνωρίζοντας αυτό πρώτο την Κροατία ως ανεξάρτητο κράτος. Το Βατικανό, ο Πάπας δηλαδή, συντάχθηκε από την πρώτη στιγμή με τη διεθνή κοινότητα στη συμφωνία των Πρεσπών, στο πνεύμα που προαναφέρθηκε.

Δεν είπε, λοιπόν, κάτι καινούργιο στην Αθήνα ώστε να ξεσπάσει τόσος θόρυβος. Τώρα, εάν ο καθένας επιδιώκει να το κεφαλαιοποιήσει πολιτικά, είναι δικαίωμά του.

CONNECT

WEB | MOBILE APP | CONTACT PAY | MOBILE WALLETS | ATM

Θέλεις να έχεις
τον απόλυτο έλεγχο
των λογαριασμών σου;

Εύκολα!

Connect με το Hellenic Bank Mobile App
για να τσεκάρεις τα υπόλοιπα
των λογαριασμών σου
στη στιγμή!

www.hellenicbank.com/connect

HELLENIC BANK

Ρευστό σκηνικό στην Ανατολική Μεσόγειο

Πώς στήνεται η γεωπολιτική σκακιέρα με την επάνοδο της Exxon στην κυπριακή ΑΟΖ και πώς αναμένεται ν' αντιδράσει η Τουρκία

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ**

Κρίσιμες τόσο για το ενεργειακό πρόγραμμα της Κυπριακής Δημοκρατίας όσο και για τη μεγάλη εικόνα επί της γεωπολιτικής σκακιέρας της Ανατολικής Μεσογείου κρίνονται οι επόμενες εβδομάδες. Η επάνοδος της ExxonMobil στην κυπριακή Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη και δη η γεώτρηση στο τεμάχιο «10», θα κρίνει, μέχρι την προσεχή άνοιξη οπότε και αναμένονται τα αποτελέσματα, σε μεγάλο βαθμό την προοπτική εξεύρεσης κοιτασμάτων πέριξ του γεωτρητικού στόχου «Γλαύκου», ενώ η ψήφος εμπιστοσύνης του αμερικανικού κολοσσού στο τεμάχιο «5» της κυπριακής ΑΟΖ δείχνει πως εξακολουθεί να υπάρχει ενδιαφέρον στην περιοχή και για την εν δυνάμει ανακάλυψη και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων όσο και για την ενεργειακή συνεργασία και σύζευξη των κρατών της περιοχής με άξονα ενδιαφέροντος την Αίγυπτο (λόγω και της ύπαρξης του κοιτάσματος «Ζορ»). Αναπόφευκτα, οι κινήσεις της Τουρκίας επί της κυπριακής ΑΟΖ αλλά και πέραν αυτής αποκτούν ξεχωριστό ενδιαφέρον όχι μόνο σε σχέση με τις προβολές κυριαρχίας, εκ μέρους της Άγκυρας, αναφορικά με τον καθορισμό των θαλασσίων ζωνών στην περιοχή, αλλά και με την ευρύτερη, ρευστή, μεγάλη εικόνα των δυναμικών στην Ανατολική Μεσόγειο και τη Μέση Ανατολή.

> *Το γεωτρύπανο της ExxonMobil, «StenaIceMax» αναμένεται στην Κύπρο στα τέλη του χρόνου για γεώτρηση επί του τεμαχίου «10».*

Η επάνοδος της Exxon

Η Exxon εκτός απροόπτου θα ολοκληρώσει γεωτρητικά τη χαρτογράφηση του «Γλαύκου» και έως τον Απρίλιο αναμένεται, σύμφωνα με καλά ενημερωμένες πηγές, να διαφανεί η προοπτική της ύπαρξης κοιτασμάτων στο δυτικό μέρος της κυπριακής ΑΟΖ. Η ανακάλυψη ενός κοιτάσματος της τάξης των > 10tcf ανοίγει τον δρόμο για γρήγορη εμπορική αξιοποίηση και πολλαπλές επί τούτου επιλογές, δεδομένης και της γειτνίασης αυτού του σημείου, επί της κυπριακής ΑΟΖ με την ΑΟΖ της Αιγύπτου, στην οποία η Exxon είναι παρούσα με ερευνητικές γεωτρήσεις τα τελευταία χρόνια. Παρά τη συγκρατημένη αισιοδοξία που δημοσίως προβάλλει η αμερικανοκαταρινή κοινοπραξία στο τεμάχιο «10», η fast-track προέκταση επί των δικαιωμάτων στο τεμάχιο «5» δείχνει πως η Exxon σταθμίζει τρεις βασικούς παράγοντες και προχωρά στρατηγικά με τους ενεργειακούς της σχεδιασμούς στην Ανατολική Μεσόγειο:

- Τη γεωγραφική εγγύτητα. Το «5» «ολοκληρώνει γεωγραφικά» την εικόνα του συγκεκριμένου χώρου επί της δυτικής ΑΟΖ της Κ.Δ. προκειμένου να διαφανεί αν υπάρχουν ή όχι, τελικά, προοπτικές για ανακάλυψη σημαντικών ποσοτήτων φυσικού αερίου. Το «5» γειτνιάζει και με το τεμάχιο «6» (Total-ΕΝΙ) που παρά τις τουρκικές παρενοχλήσεις έχει ενδείξεις για ύπαρξη κοιτασμάτων επί του στόχου «Καλυψώ».
- Τη μη παρενόχληση, στο «10», από την Τουρκία την περίοδο των έκνομων ερευνών της επί της κυπριακής ΑΟΖ (2018-2020) για σειρά λόγων που συνδέονται και με τις προεκτάσεις των συμφερόντων της κοινοπραξίας ExxonMobil – Qatar Petroleum. Επί τούτου, η αμερικανο-καταρινή κοινοπραξία δέχτηκε και το signalling εκ μέρους της Κ.Δ. να προεκταθεί επί του τεμαχίου «5», μόνον τα τεμάχια «1» και «4» επί του συνόλου των 12 θαλασσοτεμαχίων της κυπριακής ΑΟΖ μένουν εκτός ενδιαφέροντος, αλλά και μελλοντικά στο να αποκτήσει δικαιώματα επί τεμαχίων της Total-ΕΝΙ. Πηγές που γνωρίζουν ανέφεραν στην «Κ» πως η Τουρκία δύσκολα θα παρεμποδίσει έρευνες της αμερικανο-καταρινής κοινοπραξίας, όπως αντίστοιχα έπραξε, το 2018, με την ΕΝΙ.
- Λόγω της δραστηριοποίησης της Exxon στην Αίγυπτο, στην οποία δραστηριοποιείται εδώ και 115 χρόνια. Η Exxon προχώρησε και προχωρεί κανονικά με γεωτρήσεις (σύνολο επτά) στην Αίγυπτο, διαβλέποντας τη μεγάλη εικόνα της περιοχής, καθώς και πώς το τεμάχιο «5» θα μπορούσε να έχει ενδιαφέρουσες προοπτικές ως εγγύτερο, γεωγραφικά, τόσο στην αιγυπτιακή ΑΟΖ όσο και στα τερματικά σε Idku και Damieta, που ήδη έχουν ενταχθεί στους ενεργειακούς σχεδιασμούς της Κ.Δ. ως εν δυνάμει κόμβοι εξαγωγής του κυπριακού φυσικού αερίου.

Δεδομένη η αντίδραση

Η αντίδραση της Τουρκίας στην επαναδραστηριοποίηση του γεωτρητικού προγράμματος της Κυπριακής Δημοκρατίας πρέπει να θεωρείται δεδομένη εντός του 2022. Όπως η «Κ» αποκάλυψε πρώτη, η αγορά τέταρτου γεωτρύπανου από την ΤΡΑΟ ανοίγει τον δρόμο για να δοθεί έμφαση στις έρευνες της Τουρκίας στη Μαύρη Θάλασσα και αποδεσμεύει το «Γιαβούζ», το οποίο θα επανέλθει το πρώτο τρίμηνο του 2022 στην Ανατολική Μεσόγειο. Στην παρούσα φάση, η ΤΡΑΟ δεν προσανατολίζεται στη διενέργεια έκνομης γεώτρησης επί αδειοδοτημένου τεμαχίου της Κ.Δ., που θα παραβίαζε κατ' επέκταση τα κυριαρχικά δικαιώματα της Κύπρου επί της ΑΟΖ της. Ωστόσο, η κάθοδος του «Γιαβούζ» θα ακολουθήσει τη λογική των δύο γεωτρήσεων του (Ιούλιος-Σεπτέμβριος του 2019 και Νοέμβριος του 2019-Μάρτιος του 2020) ανοικτά του κόλπου της Καρπασίας. Η Τουρκία έτσι επιδιώκει έναν πολλαπλό στόχο ώστε:

α) Να ισοφαρίσει στη λογική του tit-for-tat σε σχέση με τη γεώτρηση της ExxonMobil.

β) Να προβάλει, επί της θαλάσσης, το πάγιο αφήγημά της για την ύπαρξη δύο κρατών στην Κύπρο και τη λογική της γεώτρησης «για λογαριασμό των Τουρκοκυπρίων» στα τεμάχια που η λεγόμενη ΤΔΒΚ έχει «αδειοδοτήσει». Μια άσκηση κυριαρχίας με σαφή αντίκτυπο και στο Κυπριακό και

γ) να υπενθυμίσει στα κράτη της περιοχής και στη Δύση/Ε.Ε. πως η Ανατολική Μεσόγειος παραμένει ένα πεδίο στο οποίο δεν μπορεί να αποκλειστεί, αλλά και το οποίο ερμηνεύει μέσα από το δικό της πρίσμα σε σχέση με τον καθορισμό των θαλασσίων ζωνών στην περιοχή και την ερμηνεία του Διεθνούς Δικαίου. Ιδίως υπό το βάρος των κινήσεων επαναπροσέγγισης τόσο με την Αίγυπτο όσο και με το Ισραήλ (αλλά και με τα ΗΑΕ σε μια κίνηση έκπληξη με πολλαπλές προεκτάσεις για την περιοχή). Όπως διαφάνηκε κι από τον τρόπο απόκτησης του τέταρτου γεωτρύπανού της, η Τουρκία το 2022 δεν είναι η Τουρκία του 2014, όταν έστελνε το «Μπαρμπαρός» σε περιοχές πέριξ της Κύπρου κάθε φορά που ήθελε να διαχειριστεί το τέμπο στις συνομιλίες στο Κυπριακό. Η ΤΡΑΟ έχει αποκτήσει σοβαρή τεχνογνωσία, έχει βρει ένα modus operandi προκειμένου να «εθνικοποιεί» τις δραστηριότητές της στην Ανατολική Μεσόγειο, αποφεύγοντας συνέπειες επί του προσωπικού που στελεχώνει τα γεωτρύπανά της ή της ηγεσίας της εταιρείας, κάτι που διαφάνηκε και από το saga σε σχέση με τις κυρώσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο για τις παράνομες γεωτρήσεις της, διατηρώντας κανάλια επικοινωνίας τόσο με τις εμπλεκόμενες εταιρείες επί της κυπριακής ΑΟΖ όσο και με τις κρατικές προεκτάσεις τους, όπου αυτές υφίστανται. Επιπλέον, δείχνει να έχει προσαρμοστεί και στα δεδομένα που η πανδημία του Covid-19 επέφερε στη σχετική βιομηχανία πετρελαίου και αερίου, παραμένοντας ενεργή ως προς τις έρευνες, κατά τη διάρκεια του περασμένου έτους, στη Μαύρη Θάλασσα.

Το τεμάχιο «5» ολοκληρώνει γεωγραφικά την εικόνα του συγκεκριμένου χώρου επί της δυτικής ΑΟΖ της Κ.Δ. προκειμένου να διαφανεί αν υπάρχουν ή όχι, τελικά, προοπτικές για ανακάλυψη σημαντικών ποσοτήτων φυσικού αερίου.

Ενεργειακή συνεργασία

Η μεγάλη εικόνα της ενεργειακής συνεργασίας στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής δεν συνδέεται μόνον με τις off shore έρευνες για κοιτάσματα φυσικού αερίου. Έχει και προεκτάσεις επί του εδάφους, μια δεκαετία μετά το ξέσπασμα των πολέμων στην περιοχή στο πλαίσιο των πολιτικών και κοινωνικών μετασχηματισμών που ονομάστηκαν από ορισμένους «Αραβική Άνοιξη». Ο αγωγός μεταφοράς φυσικού αερίου από την Αίγυπτο στον Λίβανο για σκοπούς ηλεκτροδότησης, ο οποίος περνά μέσα από τη Συρία και την Ιορδανία είναι ένα πρότζεκτ τέτοιας φύσης που δείχνει το πόσο γρήγορα προσαρμόζονται οι δρώντες της περιοχής στα νέα δεδομένα, αλλά και το πόσο «σιωπηρά» η στήριξη του εν λόγω πρότζεκτ ξεπερνά τις παραδοσιακές γραμμές διεθνών δρώντων.

Οι ΗΠΑ, μάλιστα, στηρίζουν το εν λόγω πρότζεκτ παρά την προβολή της Συρίας, στην οποία συνεχίζουν να έχουν καθεστώς κυρώσεων λόγω Άσαντ, επί της όδευσης.

Επιπλέον, η πρόσφατη ανάκαμψη στις σχέσεις ΗΑΕ-Τουρκίας, που συνοδεύτηκε από συμφωνίες επενδύσεων 10 δισ. αλλά κι έναρξη διαλόγου επί ζητημάτων στρατιωτικής τεχνολογίας πρέπει να καταδείξει στην Λευκωσία πως η λογική της «θετικής ατζέντας που δεν αποκλείει την Τουρκία» μπορεί να ακούγεται χρήσιμη ως αφήγημα για τη συνεργασία των κρατών της περιοχής, στην πράξη ωστόσο δεν αποτελεί ούτε εργαλείο αποτροπής της βελτίωσης των διμερών σχέσεων της Άγκυρας με τα κράτη της περιοχής και δη με την Αίγυπτο και το Ισραήλ και δεν προσφέρει έναν αποτελεσματικό τρόπο για να αποτρέψει την Τουρκία από την προβολή ισχύος στην Ανατολική Μεσόγειο και δη στο κομμάτι των ερευνών της ΤΡΑΟ στην περιοχή πέριξ της Κύπρου (είτε παραβιάζοντας τα κυριαρχικά δικαιώματα της Κ.Δ. επί της ΑΟΖ, είτε όχι).

Κρίση στασιμότητας παρατηρείται στο μεταναστευτικό από την Ε.Ε.

Η Κύπρος να προστεθεί στην Πολωνία, τη Λετονία και τη Λιθουανία όσον αφορά τις χαλαρώσεις στους κανόνες της Κομισιόν

Του ανταποκριτή μας στις Βρυξέλλες, **ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΚΟΥΡΗ**

Δύσκολος και χωρίς ορατές προοπτικές επιτυχούς κατάληξης σύντομα παραμένει ο δρόμος της αναζήτησης συμφωνίας για την πολύπαθη πρόταση της Κομισιόν για ένα νέο Πακέτο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο, ή με άλλα λόγια, μια συντονισμένη και συνεκτική πολιτική μεταξύ των κρατών μελών. Η τεχνητή κρίση που προκλήθηκε από το καθεστώς της Λευκορωσίας στα σύνορα με την Πολωνία προκάλεσε προσδοκίες στις Βρυξέλλες πως ενδεχομένως η Βαρσοβία να έβλεπε με πιο θετική διάθεση τις προτάσεις για μηχανισμούς αλληλεγγύης προς τα κράτη μέλη της πρώτης γραμμής που δέχονται τις μεγαλύτερες ροές, όμως ακόμα και αν αυτό συνέβαινε, χώρες όπως η Ουγγαρία θα διατηρούσαν τη σκληρή τους στάση.Την Πέμπτη, κατά το Συμβούλιο Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων στις Βρυξέλλες, η συζήτηση για το θέμα αυτό ήταν μηδαμινή, καθώς περιορίστηκε σε μια συζήτηση κατά τη διάρκεια του άτυπου γεύματος υπουργών και εκπροσώπων των κρατών μελών. Η προσοχή εστιάστηκε στο τρέχον ζήτημα της χρήσης του μεταναστευτικού ως εργαλείου υβριδικής επίθεσης (όρος που όσον αφορά τις Βρυξέλλες καλύπτει αυτή τη στιγμή μόνο τις ενέργειες του καθεστώτος Λουκασένκο), ποιες ενέργειες μπορεί να αναλάβει η Ε.Ε. για να αποτρέψει μελλοντικές ανάλογες ενέργειες. Το άλλο ζήτημα που απασχόλησε τα κράτη μέλη ήταν η αποθάρρυνση των δευτερογενών μετακινήσεων εντός της Ε.Ε., ή με άλλα λόγια, την αποτροπή αιτητών ασύλου από το να ζητήσουν άσυλο ή να καταφύγουν σε άλλη χώρα της Ε.Ε. από αυτή στην οποία πέρασαν για πρώτη φορά τα σύνορα. Μαζί με αυτή τη συζήτηση έρχεται και η καταπολέμηση των δικτύων διακινητών, η οποία συνδέεται με τη συνολική προσπάθεια που έχει ξεκινήσει σε επίπεδο Κομισιόν και κρατών μελών για ενίσχυση της εξωτερικής διάστασης της διαχείρισης της μετανάστευσης, μέσω συμφωνιών με τρίτα κράτη.

Προσοχή στην Κύπρο

Σε μια άλλη εξέλιξη, ο υπουργός Εσωτερικών της Σλοβενίας Ales Hojs, η χώρα του οποίου ολοκληρώνει την περίοδο της Προεδρίας του Συμβουλίου, κάλεσε την Πέμπτη τις Βρυξέλλες να στρέψει την προσοχή της και σε άλλες ροές μετανάστευσης, παραπέμποντας συγκεκριμένα στην Κύπρο, στον ακόμα ζωντανό διάδρομο των Βαλκανίων και την αύξηση των αιτήσεων ασύλου στην Αυστρία. Ο κ. Hojs μάλιστα εκτίμησε πως η Κύπρος θα πρέπει να προστεθεί στην Πολωνία, τη Λετονία και τη Λιθουανία όσον αφορά τις χαλαρώσεις στους κανόνες στις οποίες προχώρησε η Κομισιόν, ενώ κάλεσε για χρηματοδότηση εκ μέρους της Ε.Ε. όχι μόνο της διαχείρισης των συνόρων, αλλά και την κατασκευή φυσικών εμποδίων, κάτι το οποίο η Κομισιόν μέχρι στιγμής απορρίπτει κατηγορηματικά. Όσον αφορά το μέλλον της προσπάθειας, όλοι στρέφουν την προσοχή τους στο Παρίσι ενόψει της ανάληψης από τη Γαλλία της Προεδρίας του Συμβουλίου της Ε.Ε. Ήδη ο Πρόεδρος Μακρόν έχει δηλώσει πως θα επιδιώξει να υπάρξει πρόοδος στο θέμα του πακέτου, θέλοντας να το αξιοποιήσει και στο πλαίσιο της προεκλογικής εκστρατείας ενόψει των Προεδρικών του Απριλίου, ώστε να καταδείξει πως μπορεί να φέρει λύσεις σ' ένα θέμα που έχει γίνει σφοδρό πεδίο τοξικής πολιτικής αντιπαράθεσης.

Ο υπουργός Εσωτερικών της Σλοβενίας Ales Hojs κάλεσε τις Βρυξέλλες να στρέψει την προσοχή της και σε άλλες ροές μετανάστευσης, παραπέμποντας και στην Κύπρο.

Αργές εξελίξεις

Το μόνο συγκεκριμένο αποτέλεσμα της περασμένης εβδομάδας στο μεταναστευτικό ήταν η επικύρωση της απόφασης για μετατροπή της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO) σε Οργανισμό Ασύλου της Ε.Ε., μια πρόταση που εκκρεμούσε από το 2016. Η δεύτερη εξέλιξη ήταν αυτή που ανακοίνωσε την Πέμπτη η Επίτροπος Εσωτερικών Υποθέσεων Ίλβα Γιοχάνσον, αναφέροντας πως 15 κράτη μέλη δεσμεύτηκαν να παρέχουν προστασία σε 40.000 Αφγανούς. «Για να καταπολεμήσουμε τις παράνομες αφίξεις, πρέπει να δώσουμε νόμιμες διόδους άφιξης στην Ε.Ε.» επεσήμανε η κ. Γιοχάνσον.

Την ερχόμενη εβδομάδα εν τω μεταξύ αναμένεται να συζητηθεί τελικά από το Κολέγιο των Επιτρόπων η πρόταση για συμπερίληψη ορισμού της εργαλειοποίησης στην ανανέωση του κώδικα για τη λειτουργία του χώρου Σένγκεν, την οποία είχε προαναγγείλει ο αντιπρόεδρος της Επιτροπής Μαργαρίτης Σχοινάς (αρχικά επρόκειτο να συζητηθεί την περασμένη Τετάρτη). Η πρόταση για την αναβάθμιση της EASO είχε ενταχθεί από την Κομισιόν ως κομμάτι της πρότασης για το νέο πακέτο για το άσυλο και τη μετανάστευση, ωστόσο καθώς αποτελεί πρόταση του 2016, η υιοθέτησή της σηματοδοτεί μόνο πρόοδο στα βασικά παρά νέα εξέλιξη.

Βάσει της συμφωνίας που επιτεύχθηκε τον Ιούνιο και επικυρώθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τον Νοέμβριο, ο κανονισμός που υιοθετήθηκε την Πέμπτη από το Συμβούλιο προβλέπει την ανάληψη από τον νέο οργανισμό της ευθύνης για τη λειτουργία του συστήματος ασύλου της Ε.Ε. μέσω ενισχυμένης επιχειρησιακής και τεχνικής βοήθεια στα κράτη μέλη. Λόγω ωστόσο της εν εξελίξει θεωρητικά συζήτησης για το νέο πακέτο για τη μετανάστευση και το άσυλο, η λειτουργία μηχανισμών εποπτείας για τη σωστή τήρηση των υποχρεώσεων του κάθε κράτους μέλους παραπέμπεται για μετά την ολοκλήρωση της διαπραγμάτευσης. Με άλλα λόγια, τα κράτη μέλη θα λαμβάνουν την επιπρόσθετη βοήθεια, αλλά το κατά πόσο σέβονται τις διεθνείς υποχρεώσεις τους θα αρχίζει να εξετάζεται, όταν τα ίδια το αποφασίσουν.

Διευκόλυνση ή ανοχή

Το ερώτημα που παραμένει επίσης ανοιχτό αυτή τη στιγμή μετά την απόφαση για παροχή προσωρινών διευκολύνσεων σε Πολωνία, Λετονία και Λιθουανία στην τήρηση των υποχρεώσεών τους όσον αφορά την επεξεργασία των αιτήσεων όσων εγκλωβίστηκαν από το καθεστώς Λουκασένκο στα κρύα δάση των ανατολικών συνόρων της Ε.Ε., είναι αν ουσιαστικά η Ενωση ενθαρρύνει την Πολωνία στη διατήρηση μιας σκληρής πολιτικής που δεν συνεισφέρει στην ευρύτερη προσπάθεια.

Η Διεθνής Αμνηστία ήταν από τους πρώτους διεθνείς οργανισμούς που είχαν αντιδράσει, υποδεικνύοντας πως η κατάσταση στα σύνορα με τη Λευκορωσία «χρησιμοποιείται από ορισμένες χώρες ως δικαιολογία για την αποδυνάμωση της προστασίας των αιτητών ασύλου» και νομιμοποίηση της ντε φάκτο παράνομης κράτησης στα εξωτερικά σύνορα.

Σύμφωνα με την οργάνωση, η κατάσταση στα σύνορα με τη Λευκορωσία «είναι εντελώς διαχειρίσιμη με τους κανόνες ως έχουν». «Αν η Ε.Ε. μπορεί να επιτρέψει σε μια μειοψηφία κρατών μελών να αγνοήσουν τους κανόνες λόγω της παρουσίας μερικών χιλιάδων ανθρώπων στα σύνορά της, χαραμίζει το όποιο κύρος της σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και κράτους δικαίου», είχε τονίσει η Διεθνής Αμνηστία.

Δεν αλλάζει η φιλοσοφία των μέτρων

Ελάχιστες διαφοροποιήσεις ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου τη Δευτέρα – Πρόκριμα η εβδομάδα πριν από τα Χριστούγεννα

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Μέχρι και μία εβδομάδα πριν από τα Χριστούγεννα, θα αναμένει η Ομάδα Διαχείρισης της πανδημίας προκειμένου να αποφασίσει αν η εορταστική περίοδος θα κυλήσει με το υφιστάμενο πακέτο μέτρο ή με κάτι διαφορετικό. Κυβέρνηση και επιδημιολόγοι βρίσκονται σε στάση αναμονής αυτή την περίοδο, παρακολουθώντας με προσοχή τους ημερήσιους δείκτες της πανδημίας, σε μια προσπάθεια να καθορίσουν τα επόμενα βήματα.

Καθοριστική περίοδος για το εορταστικό περιβάλλον, από υγειονομικής απόψεως, θεωρείται η εβδομάδα πριν από τα Χριστούγεννα. Τότε θα γίνει η τελευταία αξιολόγηση τα αποτελέσματα της οποίας θα δείξουν την ανάγκη ή όχι άλλων μέτρων.

Έχοντας ως βασική στόχευση που εν πολλοίς αποτελεί και κυβερνητική επιλογή την αποφυγή με κάθε τρόπο ενός αυστηρού υγειονομικού πλαισίου μέσα στην εορταστική περίοδο, οι όποιες παρεμβάσεις γίνουν το επόμενο διάστημα θα είναι χαμηλής ισχύος και ουσιαστικά θα έλθουν συμπληρωματικά στα υγειονομικά πρωτόκολλα που ισχύουν σήμερα. Στο πνεύμα αυτό στο επόμενο Υπουργικό Συμβούλιο, σύμφωνα με την πληροφόρηση που έχει στην διάθεσή της η «Κ», αναμένεται να αποφασισθούν δύο προσθήκες στο πακέτο μέτρων που αποσκοπούν στον περιορισμό διασποράς του ιού στην κοινότητα. Πρώτον, θα μελετηθεί η ανάγκη περαιτέρω περιορισμών σε εκδηλώσεις γάμων, με πιθανό μέτρο οι γαμήλιες εκδηλώσεις να κλείσουν για όσους είναι ανεμβολίαστοι. Δηλαδή απαραίτητη προϋπόθεση για συμμετοχή θα καταστεί το πιστοποιητικό εμβολιασμού. Δεύτερον, για παιδιά από 12 έως 17 ετών θα απαιτείται ο κηδεμόνας τους να είναι πλήρως εμβολιασμένος, για εξόδους σε χώρους αναψυχής. Εκτός από τα μέτρα αυτά στο κυβερνητικό επιτελείο θεωρούν πως για την ώρα δεν προκύπτει ανάγκη για λήψη άλλων.

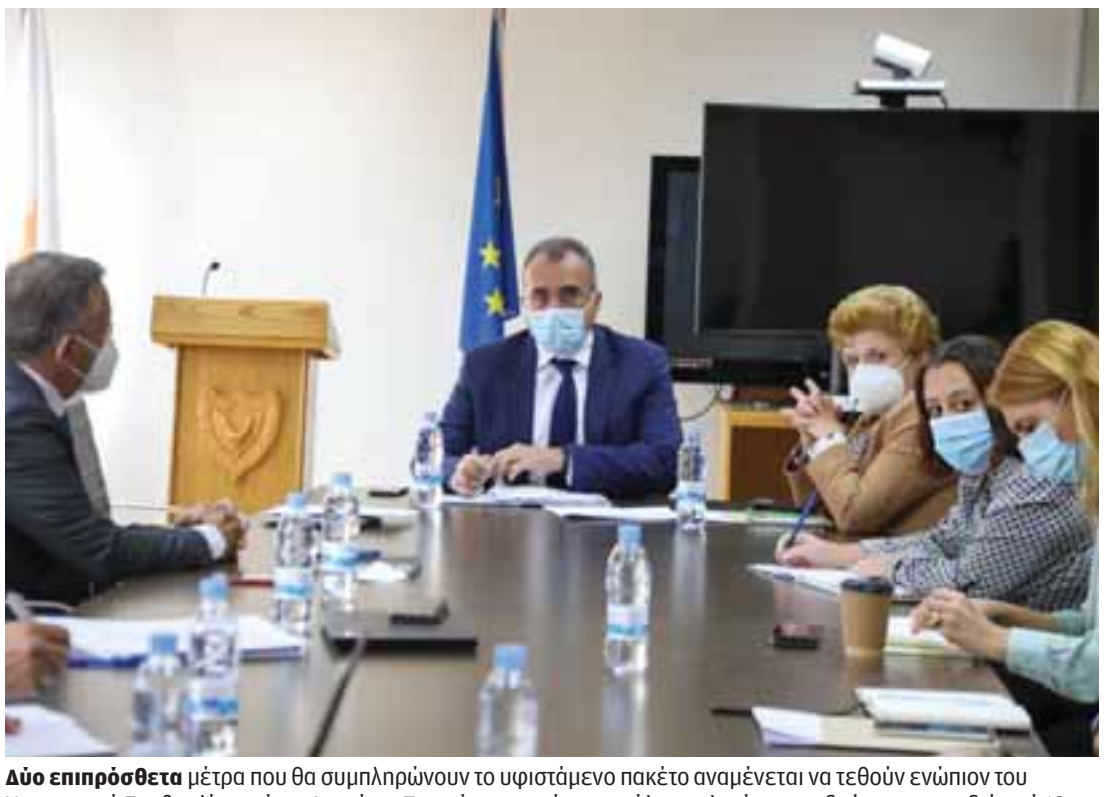

Δύο επιπρόσθετα μέτρα που θα συμπληρώνουν το υφιστάμενο πακέτο αναμένεται να τεθούν ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου, αύριο Δευτέρα. Το πρώτο αφορά τις γαμήλιες τελετές και το δεύτερο τα παιδιά από 12 έως 17 ετών.

Πριν τα Χριστούγεννα

Με βάση τα όσα αφήνονται να διαρρεύσουν σε πολιτικό επίπεδο, η καθοριστική περίοδος για το επιδημιολογικό περιβάλλον των εορτών είναι το επταήμερο πριν από τα Χριστούγεννα. Μέχρι τότε λέγεται πως θα έχει φανεί η αποτελεσματικότητα των μέτρων που έχουν παρθεί, οπότε θα γίνει μια τελευταία αξιολόγηση εάν προκύπτει ανάγκη νέων μέτρων. Βεβαίως, αφήνονται κάποια περιθώρια για έκτακτες κινήσεις πριν από τις προκαθορισμένες περιόδους, κυρίως από την πλευρά των επιδημιολόγων, εάν και εφόσον τα γεγονότα ξεπεράσουν τους σχεδιασμούς που έχουν γίνει. Ένα τέτοιο σενάριο κλειδώνει σε ενδεχόμενη έξαρση των δεικτών, κρουσμάτων και νοσηλειών, που για την ώρα σύμφωνα και με τα όσα εκτιμούν στην Ομάδα Διαχείρισης της πανδημίας, κινούνται στα όρια που έχουν τεθεί (600 με 700 νέα κρούσματα). Πηγές από το Υπουργείο Υγείας, κληθείσες από την «Κ» να σχολιάσουν πόσο ανησυχητικές είναι οι καταγραφές των τελευταίων ημερών, μας έλεγαν πως αυτές παρουσιάζουν μια τάση σταθεροποίησης στο όριο αντίδρασης που έχει τεθεί. Ως επιχείρημα για την αξιολόγηση που γίνεται παρουσιάζονται οι ημερήσιες νοσηλείας, οι οποίες έχουν ανέλθει στις 139. Συγκεκριμένα, υποστηρίζεται πως την προηγούμενη εβδομάδα οι ειδικοί εκτιμούσαν πως οι νοσηλείες θα ανέλθουν στις 150, ωστόσο αυτές παρέμειναν στις 139 (την Πέμπτη 09/12/21).

Οι επιδημιολόγοι

Οι απόψεις που εκφράζονται από μια μερίδα των επιδημιολόγων για την πορεία της πανδημίας, το επόμενο διάστημα δεν είναι καθόλου καθησυχαστικές. Πιστεύεται πως η έξαρση της πανδημίας θα συνεχιστεί και το επόμενο διάστημα, ιδιαίτερα μετά τον εντοπισμό των τριών πρώτων κρουσμάτων της μετάλλαξης «Όμικρον». Αυτό το οποίο επιβεβαιώνεται και από τους επιδημιολόγους είναι πως δεν φαίνεται να υπάρχει διάθεση από πλευράς κυβέρνησης για σκληρότερα μέτρα με ό,τι αυτό μπορεί να συνεπάγεται για μετά τις γιορτές που ούτως ή άλλως, όπως υποστηρίζεται, η επιδημιολογική επιβάρυνση θεωρείται δεδομένη ένεκα του εορταστικού κλίματος χαλαρότητας. Προς τούτο συνηγορούν και οι αξιολογήσεις κινδύνου που γίνονται από το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων (ECDC) που δείχνουν κορύφωση της πανδημίας περί τα τέλη Ιανουαρίου 2022.

Ερωτηματικό τα σχολεία

Ένα σημείο στο οποίο συγκλίνουν οι απόψεις ειδικών και κυβέρνησης είναι η συμβολή της δημοτικής εκπαίδευσης στη διασπορά του ιού. Ακόμα και αυτό το Υπουργείο Παιδείας, το οποίο παραδοσιακά είναι αντίθετο στη λογική επικέντρωσης στην εκπαίδευση με λήψη σκληρών μέτρων που επηρεάζουν τη σχολική καθημερινότητα, παραδέχεται πως προκύπτει ένα ζήτημα στα δημοτικά σχολεία, πλην όμως δεν είναι σε βαθμό που να οδηγήσει σε μέτρα τύπου πρόωρου κλεισίματος για τις γιορτές. Το σενάριο πρόωρων διακοπών δεν είναι θεωρητικό και στο τραπέζι βρίσκεται από τα τέλη του περασμένου μήνα, ως η στόχευση των επόμενων μέτρων εάν βεβαίως τα επιδημιολογικά δεδομένα το δικαιολογούν. Ενδεχόμενο κλείσιμο των σχολείων συγκαταλέγεται στο πακέτο που φαίνεται να έχει επεξεργαστεί σε πολιτικό επίπεδο, εξυπηρετώντας τη βασική φιλοσοφία πολιτικής των περιφερειακών μέτρων. Στο πακέτο αυτό συγκαταλέγεται, ως ακραία επιλογή, και ο μερικός περιορισμός στη διακίνηση κατά τις νυχτερινές ώρες με μια χαλάρωση, ενδεχομένως, τις παραμονές Χριστουγέννων και Πρωτοχρονιάς. Ως επιλογή υπάρχει και ο περιορισμός στις κοινωνικές συναθροίσεις που κατά τις εορτές έχουν την τιμητική τους. Ωστόσο, εν προκειμένω, πιθανά μέτρα με μείωση των προσώπων σε κάθε οικία θα εξαρτηθεί από τις αξιολογήσεις της επιδημιολογικής ομάδας για τα σημεία διασποράς του ιού.

Δημιουργούμε χώρο για τις δικές σας ιδέες

Καλωσορίσατε στο ολοκαίνουργιο Τραπεζικό Κέντρο Λευκωσίας!

RCB Bank Ltd. Ιδιωτική Εταιρεία. Αριθμός εγγραφής: 72376.
Εγγεγραμμένη έδρα: Αμαθούντος 2, 3105 Λεμεσός, Κύπρος.

Ωράριο λειτουργίας Τραπεζικού Κέντρου:
Δευτέρα-Παρασκευή, 09:00-17:00

www.rcbcy.com

800 00 722

Σε κομματικές μυλόπετρες η αυτοδιοίκηση

Η διαμόρφωση του νέου χάρτη άνοιξε το κουτί της Πανδώρας – Οι συμμαχίες των κομμάτων, το παζάρι και οι κόκκινες γραμμές

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

ΔΗΣΥ και ΔΗΠΑ φαίνεται να βρίσκουν ένα παραπλήσιο βηματισμό ως προς την τελική μορφή της μεταρρύθμισης. Διφορούμενες είναι οι πληροφορίες για το πού κλείνει το ΔΗΚΟ.

Η ομοφωνία των κοινοβουλευτικών κομμάτων τον περασμένο Σεπτέμβριο, για αναβολή των δημοτικών εκλογών με ταυτόχρονη δέσμευση για ψήφιση των νομοσχεδίων πριν από την εκπνοή του 2021, αποδείχθηκε πως ήταν πολύ καλή για να είναι και αληθινή. Τα κόμματα της Βουλής από τη μία κατάφεραν να τραυματίσουν και πάλι την αξιοπιστία τους και από την άλλη να ανοίξουν το κουτί της Πανδώρας για ένα θέμα με ευρύτερες κοινωνικές αλλά και οικονομικές προεκτάσεις. Η αναμόχλευση του λεπτού, όπως αποδείχθηκε, ζητήματος αριθμού των νέων δήμων έχει διαταράξει τις λεπτές ισορροπίες, αφήνοντας στο περιθώριο το πνεύμα συναίνεσης λίγο πριν από το τέρμα. Ακόμα και αν η κυβερνητική πρόταση πάει στην Ολομέλεια της Βουλής, συνεπεία κομματικών συμμαχιών, μεγάλη χαμένη θα είναι η όποια ομοθυμία είχε απομείνει μεταξύ των κοινοβουλευτικών κομμάτων, κάτι που θα φανεί στην επόμενη δύσκολη στροφή. Βεβαίως, υπάρχει και το χειρότερο σενάριο, που δημόσια όλοι απεύχονται, αυτό του ναυαγίου της μεταρρυθμιστικής προσπάθειας κυριολεκτικά στο παρά πέντε. Σε μια τέτοια εξέλιξη οι συνέπειες δεν μπορούν να προσδιοριστούν με ακρίβεια. Ωστόσο, η αναταραχή που έχει ξεσπάσει τροφοδοτεί το παρασκήνιο με τη δημιουργία νέων συσχετισμών που και σε αυτή την περίπτωση φαίνεται να λειτουργούν στην πεπατημένη της ευκαιριακής λογικής χάριν κομματικών σκοπιμοτήτων.

Το σκηνικό

Η μετάθεση της ψήφισης των νομοσχεδίων στις 13 Ιανουαρίου 2022 υπό άλλες περιστάσεις θα περνούσε στα ψιλά εάν δεν προηγείτο η κατάθεση τροπολογιών εκ μέρους των κομμάτων μέχρι τις 20 Δεκεμβρίου. Η συγκεκριμένη ημερομηνία θεωρείται καθοριστικής σημασίας για την τύχη της ίδιας της μεταρρύθμισης, μιας και εκεί θα φανεί ποιος είναι με ποιον και κατά πόσο θα υπάρχει συγκερασμός απόψεων ή το τελικό αποτέλεσμα θα το διαμορφώσει το κομματικό παρασκήνιο. Η κατάσταση, ως έχει σήμερα, μοιάζει να είναι σε αδιέξοδο, αφού τα κόμματα της Βουλής, με ελάχιστες εξαιρέσεις, κινούνται σε άλλο μήκος και πλάτος το καθένα. Ακόμα και αυτή η κυβερνητική πρόταση για 17 νέες οντότητες που περιλαμβάνεται στα νομοσχέδια που έχουν σταλεί στη Βουλή, αντιμετωπίζεται με χαλαρή διάθεση, όχι μόνο από την αντιπολίτευση. Επίσημα η κυβέρνηση διά του αρμόδιου υπουργού Εσωτερικών διατείνεται πως ο αριθμός 17 είναι η κόκκινη γραμμή, ωστόσο αφήνεται να αιωρείται πως δεν ισχύει το ίδιο στην περίπτωση που υπήρχε πλειοψηφία για λιγότερους νέους δήμους. Μια θέση που υπό άλλες περιπτώσεις θα ήταν θεμιτή, εάν δεν υπήρχε το στοιχείο του συμβιβασμού που τυχόν παραβίασή του, προς τα πάνω ή προς τα κάτω, είναι βέβαιο πως θα απελευθερώσει φυγόκεντρες δυνάμεις, κυρίως στον χώρο των τοπικών κοινωνιών, που διαφωνούν με το προτεινόμενο μοντέλο πλην όμως είχαν καταλαγιάσει οι αντιδράσεις ένεκα του κλίματος συναίνεσης των κομμάτων τον περασμένο Σεπτέμβριο. Επιπλέον, ένα ζήτημα που προκύπτει

Το ΑΚΕΛ φαίνεται αποφασισμένο να τραβήξει το όλο θέμα στα άκρα, εάν δεν υιοθετηθεί η επίσημη θέση της Επιτροπής Εσωτερικών της προηγούμενης Βουλής για 20 νέους Δήμους.

> *Μέχρι τις 20 Δεκεμβρίου που έχει ορισθεί να γίνει η κατάθεση των τροπολογιών για τη μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης, αναμένεται να έχουν συμπληρωθεί οι κομματικές συμμαχίες.*

και αφορά το σύνολο των κομμάτων έχει να κάνει με την απόφασή τους να αναβάλουν τις δημοτικές εκλογές του Δεκεμβρίου. Με την τροπή που έχουν πάρει τα πράγματα, η θητεία των τοπικών αρχών λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 2021, θα παραταθεί η θητεία τους αναγκαστικά χωρίς ωστόσο να έχει υλοποιηθεί ο λόγος που οδήγησε στην αναβολή.

Κομματικό παρασκήνιο

Είναι βέβαιο και - σε αυτό συμφωνούν πολιτικοί παρατηρητές - πως η τελευταία πινελιά της μεταρρυθμιστικής διαδικασίας θα μπει από το κομματικό παρασκήνιο, το οποίο όπως όλα δείχνουν βρίσκεται σε έξαρση, με ορατό τον κίνδυνο πρόκλησης κάποιου «ατυχήματος» που μπορεί να οδηγήσει τα κυβερνητικά νομοσχέδια στις ελληνικές καλένδες είτε ως επιλογή της κυβέρνησης είτε των κομμάτων της Βουλής. Βασικοί πόλοι του παρασκηνίου που έχει στηθεί είναι το κυβερνών κόμμα και το ΑΚΕΛ, οι θέσεις των οποίων στο ζήτημα του αριθμού των νέων οντοτήτων κινείται σε εκ διαμέτρου αντίθετη κατεύθυνση. Γύρω από τα δύο κόμματα θα στηθεί το σκηνικό με τις συμμαχίες, οι οποίες εν πολλοίς θα καθορίσουν την τύχη της μεταρρύθμισης αλλά και τη διαμόρφωση του τελικού χάρτη αυτοδιοίκησης. Συμμαχίες που εκ των πραγμάτων έχουν και το στοιχείο του πάρε - δώσε που σύμφωνα με κάποιες εκτιμήσεις φθάνει έως και τις προεδρικές του 2023. Πάντως οι πληροφορίες της «Κ» αναφέρουν πως στις 29 Νοεμβρίου η εταιρεία Pulse Market Research, που ως γνωστόν συνεργάζεται με τον ΔΗΣΥ, πραγματοποίησε διαδικτυακή δημοσκόπηση για τη μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης και για τον αριθμό των νέων δήμων με τρεις επιλογές : τους 20 δήμους, τους 17, και τους 5.

Δημοκρατικός Συναγερμός

Για την Πινδάρου η κυβερνητική πρόταση για 17 νέους δήμους είναι το ακραίο σενάριο αποδοχής, στην προσπάθεια αποτροπής αύξησης του αριθμού πάνω από τους 17. Ωστόσο, τα στελέχη του κυβερνώντος κόμματος δεν κρύβουν πως βασική επιδίωξη είναι η μείωση του αριθμού των νέων οντοτήτων. Μείωση που προσδιορίζεται ακόμα και κάτω από την πρόταση των Ελλαδιτών και Ιταλών εμπειρογνωμόνων για 14 δήμους. Στο τραπέζι του ΔΗΣΥ, λένε οι πληροφορίες, πως υπάρχει η φιλοσοφία της αρχικής πρότασης των Βρετανών εμπειρογνωμόνων για πέντε μητροπολιτικούς δήμους (ένας σε κάθε επαρχία), με την προσθήκη άλλων τεσσάρων επαρχιακών όπως της Πόλης Χρυσοχούς, της Αθηαίνου και των Λευκάρων. Η συγκεκριμένη επιλογή ευνοείται από τον ΔΗΣΥ πλην όμως και οι ίδιοι θεωρούν πως δύσκολα θα περάσει. Για τους μεγάλους δήμους ο ΔΗΣΥ προκρίνει:

- Τη συνένωση του Δήμου Στροβόλου στον Μητροπολιτικό Δήμο της Λευκωσίας.
- Την Αραδίππου με τη Λάρνακα.
- Τη Λεμεσό με τη Μέσα Γειτονιά.
- Το Παραλίμνι με την Αγία Νάπα, τη Δερύνεια και τη Σωτήρα.
- Την Πέγεια με την Έμπα και την Κισσόνεργα.
- Την Πάφο με τη Γεροσκήπου και τη Χλώρακα.

Το Δημοκρατικό Κόμμα

Με την τροπή που έχει προσλάβει το όλο ζήτημα τα «μικρά» κόμματα θα διαδραματίσουν σημαίνοντα ρόλο στις ισορροπίες που θα δημιουργηθούν. Στο Δημοκρατικό Κόμμα οι πληροφορίες του παρασκηνίου για το πώς αντικρίζει το ΔΗΚΟ την όλη κατάσταση είναι διφορούμενες. Πληροφορίες θέλουν το κόμμα, ανεπίσημα, να προσεγγίζει θετικά κάποια ζητήματα και από τις δύο πλευρές. Π.χ. για τον Δήμο Στροβόλου λέγεται πως ΔΗΣΥ και ΔΗΚΟ έχουν κοινή θέση υποστηρίζοντας τη συνένωση με τον Μητροπολιτικό που θα δημιουργηθεί στην πρωτεύουσα. Μάλιστα, αφήνεται να διαρρεύσει πως οι πρόεδροι των δύο κομμάτων, αν και δεν έχουν επαφές, αναμένεται να το πράξουν σύντομα. Ωστόσο, το κόμμα άλλες πληροφορίες το φέρουν να μην είναι σε επαφή με το κυβερνητικό στρατόπεδο για τον αριθμό των νέων δήμων. Από το κόμμα, στο παρασκήνιο, αφήνεται να αιωρείται πως είναι πιο κοντά στη λογική του ΑΚΕΛ για 20 νέους δήμους, θέση που είχε διατυπώσει στην Επιτροπή Εσωτερικών της προηγούμενης Βουλής. Σε άλλα θέματα της μεταρρύθμισης το κόμμα το ενδιαφέρει ζωηρά:

- Ο τρόπος εκλογής των δημοτικών συμβούλων.
- Ποιος θα προεδρεύει των Επαρχιακών Συμβουλίων.

Οι θέσεις της ΔΗΠΑ

Περίοπτη θέση στο κομματικό παρασκήνιο έχει και η ΔΗΠΑ, η οποία φαίνεται να είναι πιο κοντά στις θέσεις του Δημοκρατικού Συναγερμού, ωστόσο και εδώ καταγράφονται κάποιες διαφοροποιήσεις. Το κόμμα, που ήταν ένα από αυτά που ήταν συνεπέστατα και κατέθεσαν τις τροπολογίες του, την περασμένη εβδομάδα, προτείνει:

- 14 νέοι δήμοι στη βάση της πρότασης Ελλαδιτών και Ιταλών εμπειρογνωμόνων.
- Όχι στα τοπικά δημοψηφίσματα.
- Διαφωνία με τη συνένωση του Δήμου Στροβόλου με τον Μητροπολιτικό Δήμο της Λευκωσίας.
- Αυτονομία Δήμου Στροβόλου ή συνένωση με Λακατάμια.
- Οι αντιδήμαρχοι να εκλέγονται από τους δημοτικούς συμβούλους του κάθε διαμερίσματος.
- Εκτελεστικός πρόεδρος - τεχνοκράτης - για Επαρχιακά Συμβούλια.

Οι θέσεις της ΔΗΠΑ βρίσκουν πρόσφορο έδαφος στον Συναγερμό πηγές του οποίου κάνουν λόγο για σημαντική συνεισφορά της ΔΗΠΑ, η οποία δεν λειτουργεί λαϊκίστικα. Τη θέση για 14 δήμους δεν την απορρίπτει ο ΔΗΣΥ εάν και εφόσον συγκεντρώσει πλειοψηφία.

Οι κόκκινες γραμμές του ΑΚΕΛ

Στην αντίπερα όχθη βρίσκεται το ΑΚΕΛ, το οποίο όλες οι πληροφορίες το φέρουν αποφασισμένο να τραβήξει το όλο θέμα στα άκρα, εάν δεν υιοθετηθεί η επίσημη θέση της Επιτροπής Εσωτερικών της προηγούμενης Βουλής για 20 νέους Δήμους. Το ΑΚΕΛ επιρρίπτει ευθύνες στην κυβέρνηση και προσωπικά στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας ότι ο ίδιος άνοιξε τον χορό με τον αριθμό, όταν ικανοποίησε το αίτημα της Αραδίππου για αυτονομία. Για το ΑΚΕΛ, όπως λένε πηγές από την Εζεκία Παπαϊωάννου, δύο είναι οι κόκκινες γραμμές:

- 20 νέοι Δήμοι.
- Τοπικά δημοψηφίσματα.

Το κόμμα φέρεται επίσης να προκρίνει:

- Συνένωση της Αγλαντζιάς με το Γέρι και το Δάλι.
- Συνένωση της Δερύνειας με τις Βρυσούλες.

Η τελευταία επιλογή έχει απορριφθεί από την κυβέρνηση λόγω οικονομικών δεδομένων που δεν υποστηρίζουν τη βιωσιμότητα του νέου δήμου. Ο πρόεδρος της Επιτροπής Εσωτερικών και βουλευτής του ΑΚΕΛ Άριστος Δαμιανού, με δηλώσεις του στην «Κ», ξεκαθάρισε πως είναι στις προθέσεις του να ζητήσει από τα μέλη της Επιτροπής Εσωτερικών να αποφασίσουν να επιστραφούν τα κυβερνητικά νομοσχέδια, στην περίπτωση που η πρόταση θα είναι για 17 νέους δήμους.

GOODYEAR
MADE TO FEEL GOOD.

NEO Eagle F1 Asymmetric 3
Ελαστικό υπερ υψηλών επιδόσεων
Με τη μικρότερη απόσταση φρεναρίσματος
σύμφωνα με δοκιμές του TÜV
KAPODISTRIAS AUTOMOTIVE PARTS
ΧΡ. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ & ΥΙΟΙ ΛΤΔ
Καντάρας 54, Καϊμακλί,
1037 Λευκωσία - Κύπρος

Το παρασκήνιο της τοπικής αυτοδιοίκησης

Μπορεί η Βουλή να αποφάσισε να αναβάλει τις δημοτικές εκλογές με το πρόσχημα της μεταρρύθμισης της τοπικής αυτοδιοίκησης, όμως όλα φαίνεται να είναι πλέον στον αέρα. Η διαρροή στον Τύπο πως η κυβέρνηση προετοιμάζεται να πάρει τροπολογία που να μειώνει τους δήμους από 17 σε πέντε μητροπολιτικούς, προκάλεσε σωρεία αντιδράσεων. Πρώτα και κύρια στο ΑΚΕΛ, το οποίο διεκδικούσε τους 20 και θεωρούσε τους 17 δήμους τη μεγάλη υπέρβαση. Δεν είχε βεβαίως υπολογίσει ότι σε συνεδρία του ΔΗΚΟ την περασμένη Κυριακή, τα στελέχη θα διχάζονταν για τις συνενώσεις, με αποτέλεσμα ο Νικόλας Παπαδόπουλος να αναφωνήσει πως και οι πέντε μητροπολιτικοί δήμοι καλοί είναι. Το εννοούσε τελικά ή όχι; Κανείς δεν ξέρει. Το σίγουρο είναι πως η κυβέρνηση βρήκε την ευκαιρία να διαπραγματευτεί μείωση των δήμων από τους 17 σε λιγότερους. Σε αυτό θα βοηθήσει και η Δημοκρατική Παράταξη, αφού ο Μαρίνος Μουσιούττας, ο οποίος βρίσκεται σε συνεννόηση με τον ΔΗΣΥ αντιπρότεινε τους 14. Εκεί φαίνεται πως θα καταλήξουν. Πρόβλημα βεβαίως προκάλεσε και στον Δημοκρατικό Συναγερμό. Δεν είναι τυχαίο ότι ένα-ένα τα συναγερμικά στελέχη παραδέχονταν δημοσίως πως δεν είχαν ιδέα για τη μείωση των δήμων. Κίνηση που κατέδειξε πως προέρχεται από καθαρό παρασκήνιο μεταξύ Νίκου Νουρή-Αβέρωφ Νεοφύτου. Το ερώτημα σε όλο αυτό το φιάσκο είναι αν όσα προτείνουν πέρα από τις μπλόφες, τους εκβιασμούς και τα πείσματα, έχουν ουσία. Αν, δηλαδή, μπορούν να εξυπηρετήσουν τους πολίτες και αν βασίζονται οι προτάσεις τους στις εκθέσεις των εμπειρογνωμόνων. Ζήτημα είναι βεβαίως και η κοροϊδία, αν λάβει κανείς υπόψη πως για τη μεταρρύθμιση αυτή, που όπως διαβεβαίωναν ήταν σχεδόν έτοιμη, ανέβαλαν εκλογές.

Δίπλα στον Στέφανο Στεφάνου, στο συνέδριο της ΠΕΟ, ο Νικόλας Παπαδόπουλος και οι σημειολογίες δίνουν και παίρνουν.

Αντιδιζωνικός υποψήφιος

Σε προεκλογικούς ρυθμούς μπαίνει πλέον ο πρώην βουλευτής του ΔΗΚΟ και γνωστός νομικός Γιώργος Κολοκασίδης. Στενοί του συνεργάτες είναι το δίδυμο Γιάννος Ευσταθίου και Γιώργος Αγαπίου. Ο Γιάννος Ευσταθίου ήταν γενικός οργανωτικός στην ΕΔΕΚ, στο επιτελείο του Νικόλα Παπαδόπουλου και στη Συμμαχία Πολιτών, ενώ ο Γιώργος Αγαπίου υπεύθυνος του γραφείου Τύπου της ΕΔΕΚ και στο επιτελείο του Γιώργου Λιλλήκα. Ο Γιώργος Κολοκασίδης θα αποτελέσει τη φωνή που τάσσεται ενάντια στη διζωνική, δικοινοτική ομοσπονδία και όπως η στήλη είχε αποκαλύψει την περασμένη βδομάδα πως θα προχωρήσει σε εξαγγελία στις 16 Δεκεμβρίου. Επί του παρόντος δεν έχει διαβουλευθεί με κανένα κόμμα και φαίνεται πως σε αντίθεση με άλλους ανεξάρτητους υποψηφίους που περιμένουν τα κόμματα για τις όποιες περαιτέρω κινήσεις τους, ο ίδιος θα κινηθεί ανεξάρτητα από αυτά και χωρίς να τα περιμένει.

Οι αντιδιζωνικοί

Το ερώτημα είναι ποιος θα τον στηρίξει τελικά και τι ποσοστό διατίθεται να λάβει. Στόχος όπως λέγεται είναι να μαζέψει τη σκληρή γραμμή στο Κυπριακό, όπως την Αλληλεγγύη της Ελένης Θεοχάρους, την αντιδιζωνική Συμμαχία Πολιτών και ίσως την ΕΔΕΚ. Το ερώτημα είναι αν η ΕΔΕΚ είναι πρόθυμη για ένα τέτοιο εγχείρημα. Αυτό που λέγεται στο παρασκήνιο, εδώ και καιρό, είναι πως ο Μαρίνος Σιζόπουλος έχει κάνει ήδη συμφωνία στήριξης του Αβέρωφ Νεοφύτου. Το πόσο ισχύει βεβαίως κάτι τέτοιο είναι θολό. Όπως θολή είναι και η επόμενη μέρα στην ΕΔΕΚ. Θα είναι πρόεδρος ο Μαρίνος Σιζόπουλος ή να υπολογίζουμε σε κάτι νέο;

Το σκέφτεται ο Κωστής

Αυτό που λέγεται είναι πως ο Κωστής Ευσταθίου βολιδοσκοπείται για να διεκδικήσει απέναντι από τον Μαρίνο Σιζόπουλο. Μία πρόταση που δεν βλέπει πλέον αρνητικά ο βουλευτής της Λευκωσίας καθότι αντιλαμβάνεται πως η ΕΔΕΚ έχει μπει στην κόκκινη ζώνη. Στην ΕΔΕΚ αναμένονται σοβαρές εξελίξεις το επόμενο διάστημα, οι οποίες δεν θα μας αφήσουν ασυγκίνητους.

ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Αλεξάνδρα Ατταλίδου

Η Αλεξάνδρα Ατταλίδου, η οποία έχει βραβευθεί από τον Αμερικανό υπουργό Εξωτερικών με το «Διεθνές βραβείο πρωταθλητών κατά της διαφθοράς» για το 2021.

Κόκκινο στους Πράσινους

Σε προεκλογικούς ρυθμούς βρίσκεται το τελευταίο διάστημα το Κίνημα Οικολόγων. Ο Χαράλαμπος Θεοπέμπτου διεκδικεί επανεκλογή, όμως μαζί του διεκδικεί και ο Κυριάκος Τσιμίλλης. Ο τελευταίος θεωρείται έμπιστο άτομο του Γιώργου Περδίκη. Δεν πέρασαν και απαρατήρητες οι αναδημοσιεύσεις του κ. Τσιμίλλη από τον πρώην πρόεδρο του Κινήματος. Αν και ο Χαράλαμπος Θεοπέμπτου θεωρείτο η ελπίδα ανασύνταξης του Κινήματος, το ποσοστό που έλαβε τελικώς το κόμμα, απογοήτευσε πολλούς, με αποτέλεσμα να μη θεωρείται απίθανο το ενδεχόμενο να χάσει από τον Κυριάκο Τσιμίλλη.

Τέλος εποχής

Τέλος μας εποχής θεωρείται η συνταξιοδότηση του Πάμπη Κυρίτση και η αποχώρησή του από την γ.γ. της ΠΕΟ. Το όνομά του συνδέθηκε άμεσα με την ΠΕΟ, αν κρίνει κανείς ότι ήταν στο πηδάλιό της εδώ και 23 χρόνια. Όπως είπε, η Δευτέρα θα είναι δύσκολη για τον ίδιο. Δίδει βεβαίως τη σκυτάλη στην εργατική Σωτηρούλα Χαραλάμπους.

Γράφει ο **ΙΑΝΟΣ**

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / *Γράφει ο* **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Πολλά τρυπάνια, ένα απόρρητο συμβόλαιο και ένα παγκόσμιο βραβείο

Η Παρασκευή ήταν όντως μια ξεχωριστή ημέρα για την Κύπρο, όπως το είπε η χαμογελαστή Νατάσα Πηλείδου. Η υπογραφή της συμφωνίας για την αδειοδότηση του τεμαχίου 5 της κυπριακής ΑΟΖ στην κοινοπραξία ExxonMobil - Qatar Petroleum, που έγινε με κάθε λαμπρότητα στο Προεδρικό, δίνει μια σημαντική προώθηση στα ενεργειακά της Κύπρου. Ως γνωστόν, η... υπερδύναμη ExxonMobil - Qatar Petroleum κατέχει και την άδεια για το τεμάχιο 10, το οποίο βρίσκεται δίπλα από το 5, στην κυπριακή ΑΟΖ. Γι' αρκετούς μελετητές είναι ξεκάθαρο ότι η κοινοπραξία έχει σοβαρές ενδείξεις ότι στην περιοχή υπάρχει ψωμί. Αυτό όμως φαίνεται ότι το ξέρει και η Τουρκία, η οποία δεν σταματά να επαναλαμβάνει τις απειλές της. Ιδιαίτερα για το τεμάχιο 5, στο οποίο θεωρεί ότι καλύπτει και μέρος της τουρκικής υφαλοκρηπίδας.

Κάπου εδώ αρχίζει και το άγριο πολιτικό παιχνίδι με την εμπλοκή και του τουρκικού ΥΠΕΞ, αλλά και του ίδιου του Ερντογάν, οι οποίοι εξαπέλυσαν εγκαίρως τις απειλές τους. Όπως ξεκάθαρα δήλωσαν οι Τούρκοι, δεν πρόκειται να επιτρέψουν ούτε σε εταιρεία, ούτε σε οποιοδήποτε κράτος να κάνει έρευνες ή άλλες εργασίες στα τμήματα που θεωρούν ότι επηρεάζουν τα συμφέροντά τους. Κάτι που έπραξαν ως γνωστόν και στο οικόπεδο 6, όπου έβαλαν τρυπάνι στο βόρειο τμήμα του που θεωρούν ότι τους ανήκει. Η μεγάλη απορία πια είναι πώς θα αντιδράσει η Τουρκία για το τεμάχιο 5, αλλά και οι ΗΠΑ και βεβαίως το Κατάρ. Θα αρχίσει η ExxonMobil - Qatar Petroleum τις έρευνες στο τεμάχιο 5 και στο βόρειο κομμάτι του θα κινηθεί και το τουρκικό τρυπάνι; Θα υπάρξει αντίδραση και αντίδραση στην αντίδραση; Θα υπάρξει για άλλη μια φορά ανοχή και θα συνεχίσουν όλα τα τρυπάνια τη δράση τους; Θα αποφασίσουν οι ΗΠΑ και η Ε.Ε. να τρίξουν τα δόντια στην Τουρκία και να μπουν επιτέλους τα πράγματα στη θέση τους; Πολύ σύντομα θα αντιληφθούμε πόσο σημαντική ημέρα ήταν τελικά η περασμένη Παρασκευή των μεγάλων υπογραφών στο Προεδρικό και πού θα οδηγήσει.

Αντε, υπομονή και καλή τύχη!

Νέο πρόσωπο συγκεντρώνει τα πυρά αρκετών στελεχών της ΕΔΕΚ και κάποιοι προβλέπουν ότι θα ακολουθήσει ένα νέο σενάριο Κουττούκη. Υπενθυμίζω ότι ο Γιώργος Κουττούκης ήταν ο οικονομικός διαχειριστής της ΕΔΕΚ και στενός συνεργάτης του Σιζόπουλου, ο οποίος εξαναγκάστηκε σε παραίτηση. Κάποιοι δε επέμεναν ότι θα έπρεπε το κόμμα επίσημα να τον είχε καταγγείλει στην αστυνομία για πράξεις κακοδιαχείρισης και άλλα πολλά που ειπώθηκαν στα αρμόδια όργανα του κόμματος.
Οι νέες κατηγορίες που διαρρέονται από στελέχη της ΕΔΕΚ αφορούν τον γενικό διευθυντή του κόμματος Μορφάκη Σολωμονίδη, επίσης στενό και εξ απορρήτων συνεργάτη του Σιζόπουλου. Αρκετοί μιλούν για ύποπτες αλλαγές στο συμβόλαιο του Σολωμονίδη, που έγιναν σε συνεργασία με τον Κουττούκη, ίσως και με τον Σιζόπουλο και που είχαν ως αποτέλεσμα την αύξηση του μισθού του και την ενσωμάτωση ωφελημάτων όπως τη χρήση αυτοκινήτου με το κόστος να το πληρώνει το κόμμα. Κάποιοι μιλούν και για συγκεντρωτική έως αυταρχική συμπεριφορά από τον διευθυντή.

Σύμφωνα με όσα μου ανέφερε στέλεχος της ΕΔΕΚ, οι αντιδράσεις από μέλη της Κεντρικής Επιτροπής αυξάνονται καθημερινά. Ιδιαίτερα μετά την ανεπιτυχή προσπάθεια να κατατεθεί το συμβόλαιο του Μορφάκη και να συζητηθούν οι λόγοι για τους οποίους του έχουν παραχωρηθεί τα έξτρα ωφελήματα αλλά και οι όροι εργοδότησής του. Εξελίξεις αναμένονται εντός της εβδομάδας. Η πηγή μου υποστηρίζει πως «αν ο Σιζόπουλος χάσει και τον Μορφάκη, τον πιο στενό του ίσως συνεργάτη εντός του κόμματος, θα έχει χάσει πάρα πολλά. Γι' αυτό και η νέα μάχη αναμένεται να είναι ιδιαίτερα σκληρή»

Πολύ καλά τα πάει έξω ο διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας Κωνσταντίνος Ηροδότου. Το επιβεβαιώνει μεταξύ άλλων ο ίδιος ο αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) Luis de Guindos, ο οποίος παρευρέθηκε πρόσφατα στο 9th Banking Forum and Fintech EXPO στη Λευκωσία. Ο αντιπρόεδρος μιλώντας για τον διοικητή είπε, μεταξύ άλλων, ότι η συμμετοχή του στο Δ.Σ. της ΕΚΤ είναι και ουσιαστική και δημιουργική. «Έχει σημαντικές και χρήσιμες παρεμβάσεις στο Δ.Σ. της ΕΚΤ και ενεργό ρόλο στη διαμόρφωση της πολιτικής της ΕΚΤ», ανέφερε για τον Ηροδότου, πράγμα που δίχως άλλο ανεβάζει το κύρος του διοικητή. Γνωστός οικονομικός παράγοντας, ακούγοντας τις αναφορές του Guindos, σχολίασε ότι είναι από τις λίγες φορές που ακούγονται θετικά σχόλια για τη συμβολή διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου στο έργο της ΕΚΤ. Και πρόσθεσε με νόημα, «μπράβο, έξω τα πάει καλά ο Ηροδότου».

Κουίζ: Έχει καταλάβει κανείς γιατί η Αλεξάνδρα Ατταλίδου τιμήθηκε από τον ΥΠΕΞ των ΗΠΑ Άντονι Μπλίνκεν με το «Διεθνές Βραβείο Πρωταθλητής κατά της Διαφθοράς 2021»; Σημειώνω ότι είναι ένα από τα 12 άτομα παγκόσμια που έχουν βραβευτεί από τις ΗΠΑ με αυτό το βραβείο. Κάποιος μου ανέφερε πως η βράβευσή της οφείλεται στην εκδήλωση που διοργάνωσε κατά της διαφθοράς έξω από τη Βουλή στο Φιλοξένια, μετά το βίντεο του Al Jazeera, ζητώντας με άλλους πολίτες την παραίτηση Συλλούρη. Ουσιαστικά το βραβείο το οφείλει στον Συλλούρη;

Η μπόχα της κομματοκρατίας

Της **ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ**

Η ακατάσχετη προεδρολογία, έστω και παρασκηνιακή, στο παρόν στάδιο ένα πράγμα αποδεικνύει : πως τα κόμματα εξακολουθούν να ζουν μακριά από την πραγματικότητα του κόσμου. Και αυτό σημαίνει ότι η απαξίωση των πολιτών προς τους πολιτικούς δεν έγινε σε βάθος κατανοητή από τους κομματάρχες. Διότι, αν γινόταν σε βάθος κατανοητή, θα αντιλαμβάνονταν πως εκείνο που πρωτίστως προέχει στην ιεραρχία των πολιτών δεν είναι οι συνασπισμοί που οι ίδιοι επιδιώκουν προκειμένου να κερδίσουν τις επικείμενες προεδρικές, ούτε και πώς θα αλληλοφαγωθούν μεταξύ τους για το ποιος θα είναι τελικά ο εκλεκτός υποψήφιός τους. Εκείνο το οποίο προέχει για τους πολίτες είναι οι κάθε λογής κομματάρχες να αποδείξουν πως αποκωδικοποίησαν το μήνυμα της εποχής, το οποίο είναι το ένα και το αυτό: η κομματική νοοτροπία που θέτει το συμφέρον του κόμματος πάνω από το συμφέρον της χώρας έχει πλέον χρεοκοπήσει. Και για να πείσουν οι κομματάρχες πως υπηρετούν το συμφέρον της χώρας και όχι το μικροκομματικό οφείλουν να αλλάξουν μυαλά. Τελεία και παύλα. Όταν για παράδειγμα ο ΔΗΣΥ επισπεύδει τις διαδικασίες για την επιλογή υποψηφίου, για να αποφύγει, όπως ισχυρίζεται, την εσωστρέφεια και να επιβεβαιώσει την ενότητά του, ποιον ακριβώς πείθει ότι αυτό είναι το βαθύτερό του κίνητρο; Ίσως εκείνους που έτσι κι αλλιώς δεν υπήρχε ανάγκη να τους πείσει. Την ευρύτερη κοινωνία ωστόσο δεν την πείθει, διότι είναι σε θέση πλέον να διαβάσει πίσω από τις γραμμές. Και πίσω από τις γραμμές διαφαίνεται καθαρά πως στόχος του μεγαλύτερου κόμματος δεν ήταν όλα αυτά τα οποία προτάσσει ως αρχές και αξίες, αλλά το να βάλει τον υπουργό Εξωτερικών στο σκαμνί και να του υποδείξει πως δεν μπορεί να κάνει του κεφαλιού του. Και οι πύρινοι λόγοι των υπολοίπων υπουργών, για τον υποψιασμένο πολίτη δεν ερμηνεύονται ως κομματικός πατριωτισμός αλλά ως η επιθυμία τους να παραμείνουν στο κομματικό γίγνεσθαι πάση θυσία. Και εν τέλει αυτό που εξέπεμψε το εν λόγω συνέδριο στον σκεπτόμενο πολίτη είναι η μπόχα της κομματοκρατίας και του κομματικού μηχανισμού, ό,τι δηλαδή απεχθάνεται πλέον περισσότερο. Σε ό,τι αφορά το ΑΚΕΛ, σε πρόσφατή του συνέντευξη ο νέος γ.γ., είπε πως πρώτιστος στόχος είναι να απαλλαγεί ο τόπος από την «κακοδαιμονία της κυβέρνησης του ΔΗΣΥ» γι' αυτό και θα μιλήσει, είπε, με όλα τα κόμματα της αντιπολίτευσης (πλην του ΕΛΑΜ εννοείται) ώστε να υπάρξουν οι ανάλογες συνεργασίες αποπομπής της κυβέρνησης. Και εδώ διαφαίνεται η απόσταση που χωρίζει αυτού του είδους τις δηλώσεις από την πραγματικότητα. Διότι πρώτιστος στόχος του κόσμου δεν είναι να απαλλαγεί μόνο από την κακοδαιμονία αυτής της κυβέρνησης, αλλά απ' όλες τις κακοδαιμονίες οι οποίες οδήγησαν στην σημερινή μας κατάντια και που δεν περιορίζονται μόνο στα της κυβέρνησης αλλά και στον τρόπο που σκέπτονται, δρουν και αντιδρούν τα κόμματα, τα οποία έχουν εδώ και καιρό δραπετεύσει από το μοναδικό καθήκον που έχουν να επιτελέσουν : να υπηρετούν το δημόσιο συμφέρον. Πώς είναι δυνατόν για παράδειγμα ένα κόμμα όπως το ΑΚΕΛ, με την ανάγκη μάλιστα να καταστεί στέγη της ευρύτερης Αριστεράς, που τώρα περιπλανιέται αδέσποτη, να υπονοεί ότι είναι ανοιχτό ακόμα και απέναντι σ' ένα κόμμα όπως το ΔΗΚΟ που έχει κάνει ό,τι περνάει από το χέρι του για να δυναμιτίσει τη λύση της ΔΔΟ, φτάνοντας κάποτε στο σημείο να διχάσει τον κόσμο σε πατριώτες και μη; Πώς θεωρούν ότι θα πείσουν τον σκεπτόμενο πολίτη ότι μια ενδεχόμενη συνεργασία τους με το ΔΗΚΟ έχει την οποιαδήποτε υγιή βάση; Διότι εκείνο που πρωτίστως απαιτεί σήμερα ο πολίτης είναι η εξυγίανση της πολιτικής ζωής. Και η εξυγίανση πόρρω απέχει και από συνέδρια που αναδίνουν την μπόχα της κομματοκρατίας, αλλά και από δηλώσεις που αποδεικνύουν ότι η έννοια της εξυγίανσης ερμηνεύεται όχι με την πραγματική της ερμηνεία αλλά μ' εκείνη που τους συμφέρει.

elenixenou11@gmail.com

EPA/JUSTIN LANE

Οι ακροβάτες Suren Bozyan (αριστερά) και Karyna Konchakivska κατά τη διάρκεια της τελευταίας πρόβας του εορταστικού σόου «It was the Night Before» από το Cirque du Soleil στο θέατρο Hulu στο Madison Square Garden στη Νέα Υόρκη. Η παράσταση θα διαρκέσει έως τις 27 Δεκεμβρίου 2021.

Το φιάσκο

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Όταν το 2014, οι Βρετανοί εμπειρογνώμονες παρουσίαζαν ένα σενάριο πέντε δήμων στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης της τοπικής αυτοδιοίκησης, στα πολιτικά κόμματα προκλήθηκε αναβρασμός. «Να κάνουμε» έλεγαν «μεταρρύθμιση, αλλά όχι και να καταργήσουμε και όλους τους δήμους»! Ακόμα και μέσα στον Δημοκρατικό Συναγερμό βουλευτές, τοπικοί παράγοντες και δήμαρχοι ήταν εκείνοι που διαφωνούσαν σ' ένα τέτοιο σενάριο, καθώς όπως έλεγαν δεν θα είναι ούτε λειτουργικό ούτε βιώσιμο. Μάλιστα, όταν ο τότε υπουργός Εσωτερικών Σωκράτης Χάσικος υποστήριζε πως θα έπρεπε να αναβληθούν οι τοπικές εκλογές μέχρι να ψηφιστεί η εν λόγω μεταρρύθμιση, οι πλείστοι έβρισκαν την ιδέα αυτή εξωφρενική.

Το όλο εγχείρημα θάφτηκε για λίγο και επανήλθε επί υπουργίας Κωνσταντίνου Πετρίδη, με τον ίδιο να στέλνει θέμα αναβολής των δημοτικών εκλογών στη Νομική Υπηρεσία και να παρουσιάζει ένα σχέδιο 17 δήμων. Το παρουσίασε λίγο προτού αποχωρήσει από τη θέση του υπουργού Εσωτερικών και προτού να μετακινηθεί στο υπουργείο Οικονομικών. Η προτεινόμενη μεταρρύθμιση, έλεγε ο κ. Πετρίδης, δεν είναι κάτι το θέσφατο και υπογράμμιζε πως η κυβέρνηση θα μπορούσε να δεχτεί κάποιες εναλλακτικές επιλογές. Επεσήμανε όμως την ανάγκη να μην καταστρατηγηθεί η ουσία της μεταρρύθμισης, που είναι και οι εξοικονομήσεις «οι οποίες θα προκύψουν από τους δήμους και δεν μπορούν να προκύψουν με αύξηση του αριθμού των δήμων».

Πέρασαν δύο χρόνια από την κατάθεση του νομοσχεδίου από τον Κωνσταντίνο Πετρίδη, οι υποσχέσεις περί μεταρρύθμισης δίνουν και παίρνουν και οι δημοτικές εκλογές αναβλήθηκαν, καθώς κυβέρνηση και Βουλή διαβεβαίωναν πως η μεταρρύθμιση ήταν έτοιμη να λάβει το πράσινο φως. Σήμερα, ενώ θα έπρεπε να είχαν ήδη κατατεθεί οι τροπολογίες για να περάσει η μεταρρύθμιση, προέκυψε από το πουθενά πάλι το σενάριο των πέντε μητροπολιτικών δήμων. Ένα παρασκήνιο στο οποίο εμπλέκεται προφανώς ο υπουργός Εσωτερικών Νίκος Νουρής και ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου και που φέρεται να φέρνει το όλο εγχείρημα προ του ναυαγίου.

Αλήθεια ποιον ακριβώς εξυπηρετεί όλη αυτή η σεναριολογία λίγο πριν από την κατάθεση των τροπολογιών; Ευνοεί τον Δημοκρατικό Συναγερμό και την κυβέρνηση που ολοφύρονται κατά τα άλλα ότι θέλουν να μειωθούν οι δήμοι; Ας το πουν πρώτα στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας που έσπευσε να υποσχεθεί στην Αραδίππου πως δεν πρόκειται να συνενωθεί με τον Δήμο Λάρνακας, όπως προέβλεπε ο σχεδιασμός Πετρίδη. Ας το πουν στους βουλευτές τους, οι οποίοι δεν είχαν ιδέα για μια τέτοια κίνηση και εκτίθεντο δημοσίως, όταν τους ρωτούσαν την εβδομάδα που πέρασε τι παίζει. Ευνοεί την ίδια τη μεταρρύθμιση; Αν κυβέρνηση και κυβερνών κόμμα θέλουν πράγματι να εφαρμόσουν τη μεταρρύθμιση, τότε ο τρόπος δεν είναι ο εκβιασμός, δεν είναι τελεσίγραφα τύπου «ο μάξιμουμ αριθμός θα είναι 17». Δεν είναι με τα παρασκηνιακά παιχνίδια. Αυτές οι πονηριές πλέον δεν περνούν. Για ένα τέτοιο σοβαρό εγχείρημα χρειάζεται η πλειοψηφία στη Βουλή. Αυτό το μάθημα θα έπρεπε να το είχαν πάρει από πέρσι στην κυβερνώσα παράταξη, όταν ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ διαβεβαίωνε πως ο προϋπολογισμός θα περάσει χωρίς τον Νικόλα Παπαδόπουλο και τελικά δεν πέρασε. Και επειδή προσπαθούν στον ΔΗΣΥ να μας πείσουν πως είναι το μόνο κόμμα που επιδιώκει τις μεταρρυθμίσεις, μπορούμε εύκολα να θυμηθούμε, όταν ενώ διαβεβαίωναν πως ήθελαν να εφαρμοστεί το γενικό σύστημα υγείας, το πολεμούσαν υπογείως.

Τα τσιτάτα, τα τελεσίγραφα και οι μαγκιές για ένα τόσο σοβαρό θέμα όπως είναι η μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης δεν έχουν χώρο λοιπόν εδώ. Και σε αυτό οφείλει και η αντιπολίτευση να αρθεί ενώπιον των ευθυνών της. Και το λέμε αυτό επειδή κουραστήκαμε να την παρακολουθούμε να πιάνεται εξαπίνης. Κουραστήκαμε να πέφτει στα πατώματα, να κλωτσά και να διαμαρτύρεται εκ των υστέρων πως η κυβέρνηση την παραπλάνησε.

Ας αναλάβει ο καθένας την ευθύνη των πράξεών του και τη σοβαρότητα των στιγμών. Γιατί για να εφαρμοστεί αυτή η περιβόητη μεταρρύθμιση, ανέβαλαν εκλογική διαδικασία. Ανέβαλαν εκλογική διαδικασία γιατί όπως διαβεβαίωναν ήταν πολύ κοντά στην ψήφιση της μεταρρύθμισης και όχι γιατί ο καθένας φοβόταν να μην εκτεθεί από τα εκλογικά ποσοστά που θα λάμβανε.

Θα πρέπει να αντιληφθούν συνεπώς πως αν όλο αυτό οδηγήσει σε ναυάγιο, θα θεωρηθούν διπλά αναξιόπιστοι. Όχι μόνο γιατί έκαψαν μία μεταρρύθμιση αλλά γιατί δημιούργησαν ένα κακό προηγούμενο με την αναβολή της εκλογικής διαδικασίας. Αυτό είναι καλό να το θυμούνται λοιπόν, προτού ολοκληρωθεί όλη αυτή η συζήτηση και προτού οδηγηθεί, όπως πολύ φοβούμαστε, σ' ένα άνευ προηγουμένου φιάσκο.

economidoum@kathimerini.com.cy

Εφτά χρόνια φαγούρα

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ**

Ας επιχειρήσουμε ένα ημερολογιακό κλικ προς τα πίσω. Την περασμένη Δευτέρα συγκεκριμένα, όταν έσκασε η βόμβα για τους πέντε δήμους. Μέχρι την Τρίτη το πρωί όλοι ψάχνονταν για να καταλάβουν από πού τους ήρθε. Οι της αντιπολίτευσης αιφνιδιάστηκαν είναι αλήθεια, περισσότερο όμως για τον αυτουργό παρά για την ενέργεια αυτή καθαυτή. Προκλήθηκε, όπως ήταν αναμενόμενο, ένα μικρό πολιτικό μπάχαλο με τη δήλωση του Άριστου Δαμιανού ότι κινδυνεύει να μετατραπεί η Επιτροπή Εσωτερικών σε πολιτικό καραγκιόζη να δίνει τον τόνο των αντιδράσεων. Ώσπου ξημέρωσε η Τετάρτη γνωρίζοντας, αν μη τι άλλο, ότι η φαεινή ιδέα για τους πέντε δήμους βγήκε από το συρτάρια του μακρινού 2014. Έπειτα από εφτά χρόνια φαγούρα να συζητάμε για τη μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης, κάποιο φωτεινό μυαλό αποφάσισε να τα τινάξει ξανά όλα στον αέρα. Κι όταν λέμε «όλα», εννοούμε τις ατέλειωτες ώρες συζητήσεων και τις δεκάδες χιλιάδες ευρώ που σβήστηκαν με μια μονοκοντυλιά από ένα αόρατο χέρι. Χωρίς φυσικά να ξεχνάμε και την ακύρωση των εκλογών για την τοπική αυτοδιοίκηση οι οποίες θα γίνονταν υπό κανονικές συνθήκες τέτοιες μέρες. Τα κόμματα συμφώνησαν την ακύρωσή τους για να επιτύχουν, όπως είπαν, την πολυπόθητη μεταρρύθμιση. Ερώτημα για (όχι και τόσο) δυνατούς λύτες: Ποιανού ήταν το «αόρατο χέρι» που έριξε τη χειροβομβίδα κρότου λάμψης; Όποιοι σκέφτηκαν τον Νουρή μάλλον βιάστηκαν, καθώς σε κάτι τέτοιους τακτικισμούς πιο λογικό είναι να πάει το μυαλό μας στον master του είδους. Βράδυ Τετάρτης πια κι αφού προηγήθηκε ένας χαρτοπόλεμος ανακοινώσεων ανάμεσα στον πρόεδρο του ΔΗΣΥ και το ΑΚΕΛ, το εμπεδώσαμε ότι το «αόρατο χέρι» είχε ονοματεπώνυμο και λεγόταν Αβέρωφ Νεοφύτου.

Δεν έχει κανένα νόημα να σχολιάσουμε τα παπαγαλάκια και τις «αναλύσεις» τους για την ευφυή ιδέα των πέντε δήμων που οδήγησε εντέλει στο «κλείδωμα» της κυβερνητικής πρότασης για 17. Δεν θα το κάνω γιατί αρχή μου είναι να σέβομαι τη νοημοσύνη των αναγνωστών. Ας μείνουμε καλύτερα στα γεγονότα: η φήμη για τους πέντε δήμους δημιούργησε προπέτασμα καπνού, ώστε να ξεμυτίσει ο Αβέρωφ προτάσσοντας την κόκκινη γραμμή των 17. Το πολιτικό ερώτημα είναι, γιατί να το κάνει αυτό; Από την πρεμούρα του να υπερασπιστεί μια πιο ριζοσπαστική μεταρρύθμιση ή γιατί πολύ απλά αυτό εξυπηρετεί την κομματική του ατζέντα;

Η δεινή θέση, σε επίπεδο εικόνας, στην οποία βρίσκεται ο Δημοκρατικός Συναγερμός και ο Αβέρωφ Νεοφύτου προσωπικά, συνηγορεί στη δεύτερη εκδοχή. Η πίεση που δημιουργεί η πιθανότητα της υποψηφιότητας Χριστοδουλίδη σε συνδυασμό με τα κυβερνητικά βαρίδια που ο Αβέρωφ καλείται να κουβαλήσει σε αυτόν τον πρόωρο προεκλογικό που εκείνος ξεκίνησε, δημιουργούν την επιτακτική ανάγκη για μια νίκη. Μια επικοινωνιακή νίκη αντίστοιχη του θριάμβου που ο Αβέρωφ βίωσε με την εκλογή προέδρου της Βουλής. Εν όψει αυτής της ανάγκης έκανε λοιπόν εκείνο που γνωρίζει καλύτερα: τακτικισμό. Μια προσπάθεια δηλαδή να προκαλέσει ρήγμα στη σχέση ΔΗΚΟ – ΑΚΕΛ, στέλνοντας το μήνυμα στην κοινωνία ότι το μέτωπο της μείζονος αντιπολίτευσης είναι αποδυναμωμένο. Εάν το επιτύχει θα είναι γιατί τα μη κυβερνητικά κόμματα, γι' ακόμη μία φορά, θα αποτύχουν να δημιουργήσουν κοινό αφήγημα. Το βάρος της ευθύνης λοιπόν ανήκει σε αυτά, αφού ο Αβέρωφ κάνει απλώς τη δουλειά του.

Την ώρα που συμβαίνουν όλα αυτά τα μαγειρέματα το ερώτημα είναι τι κάνουμε εμείς οι πολίτες. Ό,τι κάναμε μάλλον και τα εφτά χρόνια φαγούρας που προηγήθηκαν: Ενημερωνόμαστε, καταγράφουμε και θυμόμαστε, για να μην καταλήξουμε απαθείς δέκτες με μνήμη χρυσόψαρου. Ο τακτικισμός έχει κοντά ποδάρια. Μπορεί να εξασφαλίζει νίκες χάριν των εντυπώσεων, αλλά μακροπρόθεσμα οδηγεί σε απαξίωση της πολιτικής. Και των επαγγελματιών του είδους ιδιαίτερα, οι οποίοι ναρκισσεύονται με χαρακτηρισμούς του τύπου «master of the game» αδιαφορώντας επιδεικτικά για έννοιες όπως η πολιτική συνέπεια. Πώς το είπε ο Αβραάμ Λίνκολν; «Η ψήφος είναι πιο δυνατή από τη σφαίρα. Με τη σφαίρα μπορεί να σκοτώσεις τον εχθρό σου. Με την ψήφο μπορεί να σκοτώσεις το μέλλον των παιδιών σου». Ας το θυμόμαστε αυτό στους ύποπτους καιρούς που ζούμε.

stavros.christodoulou@gmail.com

Ο υπουργός της Υγείας μας, πυροτεχνήματα και πυροτεχνουργοί

Του **ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ**

Ο υπουργός Υγείας Μιχάλης Χατζηπαντέλας πήγε στις Βρυξέλλες, συμμετείχε στις εργασίες του Συμβουλίου και σε γραπτή του δήλωση τόνισε «την ανάγκη υιοθέτησης κοινής προσέγγισης σε επίπεδο Ε.Ε. όσον αφορά στους ταξιδιωτικούς περιορισμούς, αλλά και σε σχέση με τα μέτρα που μπορούν να ληφθούν για περιορισμό της αύξησης των κρουσμάτων». Καλά τους τα είπε ο υπουργός της Υγείας μας! Αν είναι δυνατόν να πηγαίνουν εκεί οι εταίροι μας και να κάνουν του κεφαλιού τους σε σχέση με τους ταξιδιωτικούς περιορισμούς, χωρίς «κοινή προσέγγιση», την οποία επιστράτευσε, επικαλέστηκε και έβαλε στο χαρτί της γραπτής του δήλωσης ο κ. Χατζηπαντέλας, μοιράζοντας και υποδείξεις.

Έλα όμως που ο υπουργός της Υγείας μας πρωταγωνίστησε στην ανομοιομορφία του ταξιδιωτικού πλαισίου που θα ισχύει στην Ε.Ε., αποφασίζοντας, χωρίς να διαβουλευθεί με κανέναν, ότι το κυπριακό safe pass θα ισχύει για επτά μήνες. Άλλωστε, εάν είχε διαβουλευθεί με τις Βρυξέλλες πριν μας κοινοποιήσει την απόφασή του για το επτάμηνο, θα μάθαινε πιθανότατα, αυτό που λίγο αργότερα ανακοίνωσαν οι συναρμόδιοι Επίτροποι Στέλλα Κυριακίδου και Ντιντιέ Ρέιντερς, «συστήνοντας» εκ μέρους της Κομισιόν όπως το safe pass ισχύει για εννέα μήνες μετά την ολοκλήρωση του εμβολιαστικού σχήματος, σε όλα τα κράτη της Ε.Ε. Οι δύο Επίτροποι ανέφεραν μάλιστα ότι η εισήγηση της Κομισιόν για το «εννεάμηνο» υποβλήθηκε κατόπιν καθοδήγησης του Ευρωπαϊκού Κέντρου Ελέγχου και Πρόληψης των Νόσων (ECDC), στο οποίο βασίζεται όλη η Ευρώπη. Όχι όμως και ο υπουργός της Υγείας μας, ο οποίος αποφάσισε «επτάμηνο» και ακόμη δεν το «έχει μαζέψει», αν και όπως δήλωσε στο κεντρικό δελτίο του Omega, η Κύπρος ακολουθεί τις συστάσεις της Κομισιόν...

Από την πολιτική –έστω και ως σχήμα λόγου– συμπεριφορά του Μιχάλη Χατζηπαντέλα προκύπτουν αρκετά ερωτήματα:

Γιατί ο υπουργός της Υγείας μας δεν επικοινώνησε με τις Βρυξέλλες για να ενημερωθεί για τις προθέσεις της Κομισιόν και τις θέσεις του ECDC πριν εκδώσει το φιρμάνι για το επτάμηνο;

Γιατί έστω και μετά τη δημοσιοποίηση της σύστασης της Κομισιόν για safe pass εννέα μηνών, ο κ. Χατζηπαντέλα δεν υιοθέτησε άμεσα την εισήγηση, όπως άλλωστε πάντα πράττει η Κύπρος σύμφωνα με τον ίδιο;

Σκέφτηκε ο κ. Χατζηπαντέλα, που κατά τα λοιπά επικαλείται την ανάγκη κοινής προσέγγισης των κρατών-μελών στην Ε.Ε., τι θα γινόταν εάν η Κύπρος διατηρούσε την απόφαση που έλαβε για επτάμηνο safe pass και η Γερμανία για παράδειγμα ευθυγραμμιζόταν με τη σύσταση της Κομισιόν για safe pass εννέα μηνών; Και σε συνέχεια του παραδείγματος, τι θα γινόταν εάν ένας Γερμανός πολίτης έλθει στην Κύπρο οκτώ μήνες μετά τον εμβολιασμό του; Το safe pass του θα ισχύει στη χώρα του, αλλά όχι στην Κύπρο; Και θα τον «επαναπροωθήσουμε»; Και το διπλωματικό επεισόδιο που θα προκληθεί σε μια τέτοια περίπτωση, θα είναι σε θέση να το διαχειριστεί ο κ. Χατζηπαντέλας; Και σε ποιον αναφερόταν ο υπουργός της Υγείας μας, όταν εξέδιδε ανακοίνωση για την «ανάγκη υιοθέτησης κοινής προσέγγισης σε επίπεδο Ε.Ε. όσον αφορά στους ταξιδιωτικούς περιορισμούς»; Δεν έπρεπε να ξεκινήσει από τον ίδιο, υιοθετώντας άμεσα την εισήγηση της Κομισιόν;

Η απάντηση στα πιο πάνω είναι μάλλον πολύ απλή. Ο κ. Χατζηπαντέλας χρησιμοποίησε και εξακολουθεί να χρησιμοποιεί το επτάμηνο ως μπαμπούλα για να πειθαναγκάσει τον κόσμο να κάνει τη δεύτερη και την τρίτη δόση του εμβολίου. Ελλείψει επιχειρημάτων, ορθής πολιτικής προσέγγισης και επικοινωνίας, ο υπουργός της Υγείας μας πέταξε το «πυροτέχνημα» του επταμήνου, για να επιβάλει την επίσπευση των εμβολιασμών και να γράψει «νούμερα». Όπως μας είχε αρχικά πετάξει και το πυροτέχνημα ότι όσοι έκαναν την πρώτη δόση του εμβολίου θα εξακολουθούσαν να μπορούν να διακινούνται ελεύθερα, ενώ όσοι είχαν εμβολιαστεί πλήρως και παρήλθε το επτάμηνο, όχι. Είναι, δεν λέω μια τακτική αυτή που επιστράτευσε ο κ. Χατζηπαντέλας. Εξοργιστική όμως, ακόμη και για εμάς που έχουμε κάνει την τρίτη δόση.

Αντιλαμβάνομαι ότι ο Πρόεδρος Αναστασιάδης δεν προσανατολίζεται επί του παρόντος να προβεί σε ευρύ ανασχηματισμό πριν από την ολοκλήρωση της θητείας του σε 15 μήνες, αν και κάποιες ανάγκες αναπλήρωσης υπουργών αναμένεται εκ των πραγμάτων να απαιτηθούν. Εάν λοιπόν για οποιονδήποτε λόγο αποφασίσει να διορίσει και νέο υπουργό Υγείας, ανάλογης τακτικής με την υφιστάμενη προσέγγιση, θα ήταν μάλλον καλό ο Πρόεδρος Αναστασιάδης να διορίσει και έναν πυροτεχνουργό. Τον χρειαζόμαστε!

xanthoulis.pavlos@gmail.com

Ο Οσμάν Καβαλά και τα τείχη της ύβρεως

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Ο Οσμάν Καβαλά βρίσκεται στις τουρκικές φυλακές εδώ και τέσσερα χρόνια. Το λάθος του; Εξαγρίωσε με την κριτική του τον Ταγίπ Ερντογάν. Η «βεντέτα» άρχισε με τις συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας εναντίον της κατασκευής εμπορικού κέντρου στο Ταξίμ το 2013 και κορυφώθηκε μετά την απόπειρα πραξικοπήματος, το 2017. Ο Καβαλά κατηγορείται ότι είναι συνεργός του Γκιουλέν και ένα από τα μυαλά πίσω από το σχέδιο ανατροπής του Ερντογάν. Κανένα σοβαρό στοιχείο δεν έχει εμφανιστεί και όσοι τον γνωρίζουν θεωρούν απίθανο, αδιανόητο να είχε οιαδήποτε σχέση με το αποτυχημένο πραξικόπημα.

Ο Ερντογάν μεταχειρίζεται τον φυλακισμένο από το 2017 επιχειρηματία με απάνθρωπο τρόπο για να τρομάξει όποιον διανοείται να βγει μπροστά.

Αυτό δεν έχει καμία σημασία όμως. Παρά τη διεθνή κατακραυγή, από πολλές πλευρές, μοιάζει να έχει αναπτυχθεί μια παράδοξη εμμονή του ίδιου του προέδρου με την περίπτωση του φυλακισμένου επιχειρηματία.

Ο Καβαλά είναι όμως ένας εξαιρετικός και ιδιαίτερος άνθρωπος. Γόνος πλούσιας οικογένειας, ασχολήθηκε με τη διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της Τουρκίας και ήταν από τους πρωτεργάτες της τουρκικής κοινωνίας των πολιτών. Η καταγωγή της οικογενείας του ήταν από την Καβάλα και ο ίδιος αγαπάει την Ελλάδα και διατηρεί πολλές φιλικές σχέσεις στη χώρα μας. Για πολλά χρόνια ήταν προς τα έξω το «πρόσωπο» της εξωστρεφούς, δημιουργικής, φιλοδυτικής Τουρκίας. Κάθε δημοσιογράφος, αναλυτής ή διπλωμάτης που επισκεπτόταν την Κωνσταντινούπολη τον συναντούσε. Γοητευτική προσωπικότητα, με πολλά ενδιαφέροντα, κέρδιζε τους συνομιλητές του. Ανήκε προφανώς σε μια μικρή ελίτ της Πόλης που νοσταλγούσε τον κοσμοπολίτικο και πολυεθνικό χαρακτήρα της και προσπαθούσε να βρει την ισορροπία της στη νέα Κωνσταντινούπολη της μαντίλας και της σχετικής ομοιογένειας.

Ο Καβαλά έγινε γνωστός για τους λάθος λόγους. Πίσω του κρύβονται εκατοντάδες χιλιάδες Τούρκοι που υποφέρουν και καταπιέζονται αφόρητα. Καθηγητές πανεπιστημίου που έχασαν τη δουλειά τους και εργάζονται ως σερβιτόροι, επιχειρηματίες που σε βάζουν σε δωμάτια χωρίς παράθυρα για να σου πουν τον πόνο τους για το τι αντιμετωπίζουν. Όλοι αυτοί είναι κομμάτι της... μισής Τουρκίας των μεγάλων πόλεων και των παραλίων, η οποία ψάχνει απεγνωσμένα πολιτική εκπροσώπηση. Ο Ερντογάν μεταχειρίζεται τον Καβαλά με απάνθρωπο τρόπο ακριβώς για να τρομάξει όποιον διανοείται να βγει μπροστά. Δεν μπορεί όμως να μην ξέρει ότι τον έχει μετατρέψει σε πρόσωπο-πόστερ για κάθε σοβαρό, μετριοπαθή επικριτή της παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Δεν τον νοιάζει όμως γιατί έχει μπει στη φάση της ύβρεως, εκεί που η άρνηση γίνεται πραγματικότητα και οι αυλικοί υψώνουν τα τείχη της παράνοιας και της κολακείας για να πνίξουν τις φωνές που ακούγονται έξω από τα τείχη του Παλατιού.

Για κάθε, όμως, άνθρωπο που ανησυχεί ότι οι αυταρχικοί ηγέτες παίρνουν παγκοσμίως το πάνω χέρι και που θέλει μια σύγχρονη ημιευρωπαϊκή Τουρκία δεν υπάρχει αμφιβολία πως η τύχη του Καβαλά πρέπει να τον νοιάζει. Μέχρι την ημέρα που θα βγει από τη φυλακή θα είμαστε λοιπόν όλοι, όπως λέει το κλισέ, Οσμάν Καβαλά...

Η «επαναπροσέγγιση»

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΟΡΔΑΝΙΔΗ**

Ηταν μια συνάντηση που κύλησε ομαλά, δίχως εντυπωσιακά αποτελέσματα, όπως εξάλλου αναμενόταν. Ηταν με μία λέξη μια «επαναπροσέγγιση» Ελλάδος και Ρωσίας έπειτα από κάποια χρόνια ψυχρότητος.

Ωστόσο σε καμία περίπτωση δεν πρόκειται για την αρχή μιας εγκάρδιας συνεννόησης. Το παρελθόν διδάσκει. Κάποια στενότερη συνεργασία είχε επιχειρήσει επί πρωθυπουργίας του ο Κώστας Καραμανλής, όταν κατά τις συναντήσεις του με τον κ. Πούτιν προωθούσε σχέδιο αναδείξεως της Ελλάδος σε κόμβο διακινήσεως ενεργείας από τη Ρωσία στην Ευρώπη, και στην κυριολεξία βρήκε τον μπελά του.

Εμπειρία δυόμισι αιώνων δείχνει ότι δεν είναι φρόνιμο για τους Ελληνες να πρόσκεινται στενώς στη Ρωσία. Οπως συνέβη με τα Ορλωφικά το 1770 και εν συνεχεία κατά τη διάρκεια του Κριμαϊκού Πολέμου στα μέσα του 19ου αι., όταν οι Ελληνες υπέστησαν τα πάνδεινα.

Δεν είναι επίσης συνετό να στέφονται εναντίον της Ρωσίας, όπως συνέβη το 1919, επί Ελευθερίου Βενιζέλου, όταν η Ελλάς μετείχε στην εκστρατεία εναντίον των Μπολσεβίκων στην Ουκρανία, που είχε ως συνέπεια την ενίσχυση του Μουσταφά Κεμάλ με όπλα και χρυσό από τους κομμουνιστές, με ό,τι ακολούθησε την άφρονα εκείνη περιπέτεια.

Ορθώς ο κ. Μητσοτάκης επεσήμανε ότι «η Ελλάς ως μέλος της Ε.Ε. και του ΝΑΤΟ δεσμεύεται από τις συλλογικές αποφάσεις που λαμβάνονται» και οι οποίες αφορούν στην Ουκρανία, που το ενδεχόμενο εντάξεώς της στο ΝΑΤΟ αποτελεί την «κόκκινη γραμμή» για τη Μόσχα.

Ο κ. Πούτιν γνωρίζει άριστα ότι η χώρα μας δεν έχει δυνατότητα αποφασιστικής παρεμβάσεως σε θέματα τόσο μεγάλης σημασίας. Αλλά είναι ενδεικτικό ότι δημοσίευμα της εφημερίδος «Ισβέστια» την επομένη της συναντήσεως ανέφερε ότι «η Μόσχα θα μπορούσε να βασισθεί πως κάποιες χώρες της Ευρώπης, μεταξύ των οποίων η Ελλάς, η Γαλλία και η Γερμανία, θα απέτρεπαν την ένταξη της Ουκρανίας και της Γεωργίας στο ΝΑΤΟ».

Είναι σαφές ότι η δημιουργία αμερικανικής βάσεως στην Αλεξανδρούπολη και η συμφωνία Αμυντικής Συνεργασίας Ελλάδος και ΗΠΑ –πενταετούς διαρκείας στα χαρτιά, αλλά επί της ουσίας αορίστου χρόνου– ενόχλησε τη Μόσχα.

Αλλά η αντίδραση του κ. Πούτιν ήταν λελογισμένη, όταν εξέφρασε την εκτίμησή του ότι η χώρα μας θα τηρήσει στάση «εγκρατείας» έναντι της Ρωσίας.

Εχουν περάσει πολλά χρόνια από τον Αύγουστο του 1961, όταν ο τότε ισχυρός ηγέτης του Κρεμλίνου Νικήτα Χρουστσόφ απειλούσε την Αθήνα ότι εάν αναπτυχθούν αμερικανικοί πύραυλοι μέσου βεληνεκούς στη χώρα μας «οι Σοβιετικοί στρατιωτικοί δεν θα φεισθούν τους ελαιώνας σας, ούτε την Ακρόπολιν, διότι αι βόμβαι ουδεμίαν κάνουν διάκρισιν».

Αυτά εν ολίγοις τα ούτως ειπείν ευρύτερης «στρατηγικής» σημασίας. Ως προς το μείζον θέμα του παρόντος –μια ευνοϊκή για την Ελλάδα συμφωνία χαμηλοτέρων τιμών για το αέριο– πολιτική συμφωνία δεν επήλθε. Οσο για την Τουρκία, ο κ. Πούτιν αναφέρθηκε απλώς στην ανάγκη διαλόγου προς επίλυση των διαφορών με την Ελλάδα. Εχει τα όριά της η «επαναπροσέγγιση» Ρωσίας και Ελλάδος.

Κατανόηση κειμένου: το βασικό ζητούμενο

Του **ΤΑΚΗ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ**

Την περασμένη Κυριακή (5/12) προσπάθησα να περιγράψω την αγάπη μου για την Ελλάδα. Πέρα απ' όλα τα υπόλοιπα, τη γεωφυσική ευτυχία ή τις «εγγραφές» στον σκληρό δίσκο της ψυχής από την παιδική ηλικία, αναφέρθηκα στη γλώσσα. Επισήμανα ότι την αγάπη για την ελληνική γλώσσα την κέρδισα επειδή οι δάσκαλοί μου μου έδειξαν τον δρόμο. Είχα την τύχη να διαβάσω Βιζυηνό, Καβάφη ή Βενέζη και πολλούς ακόμη από την εφηβεία μου και να αποδεχθώ από πολύ νωρίς αξίες που με συνοδεύουν έως σήμερα ακόμη. Το αίσθημα της μεγάλης λογοτεχνίας στη γλώσσα μου μου άνοιξε τον δρόμο για να περάσω τους δρόμους της ευρωπαϊκής λογοτεχνίας. Ηταν οι μεταφράσεις, τότε, του Ντοστογιέφσκι από τον Αρη Αλεξάνδρου και η «Αννα Καρένινα» από την Κοραλία Μακρή, όμως, ήταν και η επαφή με το πρωτότυπο στις γλώσσες που μάθαινα, γαλλικά, αγγλικά και μετά ιταλικά. Οταν διάβασα τον «Ξένο» του Καμύ στα γαλλικά αισθάνθηκα σαν να περνάω την πόρτα του κόσμου στον οποίον ζούσα. Ομως δεν θα είχα καταλάβει τον Καμύ χωρίς την οικειότητα του Βενέζη, την οικειότητα της λογοτεχνίας. Η λογοτεχνία διαμορφώνει σκέψη. Και γι' αυτό μέμφομαι την περιφρόνησή της από τη σημερινή εκπαίδευση.

Η περίφημη «κατανόηση κειμένου», αχίλλειος πτέρνα της εκπαίδευσής μας, δεν προκύπτει από τη σημασία των λέξεων – υπάρχουν και λεξικά– ούτε από το ιστορικό περιβάλλον. Η αξία της «Ιθάκης» του Καβάφη δεν προκύπτει από τον χρόνο που γράφτηκε. Ισχύει και σήμερα στο ακέραιο. Γι' αυτό και αποκαλούμε τον Καβάφη κλασικό σημείο αναφοράς. Η κατανόηση του νοήματός της, συνυφασμένου με το υφολογικό της ύφασμα, σου επιτρέπει να την κατανοήσεις. Είναι η μεγάλη συνεισφορά των κλασικών στον πολιτισμό μας. Τους απολαμβάνουμε, όσοι τους απολαμβάνουμε, όμως μας είναι χρήσιμοι διότι μας προσφέρουν τους τρόπους κατανόησής τους. Καμία ανάλυση για την ειρωνεία δεν μπορεί να ανταγωνιστεί την ανάγνωση ενός πλατωνικού διαλόγου. Κι αν δεν αντιληφθείς το αίσθημα της ειρωνείας, δεν μπορείς να αντιληφθείς ούτε τον Καβάφη ούτε τον Εγγονόπουλο. Μην ξεχνάμε ότι το βασικό πρόβλημα της γενιάς των μέσων κοινωνικών δικτύωσης είναι ότι τα παίρνουν όλα κατά γράμμα.

Ο φίλος κ. Γιάννης Αντωνίου, πρόεδρος του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής, με ενημέρωσε ότι στο γυμνάσιο προτείνονται για ανάγνωση το «Ποίος ήτο ο φονεύς του αδελφού μου» του Βιζυηνού και η «Γαλήνη» του Βενέζη. Εύπρόσδεκτο. Πλην όμως είναι αρκετό; Φίλη εκπαιδευτικός μού έστειλε θέματα της εξέτασης στη Β΄ Λυκείου στο μάθημα «Νεοελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία». Τη λογοτεχνία την εκπροσωπεί ποίημα του κ. Γιάννη Υφαντή, ο οποίος παραβάλλει την τηλεόραση με τάρανδο, «Μοιάζει με έντομο πελώριο, αστρικό. Μοιάζει με τον πλανητικό προπάππο μας, τον Βελζεβούλ». Υποσημείωση: «σατανάς, διάβολος». Ερώτηση: Ποια στάση εκφράζει το ποιητικό κείμενο σχετικά με την τηλεόραση; Απάντηση (δική μου): «Η τηλεόραση είναι τάρανδος, έντομο πελώριο, αστρικό, Βελζεβούλ. Και η ποίηση υπάρχει ευτυχώς για να τα λέει όλ' αυτά που οι άλλοι μας κρύβουν». Τι μας λέει ο Καβάφης για την τηλεόραση; Τίποτε. Αρα ο Καβάφης δεν αξίζει τον κόπο, ξεπερασμένος είναι ο κακομοίρης.

Αυτά όλα, αν δεν κάνω λάθος, αφορούν το μάθημα της έκθεσης. Της εν πολλαίς αμαρτίαις περιπεσούσης. Το πρόταγμα δεν είναι η αξία του λογοτεχνικού κειμένου. Το πρόταγμα είναι το θέμα της έκθεσης και προκειμένου να το υπηρετήσω επιλέγω ένα άλλο ποίημα σαν το Brokenvoice της κυρίας Κούλας Αδάλογλου, στη Β΄ Λυκείου, που υποφέρει διότι παίρνει αριθμούς τηλεφώνου που-δεν-αντιστοιχούν-σε συνδρομητές. Το πρόβλημα δεν είναι ο πόνος της. Το πρόβλημα είναι ότι ο μαθητής της Β΄ Λυκείου θεωρεί ότι αυτό είναι ποίηση. Και η ποίηση πρέπει να διαβάζεται με τον τρόπο που του ζητούν οι εξεταστές του. Ερώτηση: «Σε ποια συναισθηματική κατάσταση βρίσκεται το ποιητικό υποκείμενο;». Απάντηση, δική μου: «Ασ' τα να πάνε».

Κατανόηση κειμένου είπατε; Θα έλεγα ότι είναι το βασικό ζητούμενο της εκπαίδευσής μας, αφού είναι η αχίλλειος πτέρνα της. Αφελώς πως, προτείνω ότι ο μόνος τρόπος για να την επιτύχεις είναι η επαφή με κείμενα που απαιτούν την κατανόησή σου. Και δεν κολακεύουν την αποστροφή σου προς την τηλεόραση ή τον εκνευρισμό σου για τις τηλεπικοινωνίες. Είναι το προνόμιο των κλασικών.

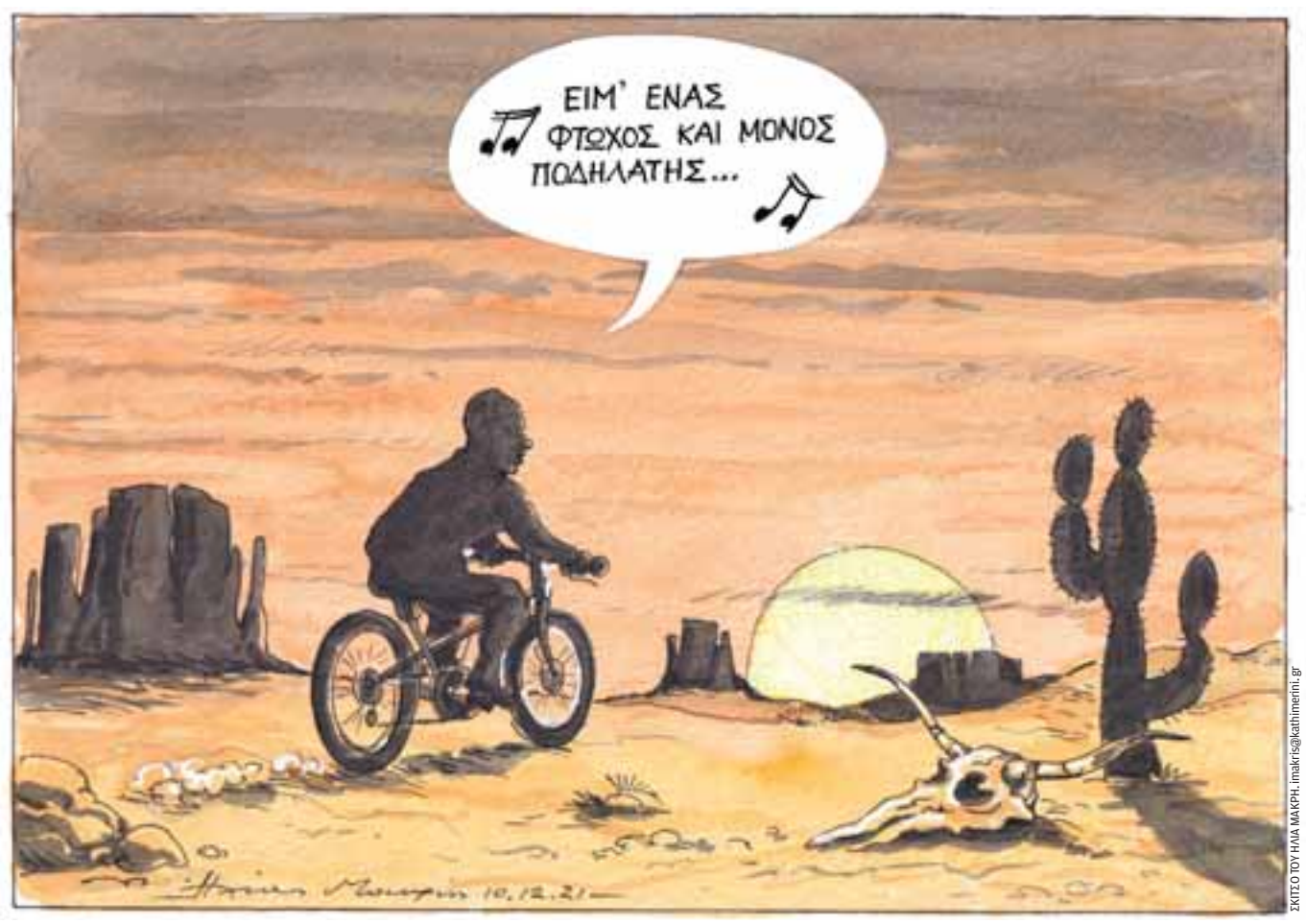

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ. imakris@kathimerini.gr

Φασίστες και αντιφασίστες

Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Ο Πιερ Πάολο Παζολίνι ήταν Ιταλός ηθοποιός, ποιητής, συγγραφέας, σεναριογράφος και σκηνοθέτης. Γεννήθηκε το 1922 και δολοφονήθηκε το 1975. Γνωστότερες ταινίες του: «Μάμα Ρόμα», «Θεώρημα», «Το κατά Ματθαίον Ευαγγέλιο», «Το Δεκαήμερο», «Οι μύθοι του Καντέρμπουρι».

Ενα μικρό βιβλίο του, «Ο φασισμός των αντιφασιστών», παρουσιάζει και το σχολιάζει στα ελληνικά ο Θεόδωρος Παντούλας, συγγραφέας και Εκδότης, χαρισματική γραφίδα στη σύγχρονη ελληνική πεζογραφία.

Αντιγράφω από τον Παντούλα: «Ο αντιφασισμός του σήμερα, όπως εκείνος του τότε, στην εποχή του Παζολίνι, αντί να εναντιώνεται στις νέες μορφές ολοκληρωτισμού, τα βάζει αποκλειστικά με έναν ιστορικά ξεπερασμένο φασισμό (θυμηθείτε στα καθ' ημάς τον γελοίο φορμαλισμό της "πορείας", κάθε χρόνο στις 17 του Νοέμβρη, από το Πολυτεχνείο στην Αμερικανική Πρεσβεία – η παρένθεση δική μου). Είναι εξόχως ανόητη αυτή η πλειοδοσία σε αντιφασιστικές δηλώσεις φρονημάτων, έχουν τόση αξιοπιστία όση και εκείνων που, χωρίς να ερωτώνται, δηλώνουν "δεν είμαι και βλάκας"!

...Ο Παζολίνι, χωρίς μισόλογα, εντοπίζει στον καταναλωτισμό τη νέα κυρίαρχη Εξουσία που ξεπατώνει την κοινωνία και ομογενοποιεί τους ανθρώπους, όχι πια με απαγορεύσεις, αλλά με υπαγορεύσεις περισσότερο υποβολιμαίες και καταπιεστικές από αυτές του παλιού φασισμού... Πιστεύω, το πιστεύω βαθιά, ότι ο αληθινός φασισμός είναι αυτό που οι κοινωνιολόγοι έχουν, πολύ καλοπροαίρετα, αποκαλέσει "καταναλωτική κοινωνία" – ορισμός που μοιάζει ακίνδυνος, καθαρά ενδεικτικός. Αλλά δεν είναι. Αν κάποιος παρατηρήσει καλά την πραγματικότητα, βλέπει ότι τα αποτελέσματα αυτής της ανέμελης καταναλωτικής κοινωνίας είναι αποτελέσματα μιας δικτατορίας, ενός κυριολεκτικά αληθινού φασισμού.

...Πρόκειται για μια ανεπαίσθητη ανθρωπολογική μετάλλαξη που αφορά τους πάντες. Και αυτούς που προσδιορίζονται σαν φασίστες και αυτούς που προσδιορίζονται σαν αντιφασίστες... Ο καταναλωτικός ευδαιμονισμός αποστερεί τους ανθρώπους από την ανθρωπιά τους, αφήνοντάς τους μόνους, χωρίς αναφορές, με παραλυμένους τους συγγενικούς και τους φιλικούς δεσμούς, χωρίς κοινότητα, χωρίς ιστορική συνείδηση και χωρίς μεταφυσικό κέντρο. Τους αφήνει μόνους, κατάμονους τους ανθρώπους... Οσο στρατεύεται ο άνθρωπος στο αντιφασιστικό μέτωπο, τόσο παραβλέπει ότι από την πίσω πόρτα έχει εισβάλει η προσχηματική δημοκρατία, η περιστολή ελευθεριών, η λογοκρισία και αυτολογοκρισία – νέες μορφές εξουσίας που ελέγχουν την καθημερινότητα, χωρίς να επιτρέπουν εναλλακτικές προτάσεις.

...Και το μέγα νεωτερικό κατόρθωμα: Οσο οι άνθρωποι ομνύουν στη διαφορετικότητα και στην προστασία της, τόσο οι διαφορές τους υποχωρούν μέχρι εξαφανίσεως και γίνονται όλοι ίδιοι (φτιάχνουν νόμους που αναγνωρίζουν στον άνδρα να γίνεται μητέρα και στη γυναίκα να ασκεί πατρότητα, να επιλέγει ο καθείς το φύλο του σαν ιδίωμα χρήσης με υπερφίαλη άρνηση της φύσης). Η νέα κουλτούρα του καταναλωτικού πολιτισμού, του πιο κατασταλτικού ολοκληρωτισμού που εμφανίστηκε ποτέ, έχει πολύ μεγαλύτερη διεισδυτική ικανότητα και επηρεάζει τα σώψυχα των ανθρώπων, ακόμα και τον τρόπο σκέψης εξαπατώντας τους ότι αποφασίζουν μόνοι τους και ελεύθερα...

...Ο παλιός φασισμός, ακόμα και μέσα από τον πομπώδη εκφυλισμό του, ξεχώριζε, ενώ ο νέος φασισμός δεν ξεχωρίζει πια, δεν είναι ανθρωπιστικά πομπώδης, είναι αμερικανικά πραγματιστικός. Σκοπός του είναι η βάναυσα ολοκληρωτική αναδιοργάνωση και βίαιη προσαρμογή του κόσμου στο κυρίαρχο μοντέλο...

...Δεν είμαστε πλέον πολίτες, αλλά ικανοποιημένοι χρήστες. Αμαχητί παραδοθήκαμε στην αντικατάσταση της ζωής από τη σκηνοθεσία της. Η απανθρωπία της εικονικότητας έχει εξορίσει την εικόνα, κι ένας τεχνοκρατικός έλεγχος μάς υποβάλλει να θεωρούμε τους χαλκάδες μας σαν σύμβολα και συμβόλαια ελευθερίας!...

...Κοντολογίς, ο φασισμός δεν είναι απλώς σύμπτωμα, αλλά χαρακτηριστικό της Νεωτερικότητας. Αν δεν αλλάξουμε περπατησιά, εκεί θα καταλήγουμε, όπως κι αν τον ονομάζουμε τον φασισμό. Αφού δεν πάμε στα βαθιά, θα μείνουμε στην παραλία να πετροβολάμε τη θάλασσα.

Και δηλαδή, τι κάνουμε;

Οσοι μου κάνουν αυτή την ερώτηση, έχω την υποψία ότι βαριούνται περισσότερο από εμένα. Να κάνετε ό,τι σας φωτίσει ο καλός σας σέρβερ. Αλλά μέχρι τότε να θυμόσαστε, αν δεν σας κουράζει πολύ, βέβαια, ότι πολλές φορές έρχονται οι εχθροί "ντυμένοι φίλοι" κι ότι οι φασίστες είναι δύο λογιών: οι φασίστες και οι αντιφασίστες.

Και ότι το θέμα δεν είναι με ποιους να πας και ποιους να αφήσεις. Το θέμα είναι να μην καταντήσεις σαν αυτούς».

Ο φιλελεύθερος Πάπας

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ**

Ο Τζον Ρολς (1921-2002), στον πυρήνα του συγγραφικού του έργου, κατόρθωσε μεταπολεμικά να ξαναθέσει στον πυρήνα της πολιτικής και φιλοσοφικής σκέψης την ιδέα του ότι ο φιλελευθερισμός θα μπορούσε να συμφιλιωθεί τόσο με την πολιτική και οικονομική ισότητα όσο και με την πολιτισμική και θρησκευτική ποικιλομορφία. Αυτό που πέτυχε συνδέεται δηλαδή με τον τρόπο που ο φιλελευθερισμός, ως ρεύμα σκέψης, αντίληψη και πολιτική πρακτική, δεν αντιτίθεται στην αδικία και αναζητεί τόσο το δίκαιο – όπως ορίζεται από τον θεμελιωμένο νομικό πολιτισμό στη Δύση– όσο και το «δίκιο» ως διαχρονικό και πανανθρώπινο αίσθημα και βίωμα.

Την περασμένη εβδομάδα η επίσκεψη του Πάπα Φραγκίσκου στη Κύπρο ήταν μια ευχάριστη έκπληξη ως προς τον αέρα φιλελευθερισμού που φύσηξε, σε αυτή τη γωνία του κόσμου, σε σχέση με τα όσα κατ' επίφασιν φιλελεύθερα βιώνουμε στο νησί τόσο σε επίπεδο σκέψης, όσο και σε επίπεδο πολιτικών πρακτικών, από αυτούς που κατ' επίφασιν βαφτίζονται ή αυτοαποκαλούνται φιλελεύθεροι. Και δεν είναι το Φιατάκι ή οι πρόσφυγες που πήρε ο Πάπας μαζί του, αλλά η ουσία των λόγων του, δεδομένης της θρησκευτικής του ιδιότητας. Όπως και ο Ρολς, ο Πάπας στον πυρήνα των ομιλιών του, στην Κύπρο, παρέθεσε ένα σπουδαίο κεφάλαιο σκέψης: Μίλησε για τη δίκαιη κοινωνία που ως τέτοια πρέπει να εξουδετερώνει τα αποτελέσματα (επιπτώσεις) τυχαίων γεγονότων στις προοπτικές της ζωής των ανθρώπων. Και προφανώς, ο αφρικανικής καταγωγής πρόσφυγας στην Ευρώπη δεν επέλεξε να γεννηθεί και να μεγαλώσει σε μια χώρα με λιμό, πολέμους ή έλλειψη νερού. Ούτε ο Σύρος γνώριζε ότι το 2011 η χώρα του θα βυθιστεί στο χάος ενός φοβερού εμφύλιου πολέμου. Ο Πάπας Φραγκίσκος απέδειξε πως ακόμη και στο επίπεδο της θρησκευτικής προβολής (πίστης, δογματικής, ηγεσίας) υπάρχει περιθώριο για ορθολογιστική σκέψη, φιλελευθερισμό, λόγο και δράση. Αποδεικνύοντας πως το πραγματικό διακύβευμα, είτε είσαι κοσμικός, είτε είσαι θρησκευόμενος, είναι μια δικαιότερη κοινωνία. Μια κοινωνία ακριβοδίκαιη όπως ο Ρολς την έθεσε στο μνημειώδες έργο του «Δικαιοσύνη ως ακριβοδικία: Μια αναδιατύπωση».

Στη Κύπρο, η επίσκεψη του Πάπα επικεντρώθηκε στην κάλυψη των lifestyle προεκτάσεών της και όχι στην ουσία του μηνύματός του. Πέραν των γραφικών που μαζεύτηκαν στο ΓΣΠ και που είδαν στον Ποντίφικα τον αιρετικό εχθρό της Ορθοδοξίας και αυτόν που... κατέλυσε την Κωνσταντινούπολη το 1204 ή αυτών που είδαν τον ταπεινό θρησκευτικό ηγέτη με το Φίατ έναντι των πανάκριβων λιμουζινών των Κύπριων αρχιεπισκόπων, η συζήτηση δεν περιστράφηκε σε μια αναστοχαστική διαδικασία σε σχέση με το μήνυμά του. Και μεταξύ άλλων ο Πάπας Φραγκίσκος επικεντρώθηκε στο εξής: «Η οδός προς την ειρήνη που θεραπεύει τις συγκρούσεις και αναγεννά την ομορφιά της αδελφοσύνης χαρακτηρίζεται από μια λέξη, τον διάλογο». Μια φράση που συνοψίζει όχι μόνο το μήνυμα όλων των μονοθεϊστικών θρησκειών αλλά και ολόκληρο το πνεύμα του δυτικού πολιτισμού, της φιλοσοφικής και πολιτικής σκέψης. Στην Κύπρο άραγε πόσο συχνά συνδιαλεγόμαστε; Πόση σημασία παίζει στην καθημερινότητά μας ο διάλογος; Με τι όρους γίνεται; Πόσο αποτελεσματικός είναι; Πόσα και ποια είναι τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του; Μιλάμε για την Κύπρο, στην οποία συζητούμε συχνά το εθνικό πρόβλημα για χάρη του διαλόγου και όχι για να βρούμε μια λύση. Ένα αποτέλεσμα.

Ο διάλογος θα μπορούσε να αποτελέσει στην Κύπρο τη λύση για πολλά από τα προβλήματα της καθημερινότητάς μας. Από πάγια προβλήματα της κοινωνίας μέχρι ευαίσθητα ζητήματα που άπτονται της επιβιωσιμότητάς μας, ως κράτος και ως κοινότητα. Υπήρξε ποτέ δημόσιος διάλογος π.χ. για το προσφυγικό; Κόμματα, πολίτες, επιστήμονες, αρμόδιοι φορείς, οι ίδιοι οι πρόσφυγες να κάτσουν για πέντε ημέρες στο ΓΣΠ (σ.σ. που μίλησε ο Πάπας) και να συζητήσουν ανοικτά, οργανωμένα και με το αποτέλεσμα του διαλόγου να έχει παραγάγει κάτι απτό που θα... τζυλήσει τα πράγματα πιο κάτω. Συζητήσαμε για την πανδημία και τον εμβολιασμό; Την άμυνα; Την εξωτερική πολιτική; Και δεν μιλώ για έναν υπουργό σε τηλεοπτικό πάνελ ή έναν υπουργό με οργανώσεις (κομματικών) νεολαιών που θα μιλάνε πιο ξύλινα και από το ξύλο. Για ανοικτό, άμεσο διάλογο επί σημαντικών ζητημάτων που μας απασχολούν. Με κανόνες, οργάνωση, θεσμοθέτηση και random μαζική συμμετοχή. Να χτυπήσεις δηλαδή το «πέπλο άγνοιας», που έλεγε ο Τζον Ρολς με αυτό που όριζε ως την «αρχή της διαφοράς». Ο διάλογος δεν λύνει μόνον τα προβλήματα. Δημιουργεί ίσες ευκαιρίες για όλους στην ανάληψη καθηκόντων και θέσεων.

Κλείνοντας, ο Πάπας Φραγκίσκος ανέδειξε τη γύμνια μας, ως προς τη σκέψη και την ποιότητα του φιλελευθερισμού που εκφράζεται στην Κύπρο ακόμη και από αυτούς που προσδιορίζονται ως φιλελεύθεροι ή wannabe τέτοιοι. Η σκέψη μας παραμένει, ενίοτε, σε επίπεδο άμαξας. Καλό θα ήταν, γι' αρχή, να την κάνουμε να τρέχει σαν Φιατάκι. Ως τη λιμουζίνα, έχουμε απόσταση να διανύσουμε.

ioannoug@kathimerini.com.cy
Twitter: @JohnPikpas

EPA/STRINGER

Ομάδες κατά του πραξικοπήματος στη Μυανμάρ καλούν το κοινό να συμμετάσχει στη Σιωπηλή Απεργία για να διαμαρτυρηθεί κατά του στρατιωτικού πραξικοπήματος, μένοντας στο σπίτι και κλείνοντας τις επιχειρήσεις από τις 10 π.μ. έως τις 4 μ.μ. στις 10 Δεκεμβρίου 2021.

Με «Σουπιές» και εξαπτέρυγα!

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Ο Τανζού Μπιλγκίτς, εκπρόσωπος του τουρκικού ΥΠΕΞ, δήλωσε στις 3/12 πως «η ε/κ διοίκηση παραχώρησε μονομερώς άδεια εξερεύνησης φυσικού αερίου στην ExxonMobil – Qatar Petroleum Partnership για το λεγόμενο τεμάχιο 5, αγνοώντας τα δικαιώματα της χώρας μας και των Τ/κ... Η Τουρκία, όπως και προηγουμένως, έτσι και τώρα, δεν θα επιτρέψει ποτέ σε καμία ξένη χώρα, εταιρεία ή πλοίο να συμμετάσχει σε δραστηριότητες εξερεύνησης υδρογονανθράκων στις θαλάσσιες δικαιοδοσίες μας, και θα συνεχίσει να υπερασπίζεται αποφασιστικά τα δικαιώματα της χώρας μας και της ΤΔΒΚ».

Αμέσως απάντησε το Υπουργείο Εξωτερικών της Κύπρου: «Η εξερεύνηση και αξιοποίηση του τεμαχίου 5 αποτελεί αποκλειστικό και κυρίαρχο δικαίωμα της Κ.Δ. Το τεμάχιο ήδη έχει οριοθετηθεί στη βάση του διεθνούς δικαίου μεταξύ των σχετικών παράκτιων κρατών, ειδικότερα της Κ.Δ. και της Αιγύπτου το 2003. Η Κ.Δ. θα συνεχίσει με αποφασιστικότητα την πολιτική της στον τομέα των υδρογονανθράκων».

Είναι πραγματικά αξιοπερίεργο πως δεν διεξάγεται καμιά συζήτηση πάνω στο ζήτημα. Όλοι γνωρίζουν ποια τύχη θα έχει η πολιτική που αναφέρει το ΥΠΕΞ της Κύπρου. Αυτή η πολιτική δοκιμάστηκε και απέτυχε στη θαλάσσια περιοχή «Σουπιά». Γιατί επιμένει η κυβέρνηση σε μια πολιτική που με βεβαιότητα θα πάει ανάποδα; Άγνωστο γιατί.

Όλοι σιωπούν, ενώ όλοι γνωρίζουν! Σιωπούμε μπροστά στα πασιφανή, γιατί στην κοινή γνώμη πέρασε η εικόνα ότι οι «Τριμερείς» είναι κάτι «καλό», άρα κανένα κόμμα δεν θέτει το απλό ερώτημα.

• Ποιος πιστεύει ότι η Κύπρος έχει την ισχύ να επιβάλει αυτή την πολιτική που ανακοινώνει το κυπριακό ΥΠΕΞ;

• Η φράση «η εξερεύνηση και αξιοποίηση του τεμαχίου 5 αποτελεί αποκλειστικό και κυρίαρχο δικαίωμα της Κυπριακής Δημοκρατίας» είναι νομικά σωστή, αλλά δεν λειτουργούν έτσι οι διεθνείς σχέσεις, από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Τι έκανε η Κυπριακή Δημοκρατία όταν στις 9/2/18 το ιταλικό ερευνητικό πλοίο SAIPEM 12000, στον στόχο «Σουπιά» της κυπριακής ΑΟΖ, παρεμποδίστηκε από πλοία του τουρκικού πολεμικού ναυτικού; Απολύτως τίποτα. Σταμάτησαν οι έρευνες. Ολοφάνερα τώρα τα πράγματα είναι πιο πολύπλοκα από το 2018 και αυτό όφειλε να λάβει υπόψη του το ΥΠΕΞ.

• Στις προσεγγίσεις του τύπου «μα, αφού έχουμε δίκαιο», ή «μα, να τα παραιτήσουμε», η απάντηση είναι απλή: Μια μικρή χώρα δεν μπορεί να είναι και απερίσκεπτη. Μπορείς να δίνεις μάχες και να κερδίζεις εκεί που έχεις πλεονεκτήματα, όχι εκεί που χάνεις από χέρι! Γι' αυτό ενταχθήκαμε στην Ε.Ε.: για να αξιοποιήσουμε τα πλεονεκτήματά μας, αποχώρηση στρατού κατοχής, ασφάλεια, θεμελιώδεις ελευθερίες, κεκτημένο. Για να επιλύσουμε το κορυφαίο ζήτημα, για να «ανοίξει» η εξωτερική πολιτική της Λευκωσίας, όχι να τρέχει πίσω από τον φαύλο κύκλο κυρώσεων που δεν θα έρθουν και να γεμίζει την κυπριακή ΑΟΖ με τρύπιες «Σουπιές»!

Δεν φτάνει η απερισκεψία. Περισσεύει και η μικροπολιτική στις σχέσεις με τον ΟΗΕ και την Ε.Ε. Ο δημοσιογράφος Μ. Δρουσιώτης έγραψε πως «τα έγγραφα που δημοσίευσε «Ο Φιλελεύθερος» (για τις συνομιλίες στο Κραν Μοντάνα) προέρχονται από υποκλοπή και η διαρροή έγινε από το Προεδρικό». Καμία διάψευση, η εφημερίδα είχε μια δημοσιογραφική επιτυχία, αλλά στη συνέχεια κανένας στον λόφο του Προεδρικού δεν θέλησε να σχολιάσει κάτι από τη διαπίστωση Δρουσιώτη.

Το ΥΠΕΣ εγκατέστησε κάμερες στη «νεκρή ζώνη» σε συμφωνία με μια ισραηλινή εταιρεία. Επίσης, πρόσθεσε πασσάλους και διάφορα συναφή στο «σημείο διέλευσης» στην οδό Λήδρας. Διαβουλεύτηκε κάποιος με τα Η.Ε. που (και) με ε/κ υπογραφή επιτηρούν την «Πράσινη Γραμμή»; Διαβουλεύτηκε κάποιος με την Ε.Ε. που (και) με ε/κ υπογραφή είναι σε ισχύ από τις 28 Απριλίου 2004 ο Κανονισμός της «Πράσινης Γραμμής»;

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έστελνε επιστολές στο Υπουργείο Εξωτερικών σχετικές με τα χρυσά διαβατήρια: «Τερματίστε το πρόγραμμα, αντίκειται στους κανόνες μας». Τι έκανε η κυβέρνηση; Στα 6.500 διαβατήρια πρόσθεσε ακόμα 300 μετά τον «τερματισμό» του προγράμματος! Θυμίζω ότι η Βουλγαρία σε ανάλογη προειδοποίηση έκανε δύο!

Μερικοί στη Λευκωσία έμαθαν να κάνουν διάφορα γνωρίζοντας ότι οι άλλοι (ΟΗΕ, Ε.Ε.) μιλούν διπλωματικά και, κατά κανόνα, πίσω από κλειστές πόρτες. Αν εκφραστούν διαφωνίες είναι βέβαιοι πως θα τις συγκαλύψουν, δεν θα το μάθει η κοινή γνώμη.

Υπάρχει κόστος από τα πιο πάνω; Ναι, κοστίζει στην Κύπρο, ένα νησί υπό κατοχή, χωρίς αξιοπιστία, με διπλή ατζέντα, με «θράσος» που δεν δικαιολογείται από καμία από τις επιδόσεις μας. Οι άλλοι αντιδρούν: ψυχρές σχέσεις, κανένας διάδοχος Λουτ, κυρώσεις για το θεαθήναι, μελέτες για αποχώρηση της ΟΥΝΦΥΚΥΠ.

Μέσα σε αυτό το περιβάλλον η Κύπρος ψάχνει να μάθει υποψήφιους και να συγκροτήσει συμμαχίες για τις προεδρικές εκλογές του 2023. Τα παράξενα δεν απουσιάζουν. Υπουργοί του Ν. Αναστασιάδη που μοίραζαν μαζί, στο ίδιο Υπουργικό Συμβούλιο, αβέρτα «χρυσά διαβατήρια», που γνώριζαν και σιωπούσαν, έρχονται τώρα να μιλήσουν για «ανανέωση» και «καθαρότητα»! Πρόσωπα που κρατούσαν τα εξαπτέρυγα μιας διεφθαρμένης εξουσίας έκαναν πως δεν έβλεπαν μόνο και μόνο για να παίξουν, όταν έλθει ο χρόνος, τους υποψήφιους με το «καθαρό κολάρο».

Αλλά αν δεν υπήρχαν οι σιωπώντες υπουργοί δεν θα γινόταν η Κύπρος διεθνώς ρεζίλι, ούτε θα είχε η Κύπρος δύο διαδικασίες επί παραβάσει στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο. Η κοινή γνώμη κινητοποιείται μαζικά όταν ένας υποψήφιος εκφράσει τα κύρια αιτήματα μιας συγκυρίας, εδώ του 2023. Μπορεί η Κύπρος ν' ανοίξει έναν δρόμο έξω από τον ίδιο φαύλο κύκλο; Δύσκολη υπόθεση. Ο κανόνας γνωστός, η εξαίρεση επίσης.

www.larkoslarkou.org.cy

Τα «στυλούδκια» στους δρόμους

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ**

«Δεν προλαβαίνουμε να αντικαθιστούμε τα στυλούδκια στη νέα λεωφόρο Καλλιπόλεως», μονολογούσε αγανακτισμένος τεχνικός του Δήμου Λευκωσίας. Αιτία ο «παράλογα» στενός δρόμος, ο οποίος δεν χωρεί τα λεωφορεία να στρίψουν. Ακόμη είναι πρακτικά αδύνατο να χωρέσουν δύο αυτοκίνητα, το ένα δίπλα στο άλλο, στον πολυδιαφημισμένο δρόμο, με αποτέλεσμα να «τρίβονται» πολλά αυτοκίνητα. Κατά τα άλλα, κανένας δεν ξέρει ποιος σχεδίασε, ποιος ενέκρινε και ποιος «εκτέλεσε» τον δρόμο, αλλά και κανένας δεν γνοιάζεται για τα ονόματά τους. Οι μόνοι οι οποίοι στο τέλος της ημέρας φωνάζουν και ρίχνουν μπινελίκια, είναι όλοι όσοι είναι υποχρεωμένοι να χρησιμοποιούν καθημερινώς τον δρόμο, με τα πολλά εμπόδια και τις πολλές παγίδες. Η ίδια κατάσταση και στην πολυδιαφημισμένη οδό Κυριάκου Μάτση, η οποία είναι εξαιρετικά στενή, είναι δύο λωρίδων–πήγαινε έλα–γεμάτη εμπόδια και με όριο ταχύτητας τα 30 χιλιόμετρα. Αποτελεί παραλογισμό, έναν δρόμο ο οποίος διασχίζει την πόλη και υποχρεωτικά διέρχονται από αυτό χιλιάδες αυτοκίνητα καθημερινώς, να είναι μόνο 30 χιλιόμετρα. Πλάκα έχει και το γεγονός ότι στο πλαίσιο της δοκιμαστικής περιόδου για τις κάμερες φωτοεπισήμανσης, κάποια βράδια τοποθετούνται όχι ένα, άλλα δύο αυτοκίνητα με κάμερες, λες και αν τρέξει κάποιος 50 χιλιόμετρα, αποτελεί «έγκλημα». Το όριο των 30 χιλιομέτρων, είναι λογικό να ορίζεται στους πεζόδρομους, δεν είναι όμως λογικό να ορίζεται σε κύριες αρτηρίες της πόλης, διά μέσου των οποίων αναγκάζονται χιλιάδες οδηγοί να διέρχονται για να πάνε στη δουλειά τους.

Τα στυλούδκια αποτελούν τη νέα μόδα σε όλους τους δρόμους της ευρύτερης περιοχής της Λευκωσίας και βεβαίως σε όλες τις πόλεις της Κύπρου. Το απλό ερώτημα είναι γιατί έχουν ύψος γύρω τα 50 εκατοστά και δεν είναι πολύ ψηλότερα, ώστε να μπορούν να τα βλέπουν πολύ πιο εύκολα οι οδηγοί. Στο Παρίσι και σε άλλες ευρωπαϊκές πόλεις, τα ανάλογα στυλούδκια είναι πάνω από ένα μέτρο και είναι στο ύψος των ματιών του οδηγού. Ακόμη δεν θα ήταν πιο σοφό, να τοποθετούνται πλαστικά στυλούδκια τα οποία να μην καταστρέφονται με το παραμικρό και να μην προκαλούν και τόσο μεγάλες ζημιές στα αυτοκίνητα.

Τρέλα αποτελούν και «μικροσκοπικές» στάσεις στάθμευσης αυτοκινήτων σε κύριες αρτηρίες, για να εξυπηρετούν τάχα τα εμπορικά καταστήματα. Μόνο που δεν υπολόγισαν ότι για να σταθμεύσει κάποιος πρέπει συνήθως να βάλει πισινή και ένα μέρος του αυτοκινήτου υποχρεωτικά βρίσκεται εκτεθειμένο στα διερχόμενα αυτοκίνητα. Απορίας άξιο είναι το γεγονός ότι μονοδρομούνται, πολύ σωστά και πολύ σοφά, οι δευτερεύοντες δρόμοι στις πόλεις, ενώ την ίδια ώρα, δεν μονοδρομούνται οι κύριες αρτηρίες, όπως συμβαίνει σε όλες τις μεγάλες πρωτεύουσες του κόσμου. Για παράδειγμα στη Λευκωσία, θα μπορούσε να δημιουργηθεί ένα μεγάλος μονόδρομος, τεσσάρων λωρίδων, από τον οποίο θα διακινούνται αυτοκίνητα και λεωφορεία, με ελάχιστα ή και χωρίς φώτα τροχαίας. Θα μπορούσε να ξεκινά από την είσοδο της Λευκωσίας, στα φώτα του «Καλησπέρα», να φθάνει μέχρι τα φώτα της Αστυνομίας Λυκαβηττού και να προχωρά στη Σαντά Ρόζα ή Σπύρου Κυπριανού και να συνεχίζει στη Νίκης και μέχρι τον κυκλικό κόμβο στο ΓΣΠ. Με τον τρόπο αυτό θα αντιμετωπιστεί άμεσα και το μαρτύριο, με τις ατέλειωτες ουρές αυτοκινήτων στην είσοδο της Λευκωσίας. Η αλαζονική θέση ότι με την ταλαιπωρία των οδηγών, θα αναγκαστούν οι πολίτες να χρησιμοποιούν τα λεωφορεία, ακούγεται εδώ και δεκαετίες, χωρίς όμως αποτέλεσμα.

Η λογική ή η εντύπωση ότι όλοι οι οδηγοί είναι κακοί και «τατσίζηδες» πρέπει επιτέλους να απαλειφθεί από το μυαλό όλων αυτών, οι οποίοι λαμβάνουν αποφάσεις για τη διακίνηση στους δρόμους. Αντιθέτως, οι Κύπριοι οδηγοί θα πρέπει να θεωρούνται από τους καλύτερους στην Ευρώπη, με τις παγίδες και το χάλι των δρόμων, κυρίως εντός κατοικημένων περιοχών. Εκτός και αν όλα αυτά γίνονται, από ένα «μυστικό άρρωστο εγκέφαλο», ώστε να πλουτίζουν οι εισαγωγείς καυσίμων, αυτοκινήτων, οι ορθοπεδικοί γιατροί και όλοι όσοι εμπλέκονται σε αυτή την άτυπη επιχείρηση των δρόμων, η οποία έχει τζίρο δισεκατομμυρίων. Λίγη καλή θέληση χρειάζεται, λίγη κοινή λογική και θα μπορούν πολύ εύκολα να μειωθούν οι «φονικοί» και «πανάκριβοι» ρύποι στην ατμόσφαιρα και να τερματιστεί το ψυχολογικό και οικονομικό μαρτύριο των οδηγών. Με λίγες μικρές αλλαγές, θα μπορούσε να δημιουργηθεί ένα αληθινά καθαρό περιβάλλον, το οποίο θα οδηγούσε σε λιγότερες σωματικές και ψυχολογικές ασθένειες. Κερδισμένοι θα είναι σίγουρα και όλοι αυτοί οι «αναντικατάστατοι», οποίοι είτε από αλαζονεία, είτε από αφέλεια, δεν αφήνουν ή αντιδρούν σε ουσιαστικές και καθοριστικές αλλαγές στους δρόμους.

kaparispan@yahoo.gr

Σφιχταγκάλιασμα και βλαβερές επιρροές

Του **ΑΓΓΕΛΟΥ ΣΤΑΓΚΟΥ**

Ευτυχώς, η χώρα διαθέτει ασφαλιστικές δικλίδες. Οταν στο όνομα της αναζήτησης της λεγόμενης «κανονικότητας» τείνουμε να ξεχάσουμε ότι είμαστε μία κατηγορία μόνοι μας στην... προηγμένη Ευρώπη (και στον δυτικό κόσμο κατ' επέκταση), η Ελλάδα φροντίζει να μας επαναφέρει στην περίφημη «ελληνική πραγματικότητα» και κανένας Πιερρακάκης δεν πρόκειται να το αλλάξει αυτό. Η ψηφιοποίηση του κράτους και των συναλλαγών δεν μπορούν να αλλοτριώσουν το χαρισματικό DNA των Ελλήνων. Τελεία και παύλα. Οποιος αμφισβητεί το παραπάνω αξίωμα πρέπει να χαρακτηρισθεί τουλάχιστον αιρετικός, αν όχι κάτι βαρύτερο. Η τελευταία, μόνον, εβδομάδα έχει προσφέρει εξαιρετικές αποδείξεις για τη μοναδικότητα του ένδοξου έθνους και του νεοελληνικού κράτους που δημιούργησε ως κέλυφος. Η πανδημία

Η πανδημία προκάλεσε και συνεχίζει να προκαλεί πολλά δεινά, έχει όμως αποκαλύψει και αλήθειες για να μην ξεφεύγουμε από τον «ίσιο» δρόμο.

προκάλεσε και συνεχίζει να προκαλεί πολλά δεινά, έχει όμως αποκαλύψει και αλήθειες για να μην ξεφεύγουμε από τον «ίσιο» δρόμο. Να θυμόμαστε δηλαδή πάντα ότι Πολιτεία και Εκκλησία είναι αλληλένδετες και αν στην άσκηση της εξουσίας τυπικά υπερτερεί η πρώτη, επί της ουσίας το «πάνω χέρι» έχει η δεύτερη. Και να μην ξεχνάμε ποτέ ότι μόνον εδώ ο κάθε μπαχαλάκης, ψεκασμένος, μπουρδολόγος ή αγύρτης μπορεί να κινείται με απόλυτη ασυδοσία εκμεταλλευόμενος στρεβλές αντιλήψεις, αοριστίες και παραλείψεις της νομοθετικής εξουσίας στη σύνταξη νόμων, την κακή λειτουργία αρμόδιων οργάνων της εκτελεστικής εξουσίας, μαζί με την ατολμία που τη διακρίνει και την αδιαφορία, την οκνηρία και τους φόβους των υπηρετών της δικαστικής εξουσίας.

Ουσιαστικά, το σφιχταγκάλιασμα Πολιτείας και Εκκλησίας στην πατρίδα μας σφραγίζεται από το Σύνταγμα που ανέκαθεν ψηφίζεται «εις το όνομα της Αγίας και Ομοουσίου και Αδιαίρετης Τριάδος». Με αυτό το δεδομένο, τα υπόλοιπα που προβλέπονται στο άρθρο 3 του Συντάγματος δεν θα μπορούσαν να είναι πολύ διαφορετικά, ώστε να επιβληθούν στην πράξη (α) η τεράστια επιρροή της Εκκλησίας στην πολιτική ζωή και στην κοινωνία, (β) το δέος που διακατέχει σύσσωμη σχεδόν την πολιτική τάξη απέναντι στους ιεράρχες. Εξ ου η αποφασιστική επίδραση της επίσημης Εκκλησίας σε νόμους και αποφάσεις, αλλά και η επιρροή του παπαδαριού και των καλόγερων σε πολύ μεγάλο μέρος της κοινωνίας.

Η πανδημία και οι προσπάθειες αντιμετώπισής της έδειξαν σε όλη της την έκταση τον ρόλο και την επιρροή της Εκκλησίας και των λειτουργών της όλων των βαθμίδων. Την επιφυλακτικότητα έως εχθρότητα της Ιεράς Συνόδου στα μέτρα προστασίας από τον κορωνοϊό, ιδιαίτερα εκείνα που αφορούσαν ναούς και θρησκευτικές τελετουργίες, την απροθυμία και καθυστέρηση με την οποία έστερξαν ως σώμα οι μητροπολίτες να συστήσουν στο ποίμνιο να δείξει εμπιστοσύνη στην επιστήμη (ανεπιτυχώς λόγω επιμελούς ασάφειας του σχετικού κειμένου), το εξαιρετικά χαμηλό επίπεδο, τον φανατισμό και την αγυρτεία πάρα πολλών ρασοφόρων που με τις δοξασίες τους εκτρέφουν το αντιεμβολιαστικό «κίνημα» και οδηγούν ανθρώπους στον θάνατο, το γεγονός ότι ελάχιστοι ιεράρχες έχουν βγει δημόσια να καταδικάσουν το φαινόμενο.

Οπως ακριβώς οι προηγούμενες, η σημερινή κυβέρνηση αισθάνεται φόβο και δέος απέναντι στη δύναμη της Εκκλησίας και το πολιτικό κόστος που μπορεί να υποστεί αν χαλαρώσει το σφιχταγκάλιασμα μαζί της. Υστερα από ικεσίες και διαπραγματεύσεις έπεισε ο πρωθυπουργός τον Αρχιεπίσκοπο και την Ιερά Σύνοδο να δεχθούν κάποια μέτρα στους ναούς, καμία από τις δύο πλευρές δεν έδειξε οποιαδήποτε διάθεση τήρησής τους, υπουργοί έσπευσαν να δικαιολογήσουν αυτή τη στάση (Αδ. Γεωργιάδης), με μεγάλη ζέση η Πολιτεία φρόντισε να προσφέρει ιατρική περίθαλψη σε μεγαλοϊερωμένους (Βατοπεδίου, Δωρίδας) που νόσησαν ως αμετανόητοι αντιεμβολιαστές. Η προχθεσινή συνάντηση του Κυρ. Μητσοτάκη με τον Ιερώνυμο και η παρουσία του στην Ιερά Σύνοδο για να «ικετεύσει» την αποδοχή μέτρων στους ναούς ενόψει Χριστουγέννων και τη συνδρομή της Εκκλησίας στην εμβολιαστική εκστρατεία, θυμίζει βυζαντινούς καιρούς. Με αντάλλαγμα πρόσληψη και μονιμοποίηση 4.000 παπάδων άραγε;

Σε όλη την Ευρώπη και στις ΗΠΑ υπάρχουν συνομοταξίες ανθρώπων που αντιδρούν στον εμβολιασμό και στα μέτρα. Πολιτικά συνδέονται κυρίως με την Ακροδεξιά και κάπως λιγότερο με την Ακροαριστερά, ελάχιστα ή καθόλου με την Εκκλησία, όπως συμβαίνει στην Ελλάδα. Τη στάση της Εκκλησίας ερμηνεύουν βλαμμένοι και απατεώνες για να ανοίγουν αντιεμβολιαστικά μαγαζιά (Αράχωβα), να εισβάλλουν στα σχολεία και αλλού, να απάγουν εκπαιδευτικούς (Αιγίνειο) να τολμούν αντιποίηση αρχών. Ερμη κανονικότητα...

Ανακαίνιση κτηρίων και ενεργειακή απόδοση

Του **ΑΝΤΡΟΥ Γ. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ**

Ενας από τους τομείς που επλήγησαν περισσότερο από την οικονομική κρίση του 2008, αλλά και από την πρόσφατη υγειονομική κρίση είναι ο κατασκευαστικός, λόγω περιορισμένων ανακαινίσεων κτηρίων κυρίως στην τουριστική βιομηχανία. Η απαγόρευση πτήσεων αλλά και ο περιορισμένος αριθμός τουριστικών καταλυμάτων που έτυχαν ανακαίνισης ή αναβάθμισης έπληξε αισθητά τους 18 εκατομμύρια εργαζόμενους στον κατασκευαστικό τομέα στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.).

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προωθεί μέσα από την πρωτοβουλία «Κύμα ανακαινίσεων» την υλοποίηση του στόχου ανακαίνισης δημόσιων και ιδιωτικών κτηρίων για τόνωση της οικονομικής ανάκαμψης και τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτηρίων. Η αυξημένη ζήτηση ηλεκτρικού ρεύματος κατά τη διάρκεια της πανδημίας για κάλυψη των ενεργειακών αναγκών των νοσοκομείων, σχολείων, του λιανικού εμπορίου, των τραπεζών αλλά και των κατοικιών, έχει ανεβάσει τον ενεργειακό δείκτη στο κόκκινο.

Τα κτήρια, σύμφωνα με γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών, ευθύνονται για το 40% της ενεργειακής κατανάλωσης της Ε.Ε. και για το 36% των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Το 80% των υφιστάμενων κτηρίων της Ε.Ε. θα συνεχίσουν να κατοικούνται μέχρι το 2050 και το 75% θα είναι ενεργειακά μη αποδοτικά, τη στιγμή που το σημερινό ποσοστό ανακαίνισης στην Ε.Ε. είναι μόλις 1%. Με αυτά τα δεδομένα, πολύ δύσκολα θα επιτευχθεί ο στόχος της κλιματικής ουδετερότητας και της απαλλαγής από τον άνθρακα μέχρι το 2050. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη τις περιορισμένες ανακαινίσεις υφιστάμενων κτηρίων, θα διαθέσει, μέχρι το 2030, 185 δισεκατομμύρια ευρώ για την ενεργειακή αναβάθμισή τους. Η ανακαίνιση παλιών κτηρίων συμβάλλει στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και στην προαγωγή νέων, φιλικών προς το περιβάλλον δραστηριοτήτων, όπως η ανακύκλωση των μπάζων, οικοδομικών αποβλήτων, η επαναχρησιμοποίησή τους και η προώθηση της κυκλικής οικονομίας.

Οι ιδιοκτήτες των ακινήτων, είτε είναι επαγγελματίες, οικογένειες ή το κράτος, θα πρέπει να μεριμνήσουν τόσο για την αξιοποίηση των κονδυλίων, όσο και για την ενεργειακή μετάβαση των περιουσιών τους. Κάθε παλιό κτήριο, εργοστάσιο, βιοτεχνία, δημόσιες και δημοτικές εγκαταστάσεις θα πρέπει να ενσωματώνονται με ανανεώσιμες πηγές ενέργειας για απαλλαγή από τις ανθρακούχες εκπομπές.

Ως τοπικές αρχές οφείλουμε να ενθαρρύνουμε τους δημότες μας να προβαίνουν σε ανακαινίσεις και σε ενεργειακή αναβάθμιση των περιουσιών τους συμβάλλοντας στον περιορισμό της κλιματικής αλλαγής. Η δημιουργία χώρων πρασίνου και πάρκων σε απόκεντρες και αστικές περιοχές, περιορίζει επίσης τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, δημιουργώντας εστίες καθαρού και ήσυχου περιβάλλοντος. Η κλιματική αλλαγή και η αύξηση της θερμοκρασίας μας εκθέτουν σε πιο πολλές φυσικές καταστροφές, όπως οι σεισμοί, οι πλημμύρες, οι καταιγίδες και τα ακραία καιρικά φαινόμενα, αναγκάζοντάς μας να ανακαινίζουμε τα κτήριά μας για να καταστούν πιο ανθεκτικά και ασφαλή. Η στέγαση αποτελεί θεμελιώδη ανθρώπινη ανάγκη και κανένας άνθρωπος δεν πρέπει να στερείται αυτής της πολύτιμης αξίας. Κτήρια και υπηρεσίες, τα οποία άντεξαν την οικονομική και υγειονομική κρίση τις τελευταίες δεκαετίες όπως νοσηλευτήρια, σχολεία, κατοικίες, κέντρα ενηλίκων, βρεφοκομικοί σταθμοί κ.ά., έχουν παράσχει βοήθεια σε αρκετές ομάδες πληθυσμού, ευάλωτες και ευπαθείς.

Η ανακαίνιση αυτών των κτηρίων και οι επενδύσεις στην αναβάθμισή τους, δεν συμβάλλουν μόνο στον περιορισμό της κλιματικής αλλαγής και της προώθησης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, αλλά περιορίζουν τις κοινωνικές ανισότητες, την ενεργειακή φτώχεια στις ευάλωτες ομάδες πληθυσμού και προωθούν την κοινωνική συνοχή και αλληλεγγύη.

Οι ανακαινίσεις στα αστικά κέντρα, στην επαρχία, στις γειτονιές, στα προάστια και στα ιστορικά κέντρα, θα πρέπει να στηρίζονται οικονομικά από το κεντρικό κράτος με γνώμονα το κοινό καλό, τον περιορισμό του κοινωνικού αποκλεισμού, την κλιματική αλλαγή και τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής των πολιτών. Οι εξώσεις ή η αύξηση του ενοικίου, όμως, με πρόσχημα τις ανακαινίσεις δεν συνάδουν με την αρχή του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, αλλά ενισχύουν την ενεργειακή φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό οικογενειών.

Ο κ. Άντρος Γ. Καραγιάννης είναι δήμαρχος Δερύνειας.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΠΕΤΡΟΥΛΑΚΗ, APETROULAKIS@KATHIMERINI.GR

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΧΡΙΣΤΙΑ**

Τα όρια της ερμηνείας

Ο Παναγιώτης Κονδύλης στο έργο του «Ισχύς και απόφαση» ανέφερε ότι κυρίαρχος είναι εκείνος που ερμηνεύει δεσμευτικά τον νόμο. Ο νόμος, όπως μας διδάσκει ο Μοντεσκιέ, προκύπτει από τη θετική έκφραση του ρευστού πλαισίου των εθιμοτυπικών κανόνων ενός κοινωνικού συνόλου. Είναι η νομοθετικού τύπου συστηματοποίηση των εν ισχύι κοινωνικών θεσμών, αξιών και θεμιτών και αθέμιτων συμπεριφορών. Αποτελεί προϊόν της πολυσύνθετης διαδικασίας συνύπαρξης και αλληλεπίδρασης μεταξύ των πολιτών που ζουν σε έναν τόπο μια δεδομένη ιστορική περίοδο. Η επιβολή ενός τέτοιου συστήματος σε έναν μεγάλο πληθυσμό δεν είναι εύκολη υπόθεση. Στο κεφάλαιό του για τον νομοθέτη, ο Ρουσσώ έγραφε χαρακτηριστικά ότι ο Μωυσής, για να πείσει τον λαό του Ισραήλ να δεχθεί τον γραπτό του νόμο, έπρεπε να τους πείσει ότι είναι θεόσταλτος. Έπρεπε να πειστούν, πρώτον, ότι υπάρχει νόμος, θείος και απόλυτος, και, δεύτερον, ότι εκείνος είναι ο ικανός ερμηνευτής του. Η ίδια διαδικασία επαναλαμβάνεται και με τους διαφωτιστές. Έπρεπε πρώτα να πείσουν ότι πηγή του νόμου είναι ο λόγος και έπειτα ότι αυτοί είναι οι εγκυρότεροι ερμηνευτές του. Το ίδιο συνέβη και με την ιστορική σχολή, η οποία άσκησε κριτική στους «λογοκράτες», πρεσβεύοντας ότι ο νόμος είναι προϊόν της ιστορικής εμπειρίας ενός λαού, καθώς και της προφορικής ή και γραπτής του παράδοσης. Αφού έπεισαν για το τελευταίο, στη συνέχεια έπρεπε να πείσουν ότι οι εκπρόσωποι της σχολής αυτής ήταν και οι ικανότεροι να ερμηνεύσουν την εμπειρική συλλογική φρόνηση και παράδοση. Σε αυτό το επίπεδο της ερμηνείας, το πολιτικο-φιλοσοφικό, στο οποίο αναφέρεται και ο Κονδύλης, το ζητούμενο είναι η παραγωγή του οιονεί συνταγματικού πλαισίου στο οποίο θα κινηθεί το νομικό σύστημα ενός έθνους κράτους. Η ερμηνεία αυτού του επιπέδου λαμβάνει χώρα κατά τεκμήριο κατά τη διάρκεια σημαντικών ιστορικών ζυμώσεων και κοινωνικού αναβρασμού στη ζωή ενός έθνους. Τέτοιες στιγμές υπήρξαν η αμερικανική και η γαλλική επανάσταση, οι οποίες και καθόρισαν το φιλοσοφικό και συνταγματικό πλαίσιο των Νέων Χρόνων.

Το πρώτο αυτό επίπεδο ερμηνείας ακολουθείται αναγκαστικά από ένα δεύτερο. Οι νόμοι είναι γενικές προτάσεις που στη συνέχεια εφαρμόζονται σε ειδικές, συγκεκριμένες περιπτώσεις. Αυτό γίνεται είτε από τη νομοθετική εξουσία, η οποία εξειδικεύει και εκσυγχρονίζει το υπάρχον δίκαιο, είτε από την εκτελεστική, όταν ασκεί οιονεί νομοθετική εξουσία, όπως στην περίπτωση των διαταγμάτων. Μπορεί τέλος να γίνει από τη δικαστική εξουσία κατά την απόδοση της δικαιοσύνης στα δικαστήρια. Ωστόσο, η δεύτερη αυτή ερμηνευτική διαδικασία είναι πιο ελεγχόμενη από την πρώτη. Ακολουθεί συγκεκριμένες αρχές και κανόνες, δεν είναι αυθαίρετη ούτε και στηρίζεται στον Θεό, τον λόγο ή την ιστορία. Πρόκειται για κανόνες και ερμηνευτικές αρχές που άπτονται της νομικής επιστήμης και όχι της πολιτικής φιλοσοφίας. Το τρίτο και πιο κοντινό στους κυβερνώμενους επίπεδο είναι αυτό της καθημερινής χρήσης των νόμων, των κανόνων και των κανονισμών. Πρόκειται στην ουσία για την κοινωνική οικειοποίηση του κανονιστικού πλαισίου λειτουργίας του κράτους δικαίου.Το τελευταίο αυτό επίπεδο είναι πολυσχιδές, καθώς προϋποθέτει το σύνολο των λειτουργιών του κράτους και της κοινωνίας των πολιτών. Λόγω της υφής της ερμηνευτικής πράξης, δύο ζητήματα προκύπτουν σε αυτό το σημείο.

Το πρώτο είναι εκείνο της αρμοδιότητας του ερμηνευτή, ποιος δηλαδή καλείται να ερμηνεύσει τον νόμο ή τίνος δικαιοδοσία είναι η ερμηνεία του νόμου. Αυτό οδηγεί συνήθως σε έριδες, οι οποίες μόνο κατ' όνομα είναι ερμηνευτικές. Είναι κατ' ουσίαν πολιτικές και αφορούν τη θέση ισχύος του κάθε επίδοξου ερμηνευτή. Πρόκειται για μάχη επιβολής των θέσεων μιας συγκεκριμένης παράταξης είτε εντός συγκεκριμένων θεσμών είτε στο σύνολο της κοινωνίας. Στη μάχη αυτή επιστρατεύονται συνήθως εκ νέου πολιτικο-φιλοσοφικά επιχειρήματα, που σκοπό έχουν να πείσουν για μια διαφορετική ή και εκ διαμέτρου αντίθετη στο πνεύμα του νόμου εφαρμογή του. Η μάχη αυτή μπορεί να εννοηθεί και ως ενεργός αντίσταση των κυβερνωμένων ή μερίδας αυτών σε ένα απαρχαιωμένο και υπερβολικά περιοριστικό νομικό πλαίσιο. Το αν η πολιτική έριδα περί της ερμηνείας του νόμου στην καθημερινή τριβή με τους θεσμούς είναι θεμιτή ή αθέμιτη σε ένα κράτος δικαίου, θα εξαρτηθεί από το δεύτερο ζήτημα που εγείρεται, πόσο δηλαδή δεσμευτική είναι η ερμηνεία. Στο πλαίσιο του κράτους δικαίου, μια ερμηνεία είναι δεσμευτική τόσο για τους κυβερνώμενους όσο και για τους κυβερνώντες, για όσους δηλαδή ασκούν την οποιαδήποτε εξουσία στο όνομα του κράτους εντός της κοινωνίας των πολιτών. Με άλλα λόγια, μια συγκεκριμένη ερμηνεία του νόμου πρέπει να είναι η μόνη και η χρήση και εφαρμογή της να είναι μοναδική και άρα προβλέψιμη. Η προβλεψιμότητα της εφαρμογής του νόμου είναι και το κριτήριο της ορθότητας της εκάστοτε ερμηνείας. Αν η προτασσόμενη ερμηνεία συγκεκριμένου νόμου ή κανόνα από συγκεκριμένη αρχή ή παράταξη είναι συστηματικά διαφορετική ανάλογα με την περίσταση, τότε είναι αυθαίρετη και επικίνδυνη. Υποβαθμίζει την ποιότητα του κράτους δικαίου και θέτει σε κίνδυνο τη δημοκρατική τάξη. Στη θεσμική καθημερινότητα των πολιτών, οι ερμηνευτικές αρχές συχνά καταστρατηγούνται στο όνομα ατομικών και λοιπών οργανωμένων συμφερόντων. Η ερμηνευτική επίφαση καλύπτει πολλές φορές παιχνίδια εξουσίας. Μεγάλο μερίδιο ευθύνης σε αυτό όμως φέρει και ο ίδιος ο νομοθέτης. Προσπαθώντας να καλύψει το γενικό πλαίσιο, ουσιαστικά επιτρέπει τη «δημιουργική ασάφεια» και την αδικοπραξία εις βάρος όλων εκείνων που επαφίενται στην προβλεψιμότητα του νόμου προκειμένου να λειτουργήσουν και να δημιουργήσουν εντός των θεσμών ενός κράτους δικαίου.

Ο κ. Παναγιώτης Χριστιάς είναι αν. καθηγητής του Πανεπιστημίου Κύπρου και εταίρος του ερευνητικού κέντρου «Ευρωπαϊκές Δυναμικές» του Πανεπιστημίου του Στρασβούργου

Δεν νιώθω πως είμαι δημόσιος υπάλληλος

Ο υφυπουργός Έρευνας Κυριάκος Κόκκινος, κάνοντας έναν απολογισμό, λέει πως το ψηφιακό στοίχημα πρέπει να κερδηθεί

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΤΟΜΑΡΑ

«Για να κερδίσεις μια μάχη κάποτε πρέπει να ακολουθήσεις και μεθόδους ανορθόδοξου πολέμου, να έχεις όμως και την ευθύνη για την επιλογή σου», λέει ο υφυπουργός Έρευνας και Καινοτομίας Κυριάκος Κόκκινος.

Τα αγκάθια που συνάντησε αναλαμβάνοντας το Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής, τις πιεστικές ανάγκες για ψηφιακές υπηρεσίες εν μέσω πανδημίας, αλλά και τις παρακαταθήκες που φιλοδοξεί να αφήσει πίσω του, ξεδιπλώνει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο Κυριάκος Κόκκινος. Ο υφυπουργός Έρευνας είναι αποκαλυπτικός για το τι συνάντησε σ' ένα τμήμα της κρατικής μηχανής, προερχόμενος ο ίδιος από τον ιδιωτικό τομέα. Είκοσι μήνες μετά δείχνει τι θα έκανε διαφορετικά, τι θέλει να ολοκληρώσει μέχρι το τέλος της θητείας του, καθώς και τα δύο έργα που για τον ίδιο είναι στοίχημα. Ο υφυπουργός Έρευνας δεν κρύβει τις πιέσεις που δέχθηκε και η Κύπρος, που ο ίδιος τις προσδιορίζει ως εισηγήσεις, από τις ΗΠΑ για τις υποδομές ανάπτυξης δικτύων πέμπτης γενιάς (5G) κινεζικής προέλευσης.

–Με εμπειρία είκοσι μηνών μετανιώσατε που από τον ιδιωτικό τομέα μεταπηδήσατε σε μια κυβερνητική θέση;

–Όχι, καθόλου. Να πω πως δεν θεωρώ ότι έχω μετακινηθεί από τον ιδιωτικό τομέα στο δημόσιο, δεν θεωρώ πως είμαι δημόσιος υπάλληλος. Έχω μετακινηθεί από τον χώρο της επιχειρηματικότητας στο χώρο των missionaries. Νιώθω ότι είναι ένα ιερό καθήκον να λειτουργήσω ως φορέας αλλαγής για μια καλύτερη κοινωνία, για μια πιο ανταγωνιστική οικονομία, αξιοποιώντας τις γνώσεις που έχω αποκτήσει από την επιχειρηματική μου καριέρα και δραστηριότητα.

–Υπάρχει μια διαφορετική κουλτούρα στο Δημόσιο, αυτές τις γνώσεις πόσο εύκολο ήταν να τις μεταλαμπαδεύσετε στο νέο σας χώρο;

–Εύκολο δεν είναι και δεν μεταλαμπαδεύονται από τη μία μέρα στην άλλη, είναι όπως ένα δένδρο που πας να το μπολιάσεις. Συγκεκριμένα, είχα επαφές με συμβούλους από τη Γερμανία για να με βοηθήσουν να σχεδιάσω, ξεκινώντας από τους ανθρώπους μου, τη νέα φιλοσοφία για το πώς θα διαχειριζόμαστε στο μέλλον τα συστήματα στην κυβέρνηση. Αντί να αγοράζουμε για κάθε υπουργείο μια συγκεκριμένη λύση, θα πάμε σε μια κεντρική επιλογή αυτό που ονομάζουν cloud και η αρχιτεκτονική θα πρέπει να αλλάξει. Αυτή η προσπάθεια είναι ένα ταξίδι τριών με πέντε ετών. Θα σπείρουμε τον σπόρο σήμερα, θα πάρουμε κάποια μικρά αποτελέσματα το 2022-2023 αλλά δεν θα τελειώσει μέσα σε 18 μήνες. Έχει να κάνει με τρεις πυλώνες. Με την τεχνολογική γνώση, με το λειτουργικό μοντέλο και δομή των ανθρώπων που θα υπηρετήσουν αυτή τη νέα αρχιτεκτονική και το τρίτο είναι η κουλτούρα. Και για τα τρία πρέπει να έχεις την υπομονή και τη γνώση να τα διαχειριστείς με τον σωστό τρόπο. Αντιστάσεις και διαφορετικές κουλτούρες υπάρχουν και στον ιδιωτικό τομέα. Αυτό που έχω διαπιστώσει είναι πως υπάρχουν τα μυαλά, υπάρχει η θέληση. Πρέπει κάποιος να τους δείξει τον δρόμο.

–Αναλάβατε το Υφυπουργείο σε μια περίοδο που δεν υπήρχε το περιθώριο προσαρμογής. Εάν δεν είχατε κάνει όσα κάνατε μέσα σε αυτό το διάστημα, πώς θα ήταν η καθημερινότητα των πολιτών;

–Η πανδημία ήταν ένα δίκοπο μαχαίρι με θετικά και αρνητικά στην υλοποίηση πολιτικής στο Υφυπουργείο. Το θετικό είναι πως δημιουργήθηκε το Υφυπουργείο παρέα με την πανδημία και μπορέσαμε να δώσουμε τεχνολογικές επιλογές – λύσεις που βοήθησαν τα μέγιστα στη διαχείριση της πανδημίας. Όπως η πληρωμή των επιδομάτων 1 δισ. ευρώ μέσα στο Lockdown. Αυτό έγινε σε χρόνο ρεκόρ. Αν το Υφυπουργείο Έρευνας δεν είχε συνεργαστεί με το Υπουργείο Εργασίας, ενδεχομένως, να είχαμε και κοινωνική αναταραχή, γιατί κλειδώσαμε τον κόσμο στο σπίτι και δεν θα είχαμε τρόπο να του δώσουμε αυτό το οποίο του αναλογούσε. Το ίδιο και με το SMS και με άλλα όσον αφορά τη λειτουργία της κοινωνίας. Όσον αφορά το ίδιο το σύστημα υγείας, οι διαδικασίες ιχνηλάτησης δεν υπήρχαν συστήματα καταγραφής των χιλιάδων κρουσμάτων με τον τρόπο που γίνονται. Αξιοποιήσαμε την τεχνολογία άμεσα και φάνηκε πως όταν θέλουμε μπορούμε να κάνουμε πολλά.

–Η πανδημία;

–Πρέπει να ομολογήσω πως για το Υφυπουργείο είναι ένα βαρίδι. Με ποια έννοια. Καθημερινά το 50% του χρόνου μου τον αναλώνω για τρέχοντα ζητήματα διαχείρισης της πανδημίας. Πρέπει να ασχοληθώ όπου παρατηρούνται προβλήματα. Επειδή είναι και καινούργιο Υφυπουργείο αναγκαστικά ασχολούμαι και με θέματα λειτουργικά της καθημερινότητας. Αυτό μου αφαιρεί χρόνο από την υλοποίηση θεμάτων αξιοποίησης της τεχνολογίας, πέραν του κομματιού που ονομάζεται πανδημία. Υπάρχουν συν και πλην. Ποιο είναι το αποτέλεσμα δεν το ξέρω, σίγουρα, όμως, αφού υπάρχει ανάγκη και για τα δύο θα προσπαθήσουμε. Αυτό για το οποίο είμαι πεπεισμένος και έχω αφαιρέσει από την εξίσωση της καθημερινότητάς μου είναι να κάθομαι να σκέφτομαι στρατηγικές. Δεν έχω αυτή την πολυτέλεια. Για μένα το ζητούμενο είναι να εκτελώ.

> *Αν το Υφυπουργείο Έρευνας δεν είχε συνεργαστεί με το Υπουργείο Εργασίας, ενδεχομένως, να είχαμε και κοινωνική αναταραχή, γιατί κλειδώσαμε τον κόσμο στο σπίτι και δεν θα είχαμε τρόπο να του δώσουμε αυτό το οποίο του αναλογούσε.*

> *Τα ψηφιακά εργαλεία που δώσαμε είναι τεράστια σε σχέση με το παρελθόν. Να σας πως ένα παράδειγμα. Μόνο στις Κοινωνικές Ασφαλίσεις μπορείς να κάνεις τις συναλλαγές διαδικτυακά.*

–Αν ξεκινούσατε τώρα με την εμπειρία των 20 μηνών υπάρχει κάτι που θα το κάνατε διαφορετικά;

–Δύσκολη ερώτηση. Νομίζω δεν θα είχα το περιθώριο να κάνω κάτι διαφορετικά. Ίσως θα πίεζα λίγο περισσότερο να ξεκινήσω κάποια έργα, που σήμερα είτε είναι στο στάδιο της προκήρυξης είτε στην αρχή υλοποίησής τους. Προσπάθησα να τα φέρω πιο μπροστά, δεν το κατάφερα όσο ήθελα είτε λόγω της πανδημίας είτε γιατί η αντίσταση που αντιμετώπισα στο να κατανοήσει η ομάδα εντός και εκτός Υφυπουργείου, για τη σημασία αυτού του εγχειρήματος, να ήταν μεγαλύτερη από όσο περίμενα. Όσο σωστός και να είσαι σ' ένα νέο έργο, εάν δεν έχεις μαζί σου αυτούς που θα το περπατήσουν δεν μπορείς να κάνεις τίποτα.

–Ο χρόνος δεν είναι από την παθογένειες του δημόσιου τομέα, βλέπετε αλλαγές;

–Υπάρχει μια τεράστια αλλαγή προς το καλύτερο. Αν με ρωτήσετε αν είμαι ικανοποιημένος η απάντηση είναι πως δεν είμαι ικανοποιημένος, θέλω ακόμα πιο γρήγορους ρυθμούς, θέλω πιο γρήγορα αποτελέσματα. Αυτό έχει να κάνει με νοοτροπία και τι εννοώ. Όταν ζητάω ότι «αυτό, παιδιά, θέλω να γίνει» μπορεί να μου γράψουν δέκα σελίδες αναφορά πώς πρέπει να γίνει. Πουθενά δεν αναφέρεται ποιος πρέπει να το κάνει, ποιο είναι το χρονοδιάγραμμα, ποια είναι τα βήματα, ποιος είναι ο μηχανισμός υλοποίησης και ποιος έχει την ευθύνη εάν δεν υλοποιηθεί.

–Νοοτροπία «δημιουργικής» ασάφειας;

–Δεν είμαι μόνο αυτό. Όχι από κακή πρόθεση, αλλά από νοοτροπία, το πρώτο που θα εισπράξω σε προτάσεις που είναι κάπως επαναστατικές είναι: «Υπουργέ, αυτό δεν μπορεί να γίνει, γιατί ο νόμος λέει έτσι ή ο κανονισμός ή γιατί δεν έχουμε τον κόσμο».

–Το πρώτο διάστημα όταν ακούγατε «δεν μπορεί να γίνει» πώς αντιδρούσατε;

–Χαμογελούσα, από μέσα μου έβραζα. Χαμογελούσα, δεν μπορούσα να εκδηλώσω θυμό, γιατί κατανοούσα τον τρόπο σκέψης τους. Τους έλεγα δεν θέλω να μου πείτε ότι δεν μπορεί να γίνει, θέλω να μου πείτε τι πρέπει να κάνουμε για να γίνει. «Θα πρέπει ν' αλλάξουν αυτά και αυτά...». Εντάξει, να τα αλλάξουμε. «Δεν γίνεται, είναι ο νόμος». Εντάξει ν' αλλάξουμε τον νόμο. «Μα είναι ο κανονισμός». Ωραία ο κανονισμός έχει γίνει για να εξυπηρετεί έναν σκοπό. Εάν δεν εξυπηρετείται ή δεν θα τον ακολουθήσω ή θα τον αλλάξω ή εκεί που μπορώ να τον κάνω ελαστικό και ας έλθουν να με κριτικάρουν μετά.

–Υπάρχει παράδειγμα;

–Όταν μπήκαμε στο πρώτο Lockdown και λέει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, θα δώσουμε επιδόματα αν ακολουθούσα τη διαδικασία να προκηρύξω διαγωνισμό, να πάρω προσφορές, να αξιολογήσω και να υλοποιήσω, ακόμα θα τα περιμέναμε. Τι έκανα; Είπα στην υπουργό Εργασίας θα σχεδιάσουμε εμείς τη λύση, θα φωνάξω από την αγορά δυοτρεις που γνωρίζω ότι μπορούν να βοηθήσουν, δεν θα ακολουθήσω καμία διαδικασία και θα προσπαθήσουμε μέχρι το Πάσχα να πληρώσουμε τον κόσμο. Είναι από τις λίγες περιπτώσεις που ο σκοπός αγιάζει τα μέσα. Για να κερδίσεις μια μάχη κάποτε πρέπει να ακολουθήσεις και μεθόδους ανορθόδοξου πολέμου, να έχεις όμως και την ευθύνη για την επιλογή σου.

–Αντιμετωπίσατε αντίσταση από το κατεστημένο;

–Ναι, αλλά αυτό είναι ένα κουσούρι που το έχω από μικρός. Δεν ήμουν υπάκουο παιδί.

–Ο όγκος εργασίας και συναλλαγών που διεκπεραιώθηκαν μέσα στην πανδημία μπορεί να συγκριθεί με τη νοοτροπία που αντιμετωπίσατε;

–Όχι, σε καμία περίπτωση. Τα ψηφιακά εργαλεία που δώσαμε είναι τεράστια σε σχέση με το παρελθόν. Να σας πως ένα παράδειγμα. Μόνο στις Κοινωνικές Ασφαλίσεις μπορείς να κάνεις τις συναλλαγές διαδικτυακά. Θυμάστε τις τεράστιες ουρές μπροστά από τα ταμεία; Μέσα σε 10 μήνες λειτουργίας της ψηφιακής υπηρεσίας έγιναν 710.000 πληρωμές. Αυτό σημαίνει ισάριθμες λιγότερες επισκέψεις, εξοικονόμηση χρόνου στις επιχειρήσεις, εξοικονόμηση χρόνου του Δημοσίου, καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη. Η εγγραφή των παιδιών στα σχολεία, η εγγραφή των νεοσυλλέκτων είναι υπηρεσίες με άμεσο αντίκτυπο στην καθημερινότητα των πολιτών. Είμαστε εκεί που έπρεπε να είμαστε; Όχι. Έχουμε διανύσει το 15% της απόστασης που θα θέλαμε μέχρι το τέλος της θητείας της κυβέρνησης. Μπορώ να διανύσω το άλλο 85% μέχρι τότε; Ίσως να μην τα καταφέρω, δεν το ξέρω. Θα προσπαθήσω. Σίγουρα όμως θα διανύσουμε μια μεγάλη απόσταση. Ακόμα και να μη γίνει θα έχει μπει το νερό στο αυλάκι.

Τα δύο στοιχήματα

–Υπάρχουν έργα που θέλατε αλλά δεν περπάτησαν;

–Είναι δύο που ήθελα να έχουν προχωρήσει. Το ένα είναι το Digital Services Factory που ξεκίνησε τον περασμένο Σεπτέμβριο.

–Τι θέλετε να αφήσετε πίσω σας;

–Ψηφιακές υπηρεσίες για τους πολίτες. Είναι 210 συν άλλες 100 δευτερεύουσας σημασίας. Από αυτές τις 210 θέλω να έχω κάνει τις 80 με 100 υπηρεσίες και η άλλες 110 να ετοιμασθούν τους επόμενους 18 μήνες. Γιατί πρέπει να βιομηχανοποιήσεις το πλαίσιο γρήγορης παραγωγής αυτών των υπηρεσιών. Υπάρχουν υπηρεσίες που δεν είναι στους αρχικούς σχεδιασμούς, όπως το ψηφιακό υγειονομικό πιστοποιητικό. Γι' αυτό έχω συμβούλους από το Ηνωμένο Βασίλειο με τους οποίους δουλεύουμε τη δημιουργία του Digital Services Factory. Αυτό για μένα είναι ένα μεγάλο στοίχημα. Θα είμαι περήφανος εάν στηθεί, έστω και αν ο «εργοστασιάρχης» του είναι ο επόμενος υφυπουργός. Το δεύτερο είναι μια ομοιογενής αρχιτεκτονική συστημάτων ώστε όλα τα τμήματα της κυβέρνησης να δουλεύουν με ομοιογενή τρόπο.

Προτροπές και εισηγήσεις, όχι πιέσεις από τις ΗΠΑ για το 5G

–Τα δίκτυα πέμπτης γενιάς στην κινητή τηλεφωνία σε τι βαθμό έχουν αφομοιωθεί από την καθημερινότητα;

–Είναι πλέον στη ζωή μας, όμως αυτό που μας δίνουν σε σχέση με τις δυνατότητες είναι πολύ λίγο. Το 5G πρέπει να το δούμε ως μια πλατφόρμα καινοτομίας, να φτιάξω υπηρεσίες και προϊόντα τα οποία ήταν ανεφάρμοστα προηγουμένως. Όπως εξ αποστάσεως παροχή ιατρικών υπηρεσιών ή τη διαχείριση της κυκλοφορίας οχημάτων. Πρέπει να δοθεί χρόνος παραγωγής των ανάλογων εφαρμογών που θα αξιοποιήσουν τις υψηλές ταχύτητες.

–Υπάρχουν ακόμα πιέσεις από αμερικανικής πλευράς για την επιλογή τεχνολογίας κινεζικής προέλευσης;

–Δεν θα τις ονόμαζα πιέσεις. Είναι όπως η κάθε χώρα που θέλει να εξυπηρετεί τις δικές τις προσδοκίες έτσι και η αμερικάνικη κυβέρνηση εισηγείτο την υιοθέτηση επιλογών που θα είναι ασφαλείς και δεν είναι κακό αυτό. Και η Κύπρος και η Ε.Ε. είναι πάνω σε αυτό το άρμα. Μ' ελάχιστες εξαιρέσεις, ευρωπαϊκές χώρες δεν έχουν πει ότι θα αποκλείσουν χώρες επειδή είναι αυτή η εταιρεία ή η τάδε χώρα. Θα αποκλείσω με βάση τεχνική τεκμηρίωση ότι δεν είναι ασφαλή.

–Για εμάς προκύπτει θέμα ασφάλειας των δικτύων;

–Όχι. Δεν έχει προκύψει θέμα ασφάλειας και αυτό γίνεται σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Εμείς δεν έχουμε την υποδομή και τεχνογνωσία να ελέγξουμε ανάλογα ζητήματα. Τις δικλίδες ασφαλείας τις θέτει η Ε.Ε., όχι μόνο στην αγορά των συστημάτων αλλά και στη λειτουργία τους.

> *Όλο το Δημόσιο θα πρέπει να είναι σε μια οθόνη υπολογιστή ή ενός κινητού και ο πολίτης να συναλλάσσεται διαδικτυακά.*

–Οι προτροπές σε θέματα ασφάλειας συνεχίζονται;

–Συνεχίζονται και τις ακούμε με προσοχή και εκεί που υπάρχουν θέματα λαμβάνουμε σοβαρά υπόψη τις εισηγήσεις.

Ψηφιακό Δημόσιο

–Είναι όραμα η καθολική λειτουργία του Δημοσίου ψηφιακά;

–Όλο το Δημόσιο θα πρέπει να είναι σε μια οθόνη υπολογιστή ή ενός κινητού και ο πολίτης να συναλλάσσεται διαδικτυακά. Και είναι εύκολο να γίνει. Είμαστε μια σταλιά τόπος, το να κάνω όλα αυτά τα πράγματα τεχνολογικά είναι πάρα πολύ εύκολο. Η δυσκολία είναι να αλλάξουμε τις νοοτροπίες, να κάνουμε τις νομικές ρυθμίσεις και να ωριμάσει στον κόσμο το νέο μοντέλο λειτουργίας. Ο κόσμος πιστεύω πως το απαιτεί πλέον.

–Θα έλεγε κάποιος πως η καθολική ψηφιοποίηση θα πλήξει την αγορά εργασίας

–Καθόλου. Θα γίνει καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, κανένας δεν θα χάσει τη δουλειά του και πιστεύω πως είναι προς όφελος όσων εργάζονται στο Δημόσιο και ν' ασχοληθούν με κάτι περισσότερο παραγωγικό και καλύτερη υπηρεσία στον πολίτη. Η μορφή εργασίας εξελίσσεται. Τα πλείστα επαγγέλματα του μέλλοντος θα έχουν διαφοροποιηθεί, κάποια θα έχουν εκλείψει και θα έχουν δημιουργηθεί νέα.

Δύο ονόματα στο τραπέζι ΑΚΕΛ-ΔΗΚΟ

Μόνο Νικόλας Παπαδόπουλος και Γιώργος Παμπορίδης συζητούνται επί του παρόντος σ' ένα ενδεχόμενο συνεργασίας για το 2023

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Λένε πως οι συμβολισμοί είναι το ήμισυ του παντός στην πολιτική, έτσι λοιπόν και η παρουσία του Προέδρου του Δημοκρατικού Κόμματος Νικόλα Παπαδόπουλου, στο 28ο συνέδριο της ΠΕΟ (ήταν ο μόνος αρχηγός που παρευρέθηκε) δίπλα από τον γ.γ. του ΑΚΕΛ Στέφανο Στεφάνου, δεν πέρασε απαρατήρητη. Ήταν αρκετή μάλλον για να ενισχύσει στα πηγαδάκια τις συζητήσεις για το πόσο πιθανό είναι το ενδεχόμενο συνεργασίας ΑΚΕΛ και Δημοκρατικού Κόμματος. Τόσο στο ΑΚΕΛ όσο και στο Δημοκρατικό Κόμμα παραδέχονται πως η συνεργασία των δύο δεν αποτελεί έναν υγιεινό περίπατο στο δάσος. Υπάρχουν δυσκολίες, υπάρχει και σοβαρή καχυποψία ένθεν και ένθεν. Υπάρχει για παράδειγμα το πρόσφατο παρελθόν των προεδρικών του 2018 που δεν έχει ακόμη επουλώσει πλήρως τις πληγές σίγουρα μεταξύ στελεχών, στο ΑΚΕΛικό αλλά και στο ΔΗΚΟϊκό ακροατήριο. Η ανάγκη ωστόσο για αλλαγή φαίνεται να αποτελεί το κύριο διακύβευμα αλλά και τον κύριο μοχλό πίεσης ώστε να προσπαθήσουν τουλάχιστον να τα βρουν. Σε αυτό το πλαίσιο οι συναντήσεις των δύο κομμάτων και στο ανώτατο επίπεδο αλλά και σε επίπεδο στελεχών έχουν πληθύνει με τα δύο ονόματα που μπαίνουν στο τραπέζι να είναι επί του παρόντος αυτό του προέδρου του ΔΗΚΟ Νικόλα Παπαδόπουλου αλλά και αυτό του πρώην υπουργού Υγείας Γιώργου Παμπορίδη.

Ο Γιώργος Παμπορίδης αντιμετωπίζεται θετικά από μερίδα στελεχών στο ΔΗΚΟ και το ΑΚΕΛ, υπάρχουν ωστόσο και αρκετοί που ανησυχούν με την «υπέρβαση» ενός πρώην υπουργού της κυβέρνησης Αναστασιάδη.

Ο Νικόλας Παπαδόπουλος φαίνεται να γλυκάθηκε από τις δημοσκοπήσεις που τον δείχνουν ψηλά, ωστόσο ανησυχεί πολύ πως μία ακόμη ήττα θα τον κάψει πολιτικά.

Η επίσπευση στοίχισε

Η αλήθεια είναι πως στο ΔΗΚΟ, αμέσως μετά τις βουλευτικές εκλογές και το ναυάγιο συνεργασίας για την προεδρία της Βουλής, υπήρξε μία προσπάθεια να βγάλουν προς τα έξω το αφήγημα πως το κόμμα του Κέντρου δεν είναι σίγουρο για κανέναν. Πως δεν αποκλείει ούτε τη συνεργασία με το ΑΚΕΛ, ούτε και αυτήν με τον Δημοκρατικό Συναγερμό, καθώς κύριος στόχος είναι να βρίσκεται το κόμμα στην εξουσία με τον ένα ή με τον άλλο τρόπο. Τα δημοσιεύματα που μιλούσαν για φλερτ μεταξύ Αβέρωφ Νεοφύτου και Νικόλα Παπαδόπουλου βόλευαν και τις δύο πλευρές. Τον πρώτο για να μπορεί να περάσει εσωκομματικά πως έχει περισσότερες πιθανότητες εκλογής από τον Νίκο Χριστοδουλίδη, κλειδώνοντας συνεργασίες και τον δεύτερο για να έχει το πάνω χέρι στην όποια διαπραγμάτευση με το ΑΚΕΛ. Υπήρχαν ενδόμυχα και οι ελπίδες στον πέμπτο όροφο του ΔΗΚΟ, πως στην κόντρα Αβέρωφ-Χριστοδουλίδη θα καιγόντουσαν και οι δύο, με αποτέλεσμα να παρουσιάσει ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ τον Νικόλα Παπαδόπουλο ως τη μόνη επιλογή. Ένα σενάριο που θεωρείται απίθανο μεταξύ των συναγερμικών στελεχών. Όχι μόνο γιατί ουδέποτε ο ΔΗΣΥ στήριξε άλλον –πλην συναγερμικού– για την προεδρία της Δημοκρατίας, αλλά και γιατί θεωρούν πως δύσκολα περνά μία τέτοια υποψηφιότητα από τη συναγερμική βάση. Βεβαίως, η κίνηση Αβέρωφ Νεοφύτου να επισπεύσει τις διαδικασίες για τον υποψήφιο του ΔΗΣΥ φαίνεται να κλείνει περισσότερο το παράθυρο συνεργασίας. Και αυτό γιατί θεωρείται πλέον δεδομένο στο ΔΗΚΟ ότι υποψήφιος του ΔΗΣΥ θα είναι ο Αβέρωφ Νεοφύτου. Το γεγονός ότι επικρατεί αυτή η άνευ προηγουμένου κόντρα με τον Νίκο Χριστοδουλίδη –ο οποίος θεωρείται σχεδόν βέβαιο πως θα προχωρήσει σε ανεξάρτητη υποψηφιότητα– σε συνδυασμό με το ότι επί του παρόντος οι δημοσκοπήσεις δεν ευνοούν τον συναγερμικό πρόεδρο, απομακρύνουν τον Νικόλα Παπαδόπουλο από το ενδεχόμενο συνεργασίας. Για την αντιπολίτευση θα ξεκαθαρίσει λίγο πολύ το σκηνικό στην κυβερνώσα παράταξη από τη 10η Ιανουαρίου, όταν θα κατατεθούν οι υποψηφιότητες του εκλεκτού του ΔΗΣΥ και η κατάσταση θα κλειδώσει από την αρχή Μαρτίου. Συνεπώς η αντιπολίτευση θα έχει όλο τον χρόνο να βάλει κάτω τα χαρτιά της και να δει ποιες υποψηφιότητες ευνοεί.

ΔΗΚΟ και ΑΚΕΛ συναντιούνται σε ανώτατο επίπεδο αλλά και σε επίπεδο στελεχών, ανταλλάσσοντας απόψεις για το ενδεχόμενο συνεργασίας στις προεδρικές, καθώς όπως λένε η συνεργασία τους είναι μονόδρομος.

Οι συναντήσεις

Η «Κ» είχε αποκαλύψει πως ο Στέφανος Στεφάνου και ο Νικόλας Παπαδόπουλος είχαν τρεις συναντήσεις, συζητώντας και αυτό το ζήτημα. Το είχε παραδεχτεί άλλωστε και ο Στέφανος Στεφάνου σε συνέντευξή του στην «Κ» την περασμένη Κυριακή πως συζήτησαν για τις προεδρικές εκλογές, όμως η συζήτηση δεν έγινε με δομημένο τρόπο, καθώς το ΑΚΕΛ δεν είναι έτοιμο. Σύμφωνα με πληροφορίες που έχει η «Κ» ο γ.γ. του ΑΚΕΛ φέρεται να τον ρώτησε τι νομίζει για τα άτομα που ακούγονται και δημοσιεύονται. Ο Νικόλας Παπαδόπουλος απέρριψε το ενδεχόμενο Αχιλλέα Δημητριάδη και Ανδρέα Μαυρογιάννη. Δεν απέρριψε ωστόσο το ενδεχόμενο του Γιώργου Παμπορίδη. Το Δημοκρατικό Κόμμα βεβαίως βάζει πρώτο στο τραπέζι το όνομα του Νικόλα Παπαδόπουλου, με τον Στέφανο Στεφάνου να μην το αποκλείει. Όπως σημειώνεται από στελέχη τόσο του ΔΗΚΟ όσο και του ΑΚΕΛ, τα ονόματα που συζητούνται για μία πιθανή συνεργασία περιορίζονται επί του παρόντος στον Γιώργο Παμπορίδη και τον Νικόλα Παπαδόπουλο.

Στη Γραμματεία του ΔΗΚΟ, όπου λήφθηκε και η απόφαση να τεθεί ως πρώτο όνομα στο τραπέζι της διαπραγμάτευσης αυτό του Νικόλα Παπαδόπουλου, ο τελευταίος ανέφερε πως ο Γιώργος Παμπορίδης είναι έτοιμος να βρεθεί απέναντι από την υποψηφιότητα Αβέρωφ Νεοφύτου. Στο ΔΗΚΟ υπήρξαν συναντήσεις σε ανώτατο επίπεδο με τον Γιώργο Παμπορίδη και φαίνεται πως οι σχέσεις είναι ιδιαίτερα στενές. Όπως έχει αναφέρει η «Κ» στο παρελθόν, ο κ. Παμπορίδης διατηρεί μακροχρόνια φιλία με τον Κωνσταντίνο Γιωρκάτζη, έχει αναπτύξει καλές σχέσεις με την Αναστασία Παπαδοπούλου αλλά και με άλλα στελέχη του ΔΗΚΟ όπως ο Χρύσης Παντελίδης. Και στο ΑΚΕΛ βεβαίως φαίνεται να βλέπουν κάποιοι θετικά τον Γιώργο Παμπορίδη, όπως ο Γιώργος Λουκαΐδης με τον οποίον συνεργάστηκαν στενά κατά τη διάρκεια υλοποίησης του ΓεΣΥ. Ο Στέφανος Στεφάνου επί του παρόντος δεν έχει εκφραστεί δημοσίως για ένα τέτοιο ενδεχόμενο.

Τα συν και πλην

Πέραν όμως των συμπαθειών και των θετικών απόψεων στελεχών, ζήτημα τίθεται για το ποιο μπορεί να είναι εκείνο το πολιτικό πλαίσιο που θα ενώσει τα δύο κόμματα με την επιλογή Παμπορίδη. Όπως λέγεται σημαντικό και για τα δύο κόμματα είναι το γεγονός πως ο πρώην υπουργός Υγείας δεν είναι διατεθειμένος να κάνει πέραν της μιας πενταετίας, δίδοντας έτσι τον χώρο είτε στον Νικόλα Παπαδόπουλο είτε στο ΑΚΕΛ να διεκδικήσουν στη συνέχεια με δικό τους υποψήφιο. Έχει ήδη ταχθεί ενάντια της διαφθοράς, έχει το ισχυρό χαρτί της ψήφισης του ΓεΣΥ (βάζοντάς τα με την Πινδάρου και μέρος του Υπουργικού Συμβουλίου), ενώ οι θέσεις του στο Κυπριακό φαίνεται να αποτελούν τη γέφυρα στις θέσεις των δύο κομμάτων. Εκείνο που φαίνεται να προβληματίζει και τα δύο κόμματα είναι το γεγονός ότι υπήρξε υπουργός της διακυβέρνησης Αναστασιάδη, αλλά και το ότι ήταν συναγερμικό στέλεχος. Στο ΑΚΕΛ ήδη στελέχη έχουν εκφράσει την ανησυχία τους με μία κεντροδεξιά υποψηφιότητα, φωτογραφίζοντας τον Γιώργο Παμπορίδη. Και στο ΔΗΚΟ βεβαίως, αυτό που συζητείται στα πηγαδάκια είναι πως μία έρευνα κάποιου καλοπροαίρετου στα παλαιότερα tweets του Γιώργου Παμπορίδη, ενδεχομένως να φέρει τη ΔΗΚΟϊκή ηγεσία σε αμηχανία. Ερώτημα βεβαίως είναι αν μπορεί ο Γιώργος Παμπορίδης να κινητοποιήσει μία μεγαλύτερη ομάδα γύρω του. Ήδη συζητείται το ενδεχόμενο στήριξής του από το Κίνημα Οικολόγων, ωστόσο θα πρέπει πρώτα να γίνουν οι εκλογές εντός του Κινήματος. Άλλη θα είναι μάλλον η στάση του Χαράλαμπου Θεοπέμπτου και άλλη ίσως αυτή του αντιδιζωνικού Κυριάκου Τσιμίλλη. Στοίχημα θα είναι αν ο Γιώργος Παμπορίδης καταφέρει να φέρει μαζί του μία ομάδα της αποχής, του ΔΗΣΥ και σίγουρα των εξωκοινοβουλευτικών κομμάτων, όπως είναι η Αλληλεγγύη και η Άννα Θεολόγου.

Το χαρτί που λέγεται Νικόλας

Η κίνηση του Στέφανου Στεφάνου να μην αποκλείσει από τη συζήτηση το όνομα του Νικόλα Παπαδόπουλου προκάλεσε ανακούφιση στα ΔΗΚΟϊκά στελέχη και την αίσθηση ότι τα πράγματα αλλάζουν στην Εζεκία Παπαϊωάννου σε σχέση με την περίοδο που στο πηδάλιο βρισκόταν ο Άντρος Κυπριανού. Το κατά πόσο ο γ.γ. του ΑΚΕΛ σκέφτεται σοβαρά ένα τέτοιο ενδεχόμενο ή αν το κάνει για λόγους πολιτικής αβρότητας είναι βεβαίως θολό. Θα θεωρείτο άλλωστε άκομψο να συζητάει για παράδειγμα το ενδεχόμενο ενός πρώην υπουργού της κυβέρνησης Αναστασιάδη και να απορρίπτει το όνομα του αρχηγού του κόμματος του Κέντρου. Ο Στέφανος Στεφάνου έχει υπογραμμίσει πως ο χρόνος είναι ο καλύτερος γιατρός, κληθείς να σχολιάσει αν επουλώθηκαν οι πληγές στις σχέσεις ΑΚΕΛ-Νικόλα Παπαδόπουλου. Στο ΑΚΕΛ βεβαίως θέλουν με κάθε τρόπο να αποτρέψουν μία ενδεχόμενη συνεργασία ΔΗΣΥ-ΔΗΚΟ, καθώς κάτι τέτοιο θα μειώσει κατά πολύ τις πιθανότητες ανάληψης της εξουσίας. Δεν αποκλείεται ένα ενδεχόμενο Νικόλα Παπαδόπουλου αν και στελέχη εκφράζουν τη δυσφορία τους ήδη σε ένα τέτοιο σενάριο λόγω της θέσης του όπως λένε στο Κυπριακό. Δεν παρακάμπτουν ωστόσο στελέχη το γεγονός ότι μία υποψηφιότητα Νικόλα Παπαδόπουλου ενδεχομένως να φέρει κοντά την ΕΔΕΚ, ίσως και κάποια από τα εξωκοινοβουλευτικά κόμματα, αν βεβαίως δεν επηρεάσει έστω και σε μικρό βαθμό η υποψηφιότητα του αντιμοσπονδιακού Γιώργου Κολοκασίδη. Πάντως, στελέχη του ΔΗΚΟ μιλούν σε στελέχη του ΑΚΕΛ για το ενδεχόμενο υποψηφιότητας Νικόλα Παπαδόπουλου. Ήδη όπως εξηγούν ο Νικόλας Παπαδόπουλος θέλει να είναι υποψήφιος και μπορεί. Την ίδια στιγμή άλλα στελέχη του περίγυρού του σημειώνουν πως όσο κι αν θέλει ο ΔΗΚΟϊκός πρόεδρος θα μετρήσει πολύ καλά τις πιθανότητές του, καθώς εκτιμά πως ακόμη μία ήττα θα τον κάψει πολιτικά.

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΑΧΙΛΛΕΑ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗ**

Σύμπλευση με τα ευρωπαϊκά συμφέροντα

Στο **Ευρωπαϊκό** Συμβούλιο (16-17/12) συζητείται για ακόμη μία φορά το θέμα της επιβολής μέτρων στην Τουρκία για το Βαρώσι και την ΑΟΖ. Η συζήτηση καθορίστηκε έτσι γιατί αυτό ζήτησε η κυπριακή κυβέρνηση: την επιβολή μέτρων εναντίον της Τουρκίας γιατί εφαρμόζει νέα τετελεσμένα επί του εδάφους (Βαρώσι) και προβαίνει σε μονομερείς ενέργειες στη θάλασσα. Δεν συζητείται η ουσία του Κυπριακού, το αδιέξοδο και η σοβαρή επιδείνωση της κατάστασης από το Κραν Μοντάνα και μετά.

Γιατί επιμένει η κυβέρνηση σε μια προσέγγιση που, όπως φαίνεται, είναι χωρίς αποτέλεσμα; Μήπως τα μέτρα αυτά που συζητούνται θα μεταστρέψουν τη στάση της Τουρκίας; Η Ε.Ε. και τα κράτη-μέλη της ενδιαφέρονται για μόνιμες λύσεις στα προβλήματα. Ποιος κερδίζει από μια συγκρουσιακή κατάσταση, όταν οι άμεσα ενδιαφερόμενοι δεν προτείνουν λύσεις, παρά μόνο ζητούν κυρώσεις;

Κατά την άποψή μου, πρέπει να σκεφτούμε και να δράσουμε εντελώς διαφορετικά. Πέρα από την αποκατάσταση της αξιοπιστίας μας στις Βρυξέλλες, η σύμπλευσή μας με τα ευρωπαϊκά συμφέροντα μπορεί να σπάσει τον φαύλο κύκλο στον οποίο βρισκόμαστε σήμερα. Αυτός είναι ο τρόπος για να πετύχουμε: να κερδίσουμε την αλληλεγγύη της Ε.Ε. και να μεταστρέψουμε τη στάση της Τουρκίας. Πώς;

Προτείνω ένα Ευρωπαϊκό Σχέδιο Ειρήνης για την Κύπρο που θα φέρει όλους, μαζί με τον ΟΗΕ και την Ε.Ε., σε παράλληλα βήματα, με όρους και προϋποθέσεις για κάθε πρόοδο:

1. Επανεκκίνηση συνομιλιών υπό τον ΟΗΕ με σταυροειδή διαπραγμάτευση πάνω στα 6 Σημεία Γκουτέρες, με βάση τις συμφωνημένες συγκλίσεις:

(α) Διορισμό πολιτικού απεσταλμένου της Ε.Ε. στις συνομιλίες, κάτω από την Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και τον Ύπατο Εκπρόσωπο που θα συμμετάσχουν στη Διάσκεψη για την Κύπρο.

(β) Συμμετοχή της Ε.Ε. στον Μηχανισμό Ασφάλειας του ΟΗΕ, στα στάδια εφαρμογής της λύσης τόσο με δικές της δυνάμεις, όσο και με δυνάμεις ορισμένων κρατών-μελών.

2. Ενεργοποίηση της θετικής ατζέντας Ε.Ε.-Τουρκίας:

(α) Στις σχέσεις Ε.Ε.-Τουρκίας σήμερα τίθεται επί τάπητος το αίτημα για ανανέωση της Τελωνειακής Ένωσης Ε.Ε.-Τουρκίας, για απελευθέρωση της βίζας για Τούρκους υπηκόους, το μεταναστευτικό και το μέλλον που θα έχει η ενταξιακή προοπτική της Τουρκίας.

(β) Η κυπριακή κυβέρνηση να εκφράσει την ετοιμότητά της να στηρίξει τη θετική ατζέντα, διασυνδέοντάς την με την ουσία του Κυπριακού (Πλαίσιο Γκουτέρες). Η επανεκκίνηση της ευρωτουρκικής σχέσης προσφέρει ευκαιρίες που μπορούμε να αξιοποιήσουμε.

3. Η Ε.Ε. υποστηρίζει τη ΔΔΟ με πολιτική ισότητα και απορρίπτει οποιαδήποτε μορφή λύσης δύο κρατών. Στο στάδιο που έφθασαν οι συνομιλίες για το Κυπριακό μέχρι το Κραν Μοντάνα, η Ε.Ε. κατέθεσε ένα σημαντικό πολιτικό κεφάλαιο που πρέπει να αξιοποιηθεί και τώρα:

(α) Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συμμετέχει με στέλεχός της στις ομάδες εργασίας του ΟΗΕ για τη συμβατότητα των προνοιών της λύσης με το ευρωπαϊκό κεκτημένο και με προσφορά τεχνογνωσίας.

(β) Η Ε.Ε. στο πιο υψηλό πολιτικό επίπεδο να συμμετέχει στη Διάσκεψη για την Κύπρο.

4. Οι Κύπριοι να πάρουμε το μέλλον στα χέρια μας. Κάτω από την ομπρέλα της Ε.Ε. να σχεδιάσουμε και να υλοποιήσουμε έργα ειρήνης, συμφιλίωσης και ανάπτυξης:

(α) Η Ε.Ε. έχει αναπτύξει αξιοσημείωτες δραστηριότητες για το σύνολο του νησιού που μπορούν να αξιοποιηθούν, όπως:

(i) Η λειτουργία του «Κανονισμού της Πράσινης Γραμμής» και ο Χρηματοδοτικός Κανονισμός για την Τουρκοκυπριακή Κοινότητα.

(ii) Η χρηματοδοτική στήριξη των εργασιών της ΔΕΑ και της Τεχνικής Επιτροπής για την Πολιτιστική Κληρονομιά.

(iii) Η ανάπτυξη του ευρωπαϊκού εκπαιδευτικού προγράμματος «Imagine» με σκοπό την προώθηση της κουλτούρας ειρήνης.

(iv) Η διακίνηση εμβολίων από την Ε.Ε. προς την Τουρκοκυπριακή Κοινότητα.

(β) Μια σειρά από άλλες πρωτοβουλίες έχουν εκδηλωθεί για πιθανή στήριξή τους από την Ε.Ε.όπως:

(i) Η δημιουργία δικοινοτικού νοσοκομείου στη «νεκρή ζώνη» για τη μετά-covid εποχή.

(ii) Συγκρότηση «Επιτροπής Αλήθειας» κατά το πρότυπο που έκτισε ο Νέλσον Μαντέλα και με αξιοποίηση της γνώσης από τη Βόρεια Ιρλανδία και την Κολομβία.

(γ) Η Κύπρος χρειάζεται να εμπλουτίσει το σύνολο των πρωτοβουλιών της Ε.Ε. για την επίλυση και την ανάπτυξη.

Προτείνω τα ακόλουθα:

(i) Σχεδιασμό και χρηματοδότηση από την Ε.Ε. μεγάλων έργων υποδομής και ανοικοδόμησης.

(ii) Προτεραιότητα να δοθεί σε έργα για ανοικοδόμηση περιοχών υπό επιστροφή στην Ελληνοκυπριακή Κοινότητα και μετεγκατάσταση και αναδιοργάνωση της οικονομίας για την Τουρκοκυπριακή Κοινότητα.

(iii) Σχεδιασμό και χρηματοδότηση προγραμμάτων για τη στήριξη της διαδικασίας συμφιλίωσης.

(iv) Σχεδιασμό και χρηματοδότηση προγραμμάτων για την αντιμετώπιση των κοινών προκλήσεων του 21ου αιώνα: βιώσιμη ανάπτυξη, κλιματική αλλαγή, ψηφιακός μετασχηματισμός, εκπαίδευση και απασχόληση της νέας γενιάς.

Η σύμπλευση της Κύπρου με την Ε.Ε. αποτελεί σήμερα την πιο συγκροτημένη απάντηση στα σημερινά αδιέξοδα. Η σύμπλευση με την Ε.Ε. για την υλοποίηση ενός Ευρωπαϊκού Σχεδίου Ειρήνης στην Κύπρο είναι εφικτή, γιατί όχι μόνο στηρίζει την πολύχρονη προσπάθεια του ΟΗΕ, αλλά εξυπηρετεί και τα ευρωπαϊκά συμφέροντα για ειρήνη, σταθερότητα και συνεργασία στην Ανατολική Μεσόγειο.

https://achilleas.eu

Μαραθώνιος απόκτησης 15 νέων πλοίων έως το 2026

Για ενίσχυση αποτροπής στη θάλασσα

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Μια συνολική στρατηγική εμβάθυνσης και διεύρυνσης του ελληνικού διπλωματικού αποτυπώματος στην ευρύτερη περιοχή επιχειρεί η Αθήνα, σε μια περίοδο κατά την οποία σαφέστατα ασκούνται ταυτοχρόνως πολλές και διαφορετικές πιέσεις με στόχο τη μείωση μετώπων με την Αγκυρα, αλλά και την ελαχιστοποίηση της έκθεσης στην ευρισκόμενη σε παρατεταμένη κρίση τουρκική οικονομία.

Παράλληλα, στην Αθήνα αρχίζει ένας μαραθώνιος –ο οποίος θα διαρκέσει για τα επόμενα περίπου πέντε χρόνια– με στόχο την αύξηση της ελληνικής ισχύος στο πεδίο όπου κρίνονται τα περισσότερα στοιχήματα στην περιοχή,

Στρατηγική ανοίγματος σε νέες χώρες, διατήρηση υπαρχουσών σχέσεων και άσκηση πολιτικής διπλής τροχιάς με ΝΑΤΟ και Ρωσία.

δηλαδή στη θάλασσα. Η ηγεσία του Πολεμικού Ναυτικού (Π.Ν.), με την πλήρη στήριξη του υπουργείου Εθνικής Αμυνας και του Μεγάρου Μαξίμου, εξετάζει μια σειρά από λύσεις που θα μπορούσαν να οδηγήσουν το 2025-26 σε έναν σχεδόν εξ ολοκλήρου νέο στόλο.

Συγκεκριμένα, σε δύο ταξίδια τα οποία πραγματοποίησε την περασμένη εβδομάδα ο πρωθυπουργός, Κυριάκος Μητσοτάκης, αποτυπώθηκε η συγκεκριμένη προσπάθεια.

Στην περίπτωση της Ρωσίας με το να υπάρξει μια κάποια επανεκκίνηση σε μια περίοδο γενικότερα δύσκολων σχέσεων της Μόσχας με τη Δύση. Μάλιστα, σύμφωνα με αποκλειστικές πληροφορίες της «Κ», ο κ. Μητσοτάκης ανέφερε στον πρόεδρο της Ρωσίας, Βλαντιμίρ Πούτιν, ότι η Ελλάδα παραμένει δεσμευμένη σε μια πολιτική διπλής τροχιάς («dual track approach»). Αφενός δεσμεύεται από τις συλλογικές αποφάσεις και τη συμμετοχή της στις ευρωατλαντικές δομές, αφετέρου, ωστόσο, τάσσεται και υπέρ της διατήρησης ανοιχτών και διαρκών διαύλων με τη Μόσχα, ώστε να προωθείται –όπου είναι εφικτό– η συνεργασία αλλά, κυρίως, να αποφεύγονται παρεξηγήσεις και επικίνδυνες παρανοήσεις. Τον όρο «dual track approach» είχε συνειδητά χρησιμοποιήσει στις αρχές Νοεμβρίου, στο Ταλίν, ο υπουργός Εθνικής Αμυνας Νίκος Παναγιωτόπουλος.

Ενεργειακές συμμαχίες

Στην επίσκεψη στο Ισραήλ ουσιαστικά επιβεβαιώθηκε ο συμπαγής στρατηγικός χαρακτήρας των ενεργειακών σχεδιασμών, που έχουν ως κόμβο την Αίγυπτο. Η στήριξη των Ισραηλινών, όπως επισημάνθηκε από την «Κ» την Παρασκευή, προς το σύνολο των σχεδίων που αφορούν την ενεργειακή διασύνδεση Ευρώπης και Αφρικής μέσω Αιγύπτου και Ελλάδας, αποτελεί μια πολύ ουσιαστική εξέλιξη, που έχει την πλήρη υποστήριξη της Ουάσιγκτον.

Η επιβεβαίωση του στρατηγικού χαρακτήρα της σχέσης Ελλάδας και Ισραήλ, ανάμεσα στον Κυριάκο Μητσοτάκη και τον Ναφτάλι Μπένετ στην Ιερουσαλήμ ανακούφισε πολλούς στην Αθήνα. Επιπλέον, στο επιτελείο του κ. Μητσοτάκη σχεδιάζουν το επόμενο βήμα στην προσπάθεια για ενίσχυση των περιφερειακών σχημάτων συνεργασίας, που είναι η επιτάχυνση των σχέσεων συνεργασίας με τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα (ΗΑΕ). Είναι απολύτως σαφές προς άπαντες, εντός και εκτός Αθηνών, ότι με την παρότρυνση της Ουάσιγκτον το Αμπου Ντάμπι έχει αποδυθεί σε έναν αγώνα διάνοιξης διαύλων επικοινωνίας με την Αγκυρα, με βαθύτερο σκοπό την άμβλυνση της έντασης, όχι μόνο στις διμερείς σχέσεις ΗΑΕ και Τουρκίας, αλλά ευρύτερα. Προς μια τέτοια κατεύθυνση συνεννόησης με την Τουρκία κινείται ξεκάθαρα και το Ισραήλ.

Σε Αφρική και Ασία

Στον τομέα διεύρυνσης του πεδίου διπλωματικής δράσης, οι πρωτοβουλίες του υπουργού Εξωτερικών Νίκου Δένδια στην Αφρική, αλλά και ο σχεδιασμός ανοίγματος πλέον και προς την Κεντρική Ασία και τον Καύκασο ευρύτερα –και όχι μόνο στην παραδοσιακή ζώνη άνεσης της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής– αποτελούν πλέον μια σταθερά. Πέρα πάντως,από αυτά τα ανοίγματα, ο κ. Δένδιας σχεδιάζει ταχέως και μια συνάντηση με τη Γερμανίδα νέα ομόλογό του, Αναλένα Μπέρμποκ.

Καταφανώς στην Αθήνα είναι ιδιαίτερα ικανοποιημένοι και από τις σχέσεις με τις ΗΠΑ, οι οποίες έχουν προμετωπίδα την Αλεξανδρούπολη. Τον επόμενο μήνα, καθώς τα κωλύματα στις μετακινήσεις λόγω COVID-19 φαίνεται να είναι σαφώς λιγότερα, σχεδιάζεται να μεταβεί στην Ουάσιγκτον ο κ. Παναγιωτόπουλος, προκειμένου να συναντηθεί με τον υπουργό Αμυνας των ΗΠΑ, Λόιντ Τζέιμς Οστιν.

Το ναυτικό του 2026

Η απόφαση της κυβέρνησης Μητσοτάκη να επενδύσει στην ενίσχυση του θαλάσσιου βραχίονα της αποτροπής είναι, όπως όλα δείχνουν, αμετάκλητη. Τις επόμενες ημέρες ολοκληρώνεται η σύμβαση για την προμήθεια τριών γαλλικών φρεγατών τύπου FDI και προκειμένου να προχωρήσουν ταχέως οι διαδικασίες θα ενημερωθεί αρμοδίως και η Βουλή από τον κ. Παναγιωτόπουλο. Η επόμενη απόφαση που θα ληφθεί αφορά την προμήθεια νέων κορβετών. Οι Γάλλοι προσφέρουν τις Gowind, οι Ολλανδοί τις Sigma 10514, ενώ οι Ιταλοί τις Doha, οι οποίες από πλευράς εκτοπίσματος (3.250 τόνοι) κινούνται εγγύτερα στην κατηγορία της μικρής φρεγάτας. Οι Ιταλοί προσφέρουν και ναυπήγηση των κορβετών Doha στα ναυπηγεία της Ελευσίνας, εφόσον, βέβαια, αυτά περάσουν στη Fincantieri. Κάτι τέτοιο, έως τώρα τουλάχιστον, δεν είναι διόλου δεδομένο. Τις τελευταίες ημέρες οι Αμερικανοί επανήλθαν (πέρα από την αναβάθμιση των τεσσάρων ΜΕΚΟ του Π.Ν.) και για το πρόγραμμα των κορβετών, προσφέροντας αυτή τη φορά τις LCS, κάποιες από τις οποίες ήδη παροπλίζονται για το αμερικανικό ναυτικό. Εάν προχωρήσουν και οι προμήθειες των δύο ολλανδικών τύπου Μ και των έξι ναρκοθηρευτικών τύπου Αλκμάαρ, αυτό σημαίνει ότι σε μια περίοδο 4-7 ετών στις τάξεις του Π.Ν. θα πρέπει να ενταχθούν 15 νέα πλοία. Μια τέτοια εξέλιξη ασκεί τεράστια πίεση στο ΓΕΝ, το οποίο πρέπει να προχωρήσει το αργότερο έως το 2023 και σε παροπλισμό παλαιότερων μονάδων προκειμένου να εξοικονομήσει προσωπικό και πόρους από έναν –ούτως ή άλλως– πενιχρό ετήσιο προϋπολογισμό συντήρησης της τάξεως των 80 εκατ. ευρώ.

Ο Κυριάκος Μητσοτάκης, κατά την επίσκεψή του στη Μόσχα, ανέφερε στον πρόεδρο της Ρωσίας Βλαντιμίρ Πούτιν ότι η Ελλάδα αφενός δεσμεύεται από τις συλλογικές αποφάσεις και τη συμμετοχή της στις ευρωατλαντικές δομές, αφετέρου τάσσεται και υπέρ της διατήρησης ανοιχτών και διαρκών διαύλων με τη Μόσχα, δίνοντας σήμα επανεκκίνησης στενών ελληνορωσικών σχέσεων.

Γαλλικά τανκς στη Θράκη;

Στο πεδίο που αναμένεται μια πραγματική αναγέννηση είναι εκείνο των αμυντικών σχέσεων με τη Γαλλία. Πέρα από τις υφιστάμενες συμφωνίες για τρεις φρεγάτες αλλά και την προμήθεια των Rafale, στρατιωτικές επιτροπές από τις δύο χώρες βρίσκονται σε διαρκείς συζητήσεις σχετικά με την εξειδίκευση της συμφωνίας αναφορικά με τη δημιουργία στρατηγικής εταιρικής σχέσης και συνεργασίας σε επίπεδο ασφάλειας και άμυνας. Εκτός από τις επαφές που είχε ο αρχηγός ΓΕΕΘΑ Κωνσταντίνος Φλώρος, οι δύο πλευρές έχουν ανταλλάξει τις τελευταίες εβδομάδες αρκετές προτάσεις. Οι Γάλλοι θα βρίσκονται ολοένα και πιο συχνά στην Ελλάδα, όχι μόνο στο πλαίσιο ναυτικών και αεροπορικών συνεκπαιδεύσεων με τις Ενοπλες Δυνάμεις (Ε.Δ.) αλλά και με παρουσία στο έδαφος. Ανάμεσα στις ιδέες που έχουν συζητηθεί σε στρατιωτικό επίπεδο βρίσκεται και η πιθανότητα να μεταφερθούν του χρόνου στην Ελλάδα γαλλικά τεθωρακισμένα με σκοπό ασκήσεις στο Λιτόχωρο ή και στην Ξάνθη, όπου τα τελευταία δύο χρόνια στο πλαίσιο του «Hellenic Tank Challenge» πραγματοποιούνται πολλαπλά σενάρια με τη συμμετοχή ελληνικών και αμερικανικών τανκς. Από την ελληνική πλευρά έχουν παρουσιαστεί προς τους Γάλλους και διάφορες άλλες περιοχές στον τομέα ευθύνης του Δ΄ Σώματος Στρατού (Θράκη) αλλά και της ΑΣΔΕΝ (Ανατολικό Αιγαίο). Εως τώρα έχει επιβεβαιωθεί ότι θα επαναληφθούν, και μάλιστα σύντομα, κοινές ασκήσεις στο επίπεδο των Ειδικών Δυνάμεων.

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΣΑΒΒΑ**

Διπλωματική πρακτική: η διάσταση της πείρας και της εμπειρίας

Ο καλός συνάδελφος Χαράλαμπος Καυκαρίδης στο εξαιρετικό άρθρο του με τίτλο «Υπουργείο Εξωτερικών: Γιατί Απεργούμε…» (Φιλελεύθερος, 3.12.2021) παρέθεσε συγκεκριμένα παραδείγματα διπλωματικής εργασίας, αγγίζοντας διάφορες πτυχές που σχετίζονται και με τις αντίξοες συνθήκες μέσα στις οποίες ο Κύπριος διπλωμάτης καλείται να φέρει εις πέρας την υψηλή αποστολή του. Στην πιο μακροσκελή εκδοχή του κειμένου του, υπάρχουν ακόμη περισσότερα παραδείγματα, τα οποία τεκμηριώνουν περαιτέρω την επιχειρηματολογία του, παραπέμποντας επιπρόσθετα και σε μια μείζονος σημασία διάσταση της διπλωματικής πρακτικής: αυτή της πείρας και της εμπειρίας.

Αυτή η διαπίστωση, κάποιος θα ρωτήσει, δεν είναι αυτονόητη; Η πείρα και οι συσσωρευμένες εμπειρίες δεν είναι βασικά συστατικά στοιχεία για να διεκπεραιωθεί μια οποιαδήποτε εργασία σωστά και αποτελεσματικά; Κι όμως, ως αποτέλεσμα της πρόσφατης απόφασης της ΕΔΥ να διορίσει στην ανώτατη κλίμακα της διπλωματικής υπηρεσίας πρόσωπο με μηδενική πείρα και εμπειρία στη διπλωματική πρακτική, οι διπλωμάτες βρισκόμαστε σήμερα στην πρωτόγνωρη θέση, να πρέπει να εξηγήσουμε αυτό ακριβώς το αυτονόητο.

Να μου επιτραπεί, επομένως, να αναφέρω μερικά πολύ συγκεκριμένα παραδείγματα, τα οποία, συν τοις άλλοις, είναι και ενδεικτικά της φύσης του αντικειμένου ενασχόλησης των διπλωματών, εστιάζοντας στις δύο ανώτατες/διευθυντικές οργανικά κλίμακες της διπλωματικής υπηρεσίας, δηλαδή αυτές του Πληρεξούσιου Υπουργού και του Πρέσβη, με την τελευταία να είναι η αφετηρία της σταδιοδρομίας του προσφάτως πρωτοδιορισθέντος από την ΕΔΥ. Τα παραδείγματα θα βοηθήσουν, εξάλλου, και στην καλύτερη κατανόηση από το ευρύ κοινό της δουλειάς όλων των διπλωματών ανεξαρτήτως κλίμακας, η οποία για προφανείς λόγους δεν είναι, ως επί το πλείστον, προς λεπτομερή δημοσιοποίηση:

1. Ο χειρισμός ανά εξάμηνο του ψηφίσματος του Συμβουλίου Ασφαλείας για ανανέωση της θητείας της ΟΥΝΦΙΚΥΠ στην Κύπρο. Επ' αυτού, η Κεντρική Υπηρεσία και η Μόνιμη Αντιπροσωπεία στον ΟΗΕ στη Νέα Υόρκη καλούνται να συντονιστούν μεθοδικά και έγκαιρα, αρχικά μέσω επαφών με τους εδώ αξιωματούχους της Δύναμης και τους ομολόγους των αξιωματούχων αυτών στη Γραμματεία του ΟΗΕ και στη συνέχεια αμφότεροι να εμπλακούν σε μπαράζ διαβημάτων και διαβουλεύσεων με τις διπλωματικές αποστολές των κρατών-μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας. Στην τελική ευθεία, οι Κύπριοι διπλωμάτες, σε Λευκωσία και Νέα Υόρκη, οφείλουν να έχουν εγκαίρως καλή εικόνα για το κείμενο του ψηφίσματος και, εάν χρειάζεται, να το διαπραγματευτούν, στην ουσία, εκ του σύνεγγυς, εμπλεκόμενοι ακόμα και στη σύνταξή του, όπου κάθε λέξη μετρά. Ενδεικτικά, σημειώνω το εξής: η διπλωματική πείρα του εν ενεργεία Πρέσβη μας στη Νέα Υόρκη ξεπερνά τα 28 χρόνια και της αρμόδιας Διευθύντριας στην Κεντρική Υπηρεσία στη Λευκωσία αγγίζει τα 25.

2. Ο συντονισμός της διεκδίκησης λήψης μέτρων από την Ε.Ε. κατά της Τουρκίας, λόγω των καλά γνωστών παράνομων ενεργειών της κατοχικής αυτής χώρας στην ΑΟΖ της Κύπρου. Η διεκδίκηση αυτή είναι συνεχής, καθημερινή, εκτείνεται πέραν των επίσημων ενεργειών των πολιτικών και πολιτειακών αξιωματούχων και περιλαμβάνει βεβαίως τη διενέργεια διαβημάτων, προφορικών και γραπτών, προς τα κράτη-μέλη της Ένωσης και προς τους θεσμούς της. Ενδεικτικά σημειώνεται ότι η πείρα των δύο εν ενεργεία εμπλεκομένων ανώτερων διπλωματικών λειτουργών ανέρχεται, κατά μέσον όρο, στα 25 χρόνια.

3. Η διαπραγμάτευση μεταξύ των κρατών-μελών της Ε.Ε. για τα κριτήρια συμμετοχής τρίτων κρατών και οντοτήτων στο ιδιαίτερης σημασίας, για την Κοινή Πολιτική Άμυνα και Ασφάλεια της Ε.Ε., έργο της Μόνιμης Διαρθρωμένης Στρατιωτικής Συνεργασίας (PESCO). Και εδώ, η κυπριακή διπλωματία κλήθηκε να δώσει σκληρή μάχη για τη διασφάλιση των συμφερόντων της (κυρίως τον αποκλεισμό της Τουρκίας), μια διαδικασία που απασχόλησε τέσσερις διαδοχικές προεδρίες του Συμβουλίου της ΕΕ (2019-2020) και «κλείδωσε» τον Οκτώβριο του 2020 με θετικό, για την Κυπριακή Δημοκρατία, τρόπο. Τα πολυσέλιδα κείμενα και το λεκτικό των επίμαχων παραγράφων χειρίστηκαν στην Κεντρική Υπηρεσία η αρμόδια Πολιτική Διεύθυνση και στις Βρυξέλλες ο Πρέσβης στην Επιτροπή Πολιτικής Ασφαλείας. Η πείρα των εμπλεκομένων δύο ανώτερων διπλωματικών λειτουργών αγγίζει τα 25 και 23 χρόνια, αντιστοίχως.

4. Η προετοιμασία των συνόδων κορυφής των Τριμερών Συνεργασιών (20 μέχρι σήμερα) όπου, μεταξύ πολλών άλλων, γίνεται, εκ των προτέρων, μακρά ανταλλαγή θέσεων μεταξύ των τριών διπλωματικών υπηρεσιών για καθορισμό της ατζέντας, αλλά και διαπραγμάτευση για το κείμενο του Κοινού Ανακοινωθέντος που θα προκύψει ως κύριο αποτέλεσμα της κάθε συνόδου. Το έργο αυτό τυγχάνει συντονισμού από την επικεφαλής της αρμόδιας Διεύθυνσης στην Κεντρική Υπηρεσία, με τη διπλωματική πείρα των τριών τελευταίων κατόχων της θέσης αυτής να κυμαίνεται μεταξύ 24 και 30 χρόνων.

Να επαναλάβω ότι στα παραδείγματα αυτά καταγράφεται πρωτίστως ο ρόλος των ανώτερων διπλωματικών λειτουργών, χωρίς να επισημαίνεται η άκρως απαραίτητη συμβολή των συναδέλφων στις χαμηλότερες βαθμίδες της υπηρεσίας.

Προκύπτει επομένως το εύλογο ερώτημα: είναι πράγματι εφικτό να αναμένεται από κάποιον, ο οποίος δεν διαθέτει οποιαδήποτε πείρα στη διπλωματική πρακτική, να επωμισθεί, από την πρώτη μέρα ανάληψης των καθηκόντων του, εφόσον πρόκειται για την ανώτατη βαθμίδα της διπλωματική υπηρεσίας, την ευθύνη αποτελεσματικού χειρισμού τέτοιων υποθέσεων; Η απάντηση είναι ασφαλώς και όχι.

Τα προαναφερθέντα είναι μόνο ενδεικτικά παραδείγματα της καθημερινής εργασίας, την οποία οι ανώτεροι διπλωματικοί λειτουργοί καλούνται να εκτελέσουν, προκειμένου να συντονίσουν, να διαπραγματευτούν (διότι, σε τελική ανάλυση, αυτή είναι και η βασικότερη δουλειά ενός διπλωμάτη) και να επιτύχουν αποτελέσματα τα οποία επηρεάζουν το παρόν και το μέλλον της χώρας μας.

Όμως, δεν πρέπει να μας διαφεύγει το γεγονός ότι, οι ανώτεροι αυτοί διπλωμάτες, έφτασαν σε αυτό το σημείο έχοντας υπηρετήσει σε διάφορες Διευθύνσεις στο Κέντρο και διπλωματικές αποστολές στο εξωτερικό, ξεκινώντας από την κατώτερη βαθμίδα, του Ακολούθου, περνώντας εν συνεχεία στα μεσαία στρώματα της ιεραρχίας, ως Γραμματείς και Σύμβουλοι, πριν προαχθούν στη βαθμίδα του Πληρεξούσιου Υπουργού, ένα σκαλοπάτι πριν από το ανώτατο σημείο της σταδιοδρομίας τους, την οργανική θέση του Πρέσβη. Στη διάρκεια αυτής της μακροχρόνιας πορείας, οι διπλωμάτες αποκόμισαν πλούσιες εμπειρίες από τη συνεργασία τους με τους ανώτερους συναδέλφους τους, οικείους και ξένους, και απέκτησαν τα απαραίτητα εχέγγυα που θα διασφαλίσουν την επιτυχή εκτέλεση των καθηκόντων τους, όταν θα κληθούν να αναλάβουν και οι ίδιοι υψηλότερες στην ιεραρχία θέσεις.

Είναι, επομένως, κανείς που διερωτάται ακόμα για την αξία και τη σημασία της πείρας και των εμπειριών στη διπλωματική πρακτική; Προφανώς, όχι. Όμως, όπως είπε κάποτε ο Ταλλεϋράνδος, «…όταν κάτι είναι αυτονόητο, γίνεται ακόμα πιο αυτονόητο όταν το λέμε…».

Ο κ. Ευάγγελος Σάββα εισήλθε στη Διπλωματική Υπηρεσία το 1997 και φέρει σήμερα το βαθμό του Πληρεξούσιου Υπουργού.

Οι εξελίξεις στο ΚΙΝΑΛ «καίνε» τα εκλογικά σενάρια

Η στρατηγική Μητσοτάκη, η πίεση στον ΣΥΡΙΖΑ και ο χρόνος των εθνικών εκλογών

Του **Κ. Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ**

Νέα δεδομένα στην πολιτική σκηνή δημιουργούνται από σήμερα το βράδυ, καθώς η ανάδειξη της νέας ηγεσίας του ΚΙΝΑΛ, με την επικράτηση είτε του Νίκου Ανδρουλάκη, που προσήλθε στις εσωκομματικές κάλπες με σαφές προβάδισμα, είτε του Γιώργου Παπανδρέου, ο οποίος είναι το «αουτσάιντερ» της αναμέτρησης, θα βάλει τη δική της σφραγίδα στην πορεία μέχρι τις προσεχείς εκλογές, επηρεάζοντας τις στρατηγικές τόσο της Ν.Δ. όσο και του ΣΥΡΙΖΑ.

Η ώθηση που έδωσε στο ΚΙΝΑΛ η μεγάλη συμμετοχή των 270.000 πολιτών στην ψηφοφορία της προηγούμενης Κυριακής είναι σαφές πως σε πρώτη τουλάχιστον φάση ασκεί ισχυρή πίεση στον ΣΥΡΙΖΑ, καθώς ενισχύεται ο δεύτερος αντιπολιτευτικός πόλος. Εχει, δε, σημασία ότι ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης έσπευσε την Παρασκευή το απόγευμα να χαιρετίσει τις εξελίξεις στο ΚΙΝΑΛ, τονίζοντας πως προσβλέπει σε εποικοδομητικές προτάσεις και υπεύθυνη αντιπολίτευση από τον συγκεκριμένο χώρο. Πάντως, σύμφωνα με πληροφορίες, ο κ. Μητσοτάκης σε καμία περίπτωση δεν εγκαταλείπει τη στρατηγική της αυτοδυναμίας, ακόμη και εάν οδηγεί σε διπλή προσφυγή στις κάλπες, λόγω της απλής αναλογικής του ΣΥΡΙΖΑ. Οπως σημειώνουν στενοί συνεργάτες του, η χώρα θα χρειαστεί και την επόμενη τετραετία μια κυβέρνηση με καθαρή εντολή και ατζέντα. Και όχι ένα σχήμα που θα βασίζεται στον «χαμηλό μέσο όρο» που θα επιβάλει μια προγραμματική συμφωνία, προϊόν συμβιβασμού μεταξύ των κυβερνητικών εταίρων.

Παράλληλα, λόγω των εξελίξεων στο ΚΙΝΑΛ απομακρύνονται ακόμη περισσότερο τα σενάρια περί πρόωρων εκλογών τους επόμενους μήνες, τα οποία ήταν ούτως ή άλλως εξαιρετικά ασθενή, καθώς ο κ. Μητσοτάκης τα έχει δημοσίως και κατ' επανάληψιν απορρίψει: Η χώρα θα οδεύσει στις κάλπες είτε την άνοιξη του 2023 –οπότε και επί της ουσίας θα ολοκληρώνει η κυβέρνηση την τετραετία– ή, το νωρίτερο, το φθινόπωρο του επόμενου χρόνου. Οπως λέγεται, τους επόμενους τρεις με τέσσερις μήνες, το πιθανότερο είναι το ΚΙΝΑΛ να καταγράψει δημοσκοπική άνοδο και να διαφαίνεται πως μπορεί να φθάσει σε ποσοστά της τάξεως του 11%-12%. Σε μια τέτοια περίπτωση, με το σύστημα της απλής αναλογικής θα συγκέντρωνε περί τους 33 με 36 βουλευτές. Ετσι, ενόψει των επαναληπτικών δεύτερων εκλογών θα έμπαινε με ένταση στην πολιτική ατζέντα το ζήτημα των προγραμματικών συγκλίσεων και των κυβερνήσεων συνεργασίας. Πόσο μάλλον που, στην περίπτωση κατά την οποία ο ΣΥΡΙΖΑ θα έχει ένα ποσοστό περί το 27%-28%, τα δύο κόμματα της αντιπολίτευσης θα άθροιζαν –με απλή αναλογική– περί τους 125-130 βουλευτές, ενδεχομένως περισσότερους απ' όσους θα εξέλεγε η Ν.Δ., ακόμη και ούσα, όπως αναμένεται, με διαφορά το πρώτο κόμμα.

Αντιθέτως, με την πάροδο του χρόνου εκτιμάται πως δύο τινά μπορεί να συμβούν: είτε η γοητεία του «νέου» ΚΙΝΑΛ θα αρχίσει να υποχωρεί είτε οι συσχετισμοί στον χώρο της αντιπολίτευσης θα αρχίσουν να μεταβάλλονται εις βάρος του ΣΥΡΙΖΑ. Και στις δύο περιπτώσεις το εκλογικό πεδίο για τη Ν.Δ. θα είναι ευνοϊκότερο.

Πάντως, η δημοσκοπική μεγέθυνση του ΚΙΝΑΛ τους επόμενους μήνες δεν συνεπάγεται πως ο νέος επικεφαλής του κόμματος δεν θα πρέπει παράλληλα να αντιμετωπίσει με επάρκεια και μια σειρά από «παγίδες». Συγκεκριμένα, επισημαίνεται πως στις κάλπες της Κυριακής προσήλθαν τρία διαφορετικά ρεύματα:

• Οι υποστηρικτές του κ. Ανδρουλάκη με βασικό πρόταγμα την ανανέωση.

• Ψηφοφόροι που είτε είχαν ψηφίσει τον ΣΥΡΙΖΑ είτε επιθυμούν τη συνεργασία μαζί του και αποτελούν τη δεξαμενή από την οποία άντλησε δυνάμεις ο Γ. Παπανδρέου.

• Ψηφοφόροι που βλέπουν θετικά τον πρωθυπουργό Κυρ. Μητσοτάκη και την προοπτική συγκλίσεων με τη Ν.Δ. και επέλεξαν τον Ανδρέα Λοβέρδο.

Προκειμένου το ΚΙΝΑΛ να διατηρήσει τη δυναμική του, θα πρέπει ο νέος επικεφαλής του να συγκεράσει αυτά τα ανωτέρω «ρεύματα», που όμως –ειδικά τα δύο τελευταία– είναι σε ένα βαθμό αντίρροπα. Παράλληλα, στοίχημα θα αποτελέσει η ενότητα του χώρου: Το ζήτημα που άνοιξε ο κ. Γ. Παπανδρέου αναφορικά με τα αποτελέσματα της πρώτης Κυριακής των εκλογών, ασχέτως εάν στη συνέχεια αναδιπλώθηκε, κατέδειξε πως η «επόμενη ημέρα» για τον νέο επικεφαλής πιθανόν δεν θα είναι εσωκομματικά ανέφελη. Τέλος, στην περίπτωση που εκλεγεί σήμερα ο κ. Ανδρουλάκης, ερώτημα αποτελεί πώς θα λειτουργήσει πολιτικά για το ΚΙΝΑΛ η απουσία του από τη Βουλή μέχρι τις προσεχείς εθνικές εκλογές.

Πάντως, ορισμένοι εκτιμούν ότι το ΚΙΝΑΛ θα ωφεληθεί από το ότι ο κ. Ανδρουλάκης δεν θα βρεθεί στο κάδρο των μετωπικών αντιπαραθέσεων των κ. Μητσοτάκη και Τσίπρα στη Βουλή έως τις προσεχείς εκλογές.

IINTIME NEWS

Ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης χαιρέτισε τις εξελίξεις στο ΚΙΝΑΛ, τονίζοντας πως προσβλέπει σε εποικοδομητικές προτάσεις και υπεύθυνη αντιπολίτευση από τον συγκεκριμένο χώρο.

Μεγάλο ζητούμενο για τον νέο αρχηγό του ΚΙΝΑΛ να ομογενοποιήσει τα διαφορετικά ρεύματα που προσήλθαν στις κάλπες και να αποτρέψει τις εσωκομματικές εντάσεις.

Μια κοινωνία δεν αρκεί να μεριμνά για την προστασία των ευάλωτων ομάδων της – πρωταρχικό έργο της είναι, επίσης, να διασφαλίζει την αξιοκρατική ισότητα των ευκαιριών σε μορφωτικό και επαγγελματικό επίπεδο.

Μόνο από μέλη η εκλογή προέδρου στον ΣΥΡΙΖΑ

Ερχονται καταστατικές αλλαγές

Του **ΑΝΤΩΝΗ ΑΝΤΖΟΛΕΤΟΥ**

Ζηλεύουν στον ΣΥΡΙΖΑ τους 270.000 που ψήφισαν στις εσωκομματικές εκλογές του ΚΙΝΑΛ; Η αριστερή πτέρυγα του κόμματος σίγουρα όχι και οι προεδρικοί λιγότερο από το αναμενόμενο. Οι προερχόμενοι από την Προοδευτική Συμμαχία είναι πιο εξοικειωμένοι με τις εξωστρεφείς διαδικασίες. Αρκετά στελέχη πριν από την αρχή της πανδημίας έβαζαν ακόμα το θέμα της εκλογής του προέδρου από τη βάση στο τραπέζι. Και ο διάλογος εντός και εκτός οργάνων είχε φουντώσει. «Οχι στο αρχηγικό κόμμα», έλεγε η μειοψηφία και οι «53+». «Ναι στη διεύρυνση και στο άνοιγμα στην κοινωνία», απαντούσαν αρκετοί από την πλειοψηφία, που έκλειναν το μάτι σε μια τέτοια αλλαγή.

Στην Κουμουνδούρου θα ήθελαν ο αριθμός των μελών του ΣΥΡΙΖΑ να πλησιάσει όσους ψήφισαν για τον νέο αρχηγό της Χαριλάου Τρικούπη στον α΄ γύρο. Ομως τα πράγματα δεν έχουν φτάσει ακόμα εκεί. Περίπου σε 70.000 υπολογίζονται τα εγγεγραμμένα μέλη του κόμματος αυτή τη στιγμή.

«Δεν συζητάμε την πραγματοποίηση οποιασδήποτε διαδικασίας εκλογής με μη μέλη του κόμματος», διευκρίνιζε υψηλόβαθμο στέλεχος της Κουμουνδούρου στην «Κ». Και ξεκαθαρίζουν πως στην Επιτροπή Καταστατικού δεν έχει τεθεί θέμα εκλογής από τη βάση, χωρίς να αποκλείεται να μπει κατά τη διάρκεια του συνεδρίου. Αλλωστε στο άρθρο 14 του σημερινού καταστατικού αναφέρεται πως «το τακτικό συνέδριο αποφασίζει το αντιπροσωπευτικό σώμα που εκλέγει τον/την πρόεδρο του κόμματος» και αυτό δεν πρόκειται να αλλάξει, όπως διαμηνύουν. Ακόμα, πάντως, και αν ήθελαν να μιμηθούν τις πιο ανοιχτές κάλπες που έστησαν το ΚΙΝΑΛ και η Ν.Δ., το μέτρο σύγκρισης πλέον δεν αφήνει πολλά περιθώρια. Γιατί οι εντυπώσεις είναι αυτές που μένουν. Ο άλλος πόλος της εξουσίας, η «γαλάζια» παράταξη, είχε φέρει το 2015 στα εκλογικά παραβάν 404.078 ψηφοφόρους.

Στον ΣΥΡΙΖΑ δηλώνουν πως θέλουν ένα κόμμα περισσότερο συμμετοχικό και δεν αρκεί μια τυπική συμμετοχή για το κορυφαίο γεγονός της εκλογής του προέδρου. Στην παραγωγή πολιτικής θα επικεντρώσουν από τις 15 Δεκεμβρίου και μετά, που θα κατατεθούν τα κείμενα, προκειμένου να εγκριθούν από το Πολιτικό Συμβούλιο. Η Κεντρική Οργανωτική Επιτροπή του συνεδρίου έχει συγκληθεί ήδη πέντε φορές, ενώ τη δουλειά τους ολοκληρώνουν και οι επιτροπές καταστατικού και πολιτικής απόφασης.

Στελέχη που είναι κοντά στον Αλέξη Τσίπρα διαμηνύουν πως το συνέδριο θα πραγματοποιηθεί και δεν υπάρχει περίπτωση να υπάρξει άλλη αναβολή. Την κορυφαία κομματική τους διαδικασία έχουν ήδη πραγματοποιήσει το ΚΚΕ και το ΜέΡΑ25. Για τον Μάρτιο έχει προγραμματιστεί το συνέδριο του ΚΙΝΑΛ, ενώ η Ν.Δ. θα το πραγματοποιήσει το αργότερο στις αρχές της άνοιξης. Ωστόσο, στον ΣΥΡΙΖΑ υπάρχει και η άλλη άποψη. Στέλεχος της «Ομπρέλας», σε συνομιλία που είχε με την «Κ», δεν απέκλειε την αναβολή του, αν οι υγειονομικές συνθήκες δεν το επιτρέψουν. Θεωρούν πως ενδιάμεσες πρακτικές με συνεδριάσεις από την περιφέρεια μέσω Zoom αποτελούν μια πρόχειρη λύση που θα αλλοιώσει τον πραγματικό χαρακτήρα και το νόημά του. Δεν συζητούν επίσης οι σύνεδροι να είναι κάτω από 5.000, από τη στιγμή που τα μέλη έχουν αυξηθεί.

Ανάμεσα στις καταστατικές αλλαγές που ετοιμάζουν, σύμφωνα με πληροφορίες, είναι:

• Να αναβαθμίσουν την πρόβλεψη που ήδη υπάρχει στο καταστατικό (άρθρο 5) για διεξαγωγή δημοψηφισμάτων για σημαντικά ζητήματα. Πλέον υπάρχουν και ψηφιακά εργαλεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν, όπως είναι ο isyriza.

• Πέρα από τις οργανώσεις μελών και τις νομαρχιακές, κάθε περιφέρεια θα αποκτήσει ένα συντονιστικό όργανο που, εκτός από παρεμβάσεις για γνωμοδοτικά θέματα, θα αναλαμβάνει τη διοργάνωση φόρουμ ανά τακτά χρονικά διαστήματα.

• Οι «υποστηρικτές» του ΣΥΡΙΖΑ που προβλέπονται από το άρθρο 9 του καταστατικού θα μετονομαστούν σε «φίλους» του κόμματος με πιο ενεργό ρόλο και στόχο τη σταδιακή ένταξή τους στο κόμμα.

Στέλεχος της «Ομπρέλας», σε συνομιλία που είχε με την «Κ», δεν απέκλειε την αναβολή του συνεδρίου, αν οι υγειονομικές συνθήκες δεν το επιτρέψουν.

Ενόψει της εκλογής των συνέδρων στα μέσα Φεβρουαρίου, οι μηχανές στο κόμμα έχουν ανάψει και μόνο την εβδομάδα που πέρασε λειτούργησαν στο ρελαντί με το βλέμμα στραμμένο στο ΚΙΝΑΛ. Η σύγκληση του ανώτατου καθοδηγητικού οργάνου θα έχει στο επίκεντρο την προοδευτική διακυβέρνηση, την οποία έχει βάλει στόχο ο ΣΥΡΙΖΑ για την επάνοδο στην εξουσία. Θα ακολουθήσει ένα προοδευτικό προσκλητήριο του Αλέξη Τσίπρα, με το οποίο θα «ζυγίσει» τις προθέσεις του νέου προέδρου του ΚΙΝΑΛ. Και το σίγουρο είναι πως όποιος και αν εκλεγεί, το πρέσινγκ θα είναι συνεχές προκειμένου το νέο «αφεντικό» της Χαρ. Τρικούπη να διαχωρίσει τη θέση του από τη Ν.Δ.

Το επόμενο διάστημα θα ακολουθήσει προοδευτικό προσκλητήριο του Αλέξη Τσίπρα, με το οποίο θα «ζυγίσει» τις προθέσεις του νέου προέδρου του ΚΙΝΑΛ.

ΑΠΟΨΗ

Τι είναι τελικά η Κοινωνική Δικαιοσύνη;

Του **ΝΕΣΤΟΡΟΣ Ε. ΚΟΥΡΑΚΗ***

Συχνά στον πολιτικό λόγο χρησιμοποιείται κατά τα τελευταία χρόνια η Κοινωνική Δικαιοσύνη ως ουσιώδες πρόταγμα των σύγχρονων κοινωνιών. Ποια είναι όμως, άραγε, η έννοια αυτού του ελκυστικού και κάπως ασαφούς όρου;

Συνήθης απάντηση είναι ότι μέσω της Κοινωνικής Δικαιοσύνης καταπολεμούνται οι οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες, άρα ότι πρόκειται για μια έννοια που αφορά (και ευνοεί) κυρίως τις ευάλωτες ομάδες της κοινωνίας μας.

Ωστόσο, σε μια σημαντική έκθεση εμπειρογνωμόνων του ΟΗΕ (http://www.un.org/esa/socdev/documents/ifsd/SocialJustice.pdf), ο όρος Κοινωνική Δικαιοσύνη αποκτάει ένα ευρύτερο περιεχόμενο που καλύπτει εν τέλει το σύνολο των κοινωνικών ομάδων και όχι μόνο τις ευάλωτες από αυτές. Σύμφωνα με τον ορισμό αυτόν, η Κοινωνική Δικαιοσύνη συνίσταται σε μιαν ακριβοδίκαιη - αμερόληπτη (fair) και ταυτοχρόνως ευαίσθητη (compassionate) διανομή ή αναδιανομή των καρπών της οικονομικής ανάπτυξης.

Αναδεικνύεται έτσι στον ορισμό αυτόν η ακριβοδικία, δηλαδή η κατ' αξίαν διανομή των αγαθών, ως ισότιμη με την ανθρωπιστική ιδέα της κοινωνικής αλληλεγγύης. Με άλλη διατύπωση, μια κοινωνία δεν αρκεί να μεριμνά για την προστασία των ευάλωτων ομάδων της, λαμβάνοντας μέτρα που αφορούν την ενίσχυση της δημόσιας υγείας, της δημόσιας παιδείας, της κοινωνικής ασφάλισης, της κοινωνικής πρόνοιας κ.λπ. Αντίθετα, πρωταρχικό έργο της κοινωνίας αυτής είναι, επίσης, να διασφαλίζει την αξιοκρατική ισότητα των ευκαιριών σε μορφωτικό και επαγγελματικό επίπεδο και να συμπαρίσταται με ουσιαστικά μέτρα σε όσα από τα μέλη της είναι άξια σε κάποιον τομέα και διακατέχονται από την επιθυμία να πραγματοποιήσουν μιαν επιτυχημένη σταδιοδρομία. Τέτοια μέτρα μπορούν να σχετίζονται με τη δημιουργία περισσότερων σχολείων αριστείας, την ευρύτερη χορήγηση υποτροφιών σε ταλαντούχους νέους και νέες και με την εξασφάλιση ενός αρχικού κεφαλαίου κίνησης για τα πρώτα επαγγελματικά τους βήματα. Βαρύνουσα σημασία, όμως, για την προαγωγή της αξιοκρατίας έχουν και μέτρα που στοχεύουν στην καλύτερη λειτουργία της δημόσιας διοίκησης, ιδίως δε στον περιορισμό των αναξιοκρατικών προσλήψεων και στην καταπολέμηση της διαφθοράς, π.χ. ως προς την ανάθεση δημοσίων έργων.

Οσο κι αν φαίνεται ευκταία αυτή η επιδίωξη της κοινωνικής αλληλεγγύης με παράλληλη ενίσχυση της αξιοκρατικής ακριβοδικίας, στην πράξη οι σκοποί αυτοί συχνά συγκρούονται, καθώς στη βάση τους υφέρπει η γνωστή αντίθεση ανάμεσα σε ιδεολογικά ρεύματα που αποδίδουν μεγαλύτερη σημασία στις ανάγκες του συνόλου των μελών μιας κοινωνίας, και σε άλλα που προτεραιοποιούν την ενίσχυση των ικανότερων από αυτά. Απαιτούνται, επομένως, λεπτές ισορροπίες στην εξυπηρέτηση τέτοιων αντίρροπων στόχων, ώστε το ευκταίο να γίνει εφικτό και να προκύψει έτσι η «παλίντροπος» αρμονία των αντιθέσεων.

Ηδη κατά την αρχαιότητα περιώνυμοι φιλόσοφοι, όπως ο Πλάτων στην «Πολιτεία» του (π.χ. Δ΄ 433 a επ.) και ο Αριστοτέλης στα «Ηθικά Νικομάχεια» (ιδίως Ε΄ 6, 1131 b 38 επ. και 1131 a 33 επ.), ανέλυσαν με διαύγεια το πώς μπορεί να υπάρχει δικαιοσύνη με βάση την αποκατάσταση αδικιών και την ανάδειξη της προσωπικής αξίας του καθενός, ενώ και κατά τον 20ό αι. η συζήτηση κορυφώθηκε σε επίπεδο πολιτικής φιλοσοφίας, όταν διασταύρωσαν τα επιχειρήματά τους ο Τζον Ρολς με τον Ρόμπερτ Νόζικ ως προς το πού πρέπει να αποδίδεται προτεραιότητα κατά τη διανομή αγαθών και βαρών.

Ωστόσο σήμερα γίνεται πλέον σαφές, όπως πιστεύω, ότι η Κοινωνική Δικαιοσύνη πρέπει να βασίζεται εξίσου και στα δύο στοιχεία που τη συγκροτούν, δηλ. και στην κοινωνική αλληλεγγύη και στην αξιοκρατική ακριβοδικία. Με αυτή τη μορφή, η Κοινωνική Δικαιοσύνη αποτελεί, όχι απλώς ουσιώδες πρόταγμα, αλλά, ίσως, το κορυφαίο ιδεώδες του ισχύοντος πολιτικού μας συστήματος, δηλαδή του λεγόμενου κοινωνικού φιλελευθερισμού. Ωστόσο, απαιτείται συνεχής επαγρύπνηση της εκάστοτε πολιτικής ηγεσίας, ώστε η «δοσολογία» των δύο αυτών στοιχείων της Κοινωνικής Δικαιοσύνης να ανταποκρίνεται, με ευελιξία και χωρίς δογματισμούς, στις ανάγκες που διαμορφώνονται από τις ιστορικές συγκυρίες της κάθε εποχής.

Μια κοινωνία δεν αρκεί να μεριμνά για την προστασία των ευάλωτων ομάδων της – πρωταρχικό έργο της είναι, επίσης, να διασφαλίζει την αξιοκρατική ισότητα των ευκαιριών σε μορφωτικό και επαγγελματικό επίπεδο.

* Ο κ. Νέστωρ Ε. Κουράκης είναι καθηγητής στις Νομικές Σχολές των Πανεπιστημίων Αθηνών και Λευκωσίας, τακτικό μέλος της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Επιστημών και Τεχνών. Ενα από τα βιβλία του τιτλοφορείται «Κοινωνική Δικαιοσύνη», με πρόλογο του ακαδημαϊκού Ευ. Μουτσόπουλου και εισαγωγή του καθηγητή Πέτρου Παραρά (εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2017).

Τα πρόσωπα της επόμενης ημέρας στο ΚΙΝΑΛ

Ο νικητής επιλέγει πρόσωπα-κλειδιά

Του **ΜΑΡΙΟΥ ΔΑΝΗΛΟΠΟΥΛΟΥ**

Το τέλος μιας μακράς, απρόβλεπτης και ιδιαίτερα έντονης προεκλογικής περιόδου συνιστά για το Κίνημα Αλλαγής ο σημερινός δεύτερος εκλογικός γύρος για την ηγεσία, με τον Νίκο Ανδρουλάκη να στοχεύει στην εδραίωση ή και διεύρυνση του καθαρού προβαδίσματος που αποκόμισε την περασμένη Κυριακή και τον Γιώργο Παπανδρέου να «παίζει τα ρέστα του» για μια δύσκολη ανατροπή. Οι φόβοι για πολωτικό κλίμα δεν επιβεβαιώθηκαν μεν στο μεγαλύτερο μέρος της κούρσας, ωστόσο, όπως χαρακτηριστικά σχολιαζόταν, όση ένταση έλειψε έως τις 5 Δεκεμβρίου, αναδύθηκε μαζεμένη την τελευταία εβδομάδα, που μετατράπηκε σε σκληρή δοκιμασία ενότητας για όλα τα εσωκομματικά στρατόπεδα.

Εκτός, όμως, από τέλος μιας διαδρομής, το αποψινό αποτέλεσμα θα αποτελέσει συνάμα και αφετηρία μιας άλλης. Οποιος και αν είναι ο τελικός νικητής, θα διαμορφωθεί, ύστερα από τέσσερα και πλέον χρόνια, μια καινούργια ανθρωπογεωγραφία στη Χαρ. Τρικούπη, με την οποία το ΚΙΝΑΛ θα πορευτεί στα πρώτα μέτρα της νέας αυτής εποχής. Και παρότι τα δύο στρατόπεδα παραμένουν προσηλωμένα στη σημερινή αναμέτρηση, στο πίσω μέρος του μυαλού τους (ειδικά στην προπορευόμενη πλευρά του Νίκου Ανδρουλάκη) σίγουρα υπάρχουν σκέψεις και για την επόμενη ημέρα.

Το «παζλ» της Κ.Ο.

Η κοινοβουλευτική ομάδα έχει αναμενόμενα βρεθεί στον πυρήνα σεναρίων και συζητήσεων, μιας και για πρώτη φορά η παράταξη είναι αρκετά πιθανό να έχει τον πρόεδρό της εκτός Βουλής. Σε περίπτωση επικράτησης του Νίκου Ανδρουλάκη, λοιπόν, θα πρέπει να στηθεί από την αρχή η ιεραρχία της, με τρόπο τέτοιο ώστε το δεδομένο αυτό να μη μετατραπεί σε μειονέκτημα απέναντι σε κυβέρνηση και αξιωματική αντιπολίτευση, όπως επιμόνως αναδεικνύει ο κ. Παπανδρέου. Καταλύτης, συνεπώς, και για τη διαμόρφωση της ιεραρχίας αυτής θα είναι το ποιον θα προτείνει ο κ. Ανδρουλάκης για πρόεδρο της Κ.Ο. Εάν δεν προκύψει κάποια έκπληξη, όλα δείχνουν ότι θα καταλήξει σε έναν εκ των δύο νυν εκπροσώπων, Κώστα Σκανδαλίδη και Μιχάλη Κατρίνη ή, όπως λέγεται, θα επιλέξει «ανάμεσα στην εμπειρία και στην ανανέωση». Η επιλογή του νέου προέδρου εκτιμάται πως θα αποτελέσει τον πρώτο κρίκο για την αλυσίδα των επόμενων επιλογών, δηλαδή του γενικού γραμματέα της Κ.Ο. (ο οποίος, όπως και ο πρόεδρος, προτείνεται και εκλέγεται από τους βουλευτές) και των δύο κοινοβουλευτικών εκπροσώπων, που ορίζονται από την ηγεσία.

Από τη Δευτέρα θα διαμορφωθεί μια καινούργια ανθρωπογεωγραφία στη Χαρ. Τρικούπη, με την οποία το κόμμα θα πορευτεί στα πρώτα μέτρα της νέας εποχής.

Σε αυτά τα τρία πόστα, μένει να φανεί αν ο κ. Ανδρουλάκης θα επιχειρήσει να προβεί σε κάποιο «άνοιγμα» προς τις άλλες πλευρές και ειδικότερα προς το στρατόπεδο του Ανδρέα Λοβέρδου. Συνεπώς, πέραν των βουλευτών που έχουν συνταχθεί μαζί του (Κωνσταντινόπουλος, Φραγγίδης, Πάνας, Μπιάγκης, Λιακούλη), ίσως στην εξίσωση ενταχθούν και τα «λοβερδικά» μέλη της Κ.Ο., δηλαδή η Νάντια Γιαννακοπούλου, ο Δημήτρης Κωνσταντόπουλος ή η Χαρά Κεφαλίδου.

Στην περίπτωση που ο Γ. Παπανδρέου είναι πρόεδρος, τα πράγματα είναι πιο σαφή, μιας και ο ίδιος, ως βουλευτής, θα είναι και επικεφαλής της κοινοβουλευτικής ομάδας. Από εκεί και πέρα, στο στρατόπεδο του πρώην πρωθυπουργού εντός Βουλής εντάσσεται ο νυν γραμματέας της Κ.Ο., Βασίλης Κεγκέρογλου, ο οποίος, ειρήσθω εν παρόδω, ασφαλώς δεν θα ξαναπροταθεί για τη θέση με τον Νίκο Ανδρουλάκη πρόεδρο, μιας και οι αποστάσεις μεταξύ τους είναι χαώδεις. Στην κοινοβουλευτική δύναμη των «παπανδρεϊκών» εντάσσονται, μεταξύ άλλων, οι Γιώργος Καμίνης, Τόνια Αντωνίου και Γιώργος Αρβανιτίδης, οι οποίοι θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν σε καίριες θέσεις.

Τέλος, ξεχωριστή είναι η περίπτωση του Χάρη Καστανίδη. Ο βουλευτής Θεσσαλονίκης διαθέτει μεγάλη εμπειρία, ανήκει επίσης στο ΚΙΔΗΣΟ και έχει συνταχθεί με τον Γιώργο Παπανδρέου σε αρκετές κοινοβουλευτικές μάχες (οι δυο τους έφτασαν ένα βήμα πριν από τη διαγραφή το περυσινό καλοκαίρι για το νομοσχέδιο σχετικά με τις διαδηλώσεις). Ωστόσο, τηρεί στάση απόλυτης ουδετερότητας στον β΄ γύρο, ενώ οι μεταξύ τους σχέσεις εκτιμάται ότι δεν βρίσκονται στην καλύτερή τους περίοδο, κάτι που καθιστά θολό το τοπίο.

Το κόμμα

Το δεύτερο πεδίο του νέου «χάρτη» θα αφορά αμιγώς το κόμμα, σε επίπεδο επιτελικό, οργάνωσης, επικοινωνίας κ.λπ. Από την πλευρά του Νίκου Ανδρουλάκη εκτιμάται πως κεντρικούς ρόλους θα επωμιστούν οι δύο επί μακρόν στενότεροι συνεργάτες του, Ανδρέας Σπυρόπουλος και Στέφανος Ξεκαλάκης, οι οποίοι εν πολλοίς «έτρεξαν» και την προεκλογική εκστρατεία του. Ο πρώτος αποτελεί μέλος του Πολιτικού Συμβουλίου, ενώ ο δεύτερος έχει διατελέσει στο παρελθόν γραμματέας της Κ.Ε. του ΠΑΣΟΚ. Με την πλευρά του ευρωβουλευτή είναι γνωστό ότι έχει συνταχθεί και ο μέχρι πρότινος γραμματέας Επικοινωνίας του ΚΙΝΑΛ, Παναγιώτης Βλάχος, ενώ στο επικοινωνιακό κομμάτι εντάσσεται και ο επίσης στενός συνεργάτης του, Βαγγέλης Τσόγκας. Θεωρείται πιθανό, πάντως, και εντός των κομματικών τειχών ο κ. Ανδρουλάκης να κινηθεί με πρόσημο διεύρυνσης προς αρκετές πλευρές.

Οσον αφορά τον κ. Παπανδρέου, στην καμπάνια του είχε ως συνοδοιπόρους αρκετά γνωστά στελέχη του «παπανδρεϊκού» περιβάλλοντος. Μεταξύ αυτών, οι Φίλιππος Σαχινίδης, Δημήτρης Ρέππας, Μιχάλης Καρχιμάκης και Γιώργος Πεταλωτής, που αναμένεται να τον ακολουθήσουν σε κομματικούς ρόλους, εφόσον εκλεγεί. Οπως τόνιζαν, πάντως, από το στρατόπεδό του, παρότι η εκστρατεία - εξπρές που πραγματοποίησε δεν άφησε πολύ χρόνο για το ζήτημα της στελέχωσης της επόμενης ημέρας, ο πρώην πρωθυπουργός αν προτιμηθεί «θα προχωρήσει συνθετικά και συντεταγμένα, αξιοποιώντας στελέχη από όλα τα στρατόπεδα».

Η «ψαλίδα»

Αν και κανείς δεν πρέπει να ξεχνάει το γνωστό απόφθεγμα του Χαρίλαου Φλωράκη περί «γκαστρωμένης κάλπης», η «ψαλίδα» της πρώτης Κυριακής έχει δεδομένα αναδείξει σε θέση ισχυρότατου φαβορί τον Νίκο Ανδρουλάκη. Εφόσον τελικά επικρατήσει, ωστόσο, σημαντικό ρόλο για την επόμενη ημέρα θα παίξει και η διαφορά που θα καταγράψει από τον κ. Παπανδρέου. «Ενα ποσοστό με τον αριθμό 4 μπροστά θα έχει άλλον αντίκτυπο στο μετέπειτα σκηνικό», σχολίαζε στην «Κ» έμπειρο στέλεχος, εννοώντας ότι αν ο πρώην πρωθυπουργός κινηθεί στη ζώνη του 40% και άνω αυτομάτως καθίσταται ένας άκρως υπολογίσιμος εσωτερικός πόλος (και υπό την έννοια της «εσωκομματικής αντιπολίτευσης»). Αντιθέτως, αν η διαφορά υπέρ Ανδρουλάκη διαμορφωθεί σε επίπεδα άνω των 20 μονάδων, ο ευρωβουλευτής σαφέστατα θα εκκινήσει αύριο την πορεία του ως νέου προέδρου με ακόμη πιο εδραιωμένη κυριαρχία. Στοιχείο που, όπως εκτιμάται, ίσως αποδειχθεί καθοριστικό το προσεχές διάστημα, με το συνέδριο της παράταξης να ακολουθεί και τις ασκήσεις ισορροπίας και ενότητας ήδη να προμηνύονται εξισώσεις σύνθετες και πολυπαραγοντικές.

Οι εκλεκτοί των δύο μονομάχων

Σε περίπτωση επικράτησης του **Γιώργου Παπανδρέου,** επικεφαλής της Κοινοβουλευτικής Ομάδας θα είναι ο ίδιος. Σε καίριες θέσεις αναμένεται να βρεθούν οι Βασίλης Κεγκέρογλου και Γιώργος Καμίνης, ενώ θεωρείται βέβαιο ότι κομματικούς ρόλους θα αναλάβουν οι Φίλιππος Σαχινίδης και Δημήτρης Ρέππας.

Αν η κάλπη αναδείξει νικητή τον **Νίκο Ανδρουλάκη,** τότε αναμένεται να προτείνει για επικεφαλής της Κοινοβουλευτικής Ομάδας έναν εκ των Κώστα Σκανδαλίδη – Μιχάλη Κατρίνη. Σε ό,τι αφορά το κόμμα, κεντρικούς ρόλους θα επωμιστούν οι δύο επί μακρόν στενότεροι συνεργάτες του, Ανδρέας Σπυρόπουλος και Στέφανος Ξεκαλάκης.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

«Ρυθμιστής» η αποχή

Το ποσοστό της συμμετοχής –και αντίστοιχα της αποχής– θεωρείται το «κλειδί» για την έκβαση της σημερινής μάχης. Από την πλευρά Ανδρουλάκη υποστήριζαν από την αρχή της εβδομάδας ότι έχουν γίνει αποδέκτες μηνυμάτων στήριξης από ψηφοφόρους υποψηφίων που αποκλείστηκαν. Παράλληλα, η στήριξη του Ανδρέα Λοβέρδου αναμένεται κυρίως να μετακινήσει πυρήνες προς την πλευρά του ευρωβουλευτή, μεταξύ των οποίων και κομμάτια των λεγόμενων «βενιζελικών», που είχαν συνταχθεί στις 5 Δεκεμβρίου με τον πρώην υπουργό. Στην αντίπερα όχθη, το μεγάλο στοίχημα για τον κ. Παπανδρέου είναι η συσπείρωση των δυνάμεών του, περιορίζοντας στο ελάχιστο δυνατό την αποχή απογοητευμένων ψηφοφόρων του. Θα κατορθώσει όμως να απορροφήσει δυνάμεις από άλλους υποψηφίους; Από τη μία πλευρά, δεδομένα μετρά φίλους, ειδικά στις δεξαμενές Καστανίδη και Γερουλάνου. Από την άλλη, παρατηρητές έθεταν ως «αστερίσκο» τον αντίκτυπο των τελευταίων κινήσεών του και ειδικά των καταγγελιών περί «νοθείας», εκτιμώντας ότι δεν αποκλείεται να επιδράσει αρνητικά στα «μη στρατευμένα» ακροατήρια.

ΑΠΟΨΗ

Συμπεράσματα από τον πρώτο γύρο εκλογής αρχηγού στο ΚΙΝΑΛ

Ο αριθμός των 270.000 που προσήλθε την προηγούμενη Κυριακή στις εσωκομματικές εκλογές του ΚΙΝΑΛ θεωρήθηκε εύλογα μεγάλος, δεδομένου ότι αντιστοιχεί στο 59% των ψήφων που το κόμμα είχε λάβει στις τελευταίες εκλογές (σχεδόν 458.000). Αν το δει κανείς με αυτή τη σύγκριση, ακόμα και το περίφημο ένα εκατ. ψήφων που ανακοινώθηκε το 2004 ότι έλαβε ο Γ. Παπανδρέου (εγκαινιάζοντας τις «ανοιχτές» διαδικασίες ανάδειξης αρχηγού, αν και ήταν ο μόνος υποψήφιος) δεν ήταν παρά το 33% σε σχέση με τα τρία εκατ. ψήφων που διέθετε τότε το ΠΑΣΟΚ. Γενικότερα, στις έξι ακόμα αντίστοιχες εκλογικές διαδικασίες που έχουν διεξαχθεί έκτοτε τόσο στον χώρο του ΠΑΣΟΚ (2007, 2012, 2015, 2017) όσο και στη Ν.Δ. (2009, 2016), ο μεγαλύτερος συγκριτικός δείκτης συμμετοχής προς συναφείς ψήφους σε βουλευτικές εκλογές ήταν 37,5% το 2017, στην προηγούμενη διαδικασία του ΚΙΝΑΛ-ΠΑΣΟΚ μαζί με το Ποτάμι.

Κατ' αναλογία λοιπόν της εκλογικής εμβέλειας του κόμματος υπήρξε εντυπωσιακό ποσοστό συμμετοχής, με μεγάλες όμως αποκλίσεις στη γεωγραφική του κατανομή. Σύμφωνα με τα τελικά αποτελέσματα που ανακοινώθηκαν, στην Αττική και την Κρήτη η συμμετοχή ήταν της τάξης του 84% των ψήφων στις εκλογές του 2019, ενώ στην υπόλοιπη χώρα ήταν κατά μέσον όρο της τάξης του 48%. Δεν είναι επίσης λίγες οι περιπτώσεις δήμων όπου εμφανίστηκε να ψηφίσει ακόμα και μεγαλύτερος αριθμός από τις ψήφους που είχε λάβει το κόμμα το 2019, με εμφατικά παραδείγματα τον Δήμο Αθηναίων, Ηρακλείου στην Κρήτη, Πατρέων, και με ακραία περίπτωση τον Δήμο Φιλοθέης-Ψυχικού, όπου ψήφισαν 1.036 έναντι 585 ψήφων το 2019.

Η συγκριτικά πολύ υψηλή συμμετοχή στον πρώτο γύρο είναι ένδειξη «πολιτικής προίκας»,στον βαθμό ιδίως που θα επιβεβαιωθεί από τον δεύτερο γύρο.

Η κατά περίπτωση πολύ ιδιαίτερη αυτή κινητικότητα έχει ασφαλώς συγκεκριμένα χαρακτηριστικά που έως ένα σημείο την ερμηνεύουν. Στην Κρήτη είναι σαφές ότι υπήρξε κινητοποίηση στήριξης του Ν. Ανδρουλάκη, ο οποίος συγκέντρωσε σχεδόν 62%. Φυσικά ήταν το μεγαλύτερο ποσοστό που εμφανίστηκε σε επίπεδο περιφερειών, με το επόμενο μεγαλύτερο (44,5%) να είναι και πάλι δικό του, στη Δυτική Μακεδονία. Ο κ. Ανδρουλάκης, άλλωστε, πήρε παντού πολύ πάνω από 30%, εκτός από την Αττική όπου περιορίστηκε στο 28%. Η Αττική, ως περιφέρεια επίσης μεγάλης κινητικότητας, ήταν η μόνη που έδωσε την πρώτη θέση στον Α. Λοβέρδο με 33,3% και εξάρσεις στα βόρεια προάστια (π.χ. Κηφισιά 48,6%, Φιλοθέη-Ψυχικό 44,9%), αλλά και σε Βάρη-Βούλα-Βουλιαγμένη (47,9%). Στον Δήμο Αθηναίων όμως, με υψηλή επίσης συμμετοχή, επικράτησε με διαφορά 2% ο Γ. Παπανδρέου, με χαρακτηριστικό ότι το ίδιο συνέβη, αλλά με μικρότερη συμμετοχή, στις λεγόμενες πιο «λαϊκές» συνοικίες (Δυτική Β΄ Αθήνας, Β΄ Πειραιά).

Χωρίς να χρειάζεται εξαντλητική ανάλυση, δεν ήταν άλλωστε σκοπός του σημειώματος αυτού, από τα ενδεικτικά στοιχεία που επισημάνθηκαν προκύπτουν σίγουρα ορισμένα συμπεράσματα. Η συγκριτικά πολύ υψηλή συμμετοχή στον πρώτο γύρο είναι αναμφίβολα ένδειξη «πολιτικής προίκας», στον βαθμό ιδίως που θα επιβεβαιωθεί από τον δεύτερο γύρο. Το αν και τι θα μπορούσε όμως να επηρεάσει στο γενικό πολιτικό σκηνικό είναι πολύ νωρίς ακόμα για να εκτιμηθεί. Θα πρέπει όμως να τονιστεί ότι η ακτινογραφία της ψήφου αυτών των εκλογών, ειδικά στην ευρύτερη περιοχή της πρωτεύουσας, υπενθύμισε έντονα τη βασική παράμετρο της εκλογικής ανάλυσης στην Ελλάδα την τελευταία δεκαετία και τη θέτει ξανά επί τάπητος. Δηλαδή, τις αναλογίες μετακίνησης πρώην ψηφοφόρων του ΠΑΣΟΚ προς τη Ν.Δ. και, κυρίως, προς τον ΣΥΡΙΖΑ.

* Ο κ. Πάνος Σταθόπουλος είναι δρ Πολιτικών Επιστημών, μαθηματικός, ειδικός εκλογικός αναλυτής.

Η ακτινογραφία της ψήφου των εκλογών

	Ψήφοι 2021	Ψήφοι Β 2019	2021 προς Β 2019 (%)	ΕΚΛΟΓΙΚΑ ΠΟΣΟΣΤΑ		
				Ν. Ανδρουλάκης	Γ. Παπανδρέου	Α. Λοβέρδος
ΑΤΤΙΚΗ	78.721	93.299	84,4	28,0	29,4	33,3
ΚΡΗΤΗ	30.300	35.958	84,3	61,7	25,0	10,2
Υπόλοιπη χώρα	159.216	328.366	48,5	36,7	27,6	25,5
Ψήφοι εξωτερικού	2.469			28,1	44,5	17,0
ΣΥΝΟΛΟ	270.706	457.623	59,2	36,9	28,0	26,0
Δήμος Ηρακλείου (Κρήτη)	9.028	7.577	119,2	64,3	24,2	8,7
Δήμος Αθηναίων	12.548	12.255	102,4	28,0	30,8	28,9
Δήμος Πατρέων	7.409	7.338	101,0	38,2	35,8	20,7
Δήμος Θεσσαλονίκης	6.699	7.603	88,1	29,8	21,7	31,1
Δήμος Πειραιώς	2.847	3.880	73,4	31,0	30,4	32,1
Βόρειος τομέας Αθηνών	19.456	18.595	104,6	26,3	27,9	37,2
Νότιος τομέας Αθηνών	17.747	20.924	84,8	27,5	29,4	32,7
Δυτικός τομέας Αθηνών	8.841	13.257	66,7	29,5	32,4	30,7
Β' Πειραιώς	4.245	7.486	56,7	27,7	32,6	30,6

ΠΗΓΗ: Πάνος Σταθόπουλος (δρ. πολιτικών επιστημών - μαθηματικός, ειδικός εκλογικός αναλυτής)

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η Ευρώπη στην εποχή του διπόλου Μακρόν - Σολτς

Νέα δυναμική για μεταρρύθμιση της Ε.Ε.

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

REUTERS / SARAH MEYSSONNIER

Μόλις δύο ημέρες μετά την ορκωμοσία του, ο Γερμανός καγκελάριος Ολαφ Σολτς ταξίδεψε στο Παρίσι για να συναντήσει τον Γάλλο πρόεδρο Εμανουέλ Μακρόν, σε μια εμφατική υπογράμμιση των προτεραιοτήτων της εξωτερικής του πολιτικής.

«Να υποκλίνεστε πρώτα στη γαλλική σημαία και ύστερα στη γερμανική». Αυτή ήταν η ταπεινή συμβουλή του Κόνραντ Αντενάουερ, καγκελαρίου μιας διχοτομημένης Γερμανίας, που είχε ακόμη νωπή την ταπείνωση του ναζισμού, προς τους επίδοξους διαδόχους του. Στις τρεις δεκαετίες που κύλησαν μετά την πτώση του Τείχους του Βερολίνου, πολλά έχουν αλλάξει στον τρόπο που βλέπει η Γερμανία τον εαυτό της και τον κόσμο, αλλά η στενή σχέση ανάμεσα στις δύο πλευρές του Ρήνου παραμένει ο βασικός κινητήρας της Ευρωπαϊκής Ενωσης. Ο νέος, σοσιαλδημοκράτης καγκελάριος της Γερμανίας δεν αποτέλεσε εξαίρεση: μόλις δύο ημέρες μετά την ορκωμοσία του, ταξίδεψε προχθές στο Παρίσι για να συναντήσει τον Εμανουέλ Μακρόν, σε μια εμφατική υπογράμμιση των προτεραιοτήτων της εξωτερικής του πολιτικής.

Μία ημέρα νωρίτερα, ο Γάλλος πρόεδρος είχε ανακοινώσει τους κεντρικούς άξονες της ευρωπαϊκής του ατζέντας για το πρώτο εξάμηνο του 2022, κατά το οποίο η χώρα του θα ασκεί την προεδρία της Ε.Ε. Η αντιπολίτευση έσπευσε να τον κατηγορήσει ότι εννοεί να χρησιμοποιήσει την προεδρία της Ενωσης ως όπλο της εκστρατείας για την επανεκλογή του στην προεδρική αναμέτρηση του Απριλίου, εντάσσοντας σε αυτό το πλαίσιο τις εξαγγελίες του για την αντιμετώπιση της πανδημίας, της κλιματικής αλλαγής και της μετανάστευσης. Γεγονός παραμένει ότι από την πρώτη στιγμή μετά την εκλογή του, το 2017, ο Εμανουέλ Μακρόν έθεσε ως κεντρική επιδίωξη της προεδρίας του τη ριζική μεταρρύθμιση της Ενωσης, θεωρώντας ότι ύστερα από τα σοκ της παρ' ολίγον διάλυσης της Ευρωζώνης και του Brexit, κάτι τέτοιο αποτελεί όρο για την ίδια την επιβίωσή της. Οι ομιλίες του στην Πνύκα και τη Σορβόννη έδωσαν το περίγραμμα των προχωρημένων φιλοδοξιών του, οι οποίες προσέκρουσαν, ωστόσο, στην απογοητευτική αδράνεια της Αγκελα Μέρκελ.

Η νέα γερμανική κυβέρνηση Σοσιαλδημοκρατών - Πρασίνων - Φιλελευθέρων αναπτέρωσε, τουλάχιστον σε πρώτο χρόνο, τις γαλλικές ελπίδες. Το κοινό πρόγραμμα των τριών κομμάτων, που δημοσιοποιήθηκε στις 24 Νοεμβρίου, υιοθετεί το προσφιλές σύνθημα του Μακρόν για «στρατηγική αυτονομία» της Ευρώπης έναντι των άλλων μεγάλων, διεθνών δυνάμεων, ενώ δεν διστάζει να ταχθεί υπέρ της σταδιακής συγκρότησης ευρωπαϊκού «ομοσπονδιακού κράτους». Για το άμεσο μέλλον προτείνει τη δημιουργία πραγματικού υπουργείου Εξωτερικών της Ενωσης και την κατάργηση της ομοφωνίας στα θέματα εξωτερικής πολιτικής, όπου οι αποφάσεις θα μπορούν να λαμβάνονται στο εξής με ενισχυμένες πλειοψηφίες – κάτι που σημαίνει ότι δεν θα μπορεί μια ομάδα ακραιφνώς φιλοαμερικανικών χωρών της Ανατολικής Ευρώπης να μπλοκάρει τις αποφάσεις.

Ο νέος καγκελάριος υιοθετεί τη θέση του Γάλλου προέδρου για στρατηγική αυτονομία της Ευρώπης, αλλά η κρίσιμη δοκιμασία θα είναι η αλλαγή του Συμφώνου Σταθερότητας.

Θα ήταν, βέβαια, αφελές να προσδοκά κανείς ότι οι διαφορές ανάμεσα στο Παρίσι και το Βερολίνο, βαθιά ριζωμένες στην Ιστορία και στα συμφέροντα των δύο πλευρών, θα εκλείψουν ως διά μαγείας από τη μια μέρα στην άλλη. Αίφνης, αν για τον Εμανουέλ Μακρόν η «στρατηγική αυτονομία» σημαίνει πρωτίστως αυτοτελή στρατιωτική δράση της Ενωσης στον διεθνή στίβο, για την περισσότερο επιφυλακτική σε πολεμικές εμπλοκές Γερμανία η αυτονομία αφορά κυρίως τα πεδία της οικονομίας, της υγείας και των νέων τεχνολογιών. Αλλά η λυδία λίθος της γαλλογερμανικής συνεργασίας βρίσκεται στη μεγάλη εκκρεμότητα της Ενωσης: την αλλαγή του Συμφώνου Σταθερότητας.

Η πανδημία της COVID-19, με τα lockdowns, τη μεγάλη συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας και τις απειλητικές φυγόκεντρες δυνάμεις που δημιούργησε, ανάγκασε την Αγκελα Μέρκελ να ξεπεράσει τα γερμανικά ταμπού της δημοσιονομικής πειθαρχίας, επιτρέποντας στην Ενωση να αναστείλει τους δρακόντειους περιορισμούς του Συμφώνου Σταθερότητας για το χρέος και το έλλειμμα. Οι πιο ευάλωτες χώρες του ευρωπαϊκού Νότου φοβούνται ότι, με τον φιλελεύθερο Κρίστιαν Λίντνερ στο υπουργείο Οικονομικών, έναν κέρβερο της δημοσιονομικής πειθαρχίας, πιο σκληρό έναντι της Ελλάδας και από τον Βόλφγκανγκ Σόιμπλε στην κρίση του 2010-2015, η Γερμανία θα ηγηθεί και πάλι της βόρειας «ομάδας των φειδωλών» που θα πιέζουν για την ταχύτερη δυνατή επιστροφή στην πεπατημένη της λιτότητας.

Αποκλίσεις και επιφυλάξεις

«Η ωμή πραγματικότητα είναι ότι ούτε ο Γερμανός καγκελάριος ούτε η γαλλική κυβέρνηση μπορούν να ηγηθούν της Ευρώπης. Οι συμβιβασμοί μεταξύ των προκατόχων τους δεν ισχύουν πλέον. Απουσία ηγεσίας, το μέλλον της Ευρώπης συνοψίζεται σε μία λέξη: στασιμότητα». Σε αυτό το απαισιόδοξο συμπέρασμα κατέληγε ανάλυση της Ελεν Τόμσον στους New York Times. Η αρθρογράφος υποστηρίζει ότι ο Μακρόν θέλει την Ευρώπη ανεξάρτητη υπερδύναμη, ενώ ο Σολτς θα συνεχίσει, εν πολλοίς, τη στρατηγική Μέρκελ για στενή οικονομική διαπλοκή με την Κίνα και αμυντική στήριξη στις ΗΠΑ. Ακρως επιφυλακτική για το δίδυμο Μακρόν - Σολτς ήταν και η σύνταξη της γαλλικής Le Figaro, η οποία προειδοποιούσε πρόσφατα ότι, δεδομένης της οικονομικής υπεροχής της Γερμανίας έναντι της Γαλλίας, «η πιο ευρωπαϊκή Γερμανία (του Σολτς) θα οδηγήσει σε πιο γερμανική Ευρώπη». Γεγονός είναι ότι, ύστερα από χρόνια ακινησίας, η Ε.Ε. θα οδηγηθεί ούτως ή άλλως σε μια άκρως ενδιαφέρουσα περίοδο, όπου οι συσσωρευμένοι ανοιχτοί λογαριασμοί (Σύμφωνο Σταθερότητας, τραπεζική ένωση, ψηφιακή και περιβαλλοντική πολιτική, Σένγκεν και άσυλο) θα πρέπει να κλείσουν.

Δείγματα ευελιξίας

Κάτι τέτοιο δεν είναι, όμως, ούτε βέβαιο ούτε εύκολο να συμβεί. Κατ' αρχάς, οι Φιλελεύθεροι ήταν το τέταρτο κόμμα στις γερμανικές εκλογές, επομένως το διαπραγματευτικό βάρος τους είναι περιορισμένο. Επειτα, ο νέος καγκελάριος Ολαφ Σολτς, ως υπουργός Οικονομικών στην κυβέρνηση Μέρκελ, ήταν ο άνθρωπος που ανέβασε το γερμανικό χρέος κατά 400 δισ. ευρώ στη διάρκεια της πανδημίας, δίνοντας δείγματα μεγάλης ευελιξίας. Το κυριότερο, αυτή τη φορά η Γερμανία δεν έχει να αντιμετωπίσει το πρόβλημα της μικρής Ελλάδας, αλλά πολλών χωρών που υπέστησαν μια εξωγενή κρίση λόγω κορωνοϊού και στις οποίες περιλαμβάνεται η τρίτη οικονομία της Ευρωζώνης, η Ιταλία. Ρήξη με την Ιταλία θα σήμαινε αυτομάτως διάλυση του ευρώ. Αυτό είχε υπόψη του, προφανώς, ο Εμανουέλ Μακρόν όταν πήγε στη Ρώμη για να υπογράψει με τον Μάριο Ντράγκι τη Συμφωνία του Κυρηναλίου, διαμορφώνοντας ένα ισχυρό μέτωπο του Νότου ενόψει της μεγάλης διαπραγμάτευσης με τον Σολτς.

Στο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής, ο Εμανουέλ Μακρόν μπορεί βάσιμα να ελπίζει ότι ο Ολαφ Σολτς θα είναι πιο θετικός απέναντι σε βασικές προτάσεις του, όπως η καθιέρωση ευρωπαϊκού κατώτατου μισθού ώστε να μπει ένα φρένο στο φαινόμενο του κοινωνικού ντάμπινγκ, και η φορολόγηση των πολυεθνικών προς όφελος κοινωνικών και περιβαλλοντικών προγραμμάτων. Ωστόσο, οι εγγενείς ανισότητες στους κόλπους της Ενωσης θέτουν προφανή διλήμματα. Οταν ο σημερινός κατώτατος μισθός κυμαίνεται από τα 311 ευρώ της Ρουμανίας στα 2.141 ευρώ του Λουξεμβούργου, αντιλαμβάνεται κανείς ότι ο δρόμος της σύγκλισης μετριέται σε έτη φωτός.

Αντιμέτωπη με νέα ανατολικά ζητήματα η Γερμανία

Του **ΤΙΜΟΘΙ ΓΚΑΡΤΟΝ ΑΣ***

Η αεροσυνοδός της Lufthansa στην πτήση Λονδίνο - Μόναχο μου έδωσε ένα μικροσκοπικό σοκολατάκι τυλιγμένο σε κίτρινο χαρτί. Οταν είδε ότι διάβαζα ένα μακρύ γερμανικό κείμενο, μου έδωσε ένα ακόμη, λέγοντας «Sie sind so fleissig!» (είστε τόσο εργατικός!). Της εξήγησα ότι αυτό το κείμενο ήταν η 177σέλιδη προγραμματική συμφωνία μεταξύ των τριών κομμάτων που απαρτίζουν τη γερμανική κυβέρνηση. Εκστασιασμένη, μου έδωσε μια χούφτα σοκολάτες-μιανιατούρες και στη συνέχεια μια ακόμη χούφτα. Τις περισσότερες τις έδωσα στον διπλανό μου, που είχε μικρά παιδιά μαζί του, αλλά έβαλα και μερικές στην τσέπη μου. Μερικές μέρες αργότερα έδωσα μία σε έναν σημαντικό υπουργό της κυβέρνησης Σοσιαλδημοκρατών, Πρασίνων και Ελεύθερων Δημοκρατών, που ανέλαβε τα καθήκοντά της την περασμένη Τετάρτη στο Βερολίνο. Αποδέχθηκε τη σοκολάτα με την κατάλληλη τελετουργική βαρύτητα.

Η υπόθεση σηκώνει όντως σοκολάτα. Με δεδομένη τη δυσκολία της επίτευξης κοινών θέσεων μεταξύ τριών διαφορετικών κομμάτων, η συμφωνία είναι αξιοσημείωτα συνεπής, ουσιαστική και φιλόδοξη. Κάποια σημεία είναι πολύ καλογραμμένα με την εμπνευσμένη ρητορική ενός σπουδαίου καγκελαρίου της δυτικογερμανικής Ostpolitik, του Βίλι Μπραντ. Ωστόσο, η κυβέρνηση του καγκελαρίου Ολαφ Σολτς αντιμετωπίζει μεγάλες προκλήσεις από την πρώτη της μέρα. Και όπως συχνά συνέβαινε στην ιστορία της χώρας, πολλές από αυτές βρίσκονται στην Ανατολή. Είναι τα νέα ανατολικά ζητήματα της Γερμανίας.

Το πρώτο βρίσκεται μέσα στα δικά της σύνορα, στην πρώην ανατολική Γερμανία. Στις γενικές εκλογές του Σεπτεμβρίου, σχεδόν το ένα τέταρτο των ψήφων στη Σαξονία και τη Θουριγγία πήγε στην Ακροδεξιά, την ξενοφοβική Εναλλακτική για τη Γερμανία (AfD). Μόλις αυτή την εβδομάδα πραγματοποιήθηκε μια αυθόρμητη διαδήλωση διαμαρτυρίας κατά της υποχρεωτικότητας, που διοργανώθηκε από ακροδεξιούς ακτιβιστές. Η υποβόσκουσα κοινωνική ψυχολογία έχει περισσότερα κοινά με κάποιες περιοχές της μετακομμουνιστικής κεντρικής Ευρώπης, όπως η Πολωνία και η Ουγγαρία, απ' ό,τι ας πούμε με το Αμβούργο ή τη Στουτγάρδη. Η ατζέντα του Σολτς για σεβασμό όσων αισθάνονται ότι παραγκωνίζονται ή αποτελούν αντικείμενο περιφρόνησης αποκτά βαρύνουσα σημασία σε αυτό το σημείο.

Οι προκλήσεις της κυβέρνησης Σολτς από την Ουγγαρία, την Πολωνία και τη Λευκορωσία, έως την Ουκρανία και την Κίνα.

EPA / FILIP SINGER

Το πρώτο ανατολικό πρόβλημα βρίσκεται μέσα στα δικά της σύνορα, στην πρώην ανατολική Γερμανία. Στις γενικές εκλογές του Σεπτεμβρίου, σχεδόν το ένα τέταρτο των ψήφων στη Σαξονία και στη Θουριγγία πήγε στην Ακροδεξιά, την ξενοφοβική Εναλλακτική για τη Γερμανία (AfD).

Το δεύτερο νέο ανατολικό ζήτημα είναι η διάβρωση της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου στην Πολωνία και την Ουγγαρία. Η οικονομική παρουσία της Γερμανίας σε αυτές τις χώρες είναι τεράστια. Υπό την καγκελάριο Αγκελα Μέρκελ, το Βερολίνο ήταν εν πολλοίς υπεύθυνο για μία υπερβολικά ήπια γραμμή έναντι των λαϊκιστών ηγετών. Η συμφωνία για τον κυβερνητικό συνασπισμό έχει πολύ σθεναρές θέσεις στο θέμα της ευρωπαϊκής ενότητας και του σεβασμού του κράτους δικαίου. Θα έχει συνέχεια αυτή η κυβερνητική διακήρυξη; Θα γίνει η Γερμανία αποφασιστικός υπέρμαχος της πανευρωπαϊκής δράσης για την αποκατάσταση της δημοκρατίας στην Ουγγαρία και του κράτους δικαίου στην Πολωνία;

Το τρίτο και το τέταρτο ζήτημα είναι άμεσα συνδεδεμένα. Αφορούν τα κράτη μεταξύ Ε.Ε. και Ρωσίας – την Ουκρανία, τη Λευκορωσία αλλά και την ίδια τη Ρωσία. Η ισορροπία ανάμεσα στις σχέσεις με τη Ρωσία και εκείνων με τις άλλες χώρες της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης είναι ένα από τα αρχαιότερα διακυβεύματα της γερμανικής πολιτικής στην Ανατολή. Τα τελευταία 300 χρόνια έχουν δει κάθε πιθανή εναλλακτική, ανάμεσά τους και την πλέον ακραία: τη βίαιη, απόλυτη διαίρεση της Πολωνίας μεταξύ της Γερμανίας του Χίτλερ και της Σοβιετικής Ενωσης του Στάλιν κατά μήκος μιας μυστικής συμφωνηθείσας γραμμής το φθινόπωρο του 1939. Τα παλιά φαντάσματα εύκολα αφυπνίζονται στα ανατολικοευρωπαϊκά μυαλά.

Ο αγωγός Nord Stream-2

Πολλοί θεωρούν τον αγωγό φυσικού αερίου Nord Stream-2, που συνδέει τη Ρωσία με τη Γερμανία, ως ένα ακόμη παράδειγμα πως η Γερμανία δίνει προτεραιότητα στη σχέση της με τη Ρωσία έναντι των συμφερόντων των κρατών που βρίσκονται στο ενδιάμεσο.

Υπό αυτό το πρίσμα η συμφωνία του κυβερνητικού συνασπισμού είναι αξιοσημείωτη. Θέτει τη σχέση με την Ουκρανία και τη Λευκορωσία αμέσως μετά από εκείνη με τις ΗΠΑ και το Ηνωμένο Βασίλειο από άποψη σημασίας και πριν από αυτή με τη Ρωσία. Υποστηρίζει το αίτημα της λευκορωσικής αντιπολίτευσης για νέες εκλογές και διακηρύσσει πως είναι απαράδεκτη η ρωσική επέμβαση υπέρ του προέδρου της Λευκορωσίας Αλεξάντερ Λουκασένκο. Υπόσχεται να υποστηρίξει την αποκατάσταση της πλήρους εδαφικής ακεραιότητας και κυριαρχίας της Ουκρανίας και ζητεί να τερματιστεί οποιαδήποτε απόπειρα αποσταθεροποίησης της χώρας.

Προτού όμως στεγνώσει το μελάνι, αυτές οι υπέροχες λέξεις δοκιμάζονται. Ο Βλαντιμίρ Πούτιν συγκεντρώνει μεγάλη στρατιωτική δύναμη στα ανατολικά σύνορα της Ουκρανίας, απαιτώντας σεβασμό για την κόκκινη γραμμή του ότι η Ουκρανία ούτε θα ενταχθεί στο ΝΑΤΟ ούτε θα ενισχυθεί στρατιωτικά από μέλη του ΝΑΤΟ. Οι αμερικανικές υπηρεσίες πληροφοριών θεωρούν ότι η εικόνα ομοιάζει σαν μια σοβαρή δύναμη εισβολής. Τουλάχιστον ένας συμμετέχων στην ετήσια συνάντηση του Βαλντάι με τον Πούτιν αυτόν τον Οκτώβριο επέστρεψε με την αίσθηση ότι η ρωσική απειλή είναι αληθινή. Οπως και αν έχει, απαιτείται αξιόπιστη αναχαίτιση. Είναι έτοιμος ο Σολτς να πει ευθέως στον Ρώσο ηγέτη, έστω κατ' ιδίαν, ότι αν η Ρωσία εισβάλλει εκ νέου στην Ουκρανία ο αγωγός Nord Stream-2 θα γίνει ο μεγαλύτερος υποθαλάσσιος λευκός ελέφαντας;

Το ρωσοουκρανικό ζήτημα είναι το πλέον επείγον, αλλά μακροπρόθεσμα το σημαντικότερο είναι η Κίνα. Είναι η Γερμανία έτοιμη να υποστηρίξει μια σθεναρή απάντηση της Ε.Ε. στην προσπάθεια του Πεκίνου να διαιρέσει και να βασιλεύσει στο εσωτερικό της Ευρώπης ή είναι υπερβολικά φοβισμένη να πλήξει τη δική της οικονομική σχέση με την Κίνα;

* Ο κ. Τίμοθι Γκάρτον Ας είναι καθηγητής Ευρωπαϊκών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης.

Ο Μπάιντεν, ο Πούτιν και η μεγάλη διαπραγμάτευση

Αναζητείται λύση στο ουκρανικό πρόβλημα με τρόπο που θα φαίνονται όλοι νικητές

Για τον Αμερικανό πρόεδρο Τζο Μπάιντεν, το ζητούμενο είναι να πεισθεί το Κίεβο να αποδεχθεί κάποια τετελεσμένα στην ανατολική Ουκρανία, χωρίς να φανεί ότι υποχωρεί στον Ρώσο πρόεδρο Πούτιν. Το δεύτερο σκέλος είναι πολύ σημαντικό, για να μην ενθαρρυνθούν ρωσικές συμπεριφορές που θα ανησυχήσουν τους συμμάχους στην ανατολική Ευρώπη, αλλά και για να μην είναι ευάλωτος ο Μπάιντεν στην κριτική των πολιτικών αντιπάλων του στο εσωτερικό των ΗΠΑ. Στη δίωρη συνομιλία με τον Ρώσο ομόλογό του, την Τετάρτη, ο Αμερικανός πρόεδρος έθεσε τρεις κατευθυντήριες γραμμές. «Ένα κράτος δεν μπορεί να υποχρεώσει ένα άλλο να αλλάξει τα σύνορά του. Ενα κράτος δεν μπορεί να υποχρεώσει ένα άλλο να αλλάξει πολιτική. Και ένα κράτος δεν μπορεί να πει σε ένα άλλο με ποιους να συνεργαστεί και με ποιους όχι». Με βάση τις αρχές αυτές, ο Μπάιντεν πρότεινε μια συνολική διαπραγμάτευση, με τη συμμετοχή και ευρωπαϊκών κρατών, με θέμα όχι μόνο τη σύγκρουση στην ανατολική Ουκρανία αλλά και τις ευρύτερες στρατηγικές αντιρρήσεις της Ρωσίας στη διεύρυνση του ΝΑΤΟ.

Η συζήτηση θα διεξαχθεί στο φόντο στρατιωτικών εντάσεων, καθώς πολλές δεκάδες χιλιάδες Ρώσοι στρατιώτες βρίσκονται στις περιοχές γύρω από την Ουκρανία. Οι Ρώσοι υποστηρίζουν ότι δεν έχουν την πρόθεση να επιτεθούν στην Ουκρανία, αλλά ότι τα στρατεύματα αυτά αποτρέπουν, με την παρουσία τους, σκέψεις της κυβέρνησης του Κιέβου ή παραστρατιωτικών ομάδων για προσπάθεια ανακατάληψης της ανατολικής Ουκρανίας. Οι ρωσόφωνες επαρχίες Ντονέτσκ και Λουγκάνσκ (Ντονμπάς) της ανατολικής Ουκρανίας έχουν κηρύξει την αυτονομία τους, με ανεπίσημη ρωσική υποστήριξη, από το 2014.

Αμερικανοί αξιωματούχοι εκτιμούν πως οι ΗΠΑ θα πιέσουν την Ουκρανία να παραχωρήσει επισήμως ένα μέτρο αυτονομίας στο Ντονμπάς, παραδείγματος χάριν επιτρέποντας στις τοπικές αρχές να έχουν υπό τον έλεγχό τους την υγεία, την αστυνομία και τα σχολεία. «Μπορεί να ζητηθεί από την Ουκρανία να κάνει ένα βήμα σε κάποιους τομείς», είπε ο πρώην πρέσβης των ΗΠΑ στο Κίεβο, Στίβεν Πάιφερ. «Αλλά δεν βλέπω να πιέζει η Ουάσιγκτον τους Ουκρανούς για μέτρα που θα έθεταν υπό αμφισβήτηση την κυριαρχία τους ή την ικανότητα της κυβέρνησης να λαμβάνει αποφάσεις». Εν συνεχεία, ο Αμερικανός πρόεδρος μίλησε με τον Ουκρανό ομόλογό του, Βολοντίμιρ Ζελένσκι, ο οποίος δήλωσε ότι διαθέτει «σαφείς προτάσεις για την επανέναρξη της ειρηνευτικής διαδικασίας». Ο Μπάιντεν δεν προσέφερε στην Ουκρανία εγγυήσεις ασφαλείας, διαβεβαίωσε όμως ότι σε περίπτωση ρωσικής εισβολής, θα επιβληθούν στη Ρωσία σφοδρές οικονομικές κυρώσεις και θα δοθούν ενισχύσεις για την άμυνα της Ουκρανίας και των γειτονικών χωρών του ΝΑΤΟ. Ο Μπάιντεν ήταν σε συνεννόηση με τη Γερμανία, τη Γαλλία, την Ιταλία και τη Βρετανία, ώστε να παρουσιαστεί κοινό μέτωπο απέναντι στη Ρωσία, αν και η ασυμμετρία συμφερόντων είναι ξεκάθαρη. Στην υποθετική περίπτωση που τεθούν σε ισχύ οι κυρώσεις αυτές, ο αντίκτυπος για τις ΗΠΑ θα είναι αμελητέος, ωστόσο μπορεί να υπάρξει άμεσος αντίκτυπος στον ανεφοδιασμό της Ευρώπης με ρωσικό φυσικό αέριο. Ετσι, οι μεγάλες χώρες της Ε.Ε., παρά τη ρητορική υποστήριξη της Ουκρανίας, έχουν κάθε συμφέρον να εκτονωθούν οι εντάσεις. Από την άλλη πλευρά, κάποιες χώρες της ανατολικής Ευρώπης φοβούνται πως η μεγάλη διαπραγμάτευση μπορεί να αποβεί εις βάρος της αμυντικής συνεργασίας τους με τις ΗΠΑ.

Ο Ρώσος πρόεδρος ζήτησε από τον Αμερικανό ομόλογό του γραπτή εγγύηση ότι το ΝΑΤΟ δεν θα επεκταθεί ποτέ στην Ουκρανία.

Αυτό που ζήτησε ο Πούτιν από τον Μπάιντεν ήταν γραπτή εγγύηση ότι το ΝΑΤΟ δεν θα επεκταθεί ποτέ στην Ουκρανία και ότι θα σταματήσει ο εξοπλισμός της Ουκρανίας με δυτικά όπλα. Τέτοιες δημόσιες διαβεβαιώσεις είναι αδύνατον να δοθούν, μεταξύ άλλων για εσωτερικούς πολιτικούς λόγους των ΗΠΑ. Ο σκοπός όμως παραμένει η εξεύρεση μιας νέας, πιο σταθερής διευθέτησης από την παρούσα.

«Η λύση είναι να σταματήσουμε να παίζουμε παιχνίδια και να εμπλακούμε σε μια πραγματική, συνολική διαπραγμάτευση», έγραψε ο συγγραφέας του βιβλίου «Η Ουκρανία σε κρίση», καθηγητής του Πανεπιστημίου του Ρόουντ Αϊλαντ, Νικολάι Πέτρο. «Χρειάζεται μια πραγματικά μεταψυχροπολεμική διευθέτηση. Η πρώτη γενιά μετά τον Ψυχρό Πόλεμο δεν κατόρθωσε κάτι τέτοιο, γιατί δεν μπορούσε να φανταστεί μια διεθνή τάξη πραγμάτων στην οποία η Ρωσία να διαδραματίζει εποικοδομητικό ρόλο. Αυτή είναι η επιλογή, είτε η Ρωσία θα βρίσκεται εντός, και θα στηρίζει την ευρωπαϊκή ασφάλεια, είτε εκτός και θα την υποσκάπτει».

Α.Ρ., THE NATION

Ουκρανία: Απειλές εισβολής και κυρώσεων

Αν ο Ρώσος πρόεδρος Πούτιν εισβάλει στην Ουκρανία, ΗΠΑ και Ε.Ε. απειλούν με κυρώσεις τις τράπεζες, τις χρηματαγορές και τον ενεργειακό κλάδο της Ρωσίας.

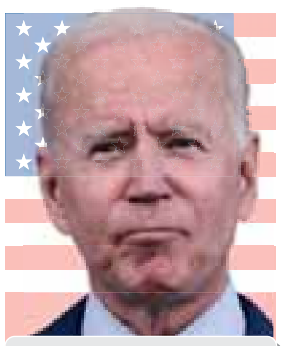

Ο αμερικανός πρόεδρος **Μπάιντεν** έχει την υποστήριξη των ηγετών της Γαλλίας, της Γερμανίας, της Ιταλίας και της Βρετανίας.

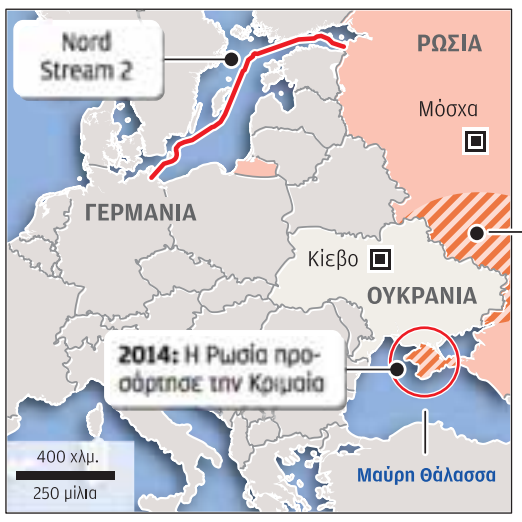

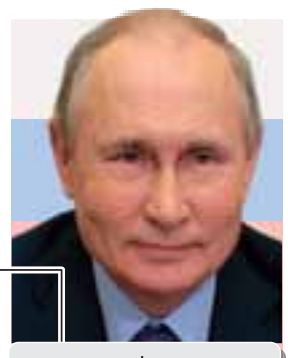

Αμερικανικές πληροφορίες για συγκέντρωση 94.000 Ρώσων στρατιωτών στα ουκρανικά σύνορα.

Κυρώσεις που εξετάζονται

Τράπεζες: VTBank, Gazprombank, Ρωσικό Επενδυτικό Ταμείο

Swift: Το πιο δραστικό μέτρο. Αποκλεισμός από το σύστημα διατραπεζικών συναλλαγών Swift θα πλήξει τους απλούς πολίτες της Ρωσίας.

Αγορά ομολόγων: Περιορισμός διάθεσης ρωσικών ομολόγων στη δευτερογενή αγορά.

Ολιγάρχες: Κυρώσεις σε οικονομικούς παράγοντες που συνδέονται με τον Πούτιν και τις οικογένειές τους. Απαγόρευση ταξιδιών στις ΗΠΑ και πρόσβασης σε αμερικανικές τράπεζες.

Επιτόκια: Αποκλεισμός ξένων επενδυτών από την αγορά ρωσικού χρέους. Αυτό θα αυξήσει το κόστος δανεισμού, θα αποδυναμώσει το ρούβλι, θα πλήξει την ανάπτυξη και θα προξενήσει πληθωρισμό.

Ενέργεια: «Πάγωμα» της πιστοποίησης του αγωγού αερίου Nord Stream 2, ο οποίος έχει ολοκληρωθεί αλλά δεν έχει τεθεί ακόμη σε λειτουργία.

ΠΗΓΕΣ: Bloomberg, Financial Times, Reuters, GRAPHIC NEWS

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Θα προστατεύσουν τη δημοκρατία στον κόσμο οι ΗΠΑ;

Τα δείγματα γραφής του προέδρου

Του **YASCHA MOUNK***

Από την πρώτη ημέρα της προεκλογικής του εκστρατείας, ο Τζο Μπάιντεν υπογράμμισε ότι αποστολή του ήταν πρωτίστως η σωτηρία της αμερικανικής δημοκρατίας, υπονοώντας ότι ο ηττηθείς πρόεδρος Τραμπ αποτελούσε απειλή για το πολίτευμα της χώρας.

Ο Ντόναλντ Τραμπ είχε εκφράσει τον θαυμασμό του για αυταρχικούς ηγέτες, όπως ο Σίσι στην Αίγυπτο και ο Πούτιν. Η αλλαγή ρητορικής μετά την ανάληψη της προεδρίας από τον Μπάιντεν μετέβαλε τα δεδομένα. Παρότι η Ουάσιγκτον επιλέγει να συνεργασθεί με αυταρχικά καθεστώτα σε αντιτρομοκρατικά θέματα, ο Λευκός Οίκος αποστασιοποιήθηκε από τους ηγέτες τέτοιων κρατών. Αγνωστο παραμένει, όμως, εάν η ρητορική αυτή θα συνοδευθεί από ουσιαστικά μέτρα.

Η κυβέρνηση Μπάιντεν απέσυρε, για παράδειγμα, σιωπηρά τις διαφωνίες της σχετικά με την κατασκευή του αγωγού φυσικού αερίου Nord Stream 2, ο οποίος προσφέρει στη Ρωσία μοχλό πίεσης πάνω στην Κεντρική Ευρώπη. Ακόμη χειρότερα, επέτρεψε την επιθετική ρητορική της Μόσχας εναντίον της Ουκρανίας, ενώ οι αμερικανικές απειλές προς την Κίνα δεν απέτρεψαν μέχρι στιγμής τις κινεζικές προκλήσεις στα Στενά της Ταϊβάν. Τη μεγαλύτερη απογοήτευση στον πόλεμο κατά του αυταρχισμού δημιούργησε η χαώδης φυγή των Ηνωμένων Πολιτειών από το Αφγανιστάν, κλονίζοντας συθέμελα την εμπιστοσύνη των συμμάχων στην Ουάσιγκτον.

Τα προβλήματα της εξωτερικής πολιτικής των ΗΠΑ αποκαλύπτονται με τον χειρότερο τρόπο στον κατάλογο των προσκεκλημένων στη Σύνοδο για τη Δημοκρατία. Στη διήμερη διαδικτυακή εκδήλωση προσκλήθηκαν ορισμένοι από τους μεγαλύτερους πολεμίους της δημοκρατίας στον κόσμο, όπως ο Βραζιλιάνος ηγέτης Ζαΐρ Μπολσονάρο, ο Ινδός πρωθυπουργός Ναρέντρα Μόντι, ο Πολωνός ομόλογός του Γιάροσλαβ Κατσίνσκι και ο Ροντρίγκο Ντουτέρτε από τις Φιλιππίνες.

Ο Μπάιντεν είχε δίκιο όταν έλεγε ότι η δημοκρατία πλήττεται σε όλο τον κόσμο και ότι οι ερχόμενες δεκαετίες θα αποδειχθούν κρίσιμες στη διαμόρφωση του δημοκρατικού πολιτεύματος. Ο Λευκός Οίκος έχει υποτιμήσει επικίνδυνα το μέγεθος των προβλημάτων και έχει υποσχεθεί περισσότερα από όσα θα μπορέσει να εκπληρώσει. Μια πραγματική πολιτική στήριξης των δημοκρατικών θεσμών θα απαιτούσε από την Ουάσιγκτον να δώσει απόλυτη προτεραιότητα στη συνεργασία με τις πραγματικές δημοκρατίες του κόσμου, διατηρώντας σε ασφαλή απόσταση τους αναγκαίους αλλά αυταρχικούς συμμάχους. Μια τόσο φιλόδοξη πολιτική θα έχει μοιραία παρενέργειες και μεγάλες πιθανότητες αποτυχίας. Η κυβέρνηση Μπάιντεν οφείλει να αποδείξει εάν επιθυμεί να πληρώσει το κόστος για να στηρίξει τη φιλελεύθερη δημοκρατία στον κόσμο ή θα επιλέξει να ανεχθεί τη διατράνωση του φασισμού και του αυταρχισμού.

Η ρητορική αποστασιοποίηση του Λευκού Οίκου από αυταρχικά καθεστώτα δεν συνοδεύεται προς το παρόν με μέτρα.

* Το άρθρο δημοσιεύθηκε πρώτα στην επιθεώρηση Foreign Affairs.

A.P. PHOTO / SUSAN WALSH

Στη διαδικτυακή Σύνοδο για τη Δημοκρατία ο Τζο Μπάιντεν προσκάλεσε και τους, όχι και τόσο φανατικούς δημοκράτες, Ζαΐρ Μπολσονάρο, Ναρέντρα Μόντι, Γιάροσλαβ Κατσίνσκι και Ροντρίγκο Ντουτέρτε.

Ο Ασάντζ πιο κοντά σε έκδοση στην Αμερική

Το εφετείο του Λονδίνου αποδέχθηκε τις διαβεβαιώσεις της αμερικανικής κυβέρνησης ότι η μεταχείριση που θα επιφυλάξει το αμερικανικό σωφρονιστικό σύστημα στον Τζούλιαν Ασάντζ δεν θα ισοδυναμεί με βασανιστήρια, ούτε θα τον οδηγήσει στην αυτοκτονία, και έδωσε το πράσινο φως για την έκδοσή του στις ΗΠΑ. Η νομική ομάδα του 50χρονου ιδρυτή της ιστοσελίδας WikiLeaks θα προσφύγει κατά της απόφασης στο Ανώτατο Δικαστήριο της Βρετανίας.

Η συνεχιζόμενη δίωξη του Ασάντζ για τη δημοσίευση εγγράφων προς το δημόσιο συμφέρον αποτελεί μείζον ζήτημα για την ελευθερία του Τύπου. «Πρόκειται για κατάπτυστη εξέλιξη, με επιπτώσεις όχι μόνο για την ψυχική υγεία του Ασάντζ, αλλά και για τη δημοσιογραφία και την ελευθερία του Τύπου σε όλο τον κόσμο», ανέφερε η οργάνωση Δημοσιογράφοι χωρίς Σύνορα. Η σύντροφος, μητέρα των παιδιών και συνήγορος του Ασάντζ, Στέλλα Μόρις, χαρακτήρισε την υπόθεση «καθοριστική μάχη του καιρού μας για την ελευθερία του Τύπου και τη δημοκρατία». «Η μάχη συνεχίζεται», είπε η Μόρις, περιτριγυρισμένη από υποστηρικτές του Ασάντζ.

Πρωτοδίκως το δικαστήριο δεν είχε κρίνει τα βασικά επιχειρήματα της υπεράσπισης, σύμφωνα με τα οποία η δίωξη του Ασάντζ είναι πολιτική. Το δικαστήριο είχε σταματήσει την έκδοση στις ΗΠΑ, βασιζόμενο στο επιχείρημα της απάνθρωπης μεταχείρισης κρατουμένων που κατηγορούνται για παραπτώματα εθνικής ασφαλείας στις ΗΠΑ. Η αμερικανική πλευρά άσκησε έφεση και δεσμεύθηκε ότι ο Ασάντζ δεν θα κρατηθεί στη φυλακή υπερμέγιστης ασφάλειας Φλόρενς του Κολοράντο και ότι, εφόσον καταδικαστεί, θα έχει τη δυνατότητα να μεταφερθεί στην πατρίδα του, την Αυστραλία, για να εκτίσει την ποινή του. Η αμερικανική κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η δημοσίευση εγγράφων για τους πολέμους στο Ιράκ και στο Αφγανιστάν, καθώς και διπλωματικών εγγράφων, έθεσε σε κίνδυνο συνεργάτες των αμερικανικών δυνάμεων ανά τον κόσμο. Η πλευρά του Ασάντζ υποστηρίζει ότι είναι αδύνατο να υπάρξει δίκαιη δίκη στις ΗΠΑ, εφόσον υπήρχε σχέδιο για τη φυσική εξόντωση του ιδίου και των συνεργατών του.

Α.Ρ., REUTERS

Ακριβά πληρώνει το κορωνοπάρτι ο Τζόνσον

Αυστηρότερα περιοριστικά μέτρα ισχύουν από χθες στη Βρετανία, καθώς η κυβέρνηση του Μπόρις Τζόνσον πασχίζει να ανακόψει τη διάδοση της παραλλαγής «Ομικρον». Οι μάσκες είναι και πάλι υποχρεωτικές στους κλειστούς, δημόσιους χώρους και η τηλεργασία επεκτείνεται, ενώ από την ερχόμενη εβδομάδα θα απαιτείται πιστοποιητικό εμβολιασμού για τα κέντρα νυχτερινής διασκέδασης και στις μεγάλες συναθροίσεις. Για την αντιπολίτευση και για πολλούς αναλυτές, όμως, τα νέα μέτρα αποτελούν κυρίως προσπάθεια αντιπερισπασμού της κοινής γνώμης από το σκάνδαλο που απειλεί να επιφέρει μέγα πολιτικό πλήγμα στον Βρετανό πρωθυπουργό: την αποκάλυψη ότι πέρυσι τέτοιο καιρό συνεργάτες του έκαναν πάρτι στην Ντάουνινγκ Στριτ, κάτι που απαγορευόταν για τον υπόλοιπο πληθυσμό λόγω του lockdown.

Σύμφωνα με δημοσκόπηση της εταιρείας YouGov για την εφημερίδα The Times, οι Συντηρητικοί έπεσαν κατά 3% την τελευταία εβδομάδα, για να περιοριστούν στο 33% της πρόθεσης ψήφου, πίσω από τους Εργατικούς, οι οποίοι φτάνουν το 37%, σημειώνοντας άνοδο τεσσάρων μονάδων. Η ζημιά για τον Τζόνσον έγινε όταν τηλεοπτικά δίκτυα πρόβαλαν βίντεο, όπου σύμβουλοι του πρωθυπουργού εμφανίζονταν να επιβεβαιώνουν, ουσιαστικά, ότι έγινε το επίμαχο πάρτι και να αστειεύονται με τους περιορισμούς που ίσχυαν για τους κοινούς θνητούς.

Τα πράγματα χειροτέρεψαν για την κυβέρνηση των Τόρις, χθες, όταν αποκαλύφθηκε ότι στην εν λόγω κοινωνική συνάθροιση της Ντάουνινγκ Στριτ συμμετείχε και ο υπ' αριθμόν ένα σύμβουλος επικοινωνίας του πρωθυπουργού, Τζακ Ντόιλ, ο οποίος, μάλιστα, έβγαλε λόγο και απένειμε βραβεία, αστεϊζόμενος με τους συναδέλφους του. Στο μεταξύ, ο Τζόνσον αντιμετωπίζει άλλον έναν πονοκέφαλο: τη σφοδρή αντίδραση αρκετών βουλευτών του στα νέα περιοριστικά μέτρα, η οποία δεν αποκλείεται να εκφραστεί με την ψήφο τους, την ερχόμενη εβδομάδα, όταν η Βουλή των Κοινοτήτων κληθεί να τοποθετηθεί επί του θέματος.

REUTERS, A.P.

Κάρτα επιβίβασης το πρόσωπό μας

Η τεχνολογία βιομετρικών δεδομένων αλλάζει τις μεθόδους ελέγχου στα αεροδρόμια μειώνοντας δραστικά τον χρόνο αναμονής

Της **ELAINE GLUSAC**
THE NEW YORK TIMES

Το πρόσωπό μας θα αντικαταστήσει σύντομα την κάρτα επιβίβασης και το αεροπορικό εισιτήριό μας. Οσοι φθάσουν στο αεροδρόμιο για να ταξιδέψουν ύστερα από αναγκαστική «ταξιδιωτική αποχή» τα τελευταία δύο χρόνια, θα διαπιστώσουν ότι πολλά βήματα της διαδικασίας επιβίβασης –από την παράδοση αποσκευών στο γκισέ μέχρι τον τελωνειακό έλεγχο– έχουν αυτοματοποιηθεί, χάρη στη χρήση βιομετρικών δεδομένων των ταξιδιωτών.

Τα βιομετρικά δεδομένα, όπως τα δακτυλικά αποτυπώματα, αξιοποιούνται για την αυτόματη ταυτοποίηση ταξιδιωτών και υπόσχονται μεγαλύτερη ασφάλεια και αποτελεσματικότητα στη ροή του πλήθους στους τερματικούς σταθμούς αεροδρομίων. Κατά τη διάρκεια της ουσιαστικής παύσης στις αεροπορικές μετακινήσεις, που προκάλεσε η πανδημία, πολλά αεροδρόμια στις ΗΠΑ, αλλά και η ομοσπονδιακή υπηρεσία ασφάλειας μεταφορών TSA καθώς και τα τελωνεία, συνέχισαν να επενδύουν στην τεχνολογία της αναγνώρισης μέσω βιομετρικών δεδομένων, με τους κανόνες για τήρηση αποστάσεων και ανέπαφων συναλλαγών να εντείνουν τη ζήτηση για τέτοια μέσα.

Οι περισσότερες καινοτομίες σε αυτόν τον τομέα αφορούν την αναγνώριση προσώπου και όχι την καταγραφή της ίριδας του ματιού ή τα δακτυλικά αποτυπώματα. «Παρότι η σάρωση της ίριδας θεωρείται η πιο ασφαλής μέθοδος αναγνώρισης, το πρόσωπο είναι το πιο εύκολο. Για να λειτουργήσουν καλά τα συστήματα βιομετρικής αναγνώρισης απαιτείται η ύπαρξη μεγάλης βάσης δεδομένων. Το πρόσωπο είναι το ευκολότερο χάρη στην ύπαρξη τέτοιας ψηφιακής βάσης δεδομένων στις ταυτότητες, στα διαβατήρια και στα διπλώματα οδήγησης», λέει η Σέρι Στάιν, επικεφαλής τεχνολογικών υπηρεσιών της εταιρείας SITA, ειδικευμένης στον έλεγχο βιομετρικών στοιχείων.

«Η διαφύλαξη προσωπικών δεδομένων αποτελεί πρωταρχικό μέλημα. Τα συστήματα αναγνώρισης προσώπου πρέπει να έχουν εξασφαλίσει προκαταβολικά την άδεια του επιβάτη», λέει ο Τζέισον Βαν Σάις της εταιρείας NEC, ο οποίος εργάζεται στον τομέα των βιομετρικών δεδομένων από τη δεκαετία του 1970. Η πανδημία μοιάζει να ενισχύει την εμπιστοσύνη του κοινού προς τα βιομετρικά δεδομένα. Σε δημοσκόπηση του καλοκαιριού, το 73% των Αμερικανών επιβατών δήλωσε πρόθυμο να μοιραστεί τα βιομετρικά στοιχεία του για να επιταχύνει τις διαδικασίες στο αεροδρόμιο. Το ποσοστό αυτό δεν ξεπερνούσε το 46% το 2019. Η δεκτικότητα του κοινού στη χρήση βιομετρικών δεδομένων ίσως να οφείλεται στην αξιοποίησή τους σε συσκευές καθημερινής χρήσης, όπως ως «κλειδιά» για την πρόσβαση στα κινητά μας τηλέφωνα ή στους τραπεζικούς μας λογαριασμούς.

EPA / JIM LO SCALZO

Οι περισσότερες καινοτομίες αφορούν την αναγνώριση του προσώπου και όχι την καταγραφή της ίριδας του ματιού ή τα δακτυλικά αποτυπώματα.

«Η διαφύλαξη προσωπικών δεδομένων αποτελεί πρωταρχικό μέλημα. Τα συστήματα αναγνώρισης προσώπου πρέπει να έχουν εξασφαλίσει προκαταβολικά την άδεια του επιβάτη».

Μόλις το 44% των Αμερικανών διαθέτει, όμως, διαβατήριο, περιορίζοντας τη «δεξαμενή» επιβατών που μπορούν να ενεργοποιήσουν εφαρμογές βιομετρικού ελέγχου σε αεροδρόμια και συνοριακά περάσματα. Σε μια προσπάθεια ενίσχυσης του αριθμού εγκεκριμένων επιβατών, η αεροπορική εταιρεία United εγκαινίασε νέο λογισμικό στο αεροδρόμιο του Σαν Φρανσίσκο, το οποίο είναι ικανό να «διαβάζει» δεδομένα του προσώπου του επιβάτη από το δίπλωμα οδήγησής του. Σε δηλώσεις της στην αρχή της εβδομάδας, εκπρόσωπος της εταιρείας United ανέφερε ότι οι πρώτες δοκιμές του συστήματος υπήρξαν επιτυχείς.

Επιστρέφοντας από την Ισλανδία στο αεροδρόμιο Ο'Χέαρ του Σικάγου τον Οκτώβριο, πλησίασα το μηχάνημα που σαρώνει το διαβατήριο και τα αποτυπώματα, επιτρέποντας την είσοδό μου στις ΗΠΑ με ελάχιστες διατυπώσεις. Αυτή τη φορά το αυτόματο μηχάνημα τράβηξε μία φωτογραφία του προσώπου μου, προτού εκτυπώσει φύλλο χαρτιού με το όνομα και τα στοιχεία του διαβατηρίου μου, επιταχύνοντας την είσοδό μου στη χώρα.

Η ομοσπονδιακή υπηρεσία τελωνείων και συνοριακής φύλαξης εισήγαγε την αναγνώριση προσώπου σε τέτοια μηχανήματα το 2018. Από τα 76 διεθνή αεροδρόμια των ΗΠΑ, 42 χρησιμοποιούν πλέον τη νέα μέθοδο αναγνώρισης προσώπου. Το πρόγραμμα ταχείας εισόδου, που απευθύνεται σε Αμερικανούς επιβάτες πρόθυμους να καταθέσουν τα δακτυλικά τους αποτυπώματα, να απαντήσουν σε εκτενές ερωτηματολόγιο και να πληρώσουν παράβολο 100 δολαρίων, βασίστηκε από την πρώτη στιγμή στην εθελοντική καταχώριση δεδομένων από τους χρήστες του.

Και στα σύνορα

Η υπηρεσία τελωνείων και συνόρων χρησιμοποιεί επίσης συσκευές αναγνώρισης προσώπου σε συνοριακά περάσματα στο Μακάλεν του Τέξας, επιτρέποντας σε οχήματα να διέρχονται τα σύνορα προς τις ΗΠΑ χωρίς την παραμικρή διατύπωση ή καθυστέρηση.

Η επιβίβαση σε αεροπλάνο με τη χρήση βιομετρικών στοιχείων αυξάνει την αποτελεσματικότητα των αεροδρομίων και μειώνει τον χρόνο παραμονής επιβατών σε χώρους αναμονής. Η εταιρεία Vision-Box, που διαχειρίζεται τα βιομετρικά συστήματα επιβίβασης στο αεροδρόμιο Κένεντι της Νέας Υόρκης, αναφέρει ότι έχει την ικανότητα να επιβιβάσει 400 άτομα σε 20 λεπτά, το ήμισυ του χρόνου που απαιτεί η επιβίβαση με συμβατικές κάρτες επιβίβασης ή την ψηφιακή εκδοχή τους στην οθόνη κινητού τηλεφώνου.

Πριν από την πανδημία, οι τρεις μεγαλύτερες αεροπορικές εταιρείες των ΗΠΑ πειραματίζονταν με τη βιομετρική τεχνολογία επιβίβασης για πτήσεις με προορισμό πόλεις του εξωτερικού. Η τεχνολογία αυτή χρησιμοποιείται πλέον στα αεροδρόμια Ρόναλντ Ρέιγκαν της Ουάσιγκτον, Ο'Χέαρ του Σικάγου και Ντάλας Φορτ Ουέρθ του Τέξας, αν και στο τελευταίο αφορά αποκλειστικά την πρόσβαση στις αίθουσες αναμονής της διακεκριμένης θέσης. Η εταιρεία United ανακοίνωσε τον περασμένο μήνα ότι δίνει τη δυνατότητα βιομετρικής επιβίβασης στους επιβάτες 250 διεθνών πτήσεων την εβδομάδα, ενώ σχεδιάζει να αυξήσει αυτόν τον αριθμό.

Μεγάλη επιτυχία γνωρίζει επίσης το σύστημα CLEAR. Η συνδρομητική πλατφόρμα επιτρέπει στα μέλη της να χρησιμοποιούν ειδικά περίπτερα για την επιτόπια συλλογή βιομετρικών δεδομένων, την επιβεβαίωση της ταυτότητας του επιβάτη και την επιβίβαση, παρακάμπτοντας τις συχνά μεγάλες ουρές στον έλεγχο ασφάλειας. Μετά το ξέσπασμα της πανδημίας του κορωνοϊού, η εταιρεία εγκαινίασε την εφαρμογή CLEAR Health Pass (ψηφιακός φάκελος υγείας), δωρεάν για τους χρήστες της, που θα διευκολύνει την είσοδο σε χώρους θεαμάτων ή αθλητικών διοργανώσεων, χωρίς να απαιτείται η χρονοβόρα επίδειξη και πιστοποίηση της γνησιότητας εγγράφων εμβολιασμού.

Η «Ομικρον» δεν είναι κρυολόγημα, αλλά ένας δύσκολος αντίπαλος

Καλπάζει στη Νότια Αφρική η μετάλλαξη

Της **ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΜΠΕΡΣΗ**

Εξι Γερμανοί 25 έως 30 ετών και ένας 39 ετών, εμβολιασμένοι με τρεις δόσεις και διαφορετικούς συνδυασμούς εμβολίων κόλλησαν τη μετάλλαξη «Ομικρον» του κορωνοϊού στη Νότια Αφρική. Και οι επτά είχαν συμπτώματα, ήπια έως μέτρια, διάρκειας περίπου μιας εβδομάδας. Κανείς δεν χρειάστηκε νοσηλεία. Στη Νότια Αφρική, οι εισαγωγές στα νοσοκομεία λόγω κορωνοϊού διπλασιάζονται «μόνο» κάθε πέντε μέρες, σε αντίθεση με τα κρούσματα, που διπλασιάζονται κάθε τρεις μέρες. «Μόνο» ένας στους τρεις νοσηλευόμενους χαρακτηρίζεται βαρύ περιστατικό, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στο προηγούμενο κύμα ήταν δύο στους τρεις. Τι σημαίνουν όλα αυτά για τον υπόλοιπο κόσμο;

Η ταχύτατη διάδοση της «Ομικρον» στη Νότια Αφρική, παρά το γεγονός ότι η πλειονότητα των κατοίκων έχει ήδη εκτεθεί στον ιό στα προηγούμενα κύματα, παρότι ο μέσος όρος ηλικίας του πληθυσμού είναι μόλις τα 28 χρόνια και παρότι είναι καλοκαίρι, δείχνει ότι βρισκόμαστε σε μια νέα πραγματικότητα. Εργαστηριακά, η νέα πραγματικότητα περιγράφεται από τις 50 μεταλλάξεις, εκ των οποίων οι 30 στην πρωτεΐνη-ακίδα του ιού, που φέρει η «Ομικρον». Εχουμε να κάνουμε με έναν αντίπαλο που κινείται ταχύτερα από όσο περίμεναν οι επιστήμονες και συνεχίζει να έχει την πρωτοβουλία. Λοιμωξιολόγοι όπως ο Γερμανός Κρίστιαν Ντρόστεν και ο Βρετανός Αντριου Χέιγουορντ ζητούν γρήγορες κινήσεις, έστω και στη βάση προκαταρκτικών δεδομένων. Μάσκες παντού, τηλεργασία, αποφυγή περιττών μετακινήσεων είναι τα πρώτα μέτρα που συνέστησαν οι βρετανικές αρχές, ενώ η Δανία έκλεισε τα σχολεία μία εβδομάδα νωρίτερα.

Μέχρι στιγμής, η εκθετική αύξηση των κρουσμάτων της «Ομικρον» έχει καταγραφεί στη Δανία και στη Μεγάλη Βρετανία, χώρες με ανεπτυγμένη γονιδιακή επιτήρηση, αλλά θεωρείται δεδομένο ότι βρίσκεται σε εξέλιξη και σε χώρες με πιο αδύναμους μηχανισμούς παρακολούθησης. Αυτό που δεν γνωρίζουν ακόμη οι επιστήμονες είναι αν η «Ομικρον» θα υποκαταστήσει τη «Δέλτα», η οποία ήδη πιέζει σε μεγάλο βαθμό τα συστήματα υγείας σε Ευρώπη και Αμερική, ή αν τα δύο στελέχη θα κυκλοφορούν ταυτόχρονα.

Αντίθετα με αυτό που άφησαν να εννοηθεί κάποιες αισιόδοξες δηλώσεις, δεν έχει αποδειχθεί ακόμη ότι η «Ομικρον» είναι εγγενώς πιο ήπια από τη «Δέλτα». Από πουθενά δεν προκύπτει ότι μπορεί να είναι τόσο ήπια όσο το κοινό κρυολόγημα, ούτε ότι δεν αφήνει μακροχρόνιες παρενέργειες, γνωστές ως long Covid. Οι δύο πρώτες νοσηλείες κρουσμάτων «Ομικρον» στο Κλέβε της βορειοδυτικής Γερμανίας αφορούν παιδιά κάτω των 10 ετών. Κυρίως, η όποια ηπιότητα κινδυνεύει να ακυρωθεί στην πράξη από τον πολύ μεγάλο αριθμό κρουσμάτων. Και όπως γνωρίζουμε, ένα μικρό ποσοστό ενός πολύ μεγάλου αριθμού είναι κι αυτό ένας πολύ μεγάλος αριθμός, ιδίως αν αντιπαραβληθεί με τον σταθερό ή και μειούμενο αριθμό εργαζομένων στο σύστημα υγείας.

EPA / NIC BOTHMA

Ψυχή δεν υπάρχει στην, πολυσύχναστη αυτή την εποχή, πλατεία Νομπέλ στο Κέιπ Τάουν. Παρά το γεγονός ότι η Νότια Αφρική έχει καλοκαίρι, τα κρούσματα του κορωνοϊού διπλασιάζονται κάθε τρεις μέρες.

Ξεγελάει την πρώτη γραμμή άμυνας, τα αντισώματα που έχουν αναπτύξει εμβολιασμένοι και νοσήσαντες, αλλά όχι τα κύτταρα μνήμης (λεμφοκύτταρα Τ και Β).

Είναι πλέον σαφές ότι η «Ομικρον» ξεγελάει την πρώτη γραμμή άμυνας, τα αντισώματα που έχουν αναπτύξει εμβολιασμένοι και νοσήσαντες, αλλά ότι η δεύτερη γραμμή άμυνας, τα κύτταρα μνήμης (λεμφοκύταρα Τ και Β) παραμένει μάχιμη και αυτό σημαίνει ότι η προηγούμενη νόσηση και το εμβόλιο προστατεύουν σε μεγάλο βαθμό από βαριά νόσηση και θάνατο. Ολες οι έρευνες δείχνουν επίσης ότι οι τρεις δόσεις προσφέρουν μεγαλύτερη ανοσία αντί των δύο – η διχογνωμία είναι στο πόσο μεγαλύτερη και στο πόσο διαρκεί. Επίσης, εξετάζεται το αν η νέα αναμνηστική δόση (τέταρτη) θα γίνει το καλοκαίρι με το ίδιο εμβόλιο ή, το πιθανότερο, με κάποιο που θα αναπτυχθεί ειδικά για την «Ομικρον». Υπάρχει και μια άλλη διχογνωμία, ανάμεσα στις κυβερνήσεις των πλούσιων χωρών, που προτρέπουν τον πληθυσμό να κάνει τρίτη δόση και στον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας που θεωρεί ότι τα εμβόλια αυτά θα είχαν μεγαλύτερη αξία για την παγκόσμια υγεία αν χορηγούνταν στις χώρες που δεν έχουν εμβολιάσει ακόμη ούτε το 20% του πληθυσμού τους. Ομως η σωστή απάντηση δεν μπορεί να στρέφει το ένα τμήμα του πλανήτη απέναντι στο άλλο, αλλά να αναζητεί, επιτέλους, παγκόσμιες λύσεις.

Ο αερισμός

Κάποιες από τις λύσεις, όπως ο σωστός αερισμός ή ο καθαρισμός του αέρα στους εσωτερικούς χώρους, έχουν αποδειχθεί σωτήριες. Τώρα, χάρη στο Ελβετικό Ομοσπονδιακό Εργαστήριο Τεχνολογίας και Υλικών (EMPA) γνωρίζουμε ακριβώς πόσο σωτήριες. Το εργαστήριο εγκατέστησε 300 μετρητές διοξειδίου του άνθρακα σε 150 τάξεις 59 δημοτικών σχολείων και ταυτόχρονα, σε συνεργασία με το καντόνι Γκραουμπίντεν, κατέγραφε τα κρούσματα μεταξύ μαθητών και δασκάλων σε αυτές τις τάξεις. Οι μετρήσεις έδειξαν ότι στο 60% των τάξεων οι συγκεντρώσεις διοξειδίου του άνθρακα ξεπερνούσαν τα 2.000 μέρη ανά εκατομμύριο, ενώ το μέγιστο συνιστώμενο όριο είναι τα 1.000 μέρη ανά εκατομμύριο. Στις τάξεις με τον χειρότερο αερισμό τα κρούσματα ήταν έξι φορές περισσότερα απ' ό,τι στις καλά αεριζόμενες τάξεις. Το αποτέλεσμα ήταν αναμενόμενο για έναν ιό που μεταδίδεται μέσω αερολύματος. Σύμφωνα με τους Ελβετούς ειδικούς, καλός αερισμός εξασφαλίζεται με το άνοιγμα των παραθύρων επί πέντε λεπτά, τρεις φορές την ώρα. Στο ζήτημα του αερισμού, των σωστών μασκών κ.τ.λ. είναι προφανές ότι δεν λείπει πλέον η γνώση, αλλά η εφαρμογή της.

Stoiximan

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
ΚΥΡΙΑΚΗ 12 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2021

Stoiximan

Οι θηριώδεις κινητήρες των μονοθεσίων θα ανάψουν για τελευταία φορά φέτος και οι φίλοι του μηχανοκίνητου αθλητισμού περιμένουν με αγωνία τον πιλότο που θα κόψει πρώτος το νήμα μιας χρονιάς - θρίλερ.

Αυλαία - θρίλερ στη Φόρμουλα 1

Χάμιλτον και Φερστάπεν διεκδικούν τον τίτλο στο τελευταίο γκραν πρι στο Αμπου Ντάμπι

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ**

Στο... φωτοφίνις θα κριθεί τελικά ο φετινός τίτλος της Φόρμουλα 1, καθώς οι δύο διεκδικητές του πρωταθλήματος των οδηγών, ο πρωταθλητής Λιούις Χάμιλτον και ο οριακά πρωτοπόρος Μαξ Φερστάπεν, θα δώσουν τον υπέρ πάντων αγώνα στο αποκορύφωμα μιας απίστευτης χρονιάς στο δημοφιλέστερο των μηχανοκίνητων σπορ.

Φερστάπεν και Χάμιλτον μπαίνουν σήμερα στην πίστα του Αμπου Ντάμπι, στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, ισόβαθμοι στην κατάταξη των πιλότων, καθώς ύστερα από 21 γκραν πρι όλη τη χρονιά έχουν... καταφέρει να έχουν και οι δύο από 369,5 πόντους.

Η κατάκτηση του πρωταθλήματος θα είναι εξόχως σημαντική και ιστορική και για τους δύο πιλότους, αλλά για διαφορετικούς λόγους: Από τη μία, ο 24χρονος Φερστάπεν θα έχει κατακτήσει τον πρώτο τίτλο της καριέρας του, κάνοντας αυτό που ο πατέρας του, ο Γιος Φερστάπεν, δεν κατάφερε ποτέ.

Ξεπερνάει τον Σουμάχερ

Από την άλλη πλευρά, επικράτηση του 36χρονου Χάμιλ τον θα ξαναγράψει τα βιβλία της ιστορίας του αθλήματος, αφού θα καταστήσει τον Βρετανό πιλότο τον απόλυτο πολυνίκη με οκτώ τίτλους, ξεπερνώντας και αυτόν ακόμη τον Μίχαελ Σουμάχερ που έχει επτά.

Τα σενάρια για το τι πρόκειται να βιώσουμε το απόγευμα στο γκραν πρι Etihad Airways δίνουν και παίρνουν, ωστόσο έχει σημασία να τονιστεί ότι εάν τυχόν η ισοβαθμία παραμείνει και μετά την τελευταία καρό σημαία της σεζόν, τον τίτλο θα κατακτήσει ο Φερστάπεν, καθώς έχει περισσότερες νίκες φέτος από τον Χάμιλτον: εννέα έναντι οκτώ.

Πέρα από νίκες όμως, οι δύο πιλότοι είχαν φέτος και ουκ ολίγους διαξιφισμούς μεταξύ τους στην άσφαλτο των σιρκουί, αλλά και εκτός αυτής. Νωπές είναι οι εικόνες από την πρόσκρουση της Ρεντ Μπουλ του Ολλανδού στη Μερσέντες του Βρετανού στην Τζέντα, την περασμένη εβδομάδα, και πολλών ο νους πάει στο πονηρό για τον αποψινό αγώνα.

Για να λήξει το πρωτάθλημα με τους δύο διεκδικητές ισόβαθμους υπάρχουν δύο σενάρια: Αυτό που μάλλον απεύχονται όλοι, δηλαδή να μη βαθμολογηθεί κανείς εκ των δύο, είτε τερματίζοντας εκτός της πρώτης δεκάδας είτε εγκαταλείποντας, πολύ περισσότερο εάν αυτό προκύψει από μεταξύ τους σύγκρουση. Επίσης υπάρχει το ακραίο σενάριο να τερματίσουν ο ένας έναντος και ο άλλος δέκατος, αλλά ο δέκατος να έχει και τον ταχύτερο χρόνο, ώστε να αποκομίσουν τελικά ο καθένας από δύο βαθμούς.

Ο Βρετανός πιλότος θέλει να γίνει ο πολυνίκης του σπορ, ενώ ο Ολλανδός κυνηγάει τον παρθενικό τίτλο του.

«Γιατί όχι;»

Πάνε 31 χρόνια από τότε που έκοψε την ανάσα των φιλάθλων η σύγκρουση των Αλέν Προστ και Αϊρτον Σένα στο τελευταίο γκραν πρι του 1990, βγάζοντας και τους δύο εκτός κούρσας και εξασφαλίζοντας τον τίτλο στον μακαρίτη Βραζιλιάνο πιλότο. Το ενδιαφέρον είναι ότι σε ανύποπτο χρόνο πρόπερσι ο Φερστάπεν απάντησε «και γιατί όχι;» όταν ρωτήθηκε εάν θα έκανε το ίδιο με τον Σένα ευρισκόμενος στην ίδια θέση.

Ετσι με τους φιλάθλους (αλλά και τα γραφεία στοιχημάτων παγκοσμίως) να τρίβουν τα χέρια τους, η ελπίδα είναι να γίνει τίμια μάχη, καθώς καραδοκεί και η απειλή ποινής αφαίρεσης βαθμών εάν κάποιος προξενήσει ατύχημα εκουσίως.

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Ανόρθωση - Φλόρα

Με θετικές εντυπώσεις ολοκλήρωσε την ευρωπαϊκή της πορεία η Ανόρθωση, κυριαρχεί, ωστόσο, η εκτίμηση πως από καθαρά δικά της λάθη δεν μπόρεσε να είχε καλύτερη παρουσία και πολύ περισσότερες πιθανότητες κατά την τελευταία αγωνιστική για να προκριθεί. Όσο έντονα μένει, στη θετική πλευρά, η τελευταία εμφάνιση στο Βελιγράδι, άλλο τόσο ξανάρχεται στο προσκήνιο το διπλό σφάλμα στους αγώνες με τη Φλόρα Ταλίν. Με λίγη περισσότερη προσοχή κόντρα στους Εσθονούς, η Ανόρθωση θα μπορούσε τώρα να προγραμμάτιζε το επόμενο της ταξίδι, εντός Φεβρουαρίου...

* * * * *

Τσίρειο

Περισσότερο προσπάθεια αποποίησης ευθυνών παρακολουθήσαμε τις τελευταίες μέρες, από τα εμπλεκόμενα μέρη, παρά ενέργειες για να βρεθούν λύσεις και χωρίς προβλήματα να συνεχίσουν να χρησιμοποιούν το Τσίρειο οι τρεις ομάδες της Λεμεσού. Οι ευθύνες όμως βαραίνουν όλους και ειδικά τον ΚΟΑ και τον ΓΣΟ. Η πολιτεία, η ανώτατη αθλητική αρχή και ο ιδιοκτήτης σύλλογος του σταδίου, οφείλουν, για όσο ακόμη χρειαστεί, να χρησιμοποιούν το Τσίρειο οι ομάδες της Λεμεσού, να εξασφαλίζουν την ομαλή λειτουργία του. Απόλλωνας, ΑΕΛ και Άρης σε τίποτε δεν φταίνε, ταλαιπωρούνται, ωστόσο, λόγω ανοργανωσιάς και προχειρότητας.

* * * * *

Διαχρονικές ευθύνες

Η ιστορία του Τσιρείου σταδίου είναι γεμάτη προβλήματα. Οι κατά καιρούς υπεύθυνοι του σταδίου και οι κατά καιρούς θητεύσαντες στην αρχή αθλητισμού για χρόνια δεν έκαναν τίποτα ουσιαστικό για να διορθώσουν την κατάσταση. Δεν υπάρχει καμία περίπτωση να βγει κανείς και να αναλάβει την ευθύνη. Είμαι περίεργος να δω τι... μπάλωμα θα κάνουν αυτήν τη φορά.

* * * * *

Η συνέχεια

Ξάφνιασε η ΑΕΛ σε σχέση με την πρόσληψη του Σάββα Παντελίδη. Τόσο σε σχέση με το όνομα –δημοσιεύτηκε ο ...καθιερωμένος σε τέτοιες περιπτώσεις Τσεντομίρ Γιαννέφσκι- όσο και σε σχέση με το timing. Πρωί πρωί εκδόθηκε η ανακοίνωση.
Σημασία βέβαια έχει η δουλειά που θα γίνει στη συνέχεια.

* * * * *

ΠΑΕΕΚ

Μήνυμα για οικονομική ενίσχυση προς Κερυνειώτες και όχι μόνο έστειλε η ΠΑΕΕΚ σε συνέντευξη Τύπου που παραχωρήθηκε την περασμένη Τετάρτη. Το ποσό που απαιτείται είναι του ύψους των 80 χιλιάδων ευρώ. Το ποσό δεν είναι μεγάλο. Όμως ούτε και η προσφυγική ομάδα. Τα πράγματα δεν είναι εύκολα. Μακάρι να τα καταφέρουν εκείνοι οι γενναίοι άνθρωποι που μοχθούν για το καλό της ομάδας.

* * * * *

Απασα η οικουμένη

Η κατάσταση που δημιουργήθηκε σχετικά με την ημερομηνία διεξαγωγής του ντέρμπι μεταξύ ΑΠΟΕΛ-Ομόνοιας μόνο ως λυπηρή μπορεί να περιγραφεί. Σταθήκαμε μάρτυρες μιας σειράς γεγονότων που δεν κάνουν κανένα αισιόδοξο για έστω και κάποια μικρή βελτίωση των πραγμάτων στο άμεσο μέλλον. Εννοείται ότι... άπασα η οικουμένη είχε στραμμένο το βλέμμα της στην Κύπρο για να πληροφορηθεί το πότε θα διεξαχθεί το ντέρμπι.

ΑΠΟΨΕΙΣ

Κουτουρού ή μήπως όχι;

Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Δεν υπάρχει πιο εύστοχη, περιεκτική λέξη για να περιγράψει κανείς τον ποδοσφαιρικό- αθλητικό χώρο του νησιού πέραν αυτής που χρησιμοποιείται στον τίτλο του κειμένου. Μπορεί να έχει ετυμολογικά τη ρίζα της σε ξένη γλώσσα, ωστόσο είναι πέρα για πέρα χρήσιμη και βοηθητική στην προσπάθεια που κάνει ο οποιοσδήποτε για να ερμηνεύσει γεγονότα και εξελίξεις και στον αθλητικό κόσμο της Κύπρου.

Πόσο διαφορετικά μπορεί κανείς να προσεγγίσει την περίπτωση του Τσιρείου που μεσούσης της σεζόν κηρύσσεται ανασφάλιστο, αφού η ασφαλιστική εταιρεία αποφασίζει να διακόψει το συμβόλαιο μονομερώς κρίνοντας ότι δεν μπορεί να παράσχει τις υπηρεσίες της; Καλά και για ποιο λόγο, όλοι οι υπόλοιποι φορείς έκριναν ότι το Τσίρειο πληροί τις ασφαλιστικές δικλείδες και εξέδωσαν την άδεια λειτουργίας του μέχρι το τέλος του έτους που διανύουμε; Και πλέον πώς θα λυθεί το θέμα όταν όλες οι ασφαλιστικές εταιρείες που αποτάθηκε ο ΓΣΟ, ως διαχειριστής του γηπέδου, αρνήθηκαν να συνάψουν το συμβόλαιο; Ποια λύση θα βρεθεί εντός λίγων ημερών για ένα θέμα που για χρόνια αντιμετωπιζόταν με την τακτική του κουτουρού, ούτως ώστε να διεξαχθούν κανονικά οι αγώνες και να μην προκύψει ενδεχόμενη αλλοίωση του πρωταθλήματος;

Μιλώντας για το πρωτάθλημα, όντως στο αγωνιστικό κομμάτι υπάρχει σασπένς και το πρωτάθλημα εξελίσσεται με συναρπαστικό τρόπο. Ποδόσφαιρο παίζουν και σε άλλες χώρες όπου και εκεί το πρωτάθλημα τους συνοδεύεται με παρόμοια χαρακτηριστικά. Στις υπόλοιπες όμως χώρες, το σασπένς περιορίζεται στο αγωνιστικό κομμάτι, σ' αντίθεση με μας που είναι επί καθημερινής βάσης και ας μην υπάρχει αγωνιστική δράση. Σ΄ άλλες χώρες και μάλιστα σε ευρωπαϊκές διοργανώσεις, αναβάλλεται λόγω καιρικών συνθηκών παιγνίδι μεταξύ Ισπανικής και Ιταλικής ομάδας και διεξάγεται την αμέσως επόμενη μέρα. Πώς είναι δυνατό στο μικρό νησί μας, ν' αναβάλλεται ένα ματς και ο ορισμός του να γίνεται πέντε μέρες μετά και μετά από έντονο παρασκήνιο. Και δέκα μέρες μετά και αφού η Ομοσπονδία δέχθηκε πιέσεις να επικαλείται ως κύριο λόγο της απόφασής της την ξεκούραση των παικτών κατά τη διάρκεια των Χριστουγέννων και την ίδια ώρα το συνδικαλιστικό όργανο των παικτών να ισχυρίζεται ότι πρόκειται για απόφαση σκάνδαλο, ζητώντας ν' αλλάξει η ημερομηνία που όρισε η Ομοσπονδία για το καλό τους;

Είναι και άλλα πολλά. Από την απόφαση για ν' αυξηθούν οι ομάδες σε 14 και αφού φέτος με 12 παρακολουθούμε το καλύτερο πρωτάθλημα των τελευταίων ετών έως την κατάσταση των γηπέδων μας που παραμένουν μακριά από τη σύγχρονη πραγματικότητα. τις ανάγκες των θεατών. Μπορώ να γράφω ατελείωτα... πρέπει όμως να μπει μια τελεία. Δεν μπορείς να δώσεις εξήγηση πέραν του ότι τα πάντα ή μέρος των πάντων γίνεται στου κουτουρού. Στην τύχη δηλαδή. Ή μήπως όχι;

Αυτοί είμαστε, έτσι μάθαμε

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΔΗ**

Ένας ποδοσφαιρικός αγώνας δεν μπορεί να ολοκληρωθεί λόγω ομίχλης! Σύνηθες φαινόμενο για τη χώρα μας δεν είναι, συμβαίνει όμως κάποτε. Ο ορισμός ημερομηνίας για τη συνέχιση του συγκεκριμένου αγώνα, αποτελεί θέμα συζήτησης, συγκρούσεων, προκαλεί αντιδράσεις, μέρες τώρα. Σύνηθες φαινόμενο για άλλες χώρες δεν είναι, στο κυπριακό ποδόσφαιρο, μάλλον αναμενόμενο και παρά το γεγονός πως για την απόφαση διακοπής του ντέρμπι, καμία από τις δύο ομάδες δεν διαφώνησε, δεν θεώρησε ή έστω υποψιάστηκε πως υπήρχε σκοπιμότητα. Γιατί λοιπόν το να εξευρεθεί ημερομηνία για το υπόλοιπο του ντέρμπι ΑΠΟΕΛ – Ομόνοια, έχει εξελιχθεί σε μέγα ζήτημα και πρόβλημα; Γιατί απλά στο κυπριακό ποδόσφαιρο ποτέ δεν τραβήχτηκε η γραμμή εκεί και όπου έπρεπε, ως προς τα κριτήρια λήψης κάποιων σημαντικών αποφάσεων. Υπάρχει μια προκήρυξη, στη βάση της οποίας διεξάγεται το πρωτάθλημα. Στην προκήρυξη υπάρχουν πρόνοιες για όλα τα ενδεχόμενα, στην προκειμένη περίπτωση, για τη μη ολοκλήρωση ενός αγώνα κάτω από συγκεκριμένες συνθήκες. Το πρόβλημα καινούργιο δεν είναι, ούτε η πρώτη φορά που κάτι το οποίο φαντάζει απλό, ως προς την ερμηνεία της προκήρυξης, εξελίσσεται σε σίριαλ μέχρι τη λήψη μιας απόφασης. Το πρόβλημα αρχίζει από την αδυναμία ή και απροθυμία της ΚΟΠ να τραβήξει αυτή τη γραμμή και να αποφασίσει, αδιαφορώντας για τις όποιες αντιδράσεις. Γιατί σε όποια ημερομηνία και να οριζόταν το ντέρμπι, κάποιες αντιδράσεις θα υπήρχαν, γιατί πριν η ΚΟΠ αποφασίσει, προηγήθηκαν επαφές, συζητήσεις, πιέσεις... Το πρόβλημα διογκώνεται, γιατί η ίδια η ΚΟΠ πέρασε πολλές φορές μια άλλη γραμμή. Αυτήν της προσπάθειας να βοηθηθούν ή να εξυπηρετηθούν στο μέγιστο δυνατό βαθμό τα σωματεία μέλη της και φυσιολογικό σε τέτοιες περιπτώσεις να προκύπτουν αμφιβολίες, ως προς την ίση μεταχείριση και προσπάθεια εξυπηρέτησης όλων…

Στην περίπτωση του… ντέρμπι της ομίχλης, τα πράγματα θα μπορούσαν να εξελιχθούν πολύ καλύτερα, ακόμη και με τη σπάνια συγκυρία της επίσκεψης του Πάπα. Συγκρούσεις και αντιπαραθέσεις θα μπορούσαν να αποφευχθούν και κυρίως μια λύση πιο βολική για όλους θα ήταν εφικτό να εξευρεθεί, αν παραμερίζονταν «αιώνιες» κόντρες γοήτρου και μόνο… Με διαφορετική προσέγγιση θα ήταν αλλιώς, όπως και σε πολλά άλλα και πιο σοβαρά θέματα του κυπριακού ποδοσφαίρου.

Ένα τέτοιο σκηνικό όμως, για το κυπριακό ποδόσφαιρο, δυστυχώς, δεν θα αποτελούσε σύνηθες φαινόμενο.

Eurobank Cyprus

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 12 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2021

Eurobank Cyprus

Μεταβολές εβδομάδας	Dow Jones	Nasdaq	Nikkei	Dax	FTSE 100	Πετρέλαιο	€/$
Χ.Α.Κ. 0,44% · Χ.Α. 2,20%	3,51%	2,98%	1,46%	2,99%	2,38%	0,55%	-0,26%

ΔΙΕΘΝΗ

Εγκαταλείπει τις αναδυόμενες αγορές το ξένο κεφάλαιο

Σελ. 11

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΝΕΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Η πανδημία άλλαξε το τουριστικό μοντέλο

Πωλήσεις, επιχειρηματικά ταξίδια, συνέδρια και άλλα είναι τομείς που η πανδημία είτε μετάλλαξε είτε οδήγησε σε βαθιά κρίση, αλλάζοντας τον τουριστικό κλάδο. Η επομένη μέρα θα έχει και νικητές και ηττημένους, που θα προκύψουν από την ταχύτητα προσαρμογής στα νέα δεδομένα. **Σελ. 7**

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΤ

Στήριξη της Ελλάδας μέσω επανεπενδύσεων

Με αγορές ελληνικών ομολόγων ίσης αξίας με αυτά που λήγουν θα συνεχίσει η ΕΚΤ να παρέχει ρευστότητα στην ελληνική οικονομία από τον επόμενο Απρίλιο. Οι προσδοκίες για κατ' εξαίρεση συμμετοχή της Ελλάδας στο κανονικό πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης δεν επιβεβαιώθηκαν. **Σελ. 8**

ΕΛΛΑΔΑ

Αναιμική ζήτηση για κατοικίες στο βουνό

Μειωμένη προσφορά χειμερινών καταλυμάτων βραχυχρόνιας μίσθωσης παρατηρείται φέτος, στην Ελλάδα, συγκριτικά με την αντίστοιχη περίοδο του 2019, με αποτέλεσμα ο αριθμός των κρατήσεων να είναι περιορισμένος. Πτωτικά κινούνται και οι τιμές πώλησης των εξοχικών στο βουνό. **Σελ. 12**

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	**0,58%**	**-0,01%**
Γερμανία	-0,34%	0,04%
Γαλλία	0,00%	0,02%
Ιταλία	0,95%	0,00%
Ισπανία	0,35%	-0,02%
Ιρλανδία	0,04%	-0,02%
Ελλάδα	1,38%	0,20%
Ην. Βασίλειο	0,74%	-0,08%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακροπρόθεσμο Χρέος	Βραχυπρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBB (low)	R-2 (middle)
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Bal	NP
S&P	BBB-	A-3

Αλλάζει ο φορολογικός χάρτης

Νέα δεδομένα από τον εταιρικό φόρο και το «πράσινο» του Ecofin για μειωμένους συντελεστές ΦΠΑ

Το «πράσινο» του Ecofin για μειωμένους συντελεστές ΦΠΑ σε κράτη σε συγκεκριμένα προϊόντα και υπηρεσίες και η απόφαση για επιβολή παγκόσμιου εταιρικού φορολογικού συντελεστή ύψους 15% σε μεγάλες πολυεθνικές επιχειρήσεις, αλλάζουν το φορολογικό χάρτη της Κύπρου. Απώτερος στόχος της Κύπρου είναι να βελτιώσει το εθνικό φορολογικό της πλαίσιο. Τα κράτη μέλη θα επιτρέπεται να εφαρμόζουν μειωμένους συντελεστές όχι κάτω του 5%, σε 24 αγαθά και υπηρεσίες.

Σχετικά με την απόφαση του Ecofin, πηγές του ΥΠΟΚ δήλωναν στην «Κ» ότι δεν υπάρχει κάτι συγκεκριμένο τη δεδομένη στιγμή. Από πλευράς Κύπρου, όπως μεταφέρθηκε στην εφημερίδα, υποστηρίχθηκε η «ευκαμψία» (flexibility) των αποφάσεων του Ecofin και στο επόμενο διάστημα θα αποφασιστεί αν και κατά πόσο θα χρησιμοποιήσει το πλαίσιο της φορολογικής μεταρρύθμισης και της πράσινης μετάβασης που κατηύθυνε το Συμβούλιο. Οσον αφορά την αύξηση του εταιρικού φόρου από 12,5% στο 15%, ο υπ. Οικονομικών, μιλώντας στη Βουλή, διατύπωσε την εκτίμηση ότι δεν θα επηρεάσει σε ουσιαστικό βαθμό τις ξένες επενδύσεις και ότι η Κύπρος κατέχει τέτοια συγκριτικά πλεονεκτήματα ως επενδυτικός προορισμός, που υπερκεράζουν την αύξηση. **Σελ. 3**

Σε ένα εξάμηνο θα βρεί τα πατήματά της η Μακαρίου

Μουδιασμένη ήταν η κίνηση στα εμπορικά και άλλα καταστήματα της αναβαθμισμένης λεωφόρου Μακαρίου στη Λευκωσία τις πρώτες μέρες μετά την επαναδραστηριοποίησή της. Ωστόσο, το νωχελικό άνοιγμα δεν ξάφνιασε κανένα. Τα περισσότερα brands είναι ακόμα στο στάδιο της προετοιμασίας για άνοιγμα των καταστημάτων τους είτε εντός Δεκεμβρίου, είτε αργότερα τους πρώτους μήνες του 2022. Παράγοντες της αγοράς εκτιμούν ότι θα χρειαστεί ένα διάστημα τουλάχιστον έξι μηνών, προκειμένου να βρει τα πατήματά της η αγορά στο κέντρο της πρωτεύουσας. **Σελ. 4**

Σε διαδικασίες πώλησης ΜΕΔ Ελληνική και AlphaBank

Βαρίδι για ισολογισμούς

Από το βαρίδι των κόκκινων δανείων επιχειρούν να απαλλαγούν οι τράπεζες. Μετά την Τράπεζα Κύπρου που έκλεισε την πώληση του «Helix 3», η Ελληνική έλαβε τις προσφορές για την πώληση χαρτοφυλακίου προβληματικών δανείων με ονομασία «project starlight» ύψους 700 εκατ. ευρώ. Αναμένονται οι προσφορές της AlphaBank. **Σελ. 3**

Ασφαλής επένδυση τα έργα τέχνης

Πήρε την ανιούσα η αγορά

Η αγορά έργων τέχνης αρχίζει να δείχνει σημάδια σταθεροποίησης τόσο σε διεθνές όσο και σε τοπικό επίπεδο. Επίσης, την ανιούσα παίρνουν έργα Κύπριων καλλιτεχνών, όπως του Μιχαήλ Κάσιαλου, του Βότση και του Σάββα. Μεγάλη ώθηση στις δημοπρασίες δίνουν και οι διεθνείς πλατφόρμες, αυξάνοντας το αγοραστικό κοινό, με τους συλλέκτες-αγοραστές να προέρχονται απ' όλο τον κόσμο. **Σελ. 4**

ΑΝΑΛΥΣΗ / *Των* **ΑΝΔΡΕΑ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ** *και* **ΟΜΗΡΟΥ ΠΙΣΣΑΡΙΔΗ**

Η Παγκόσμια Πύλη συνδέει την Ευρώπη με τον υπόλοιπο κόσμο

Η Ε.Ε. παρουσίασε την 1η Δεκεμβρίου το σχέδιό της για την υποστήριξη της ανάπτυξης υποδομών σε όλο τον κόσμο: την Παγκόσμια Πύλη. Το σχέδιο αποσκοπεί στην κινητοποίηση 300 δισεκατομμυρίων ευρώ μεταξύ 2021-2027 σε έργα συνδεσιμότητας σε όλο τον κόσμο, και ιδίως στους τομείς της ψηφιακής τεχνολογίας, του κλίματος και της ενέργειας, των μεταφορών, της υγείας, της εκπαίδευσης και της έρευνας.

Το σκεπτικό αυτής της πρωτοβουλίας είναι σαφές: ο κόσμος χρειάζεται μεγάλης κλίμακας επενδύσεις σε υποδομές. Η Παγκόσμια Τράπεζα εκτιμά ότι για την επίτευξη βασικών παγκόσμιων στόχων –όπως η προστασία του κλίματος και του περιβάλλοντος· η οικουμενική πρόσβαση σε ενέργεια, νερό και αποχέτευση· η ενίσχυση της κινητικότητας· η βελτιωμένη επισιτιστική ασφάλεια– απαιτούνται ετησίως επενδύσεις 1,3 τρισεκατομμυρίου ευρώ.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε την πρωτοβουλία ως «ένα πρότυπο για το πώς η Ευρώπη μπορεί να οικοδομήσει πιο ανθεκτικές συνδέσεις με τον κόσμο». Επικριτικές φωνές, ωστόσο, έσπευσαν να την απορρίψουν, με τον ισχυρισμό ότι αφορά ήδη υπάρχοντα χρηματοδοτικά εργαλεία και δεν συνοδεύεται από φρέσκο χρήμα.

Το πρόβλημα της Ε.Ε. είναι ότι η δράση της είναι παραδοσιακά κατακερματισμένη σε αμέτρητες πρωτοβουλίες, που αναλαμβάνονται τόσο σε κεντρικό όσο και σε εθνικό επίπεδο. Ο κατακερματισμός αυτός έχει οδηγήσει σε αλληλοεπικαλύψεις, κενά, αναποτελεσματικότητα και απουσία γεωπολιτικής στάσης. Η Ε.Ε. έκανε πρόσφατα δύο βήματα για να περιορίσει αυτόν τον κατακερματισμό και να ενισχύσει τη συνοχή της εξωτερικής της δράσης. Η Παγκόσμια Πύλη αποτελεί ακόμα ένα σημαντικό βήμα σε αυτή τη διαδικασία εξορθολογισμού της αναπτυξιακής χρηματοδότησης της Ευρώπης.

> **Με τις επενδύσεις σε υποδομές γίνονται πράξη οι στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης.**

Η σημασία του συνίσταται στο γεγονός ότι επικεντρώνεται στο στρατηγικό ζήτημα της ανάπτυξης υποδομών και της συνδεσιμότητας.

Η νέα πρωτοβουλία, επιπλέον, εστιάζει έντονα στην τεχνογνωσία, παράλληλα με την οικονομική βοήθεια. Αυτό είναι κρίσιμο, διότι η δημιουργία ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος για την προσέλκυση επενδύσεων σε χώρες-εταίρους αποτελεί ζωτικό παράγοντα για τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης αποτελεσματικότητας των αναπτυξιακών δράσεων, πέρα από τα μεμονωμένα έργα.

Με τις επενδύσεις σε υποδομές γίνονται πράξη οι στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης. Η δράση για το κλίμα απαιτεί εγκαταστάσεις ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και υποδομές φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων, όπως ακριβώς η υγεία απαιτεί νοσοκομεία, η εκπαίδευση σχολεία και η συνδεσιμότητα λιμάνια. Προωθώντας τις αξίες της Ευρώπης στον κόσμο, η Παγκόσμια Πύλη μπορεί να γίνει επίσης ο εξαγωγικός βραχίονας μιας νέας βιομηχανικής πολιτικής της Ε.Ε.

* Ο κ. Σιμόνε Ταλιαπέτρα είναι Senior fellow στο ινστιτούτο Bruegel.

pwc

Cyprus Impact Report 2021

Μάθετε περισσότερα για το αποτύπωμα της PwC Κύπρου στην κοινωνία, στην οικονομία και στο περιβάλλον.

ΑΝΑΛΥΣΗ Του **HOLGER SCHMIEDING***

Το πρόβλημα του πληθωρισμού είναι οξύτερο στις ΗΠΑ

Οι μεγάλες παροχές στα νοικοκυριά και η ευέλικτη αγορά εργασίας ευνοούν την άνοδο των τιμών.

Μετά την άνοδο σε επίπεδα ρεκόρ 30ετίας, στο 4,9% τον Νοέμβριο, ο πληθωρισμός τον Δεκέμβριο αναμένεται να αρχίσει να υποχωρεί. Με το πετρέλαιο Brent στα 65 ευρώ το βαρέλι έχουμε μία τιμή σχεδόν 5,50 ευρώ χαμηλότερη από αυτήν στα μέσα Νοεμβρίου. Λαμβάνοντας υπόψη ότι η τιμή ανά βαρέλι αυξήθηκε πέρυσι τον Δεκέμβριο σε μηνιαία βάση κατά σχεδόν 5 ευρώ, δυνητικά σε ετήσια βάση ο πληθωρισμός θα μειωθεί κατά 0,3 της ποσοστιαίας μονάδας τον τρέχοντα μήνα. Σε πιο μακροπρόθεσμο ορίζοντα, ο πληθωρισμός τόσο στην Ευρωζώνη όσο και στις Ηνωμένες Πολιτείες αναμένουμε να κινηθεί σε υψηλότερα επίπεδα από εκείνα τα οποία προβλέπουν οι αντίστοιχες κεντρικές τράπεζες. Λόγου χάριν, εκτιμούμε ότι το 2023 στην Ευρωζώνη ο δείκτης θα διαμορφωθεί στο 1,9% έναντι του 1,5%, το οποίο προβλέπει η ΕΚΤ και αποτυπώνεται στις προβλέψεις του φετινού Σεπτεμβρίου.

Αλλά για δύο λόγους θεωρούμε πως ο πληθωρισμός στην Ευρωζώνη θα διατηρηθεί σε αρκετά χαμηλότερα επίπεδα από εκείνα στις ΗΠΑ. Ο ένας έχει να κάνει με το ότι οι ελλείψεις στις προμήθειες, η αυξημένη τιμή ενέργειας και οι επιπτώσεις από τις ασυνήθιστα χαμηλές τιμές, όταν ξέσπασε το πρώτο κύμα της πανδημίας στις αρχές του 2020, συντείνουν στο να υπάρχει υψηλός πληθωρισμός και στις δυο πλευρές του Ατλαντικού. Εντούτοις, μόνο στις ΗΠΑ παρατηρούνται σαφείς ενδείξεις για υπερβολική ζήτηση ως απόρροια των ιδιαίτερα γενναιόδωρων παροχών στα αμερικανικά νοικοκυριά, οι οποίες διόγκωσαν τα διαθέσιμα εισοδήματά τους κατά 6% στη διάρκεια του 2020. Παράλληλα, η περισσότερο στοχευμένη παρέμβαση της Ευρωζώνης είχε ως αποτέλεσμα τα διαθέσιμα εισοδήματα λίγο έως πολύ να παραμείνουν σταθερά.

Ο δεύτερος λόγος αφορά την απασχόληση. Στην περισσότερο ευέλικτη αγορά εργασίας των ΗΠΑ, η δυναμική ζήτηση για εργατικά χέρια θα εξακολουθήσει να αποτυπώνεται και νωρίτερα και πιο ζωηρά στον πληθωρισμό των μισθών από ό,τι στην Ευρωζώνη. Σε μία ανάλογη έκφανση η λεγόμενη «μεγάλη παραίτηση» των υπαλλήλων, οι οποίοι έχουν τη βεβαιότητα πως θα βρουν μια καλύτερη δουλειά ή πιθανώς δεν χρειάζονται άμεσα νέα απασχόληση, φαίνεται πως συνιστά μεγαλύτερο πρόβλημα στις Ηνωμένες Πολιτείες από όσο στην Ευρωζώνη. Η ΕΚΤ δεν χρειάζεται να βασιστεί στη δημοσιονομική πολιτική, όπως συμβαίνει στην περίπτωση της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ και έχει το περιθώριο να αναμένει κάπως περισσότερο, προτού επανέλθει σε ουδέτερη στάση. Το τρίτο τρίμηνο του 2021 το ΑΕΠ της Ευρωζώνης απείχε μόλις 0,3% από τα προ πανδημίας επίπεδα, δηλαδή το ΑΕΠ του τελευταίου τριμήνου του 2019. Υπό το πρίσμα της αναθέρμανσης του πληθωρισμού, ίσως αυτό να ευνοεί τη λήξη του κατεπείγοντος προγράμματος αγοράς τίτλων της ΕΚΤ, όπως σχεδιάζεται τον Μάρτιο του 2022.

* Ο κ. Holger Schmieding είναι οικονομολόγος της Berenberg Bank.

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Όρος εντολής

Ο πλήρης μετασχηματισμός της τράπεζας ίσως να αποτελεί και τον μοναδικό όρο εντολής που έχει λάβει από το διοικητικό συμβούλιο ο νέος CEO της Ελληνικής Τράπεζας. Εξάλλου, ο γερμανικής καταγωγής κ. Gatzke δεν έκρυψε ποτέ τις προθέσεις του από την πρώτη στιγμή που πάτησε το πόδι του στην Κύπρο πριν μερικούς μήνες. Με αφορμή τις πρόσφατες δημόσιες τοποθετήσεις του, εκτιμάται ότι το έργο μπαίνει σε τροχιά υλοποίησης αμέσως μετά τις γιορτές, με τη μεγαλύτερη πρόκληση να είναι για ακόμα μια φορά η διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού.

Αλλάζει το κλίμα με Ινδία

Αν και μέχρι πριν μερικά χρόνια οι οικονομικές σχέσεις μεταξύ Κύπρου και Ινδίας δεν ήταν ιδιαίτερα θετικές, με αποκορύφωμα τη συμπερίληψη της χώρας μας στη «μαύρη λίστα» της Ινδίας για θέματα παροχής φορολογικών πληροφοριών, τα δεδομένα έχουν πλέον αλλάξει σημαντικά προς το καλύτερο. Η πρόσφατη συνεργασία του Invest Cyprus με τον αντίστοιχο οργανισμό, Invest India, δεν επιβεβαιώνει απλώς τις αρμονικές σχέσεις αλλά και το ότι η τεράστια και πολλά υποσχόμενη Ινδική οικονομία, αναγνωρίζει την Κύπρο ως μία βασική πύλη για επενδύσεις στην ΕΕ. Όπως πληροφορούμαστε, η πρόσφατη εκλογή τόσο του Invest Cyprus όσο και του Invest India στη διοικούσα επιτροπή του World Association of Investment Promotion Agencies φέρνει τις δύο χώρες ακόμα πιο κοντά

Νέο αφεντικό

Το νέο αφεντικό της γερμανικής οικονομικής πολιτικής ονομάζεται Christian Lindner και είναι ο επικεφαλής του κόμματος των ελεύθερων δημοκρατών στην τρικομματική κυβέρνηση συνασπισμού της Γερμανίας. Ο Lidner, χωρίς προηγούμενη κυβερνητική εμπειρία, καλείται να διαχειριστεί τον μεγαλύτερο προϋπολογισμό στην ΕΕ, ύψους 500 δισ. ευρώ. Θεωρείται συντηρητικός στις απόψεις του και αναμένεται πως θα επηρεάσει σε σημαντικό βαθμό την ευρωπαϊκή πολιτική. Στα θέματα που μας ενδιαφέρουν σημειώνουμε ότι ο νέος υπουργός Οικονομικών αντιστέκεται σε κάθε ιδέα σύνδεσης του ευρωπαϊκού χρέους μέσω ευρωομολόγων και δεν βλέπει με θετικό μάτι οποιαδήποτε συζήτηση για χαλαρώσεις στο σύμφωνο σταθερότητας.

Καμπανάκι κινδύνου

Σύμφωνα με την ΕΚΤ και το ΔΝΤ, παρόλες τις προσπάθειες ισχυροποίησης του χρηματοοικονομικού συστήματος υπάρχουν ακόμα και σήμερα σημαντικοί παράγοντες αποσταθεροποίησης. Οι παράγοντες αυτοί αφορούν σε υπερβολές που καταγράφονται στην πιστωτική επέκταση, τις τιμές των περιουσιακών στοιχείων και των κατοικιών. Για τις κατοικίες η αύξηση που καταγράφεται είναι η μεγαλύτερη από το 2005, ενώ στον τομέα των στεγαστικών δανείων παρουσιάζονται αρκετές χαλαρώσεις στα κριτήρια παραχώρησης. Η κατεύθυνση που δίνεται από την Φρανκφούρτη είναι ότι οι εθνικές κεντρικές τράπεζες ως η πρώτη γραμμή άμυνας, έχουν σημαντικό ρόλο να επιτελέσουν παρεμβαίνοντας εκεί όπου παρατηρούνται ανωμαλίες.

Η προτεινόμενη φορολογική μεταρρύθμιση φιλοδοξεί να λειτουργήσει διορθωτικά για τον φόρο των επιχειρήσεων και να στείλει μηνύματα στους επικριτές από το εξωτερικό.

Η ΛΕΞΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Επιλογή Επενδυτικού Χαρτοφυλακίου

Επιλογή επενδυτικού χαρτοφυλακίου καλείται η διαδικασία κατά την οποία ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο αποφασίζει για συγκεκριμένα περιουσιακά στοιχεία που θα έχει στην κατοχή του ή που θα βρίσκονται υπό τη διαχείρισή του. Βασικοί παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη κατά την επιλογή των περιουσιακών είναι η αναμενόμενη ποσοστιαία απόδοσή τους, ο βαθμός κινδύνου/ρίσκου λόγω αβεβαιότητας, καθώς και η ευκολία με την οποία μπορούν να ρευστοποιηθούν.

Μάριος Χαραλαμπίδης
Καθηγητής Διοίκησης και Οικονομικών
Cyprus Institute of Marketing / The Cyprus Business School

Έγκαιρη προειδοποίηση

Σύμφωνα με τον επικεφαλής του ΕΜΣ, οι χώρες που έλαβαν βοήθεια και ανήκουν στην ομάδα των Κύπρος, Ιρλανδία, Ισπανία και Πορτογαλία, παρακολουθούνται σε σχέση με την ικανότητά τους για αποπληρωμή βάσει ενός συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης. Σύμφωνα με την αξιολόγηση αυτή, καμία από τις χώρες δεν παρουσιάζει άμεσους κινδύνους αθέτησης στα επόμενα χρόνια.
Τουναντίον, καταγράφονται ικανοποιητικά ταμειακά διαθέσιμα, απρόσκοπτη πρόσβαση στις αγορές, ευνοϊκές αξιολογήσεις από τους οίκους και φυσικά το ταμείο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας που θα στηρίξει την μακροπρόθεσμη ανάπτυξη. Υπενθυμίζουμε ότι οι τέσσερις αυτές χώρες έχουν συνάψει δάνεια με τον ΕΜΣ ύψους €72 δισ. με την Κύπρο να αντιστοιχεί στο 12,5% ή €9 δισ.

Τέταρτη δόση

Μόνο με πραγματικά δεδομένα θα είμαστε σε θέση να αξιολογήσουμε την αποτελεσματικότητα του εμβολίου στη νέα παραλλαγή «Όμικρον». Τα λόγια ανήκουν στον επικεφαλής της Pfizer, ο οποίος σημείωσε ότι η 4η δόση του εμβολίου είναι πλέον σίγουρο ότι θα απαιτηθεί πολύ νωρίτερα από ότι αρχικά αναμενόταν, δηλαδή 12 μήνες μετά την χορήγηση της 3ης δόσης. Για την ώρα ο κ. Μπουρλά σημειώνει ότι όσο πιο γρήγορα καλυφθεί ο πληθυσμός με την 3η δόση τόσο καλύτερος θα είναι ο χειμώνας όσον αφορά στην πανδημία.

Οι πυρκαγιές «έπνιξαν» τη Γη στους ρύπους το 2021

ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ. Οι «ανατροφοδοτούμενοι κύκλοι» της κλιματικής αλλαγής είναι μια αφηρημένη έννοια μέχρι να δει κανείς τα στοιχεία από τις καταστροφικές πυρκαγιές της τελευταίας χρονιάς. Οι πυρκαγιές έστειλαν στην ατμόσφαιρα διπλάσιο ποσό διοξειδίου του άνθρακα από όσο εκπέμπει η γερμανική οικονομία σε διάστημα ενός έτους. Το διοξείδιο του άνθρακα εγκλωβίζει τη θερμότητα του ήλιου, ανεβάζοντας τη θερμοκρασία, και η άνοδος της θερμοκρασίας ευνοεί την πρόκληση νέων, μεγαλύτερων και καταστροφικότερων πυρκαγιών.

Ρεκόρ ρύπων καταγράφηκε στη Γιακουτία της Σιβηρίας, περιοχή που συνήθως δεν καίγεται, στην Τουρκία, στην Τυνησία και στη δυτική ακτή των ΗΠΑ.

Στη βόρεια Σιβηρία καταγράφηκαν οι πιο εκτεταμένες πυρκαγιές από καταβολής μετρήσεων, με τις εκπομπές ρύπων στα υψηλότερα επίπεδα που έχουν μετρηθεί ποτέ.

Τα στοιχεία για τις πυρκαγιές του 2021 προέρχονται από την Υπηρεσία Επιτήρησης της Ατμόσφαιρας Κοπέρνικος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συγκεκριμένα, οι πυρκαγιές ανά τον πλανήτη ευθύνονται για την εκπομπή 1,76 δισεκατομμυρίου τόνων διοξειδίου του άνθρακα. Πρόκειται για ρύπους διπλάσιους από τους ετήσιους ρύπους της Γερμανίας. Ρεκόρ ρύπων από τις πυρκαγιές καταγράφηκε στη Γιακουτία της Σιβηρίας, περιοχή που συνήθως δεν καίγεται, στην Τουρκία, στην Τυνησία και στη δυτική ακτή των ΗΠΑ. Οι μετρήσεις της Υπηρεσίας Κοπέρνικος ξεκίνησαν το 2003.

«Καταγράψαμε έντονες και παρατεταμένες πυρκαγιές σε μεγάλες περιοχές», είπε ο επικεφαλής της Υπηρεσίας Κοπέρνικος, Μαρκ Πάρινγκτον. «Η μεγαλύτερη ξηρασία και οι υψηλότερες θερμοκρασίες που προξενούνται από την κλιματική αλλαγή έχουν αυξήσει τον κίνδυνο πυρκαγιάς».

Στη Γιακουτία της βόρειας Σιβηρίας καταγράφηκαν οι πιο εκτεταμένες πυρκαγιές από καταβολής μετρήσεων, με τις εκπομπές ρύπων στα υψηλότερα επίπεδα που έχουν μετρηθεί ποτέ. Στη δυτική Σιβηρία «τεράστιος αριθμός» πυρκαγιών έστειλε στην ατμόσφαιρα πολύ περισσότερο διοξείδιο του άνθρακα από τον μέσο όρο του 2003-2021 για την περιοχή. Στην Καλιφόρνια, η φωτιά που ονομάστηκε «Ντίξι» ήταν η μεγαλύτερη στην ιστορία της πολιτείας, κατακαίγοντας σχεδόν ένα εκατομμύριο στρέμματα. Συνολικά οι πυρκαγιές στην Καλιφόρνια και στις άλλες δυτικές πολιτείες των ΗΠΑ καθώς και στον Καναδά εξέπεμψαν 83 εκατομμύρια τόνους διοξειδίου του άνθρακα, ενώ οι στήλες καπνού διέσχισαν την αμερικανική ήπειρο και τον Ατλαντικό και έφθασαν στην Ευρώπη. Στη Μεσόγειο, οι υψηλές θερμοκρασίες συνέτειναν στο ξέσπασμα μεγάλων πυρκαγιών στην Ελλάδα και την Τουρκία. Και στις δύο χώρες, χιλιάδες άνθρωποι υποχρεώθηκαν να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους όχι μόνο λόγω του φόβου της πυρκαγιάς αλλά και λόγω της επιδείνωσης της ποιότητας της ατμόσφαιρας από τους καπνούς. Οσο εφιαλτικό κι αν ήταν το 2021 σε πολλές περιοχές που επλήγησαν από τις πυρκαγιές, δεν ήταν καν η χειρότερη χρονιά, ως προς τις συνολικές εκπομπές ρύπων από πυρκαγιές, από το 2003.

GUARDIAN

Χειραγώγησαν τον καιρό για εορτασμούς

ΠΕΚΙΝΟ. Τον περασμένο Ιούλιο, το κινεζικό Κομμουνιστικό Κόμμα γιόρτασε την εκατονταετηρίδα του με μεγάλους εορτασμούς, όπως η τελετή που παρακολούθησαν χιλιάδες πολίτες στην πλατεία Τιεν Αν Μεν.

Μια ερευνητική εργασία από το Πανεπιστήμιο Τζινγκχουά αναφέρει ότι οι κινεζικές μετεωρολογικές αρχές κατάφεραν να ελέγξουν τον καιρό πριν από τους εορτασμούς, βομβαρδίζοντας τα σύννεφα για να κάνουν τον ουρανό πιο γαλανό. Ο βομβαρδισμός των νεφών είναι μια τεχνική τροποποίησης του καιρού, κατά την οποία προστίθενται χημικές ουσίες, όπως μικρά σωματίδια ιωδιούχου αργύρου στα σύννεφα, προκαλώντας τη συγκέντρωση σταγονιδίων νερού γύρω τους και αυξάνοντας την πιθανότητα βροχόπτωσης. Η Κίνα έχει επενδύσει δισεκατομμύρια στην τεχνική αυτή, παρά τα ερωτήματα σχετικά με τον βαθμό αποτελεσματικότητάς της και τη συζήτηση κατά πόσον η χειραγώγηση του καιρού σε μια περιοχή θα μπορούσε να διαταράξει τα συστήματα σε άλλες περιοχές.

Οι κινεζικές μετεωρολογικές αρχές κατάφεραν να κάνουν τον ουρανό πιο γαλανό βομβαρδίζοντας τα σύννεφα πέρυσι τον Ιούλιο.

Το Πεκίνο έχει επενδύσει πολλά δισ. δολ. για τις ιδανικές καιρικές συνθήκες σε σημαντικές εκδηλώσεις, όπως οι Ολυμπιακοί Αγώνες 2008, αλλά και ο εορτασμός για τα 100 χρόνια του ΚΚΚ στην πλατεία Τιενανμέν.

Σύμφωνα με την εφημερίδα South China Morning Post, μια πρόσφατη ερευνητική εργασία εντόπισε καθοριστικά σημάδια ότι ο βομβαρδισμός νεφών την παραμονή της εκατονταετηρίδας προκάλεσε σημαντική πτώση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Η τελετή αντιμετώπιζε «πρωτοφανείς προκλήσεις», συμπεριλαμβανομένης μιας απροσδόκητης αύξησης των ατμοσφαιρικών ρύπων και ενός συννεφιασμένου ουρανού.

Στη δημοσίευση στο περιοδικό Environmental Science, ο καθηγητής Περιβαλλοντικής επιστήμης Ουάνγκ Καν και οι συνεργάτες του αναφέρουν ότι η δίωρη επιχείρηση βομβαρδισμού των νεφών την παραμονή της τελετής αύξησε την ένταση των βροχοπτώσεων. Η τεχνητή βροχή που προέκυψε, μείωσε κατά περισσότερο από τα δύο τρίτα το επίπεδο των ατμοσφαιρικών ρύπων PM2,5 και άλλαξε την ένδειξη του δείκτη ποιότητας του αέρα, από «μέτρια» σε «καλή». Οι ερευνητές είπαν ότι η τεχνητή βροχή «ήταν το μόνο γεγονός εκτός κανονικότητας εκείνη την περίοδο», επομένως ήταν απίθανο η μείωση της ρύπανσης να είχε φυσικά αίτια. Η κινεζική κυβέρνηση υποστηρίζει ενθουσιωδώς τον βομβαρδισμό των νεφών για τη χειραγώγηση του καιρού με σκοπό την προστασία των αγροτικών περιοχών ή κατά τη διάρκεια σημαντικών γεγονότων, συμπεριλαμβανομένων των Ολυμπιακών Αγώνων του 2008.

SOUTH CHINA MORNING POST
THE GUARDIAN

Νέο φορολογικό κάδρο από εταιρικό και Ecofin

Τα κράτη μέλη θα επιτρέπεται να εφαρμόζουν μειωμένους συντελεστές όχι κάτω του 5%, σε 24 αγαθά και υπηρεσίες

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Από τη μία το «πράσινο» του Συμβουλίου Οικονομικών και Δημοσιονομικών Θεμάτων (Ecofin) για μειωμένους συντελεστές ΦΠΑ σε κράτη σε συγκεκριμένα προϊόντα και υπηρεσίες και από την άλλη η απόφαση για επιβολή παγκόσμιου εταιρικού φορολογικού συντελεστή ύψους 15% σε μεγάλες πολυεθνικές επιχειρήσεις, αλλάζουν το φορολογικό χάρτη της Κύπρου. Απώτερος στόχος της Κύπρου να βελτιώσει το εθνικό φορολογικό της πλαίσιο, που όπως έχει χαρακτηριστεί πολλάκις, είναι παρωχημένο και δεν συνάδει πλέον με τις οικονομικές εξελίξεις του σήμερα. Όπως είναι εις θέση να γνωρίζει η «Κ» από πηγές του Υπουργείου Οικονομικών σχετικά με την απόφαση του Ecofin, δεν υπάρχει κάτι συγκεκριμένο τη δεδομένη στιγμή. Από πλευράς Κύπρου, όπως μεταφέρθηκε στην εφημερίδα, υποστηρίχθηκε η «ευκαμψία» (flexibility) των αποφάσεων του Ecofin και στο επόμενο διάστημα θα αποφασιστεί αν και κατά πόσο θα χρησιμοποιήσει το πλαίσιο της φορολογικής μεταρρύθμισης και της πράσινης μετάβασης που κατηύθυνε το Συμβούλιο. Όπως και να 'χει, το φορολογικό πλαίσιο της Κύπρου στο επόμενο διάστημα θα λάβει διαφορετική μορφή, πρώτον με άλλες αποφάσεις και σε δεύτερο στάδιο από τις αποφάσεις του Ecofin για τον ΦΠΑ, αφού το νέο πλαίσιο θα ισχύσει από το 2025. Σύμφωνα με το κείμενο του σχεδίου οδηγίας του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας που είχε ενώπιόν του το Ecofin την 7η Δεκεμβρίου 2021 και έχει στην κατοχή της η «Κ», οι κανόνες σχετικά με τους συντελεστές του ΦΠΑ, στόχο έχουν να διαφυλάξουν τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και να αποτρέψουν τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού. Οι κανόνες, όπως αναφέρεται στο έγγραφο, σχεδιάστηκαν πριν από δύο και πλέον δεκαετίες με βάση την αρχή της χώρας καταγωγής. Στις ανακοινώσεις της 7ης Απριλίου 2016 σχετικά με ένα σχέδιο δράσης για τον ΦΠΑ, η Επιτροπή ανακοίνωσε την πρόθεσή της να προσαρμόσει τους εν λόγω κανόνες για ένα οριστικό σύστημα ΦΠΑ για το διασυνοριακό εμπόριο αγαθών μεταξύ επιχειρήσεων (B2B) μεταξύ κρατών μελών, το οποίο θα βασίζεται στη φορολόγηση στο κράτος μέλος προορισμού. Όπως καταγράφεται στο έγγραφο, στο πλαίσιο ενός συστήματος όπου οι παραδόσεις αγαθών και η παροχή υπηρεσιών θα φορολογούνται στο κράτος μέλος προορισμού, οι προμηθευτές των αγαθών και οι παρέχοντες τις υπηρεσίες δεν θα αποκομίζουν σημαντικό όφελος από την εγκατάσταση σε κράτος μέλος με χαμηλότερο συντελεστή. Στο πλαίσιο του εν λόγω συστήματος η μεγαλύτερη ποικιλομορφία στους συντελεστές ΦΠΑ δεν θα μπορεί να διαταράξει τη λειτουργία της ενιαίας αγοράς ούτε να δημιουργήσει στρεβλώσεις του ανταγωνισμού. Υπό τις συνθήκες αυτές, θα ήταν σκόπιμο να παρασχεθεί μεγαλύτερη ευελιξία στα κράτη μέλη όσον αφορά τον καθορισμό των συντελεστών.

Οι κανόνες σχετικά με τους συντελεστές του ΦΠΑ, στόχο έχουν να διαφυλάξουν τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και να αποτρέψουν τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού.

Μπαίνουν όρια στη μείωση

Τα αγαθά και οι υπηρεσίες που είναι επιλέξιμα για μειωμένους συντελεστές θα πρέπει να αποσκοπούν στο όφελος του τελικού καταναλωτή και να επιδιώκουν στόχους γενικού ενδιαφέροντος. Λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη να αποφευχθεί η ύπαρξη πληθώρας μειωμένων συντελεστών για δημοσιονομικούς λόγους καθώς και την αρχή της ίσης μεταχείρισης, θα πρέπει τα κράτη μέλη να επιτρέπεται να εφαρμόζουν μειωμένους συντελεστές που δεν θα είναι κατώτεροι από το ελάχιστο όριο του 5%, σε 24 κατά μέγιστο αγαθά και υπηρεσίες. Τα κράτη είναι ελεύθερα να εφαρμόζουν μειωμένο συντελεστή χαμηλότερο από το ελάχιστο όριο του 5% και απαλλαγή με δικαίωμα έκπτωσης του ΦΠΑ εισροών, αλλά μόνο σε 7 κατά μέγιστο σημεία εκ των προϊόντων και υπηρεσιών που θα επιλέξουν και που θα καλύπτουν βασικές ανάγκες. Ως βασικές ανάγκες λογίζονται παραδόσεις τροφίμων, νερού, φαρμάκων, φαρμακευτικών προϊόντων, προϊόντων υγείας και υγιεινής, μεταφορά προσώπων και ορισμένων πολιτιστικών αγαθών (βιβλίων, εφημερίδων και περιοδικών) ή μεταξύ άλλων παραδόσεων αγαθών και παροχών υπηρεσιών στις οποίες άλλα κράτη μέλη εφαρμόζουν μειωμένους συντελεστές χαμηλότερους από το 5% ή απαλλαγές με δικαίωμα έκπτωση του ΦΠΑ εισροών. Πρέπει να συμπεριληφθούν οι ηλιακοί συλλέκτες στα επτά αυτά σημεία σύμφωνα με τις περιβαλλοντικές δεσμεύσεις της Ένωσης για απαλλαγή από τον άνθρακα και με την Πράσινη Συμφωνία (Green Deal), καθώς και να δοθεί στα κράτη μέλη η δυνατότητα να προωθήσουν τη χρήση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας μέσω και μειωμένων συντελεστών ΦΠΑ.

Τα αγαθά και οι υπηρεσίες που είναι επιλέξιμα για μειωμένους συντελεστές θα πρέπει να αποσκοπούν στο όφελος του τελικού καταναλωτή και να επιδιώκουν στόχους γενικού ενδιαφέροντος.

Προχωράμε και εσωτερικά

Τη θέση πως η αύξηση του εταιρικού φόρου στην Κύπρο από 12,5% στο 15%, δεν θα επηρεάσει σε ουσιαστικό βαθμό τις ξένες επενδύσεις στην Κύπρο και ότι η Κύπρος κατέχει τέτοια συγκριτικά πλεονεκτήματα ως επενδυτικός προορισμός, που υπερκεράζουν αυτή τη μικρή αύξηση στον συντελεστή του εταιρικού φόρου, εξέφρασε ο υπουργός Οικονομικών Κωνσταντίνος Πετρίδης κατά την ομιλία του στην παρουσίαση του Προϋπολογισμού του 2022. Ο Υπουργός κατέστησε σαφές πως σκοπός είναι όπως το αμέσως επόμενο διάστημα, στο πλαίσιο μιας ευρείας φορολογικής μεταρρύθμισης, εξετάσουμε με ένα ολιστικό τρόπο φορολογικά θέματα όπως, πρώτον, την αύξηση του συντελεστή του εταιρικού φόρου. Δεύτερον, τη μείωση ή κατάργηση της έκτακτης εισφοράς επί της λογιζόμενης ή/και πραγματικής διανομής μερισμάτων. Τρίτον, τη μείωση του ποσοστού επιβολής αμυντικής εισφοράς επί των πιστωτικών τόκων. Τέταρτον, τη μείωση ή κατάργηση του τέλους εταιρειών 350 ευρώ. Πέμπτο, την εισαγωγή του φόρου άνθρακα με την σταδιακή αύξηση των φορολογιών στα ορυκτά καύσιμα καθώς και την επιβολή περιβαλλοντικών τελών για την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων. Έκτο, που συνοψίζει όλα τα παραπάνω, την αναπροσαρμογή των συντελεστών του ΦΠΑ με βάση την πρόσφατη απόφαση του ECOFIN, ειδικά για προϊόντα ή υπηρεσίες που σχετίζονται με τη δημόσια υγεία και την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση.

Κορυφώνονται οι διαδικασίες για πωλήσεις δανείων

Την Τρίτη έλαβε προσφορές η Ελληνική Τράπεζα, ενώ στις 20 Δεκέμβρη αναμένονται οι προσφορές της AlphaBank

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Μήνας χριστουγεννιάτικων εορτών, αλλά συγχρόνως και μήνας κορύφωσης πωλήσεων δανείων ο Δεκέμβριος. Οι προσπάθειες για πώληση δανείων από τις τράπεζες θα «τριτώσουν» προτού εκπνεύσει το έτος, καθώς την Τράπεζα Κύπρου που έκλεισε εντός Νοεμβρίου την πώληση του «Helix 3» στην Pimco θα ακολουθήσουν εντός Δεκεμβρίου η Ελληνική Τράπεζα και η AlphaBank. Όπως πληροφορείται η «Κ», την Τρίτη 7 Δεκεμβρίου, η Ελληνική έλαβε τις προσφορές από τους επενδυτές για την πώληση του χαρτοφυλακίου της προβληματικών δανείων με ονομασία «project starlight» και η AlphaBank θα λάβει προσφορές στις 20 Δεκεμβρίου για τη δική της προσπάθεια πώλησης προβληματικών δανείων, με την ονομασία «project sky».

Ο δείκτης των ΜΕΔ ανέρχεται στο 17% σε επίπεδο τραπεζικού συστήματος, και, παρά τη μεγάλη του μείωση, είναι ακόμα σημαντικά ψηλότερος από το μέσο όρο της ΕΕ (2% περίπου).

Το «Project Starlight» της Ελληνικής αφορά την πώληση ΜΕΔ 700 εκατ. ευρώ. Εξάλλου, η μητρική AlphaBank βρίσκεται σε διαδικασίες πώλησης πακέτου 2,2 δισ. που θα έχουν και κυπριακό χρώμα.

Όπως είχε αποκαλύψει η «Κ» σε προηγούμενες εκδόσεις της, για το «Project Starlight» όπως ονομάζει η Ελληνική τη διαδικασία για πώληση των 700 εκατ. ευρώ ΜΕΔ, ενδιαφέρονται οι Apollo Global Management, Cerberus Capital Management, Pacific Investment Management Company LLC (Pimco), αλλά και κοινοπραξία μεταξύ Bain Credit Capital, Fortress Investment Group και doValue. Το κατά πόσο η «Pimco» μπορούσε να συμμετάσχει ενεργά στη διαδικασία δίχως να έχει εποπτικές «γκρίνιες» λόγω του ότι είναι και μέτοχος της Ελληνικής κατά 17,3%, προκύπτει ωστόσο ερώτημα. Για τα δάνεια της Ελληνικής «ακούγεται» πως προβάδισμα έχει η κοινοπραξία, αφού πολύ κοντά ήταν και ένα μέρος της κοινοπραξίας, η «Bain» τον προηγούμενο χρόνο που είχε «τρέξει» αντίστοιχη διαδικασία και σταμάτησε λόγω Covid-19. Στόχος, να πέσουν οι υπογραφές πριν το τέλος του χρόνου και η διαδικασία να ολοκληρωθεί εντός Ιανουαρίου. Μαζί με την πώληση των δανείων ύψους 700 εκατ. ευρώ, προς διάθεση μαζί με τα δάνεια είναι και ο διαχειριστής των δανείων της, η APSCyprus. Για μερικά ταμεία μπορεί να λειτουργήσει αρνητικά, ενώ για μερικά θετικά, όπως για παράδειγμα για Ταμεία που δεν έχουν παρουσία στο νησί (βλέπε Cerberus). Για ταμεία που έχουν παρουσία όμως στο νησί, ενδεχομένως η απόκτηση της APS να λειτουργήσει ως μια παραπάνω υποχρέωση και να μην προσθέτει αξία στην τελική τους προσφορά.

Παράλληλα, διαδικασίες πώλησης τριπλάσιου πακέτου μη εξυπηρετούμενων δανείων από αυτά της Ελληνικής, προχωρά η μητρική AlphaBank σε δάνεια που έχουν κυπριακό «χρώμα». Το ύψος του χαρτοφυλακίου αυτού 2,2 δισεκατομμυρίων ευρώ. Τις πληροφορίες για την επικείμενη πώληση επιβεβαίωσε μέσω των επισήμων αποτελεσμάτων της η μητρική τράπεζα στην Ελλάδα τέλος Αυγούστου. Το 50% των δανείων είναι στεγαστικά, ενώ το υπόλοιπο 50% είναι εταιρικά και καταναλωτικά. Το 2022 θέλει η μητρική AlphaBank να βρεθεί με μονοψήφιο ποσοστό μη εξυπηρετούμενων δανείων, με τις συναλλαγές που δρομολογεί να υπερβαίνουν το ποσό των 8 δισ. ευρώ στην Ελλάδα και στην Κύπρο και να μειωθούν τα ΜΕΔ του Ομίλου στο 7% το 2022. Όσον αφορά στους ενδιαφερόμενους για το «project sky» δεν αναμένεται να αλλάζει δραματικά το κάδρο, διότι οι εταιρείες που ενδιαφέρονται για τα προβληματικά δάνεια στην περιοχή, επαναλαμβάνονται σε κάθε πώληση.

Βαρίδι τα ΜΕΔ

Όπως είπε εντός της εβδομάδας και ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, Κωνσταντίνος Ηροδότου, στο πλαίσιο παρουσίασης του Προϋπολογισμού του 2022, η ύπαρξη των υφιστάμενων προβληματικών δανείων εξακολουθεί να αποτελεί βαρίδι για τους ισολογισμούς των τραπεζικών ιδρυμάτων της Κύπρου, παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί και τη μείωση των ΜΕΔ σε επίπεδα γύρω στα 4,6 δισ. ευρώ στο τέλος Αυγούστου 2021 (και ακόμη κοντά στα 4 δισ. ευρώ αν λάβουμε υπόψη και την τελευταία ανακοίνωση της Τράπεζας Κύπρου για πώληση ΜΕΔ ύψους 0,6 εκατ. περίπου). Υπέδειξε δε, πως ο δείκτης των ΜΕΔ ανέρχεται στο 17% σε επίπεδο τραπεζικού συστήματος, και, παρά τη μεγάλη του μείωση, είναι ακόμα σημαντικά ψηλότερος από το μέσο όρο της ΕΕ (2% περίπου). Εν προκειμένω, σχολίασε ότι η μείωση των ΜΕΔ καταγράφηκε σε μεμονωμένο αριθμό τραπεζικών ιδρυμάτων, ενώ τα πλείστα τραπεζικά ιδρύματα δεν έχουν επιδείξει σημαντική πρόοδο και συνεπώς θα πρέπει να επιταχύνουν τις προσπάθειές τους για μείωση του κινδύνου στους ισολογισμούς τους. Είπε επίσης ότι δεν θα πρέπει να παραγνωρίζουμε το γεγονός ότι μεγάλο μέρος της μείωσης των ΜΕΔ απορροφήθηκε από τις εταιρείες εξαγοράς πιστώσεων (ΕΕΠ), οι οποίες διέπονται από τον περί αγοραπωλησίας πιστωτικών διευκολύνσεων και για συναφή θέματα νόμο.

Η ύπαρξη των υφιστάμενων προβληματικών δανείων εξακολουθεί να αποτελεί βαρίδι για τους ισολογισμούς των τραπεζικών ιδρυμάτων της Κύπρου, παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί.

«Η εφαρμογή του Κώδικα Συμπεριφοράς για το Χειρισμό Δανειοληπτών που Αντιμετωπίζουν Οικονομικές Δυσκολίες καθώς και η εφαρμογή της Οδηγίας της ΚΤΚ λαμβάνοντας υπ' όψιν την αρχή της αναλογικότητας θα πρέπει να εφαρμόζεται από τις ΕΕΠ, μετά από απαίτηση της ΚΤΚ. Επίσης, υπάρχει υποχρέωση από τις ΕΕΠ όπως, σε εξαμηνιαία τουλάχιστον βάση, αξιολογούν την Στρατηγική Διαχείρισης Καθυστερήσεων τους (στην οποία περιλαμβάνονται πρόνοιες για τον Κώδικα) και υποβάλλουν την αναθεωρημένη Στρατηγική τους στην ΚΤΚ», κατέληξε.

Αργεί να πιάσει στόχους η Μακαρίου

Λιγοστοί οι επισκέπτες την πρώτη εβδομάδα του ανοικτού mall της πρωτεύουσας - Πολλά τα άδεια τετραγωνικά

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Η πρώτη εβδομάδα μετά το άνοιγμα και την επαναδραστηριοποίηση της λεωφόρου Μακαρίου κύλησε αρκετά μουδιασμένα. Λιγοστοί ήταν αυτοί που επέλεξαν να επισκεφθούν τα καταστήματα της ανανεωμένης λεωφόρου ή έστω να την διασχίσουν πεζοί ή και με το ποδήλατό τους, όπως ήταν το κάλεσμα του δήμου Λευκωσίας. Φυσικά αυτό το νωχελικό άνοιγμα δεν ξάφνιασε κανένα. Τα περισσότερα brands είναι ακόμα στο στάδιο της προετοιμασίας για άνοιγμα των καταστημάτων τους είτε αργότερα εντός Δεκεμβρίου, είτε αργότερα τους πρώτους μήνες

Θα χρειαστεί να περάσει χρόνος, τουλάχιστον έξι μηνών, προκειμένου να βρει τα πατήματά της η αγορά στο κέντρο της πρωτεύουσας, εκτιμούν παράγοντες της αγοράς.

Η Μακαρίου σαφώς θα αποτελέσει μία ακόμη εμπορική αρτηρία στη Λευκωσία. Το ζήτημα είναι κατά πόσο θα καταφέρει να αναδείξει το κέντρο της πόλης ως προορισμό ψυχαγωγίας και αγορών και να φέρει τα προσδοκώμενα επίπεδα επισκεψιμότητας.

του 2022. Ακόμη και όσοι επέλεξαν να ανοίξουν τις πρώτες μέρες της επαναλειτουργίας της, ήξεραν ότι επρόκειτο για ένα δύσκολο στοίχημα. Τουλάχιστον στην αρχή. Γιατί αναμένουν ότι τους επόμενους μήνες η Μακαρίου θα καταφέρει να κερδίσει τις εντυπώσεις και να καταστήσει το κέντρο της Λευκωσίας, προορισμό για τους Λευκωσιάτες και όχι μόνο. Και σε αυτή την περίπτωση, αναμένεται λοιπόν, να ακολουθηθεί η ίδια πεπατημένη, όπως άλλα ανοίγματα εμπορικών κέντρων : θα προσελκύσει σημαντική μερίδα επισκεπτών τις πρώτες εβδομάδες, ωστόσο με το πέρας της εορταστικής περιόδου, αυτή η επισκεψιμότητα θα ελαττωθεί. Θα χρειαστεί να περάσει χρόνος, τουλάχιστον έξι μηνών προκειμένου να βρει τα πατήματά της η αγορά στο κέντρο της πρωτεύουσας, εκτιμούν παράγοντες της αγοράς. Τότε θα μπορούμε να μιλούμε για νέες ισορροπίες στην αγορά αναφέρει χαρακτηριστικά ο γενικός διευθυντής του Nicosia Mall Γιώργος Γεωργίου. Γενικότερα οι εκτιμήσεις της αγοράς είναι ότι δεν αναμένεται , τουλάχιστον σε αυτό το στάδιο, να αλλάξουν οι ισορροπίες της αγοράς της Λευκωσίας. Όπως για παράδειγμα ο όμιλος Voici La Mode, που τους επόμενους μήνες θα λειτουργεί και τα πέντε καταστήματα του στην λεωφόρο (Marks and Spencer, Café la Mode, Etam, Undiz και Accessorize). Μιλώντας στην «Κ» ο Group Business Development Manager του Ομίλου Αρτέμιος Αντωνιάδης εκτιμά ότι θα μεσολαβήσει μια σημαντική χρονική περίοδος έως ότου η Μακαρίου πάρει τα πάνω της αλλά στο τέλος ο στόχος θα επιτευχθεί. «Πιστεύουμε πολύ στη λεωφόρο Μακαρίου, πιστεύουμε ότι μακροπρόθεσμα θα πάρει τα πάνω της απλώς θα πάρει κάποιο χρόνο». Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ» υπάρχει ενδιαφέρον για νέα ανοίγματα από δυνατούς παίκτες στο κομμάτι της εστίασης, και σύντομα θα υπάρχουν νέες προσθήκες στο δυναμικό της λεωφόρου.

Ανοικτά θέματα

Σε αναβρασμό είναι πάντως επιχειρηματίες, νέοι και υφιστάμενοι, οι οποίοι έχουν επενδύσει στην Μακαρίου σημαντικά κεφάλαια και παρά τα ψηλά ενοίκια, δίνοντας ψήφο εμπιστοσύνης στην εμπορικότητα του δρόμου και πλέον αναμένουν την ψήφο εμπιστοσύνης των καταναλωτών. Εντοπίζουν ωστόσο μεγάλα και μικρά ανοικτά ζητήματα.

Από τη μια, η Μακαρίου άνοιξε με περίπου το 50% των καταστημάτων της να είναι ανοικτά. Πολλά είναι τα καταστήματα που τρέχουν για τις τελευταίες πινελιές και περιμένουν να ανοίξουν τις επόμενες μέρες. Άλλα υποστατικά είναι ακόμη υπό κατασκευή και προγραμματίζουν να ανοίξουν εντός του 2022, ενώ υπάρχουν χώροι πολλών τετραγωνικών οι οποίοι αναζητούν ακόμη τους εμπορικούς τους ενοίκους. Ένα τεράστιο ζήτημα, το οποίο επισημαίνεται από την πλειοψηφία των επιχειρηματιών της λεωφόρου, είναι οι κυκλοφοριακές ρυθμίσεις. Καταρχήν η εικόνα στην είσοδο της λεωφόρου παραπέμπει στο ότι ακόμα η λεωφόρος είναι υπό κατασκευή. Είναι ένα πράγμα η λεωφόρος να είναι πεζοδρομημένη και να μην επιτρέπεται η κυκλοφορία των οχημάτων και είναι εντελώς διαφορετικό να μην έχει μετακινηθεί ο εξοπλισμός που υπήρχε κατά τις κατασκευαστικές εργασίες, επισημαίνουν στην «Κ» καταστηματάρχες. Επιπλέον, όπως αναφέρουν, το γεγονός ότι δεν έχει ξεκαθαρίσει ακόμα αν η λεωφόρος θα είναι ανοικτή κάποια στιγμή ή όχι για τα οχήματα, δημιουργεί αβεβαιότητα και ίσως δημιουργεί δεύτερες σκέψεις σε πιθανούς επισκέπτες. Ο κ. Αντωνιάδης εκφράζει επίσης προβληματισμό για το αν ο πεζόδρομος είναι η ιδανική ρύθμιση η οποία θα βοηθήσει την επισκεψιμότητα της λεωφόρου. «Ο κόσμος πρέπει να έχει ευκολία στην στάθμευση και στην κυκλοφορία και αυτό είναι σημαντικός παράγοντας για την επιτυχία της Μακαρίου», όπως επισημαίνει. Φυσικά υπάρχει και η άποψη που υποστηρίζει ότι η πεζοδρόμηση της λεωφόρου θα είναι ένα στοιχείο υπέρ της Μακαρίου, στην προσπάθεια της να καταστεί ανταγωνιστική σε σχέση και με τα κλειστά εμπορικά κέντρα.

Αλλάζει η συνήθεια;

Είναι ένα ζήτημα πάντως, το κατά πόσο η πρόταση της εμπορικής Μακαρίου θα μπορεί να προσελκύσει καταναλωτές οι οποίοι τα τελευταία χρόνια, ψηφίζουν επανειλημμένα τα κλειστά εμπορικά κέντρα είτε για αγορές είτε για βόλτα. Η αλλαγή στην συνήθεια των καταναλωτών είναι ένα σημαντικό στοίχημα που θα πρέπει να κερδίσει η Μακαρίου ώστε να καταστεί δημοφιλής και ελκυστικός προορισμός. Σαφώς σε αυτή την εξίσωση, σημαντικός είναι ο ρόλος της προσβασιμότητας και της ευκολίας στην στάθμευση, πεδίο στο οποίο τουλάχιστον μέχρι στιγμής, δεν έχει κερδίσει πόντους το κέντρο της Λευκωσίας.

Ένα ερώτημα που επίσης θα απαντηθεί το επόμενο διάστημα, είναι το αν η Μακαρίου θα καταφέρει να κερδίσει το νεαρότερο κοινό. Κατά πόσο λοιπόν, οι αλλαγές οι οποίες έχουν συντελεστεί στην λεωφόρο ικανοποιούν τις ανάγκες και τις προσδοκίες της νέας γενιάς καταναλωτών. Βαρόμετρο για το επόμενους μήνες αναμένεται ότι θα αποτελέσει η επικείμενη εορταστική περίοδος, ειδικότερα μετά και την φωταγώγηση της λεωφόρου.

Ο Κάσιαλος κερδίζει την αγορά έργων τέχνης

Σημάδια ανάκαμψης εμφανίζει σταδιακά η αγορά έργων τέχνης και στην Κύπρο, αποτελώντας ξανά μια ασφαλή επενδυτική επιλογή

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Απ' ό,τι φαίνεται από τις τελευταίες δημοπρασίες έργων τέχνης στην Κύπρο οι επενδύσεις σε πίνακες και άλλα συλλεκτικά αντικείμενα αρχίζουν ν' αποτελούν ασφαλείς επενδυτικές επιλογές, μετά από κάποια στασιμότητα, ιδίως από Έλληνες αγοραστές, αλλά και από άλλες ευρωπαϊκές και μη χώρες. Στην τελευταία δημοπρασία της Cypria, σύμφωνα με τα στοιχεία του Οίκου, ποσοστό άνω του 65% των έργων άλλαξαν χέρια, ενώ δύο ακριβά έργα πουλήθηκαν πέραν της εκτιμώμενης τιμής. Η 30ή δημοπρασία έργων του Οίκου Ψαθάρης σημείωσε επίσης εξαιρετική επιτυχία αποφέροντας στον Οίκο το ποσό των €340.000 ευρώ και καταγράφοντας ποσοστό 97% by value και από τα 144 εκθέματα που δημοπρατήθηκαν πωλήθηκαν συνολικά 85 έργα τέχνης καταγράφοντας ποσοστό 59% by lot.

Σε αμφότερες τις δημοπρασίες ο Κύπριος ναΐφ ζωγράφος Μιχαήλ Κάσιαλος είχε την τιμητική του. Στη δημοπρασία της Cypria το έργο «Παλιό Έθιμο Γάμου» είχε έντονο bidding, υπερδιπλασιάζοντας τη χαμηλή εκτίμηση, πετυχαίνοντας εν τέλει μία από τις υψηλότερες τιμές πώλησης έργων του Κάσιαλου σε δημοπρασία, ξεπερνώντας την τιμή εκτίμησης, που ήταν στις €22.000 και μετά από επτά χτυπήματα πουλήθηκε στον μεγαλύτερο bidder στο ποσό των €43.711. Σύμφωνα με την κα Ρίτσα Κυριάκου, διευθύνουσα σύμβουλο της Cypria, στο έργο υπάρχει μια πρωτόγνωρη διάθεση οικειότητας ανάμεσα στις μορφές, «στοιχείο το οποίο είναι σπάνιο στα έργα του Κάσιαλου και το οποίο καθιστά το συγκεκριμένο έργο ένα από τα σημαντικότερα του καλλιτέχνη που έχουν ποτέ δημοπρατηθεί» και συμπληρώνει πως ανέμεναν ότι το έργο θα ξεπερνούσε το εύρος της εκτιμώμενης τιμής. Η αύξηση της αξίας του Κάσιαλου φαίνεται και στην τελευταία δημοπρασία του Οίκου Ψαθάρη, όπου το έργο του Κάσιαλου «Στον αργαλειόν» από την εκτιμώμενη τιμή των 24.000 ευρώ πουλήθηκε τελικά προς 48.246 ευρώ, μετά από δέκα κτυπήματα. Ο κ. Νίκος Ψαθάρης, διευθυντής του Οίκου Δημοπρασιών Ψαθάρης, είπε στην «Κ» ότι η αύξηση στις τιμές πώλησης έργων του Κάσιαλου οφείλεται στη σπανιότητα των έργων του, κάτι που συμβαίνει φυσικά σε όλα τα έργα. «Φυσικά, έχει πολλή μεγάλη σημασία η προέλευση του έργου, ο αγοραστής πρέπει να είναι βέβαιος γι' αυτό που αγοράζει».

Το «Παλιό Έθιμο του Γάμου» του Μιχαήλ Κάσιαλου πουλήθηκε για €43.711 ευρώ, σημειώνοντας μία από τις μεγαλύτερες τιμές πώλησης έργων του Κύπριου ναΐφ σε δημοπρασία.

Το έργο του Κάσιαλου «Στον Αργαλειό» μετά από δέκα κτυπήματα πωλήθηκε για €48.246.

Όπως είπε στην «Κ» η κα Κυριάκου «αυτό που παρατηρείται είναι ότι ο Κάσιαλος σταδιακά ανεβαίνει, σε αρκετά υψηλά επίπεδα, με την αγορά να αρχίζει επίσης να κινείται ξανά. Αυτό φάνηκε ξεκάθαρα με το έργο "Trinity", ενώ και ο Μυταράς φαίνεται ότι αποκτά πάλι αξία . Ο δε Athens Director της Cypria, Μιχάλης Κωνσταντίνου σημείωσε: «Αναμέναμε έντονο bidding για τα έργα του Δημήτρη Μυταρά είτε από Κύπριους είτε από Ελλαδίτες επενδυτές και είμαστε πραγματικά ενθουσιασμένοι που οι "Φιγούρες σε Κόκκινο" πέτυχε τη δεύτερη μεγαλύτερη τιμή της δημοπρασίας». Το σπάνιο έργο που ζωγράφισαν οι Στας Παράσχος, Στέλιος Βότσης και Στέφος Μεταξάς με τον τίτλο «Trinity» επίσης αποτέλεσε μία από τις σημαντικές στιγμές της συγκεκριμένης δημοπρασίας, διπλασιάζοντας τη χαμηλή εκτιμώμενη τιμή του, που ήταν οι €5.000, με τελική τιμή το ποσό των €10.927 ευρώ. Στο «Trinity» την επιφάνεια του καμβά μοιράστηκαν οι τρεις καλλιτέχνες, δημιουργώντας μια υπέροχη σύνθεση. Αυτή η αύξηση οφείλεται σύμφωνα με την κα Κυριάκου στη σταθεροποίηση του οικονομικού κλίματος, τόσο στην Ελλάδα, όσο και διεθνώς. Κατά την περίοδο δε της έξαρσης της πανδημίας του κορωνοϊού, που τα πάντα είχαν παγώσει ο κόσμος είχε περισσότερο χρόνο ν' ασχοληθεί και με την τέχνη. Δεν έχει ακόμη σταθεροποιηθεί αλλά δείχνει σημάδια ανάκαμψης». Σύμφωνα με τον κ. Ψαθάρη η αγορά φαίνεται να σταθεροποιείται, ωστόσο εκείνος πάντοτε ακολουθούσε τη δύναμη της αγοράς: «Δεν είναι η δημοπρασία που καθορίζει την τιμή, αλλά η φωνή της αγοράς και όταν βάλεις υψηλή τιμή, ουσιαστικά κλείνεις τη φωνή αυτή».

Όσο για την Κύπρο η κα Κυριάκου λέει πως οι Κύπριοι αγοραστές δεν είναι ακόμη έτοιμοι, βρίσκονται σε στάση αναμονής, θεωρεί ωστόσο πως σύντομα και εδώ οι εν δυνάμει επενδυτές θ' ακολουθήσουν τη διεθνή τάση. «Είναι επίσης σημαντικό να πούμε ότι πρέπει να υπάρχει εμπιστοσύνη στον Οίκο Δημοπρασιών και στα εμπλεκόμενα πρόσωπα, διότι το μεγάλο πρόβλημα στην αγορά της Τέχνης είναι τα πλαστά, κυκλοφορούν πάρα πολλά στην αγορά». Ο κ. Ψαθάρης σημείωσε πως οι Κύπριοι επενδύουν σε έργα τέχνης και μάλιστα σε έργα που τους φέρνουν θύμισες, ανεξαρτήτως καλλιτέχνη ή αξίας.

Διαδικτυακές πωλήσεις

Σημαντικό στοιχείο πλέον στις δημοπρασίες, ιδίως για τους οίκους περιφερειακών αγορών είναι η διαδικτυακή μετάδοση και δυνατότητα χτυπημάτων, μέσω ειδικών πλατφορμών, όπως είναι η ηλεκτρονική πλατφόρμα www.invaluable.com. Μέσω αυτών των πλατφορμών ξένοι επενδυτές μπορούν να εντοπίζουν και να ποντάρουν σε έργα τέχνης που τους ενδιαφέρουν. Για παράδειγμα το έργο «Pichetet Pommes» του Γάλλου ζωγράφου Jean Souverbie (1891-1981), μια νεκρή φύση του 1963 αποτυπώνει τις κυβιστικές καταβολές του καλλιτέχνη, ενώ το παιχνίδι ανάμεσα στις φόρμες και το φόντο δημιουργεί μια δραματική ατμόσφαιρα, αγοράστηκε από Γάλλο επενδυτή, στην τιμή των 10.927 ευρώ. Η κα Κυριάκου λέει χαρακτηριστικά: «Βλέπουμε ότι ως Οίκος αρχίζουμε να πουλάμε στη διεθνή αγορά, περίπου το 10% των πωλήσεών μας της τελευταίας μας δημοπρασίας ήταν σε Ευρώπη και σε Αμερική, και το ενδιαφέρον είναι ότι οι αγοραστές είναι ξένοι» και συμπληρώνει πως με δειλά και σταθερά βήματα η αγορά έργων τέχνης ξαναγίνεται μια ασφαλής επένδυση κυρίως από ξένους. «Μάλιστα, τα έργα του Κάσιαλου, του Μυταρά και του Βότση πήγαν σε μη Κύπριους, αλλά σε Έλληνες του εξωτερικού». Ο κ. Ψαθάρης επίσης θεωρεί πολύ σημαντικό ότι πλέον η τεχνολογία βοηθάει τις δημοπρασίες: «Κάνεις μια δημοπρασία και όλος ο κόσμος είναι πια υποψήφιοι αγοραστές και πράγματι και στην τελευταία μας δημοπρασία έχουν χτυπηθεί έργα από πολλές και διαφορετικές χώρες».

Ο ΔΗΜΟΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ, Η RCB BANK ΚΑΙ Η EPIC ΣΑΣ ΠΡΟΣΚΑΛΟΥΝ

RCB

epic

Δήμος Λευκωσίας
Nicosia Municipality

Stasikratous Wonder Land

SHOPPING · STREET FOOD · DRINKS · ΛΙΧΟΥΔΙΕΣ · HAPPENINGS

18-19 DECEMBER
10:00-20:00
STASIKRATOUS STR.

ALL DAY & NIGHT MUSIC WITH

DEEJAY 93.5 RADIO

CharPilakoutasgroup

#STASIKRATOUSWONDERLAND

Στα 34,8 δισ. η αξία συναλλαγών με κάρτες το εννεάμηνο 2021

Συνεργασίες τραπεζών με ξένους ομίλους αποδοχής και εκκαθάρισης καρτών

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Τις ισχυρές προοπτικές του τομέα των ηλεκτρονικών συναλλαγών και των πληρωμών με κάρτες, αλλά και την ανάγκη των ελληνικών τραπεζών να συνεργαστούν με τεχνολογικούς κολοσσούς του κλάδου, προκειμένου να «παρακολουθήσουν» τις τεχνολογικές εξελίξεις στον τομέα των πληρωμών, απηχούν οι κινήσεις πώλησης των υπηρεσιών αποδοχής και εκκαθάρισης των καρτών στις οποίες προχωρούν η μία τράπεζα μετά την άλλη. Την αρχή έκανε η Τράπεζα Πειραιώς προχωρώντας στην πώληση του τομέα αποδοχής και εκκαθάρισης καρτών στον ιταλικό όμιλο Euronet και ακολούθησαν η Alpha Bank, η οποία προχώρησε σε συνεργασία με τον όμιλο Nexi για την πώληση του 51% της σχετικής δραστηριότητας. Από την πλευρά της η Eurobank προχώρησε στην πώληση του 80% του κλάδου στον αμερικανικό όμιλο Worldline, ενώ στην τελική ευθεία είναι και ανάλογη συμφωνία της Εθνικής Τράπεζας με την Evo Payments.

Το μοντέλο συνεργασίας που επιλέγει κάθε τράπεζα διαφοροποιείται ανάλογα και με τις κεφαλαιακές ανάγκες που έχει, επιλέγοντας το κατά πόσον θα διατηρήσει συμμετοχή στη νέα εταιρεία ή το κατά πόσον θα πουλήσει το 100% της σχετικής δραστηριότητας.

Το βέβαιο ωστόσο είναι ότι η έλευση μεγάλων τεχνολογικών κολοσσών στην Ελλάδα αποτυπώνει το υψηλό ενδιαφέρον που έχει ο κλάδος των συναλλαγών, που σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία αναπτύχθηκε με ρυθμό 26,1% σε όρους αξίας συναλλαγών το 9μηνο του 2021. Τα στοιχεία που δημοσιεύει η «Κ» δείχνουν ότι η ισχυρή ώθηση που υπήρξε στον κλάδο το 9μηνο του 2021 αποδίδεται στην αύξηση της εγχώριας κατανάλωσης με τη χρήση πλαστικού χρήματος, αλλά και στην αύξηση των τουριστών, μετά τη βουτιά που είχαν σημειώσει τα έσοδα από τον τουρισμό το 2020. Συγκεκριμένα, η αξία των συναλλαγών με κάρτες τόσο από Έλληνες όσο και ξένους αυξήθηκε κατά 26,1% στα 34,8 δισ. ευρώ, ενώ ο αριθμός των συναλλαγών αυξήθηκε κατά 22,5% σε 1,14 δισ.

Συναλλαγές με χρεωστικές και πιστωτικές κάρτες

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ			ΑΞΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ		
	9μηνο 2020 ΕΚΑΤ.	9μηνο 2021 ΕΚΑΤ.	ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	9μηνο 2020 ΔΙΣ. ΕΥΡΩ	9μηνο 2021 ΔΙΣ. ΕΥΡΩ	ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ						
Χρεωστικές Κάρτες	734,3	879,5	19,8%	19,51	23,01	17,9%
Πιστωτικές Κάρτες	90,9	92,9	2,3%	3,72	3,76	1,1%
Προπληρωμένες Κάρτες	19,6	25,4	29,7%	0,34	0,45	32,8%
ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ						
Χρεωστικές Κάρτες	36,4	50,8	39,5%	1,09	1,73	58,9%
Πιστωτικές Κάρτες	6,9	7,4	7,2%	0,37	0,43	15%
Προπληρωμένες Κάρτες	3,7	4,4	19,1%	0,09	0,12	36,2%
ΣΥΝΑΛ. ΞΕΝΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	41,1	82,5	100,6%	2,51	5,33	112,5%
ΣΥΝΟΛΟ	932,9	1.142,9	22,5%	27,63	34,83	26,1%

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Οι πρόσφατες συμφωνίες φέρνουν την αποτίμηση της δραστηριότητας για τις τρεις συστημικές τράπεζες κοντά στο 1 δισ. ευρώ.

Παρά το γεγονός ότι σημαντικό μέρος των ηλεκτρονικών πληρωμών γίνεται πλέον μέσω μεταφορών πιστώσεων, δηλαδή με χρέωση απευθείας του τραπεζικού λογαριασμού, οι πληρωμές με κάρτες θα συνεχίσουν την ανοδική τάση που παρατηρείται τα τελευταία χρόνια, καθώς ολοένα και μεγαλύτερο τμήμα του πληθυσμού θα προτιμά τη χρήση του πλαστικού –είτε σε φυσική μορφή είτε μέσω κινητού– για αγορές αγαθών και υπηρεσιών. Η τάση αυτή απαιτεί συνεχή εκσυγχρονισμό του κλάδου τόσο σε επίπεδο εμπόρου όσο και σε επίπεδο πελατών και δημιουργεί πρόσφορο έδαφος για την είσοδο μεγάλων τεχνολογικών ομίλων.

Είναι χαρακτηριστικό ότι οι συμφωνίες που έχουν υπογραφεί μέχρι σήμερα φέρνουν την αποτίμηση της δραστηριότητας για τις τρεις συστημικές τράπεζες κοντά στο 1 δισ. ευρώ, με προοπτική ανάλογα και με το περιεχόμενο της συμφωνίας που έχουν υπογράψει να εισπράττουν μερίδιο των μελλοντικών εσόδων από προμήθειες. Ενδεικτικά, η συμφωνία πώλησης του 100% των υπηρεσιών αποδοχής καρτών της Τράπεζας Πειραιώς στη Euronet Worldwide προέβλεπε τίμημα 300 εκατ. ευρώ και 10ετή τουλάχιστον αποκλειστική συνεργασία πωλήσεων και διανομής με τον διεθνή όμιλο από την οποία η Τράπεζα Πειραιώς θα εισπράττει προμήθειες από τα μελλοντικά καθαρά έσοδα που θα δημιουργούνται από τη δραστηριότητα παροχής υπηρεσιών αποδοχής καρτών.

Αντίστοιχα η επιχειρηματική αξία της συναλλαγής μεταξύ Alpha Bank και Nexi ορίστηκε στα 307 εκατ. ευρώ για το 100% του τομέα αποδοχής καρτών και εκκαθάρισης συναλλαγών της Alpha Bank.

Η συμφωνία προβλέπει ότι η τράπεζα θα συμμετάσχει στη νέα εταιρεία με ποσοστό 49%, ενώ συμφωνήθηκε πρόσθετο τίμημα ποσού έως 60 εκατ. ευρώ (για το 100% του τομέα) με τη μορφή πρόσθετων αποδόσεων (earn-outs), που θα πληρωθεί έως το τέταρτο έτος λειτουργίας της νέας εταιρείας.

Συμφωνία Eurobank με Worldline στον κλάδο της αποδοχής καρτών

Δεσμευτική συμφωνία με τη Worldline για την πώληση πλειοψηφικού ποσοστού του τομέα αποδοχής και εκκαθάρισης καρτών υπέγραψε η Eurobank. Η συμφωνία περιλαμβάνει:

α) Την πώληση του 80% της μονάδας υπηρεσιών αποδοχής και εκκαθάρισης συναλλαγών καρτών («PayCo») στη Worldline, με την Eurobank να διατηρεί το 20%.

β) Μία μακροπρόθεσμη συμφωνία για τη διανομή των προϊόντων της PayCo στην Ελλάδα μέσω του δικτύου της Eurobank.

Όπως ανακοίνωσε η Τράπεζα, «η μονάδα υπηρεσιών αποδοχής και εκκαθάρισης συναλλαγών καρτών της Eurobank διατηρεί μια από τις κορυφαίες θέσεις στην ελληνική αγορά με μερίδιο 21% στον εγχώριο όγκο συναλλαγών. Διατηρεί στελεχιακό δυναμικό 40 υπαλλήλων και διαχειρίζεται συναλλαγές 123.000 φυσικών και ψηφιακών εμπόρων που ξεπερνούν συνολικά σε αξία τα 7 δισ. ευρώ σε ετήσια βάση». Στο πλαίσιο της στρατηγικής της Eurobank να δημιουργεί συνεργασίες με κορυφαίους συνεργάτες, η μακροπρόθεσμη αυτή συμφωνία συνδυάζει την κορυφαία τεχνολογία και εξειδίκευση της Worldline με τις δυνατότητες του δικτύου καταστημάτων της Eurobank και αποσκοπεί στο να δημιουργήσει προϊόντα και υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας στον τομέα της αποδοχής καρτών και εκκαθάρισης συναλλαγών για τους πελάτες της Eurobank, αλλά και για την αγορά συνολικά.

Η συμφωνία αποτιμά το 100% της PayCo σε 320 εκατ. ευρώ, τίμημα το οποίο υπόκειται σε προσαρμογές κατά την ολοκλήρωση της συναλλαγής, ενώ η συναλλαγή περιέχει, υπό όρους, επιπλέον πληρωμές και αμοιβές από την PayCo. Η συναλλαγή εκτιμάται ότι θα συνεισφέρει περίπου 80 μ.β. στον δείκτη CET1 του ομίλου Eurobank (βάσει των δεικτών του γ΄ τριμήνου 2021). Επιδίωξη των δύο μερών είναι να ολοκληρώσουν τη συναλλαγή εντός του β΄ τριμήνου 2022 υπό την αίρεση των απαιτούμενων κανονιστικών εγκρίσεων. Σε δήλωσή του ο διευθύνων σύμβουλος της Eurobank Φωκίων Καραβίας σημείωσε ότι «η συμφωνία που επιτεύχθηκε με τη Worldline είναι πλήρως συμβατή με τον στρατηγικό μας σχεδιασμό να εστιάζουμε στις βασικές μας δραστηριότητες και παράλληλα να ενισχύουμε την κεφαλαιακή μας θέση. Οι πελάτες μας θα ωφεληθούν από υψηλής ποιότητας υπηρεσίες σε ένα ασφαλές περιβάλλον πληρωμών, που θα παρέχεται από έναν κορυφαίο, διεθνούς εμβέλειας οργανισμό στον χώρο των υπηρεσιών πληρωμών ο οποίος διαθέτει ψηφιακές δυνατότητες τελευταίας λέξης που απαιτούνται σε αυτόν τον συνεχώς μεταβαλλόμενο τεχνολογικά τομέα».

Η συμφωνία αποτιμά το 100% της PayCo στα 320 εκατ. ευρώ.

Αφορά την πώληση του 80% της μονάδας υπηρεσιών αποδοχής και εκκαθάρισης συναλλαγών καρτών.

Από την πλευρά της Worldline ο διευθύνων σύμβουλος του ομίλου Gilles Grapinet σημείωσε ότι η κίνηση εναρμονίζεται με τη στρατηγική επέκτασης των δραστηριοτήτων της Worldline στη Νότια Ευρώπη.

Ρεκόρ επενδύσεων σε startups το 2021

Της **ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΝΤΗ**

«Χρυσή» χρονιά αποδείχθηκε το 2021 για τις ελληνικές startups, αφού κατόρθωσαν να αντλήσουν κεφάλαια άνω των 500 εκατ. ευρώ από εγχώριους και ξένους επενδυτές. Πρόκειται για ποσό σχεδόν τριπλάσιο σε σύγκριση με πέρυσι (150 εκατ. ευρώ) και δεκαπλάσιο σε σύγκριση με 4-5 χρόνια πριν (50 εκατ. ευρώ) καθιστώντας το 2021 χρονιά όπου καταγράφηκε ρεκόρ επενδύσεων.

Όπως αναφέρει η έκθεση Startups in Greece 2021/2022, η οποία συντάχθηκε από την ομάδα του Found.ation σε συνεργασία με το EIT Digital και το Velocity.Partners αλλά και με την υποστήριξη της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας Επενδύσεων, ο συνολικός αριθμός των startups που χρηματοδοτήθηκαν φέτος είναι περίπου 70, δηλαδή 30% περισσότερες σε σχέση με πέρυσι, ενώ το συνολικό ποσό χρηματοδότησης που άντλησαν ξεπερνάει το μισό δισ. ευρώ. Όπως προκύπτει από τα ευρήματα της έκθεσης, τα 397 εκατ. ευρώ από τα περίπου 500 εκατ. ευρώ κατευθύνθηκαν σε 10 νεοφυείς εταιρείες, ενώ 3 από αυτές άντλησαν το 50% των συνολικών κεφαλαίων.

«Το 2021 ήταν μια χρονιά νέων ρεκόρ για την ολοένα αναπτυσσόμενη ελληνική startup σκηνή όσον αφορά τη χρηματοδότηση από κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών, τα exits (εξαγορές) και τους unicorns», ανέφερε ο Δημήτρης Καλαβρός - Γουσίου, συνιδρυτής του Found.ation και εταίρος στο Velocity.Partners, κατά την παρουσίαση της έκθεσης.

Οι 10 ελληνικές startups που έλαβαν την υψηλότερη χρηματοδότηση το 2021

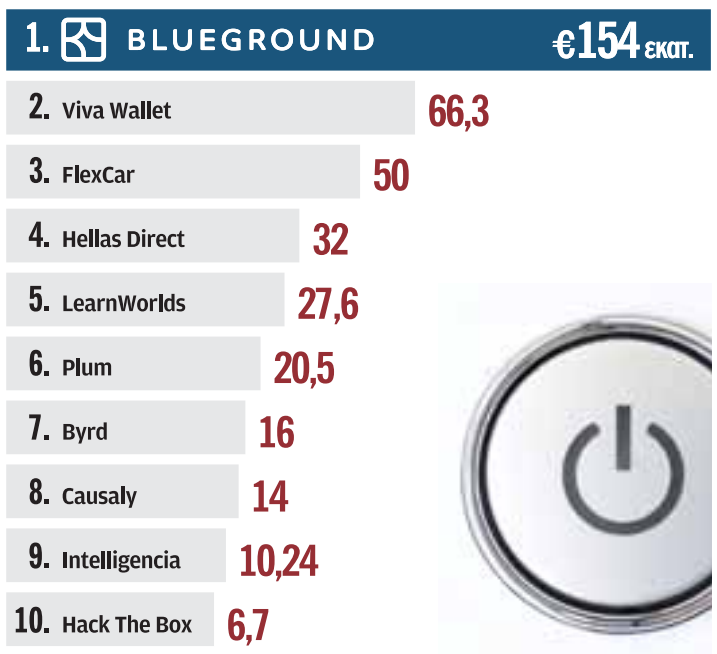

ΠΗΓΗ: FOUND.ATION

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Οι ελληνικές νεοφυείς επιχειρήσεις άντλησαν φέτος κεφάλαια 500 εκατ. ευρώ.

Ιδιαίτερα ελκυστικές για τους επενδυτές ήταν φέτος οι εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον κλάδο του λογισμικού (software as a service), της τεχνολογίας στον τομέα της υγείας (healthtech) αλλά και στο fintech, ενώ υπολογίζεται πως 4 στις 10 εταιρείες που χρηματοδοτήθηκαν, έχουν έδρα την Ελλάδα.

Από τις 10 εταιρείες που έλαβαν την υψηλότερη χρηματοδότηση ξεχωρίζει η εταιρεία εκμετάλλευσης ακινήτων Blueground, η οποία άντλησε νωρίτερα φέτος 154 εκατ. ευρώ από εγχώριους (VentureFriends) και διεθνείς επενδυτές, η Viva Wallet, που συγκέντρωσε 66,3 εκατ. ευρώ και η Flexcar, εταιρεία ευέλικτου leasing αυτοκινήτων, η οποία συγκέντρωσε συνολικά 50 εκατ. ευρώ.

Εστιάζοντας στα 6 ελληνικά επενδυτικά κεφάλαια που βρίσκονται κάτω από την ομπρέλα του Equifund, κάποια εκ των οποίων έχουν ήδη δημιουργήσει ή δημιουργούν νέα funds, η έκθεση επισημαίνει πως μέχρι στιγμής έχει επενδύσει το 80% των συνολικών υπό διαχείριση κεφαλαίων τους ενώ, μέσα σε περίπου μία τετραετία (2017-2021), έχουν χρηματοδοτήσει περίπου 119 εταιρείες σε 213 γύρους χρηματοδότησης.

Στο πλαίσιο της παρουσίασης, ο υφυπουργός Ανάπτυξης και Επενδύσεων Γιάννης Τσακίρης ανέφερε πως στόχος είναι τα επόμενα 5 χρόνια το οικοσύστημα χρηματοδότησης των νεοφυών επιχειρήσεων να έχει ξεπεράσει τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, ενώ επεσήμανε πως σχεδιάζονται χρηματοδοτικά προϊόντα ώστε να μην υπάρχει χρηματοδοτικό κενό από άποψη χρόνου αλλά και φάσης ανάπτυξης των επιχειρήσεων (stage).

Ανάμεσα σε αυτά είναι το πρόγραμμα Innovate Now, χρηματοδοτικά προϊόντα που θα αφορούν την ενίσχυση των επιχειρήσεων σε στάδιο seed και early stage, αλλά και τη διοχέτευση 400 εκατ. ευρώ πάλι από το Ταμείο Ανάκαμψης στο πιο ώριμο κομμάτι της αγοράς.

Η Alpha Bank άντλησε 300 εκατ. από το διετές ομόλογο

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Κεφάλαια ύψους 300 εκατ. ευρώ άντλησε η Alpha Bank μέσω της έκδοσης με ιδιωτική τοποθέτηση ομολόγου υψηλής εξασφάλισης (senior preferred), διετούς διάρκειας, χωρίς δικαίωμα ανάκλησης για το πρώτο έτος. Το επιτόκιο της έκδοσης ορίστηκε στο 3%, ενώ η απόδοση, σύμφωνα με πληροφορίες, διαμορφώθηκε κοντά στο 3,5%.

Η έκδοση, που είχε ως arranger τη Morgan Stanley, εντάσσεται στο χρηματοδοτικό πλάνο της Alpha Bank και έρχεται να ενισχύσει τα κεφάλαια του ομίλου πάνω από τους ενδιάμεσους εποπτικούς στόχους για το 2021 για τις ελάχιστες απαιτήσεις ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (Interim Target on Minimum Required Eligible Liabilities - MREL). Ετσι, παρά το γεγονός ότι η τράπεζα έχει καλύψει τον στόχο για τα κεφάλαια που είναι επιλέξιμα προκειμένου να ικανοποιήσει τους στόχους MREL για το 2021, επιδίωξε να εκμεταλλευθεί τις συνθήκες που διαμορφώνονται στις διεθνείς αγορές προληπτικά, αποφεύγοντας με τον τρόπο αυτό τον «συνωστισμό» που εκτιμάται ότι θα υπάρξει το 2022. Με βάση τις ανακοινώσεις του 9μήνου, οι κεφαλαιακές απαιτήσεις στο πλαίσιο του στόχου MREL διαμορφώνονται στο 22,76% του σταθμισμένου ενεργητικού της τράπεζας και αφορούν κεφαλαιακό «μαξιλάρι» πάνω από τα αναγκαία εποπτικά που υπολογίζει η ΕΚΤ για να χρησιμοποιηθούν σε περίπτωση αναδιάρθρωσης. Να σημειωθεί ότι οι ομολογιακές εκδόσεις που δρομολογούνται από τις τέσσερις συστημικές τράπεζες για το 2022 για την κάλυψη αυτού του στόχου υπολογίζονται σε περίπου 4 δισ. ευρώ συνολικά.

Η Alpha Bank είχε προχωρήσει τον περασμένο Σεπτέμβριο σε παρόμοια έκδοση ομολόγου (senior preferred) ύψους 500 εκατ. ευρώ και το επιτόκιο της έκδοσης είχε διαμορφωθεί στο 2,5%, ενώ έχει πραγματοποιήσει άλλες δύο εκδόσεις ομολόγων μειωμένης εξασφάλισης (Tier II), ύψους 500 εκατ. ευρώ η καθεμία –τον Φεβρουάριο του 2020 και τον Μάρτιο του 2021–, με επιτόκιο 4,25% και 5,5%, αντίστοιχα. Για τη χθεσινή έκδοση εκδηλώθηκε, σύμφωνα με πληροφορίες, έντονο ενδιαφέρον από διεθνείς επενδυτές συγκεκριμένου προφίλ (μεγάλες ασφαλιστικές εταιρείες και ξένα ασφαλιστικά ταμεία, καθώς και αμοιβαία κεφάλαια που επενδύουν σε χρεόγραφα σταθερού εισοδήματος) με πιο βραχυπρόθεσμο ορίζοντα. Η διοίκηση της τράπεζας προχώρησε στο private placement σε επιλεγμένους επενδυτές λαμβάνοντας υπόψη τη ζήτηση αλλά και τις αναμενόμενες συνθήκες της αγοράς για το προσεχές έτος, προκρίνοντας το να τοποθετηθεί εγκαίρως και να έχει ευχέρεια κινήσεων για τους χρόνους των προγραμματισμένων εκδόσεών της για το 2022.

Νέο μοντέλο στον τουρισμό λόγω πανδημίας

«Κλειδί» η επιδίωξη της βιωσιμότητας και ο ψηφιακός μετασχηματισμός

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Οι αλλαγές που έφερε η πανδημία στη συμπεριφορά των καταναλωτών θα οδηγήσουν τελικά σε αλλαγές στα «μοτίβα» των ταξιδιωτικών δαπανών, όπως και των υπόλοιπων δαπανών, και όχι μόνο. Πωλήσεις, επιχειρηματικά ταξίδια, συνέδρια και πολλά ακόμα είναι τομείς που η πανδημία είτε μετάλλαξε είτε οδήγησε σε βαθιά κρίση.

Η επομένη μέρα της πανδημίας ωστόσο θα έχει και νικητές και χαμένους, οι οποίοι θα προκύψουν από τον τρόπο και την ταχύτητα που ο κλάδος θα προσαρμοστεί στα νέα δεδομένα και θα αγκαλιάσει νέες πραγματικότητες, όπως ο ψηφιακός μετασχηματισμός και η επιδίωξη της βιωσιμότητας. Αυτά προκύπτουν μεταξύ άλλων από μελέτη της Horwath HTL, πολυεθνικής εταιρείας συμβουλευτικών υπηρεσιών στον τουρισμό.

Οι ταξιδιωτικοί περιορισμοί κατά τη διάρκεια της πανδημίας οδήγησαν σε νέους τρόπους αντίληψης των ταξιδιών και του τουρισμού από τους καταναλωτές, σύμφωνα με έρευνα της Booking.com που επικαλείται η Horwath. Μερικές από τις αναδυόμενες τάσεις που επηρεάζουν τον προγραμματισμό των ταξιδιών συμπεριλαμβάνουν την έρευνα για «πιο πράσινους» προορισμούς, τα κοντινά ταξίδια που έχουν ως αποτέλεσμα την αυξημένη χρήση ιδιωτικών μεταφορικών μέσων, τη δυνατότητα εξ αποστάσεως εργασίας και τον αγροτουρισμό.

Στον τουρισμό και στα ταξίδια, οι δαπάνες θα επηρεαστούν όμως με πολλαπλούς τρόπους – ίσως ο πιο σημαντικός από αυτούς είναι η ταχύτητα με την οποία πραγματοποιούνται οι εμβολιασμοί παγκοσμίως. Σύμφωνα με μια πρόσφατη μελέτη του TripAdvisor (Traveler Sentiment Journey Survey), περισσότερα από τα τρία τέταρτα (77%) των ερωτηθέντων ταξιδιωτών λένε ότι θα είναι πιο πιθανό να ταξιδέψουν διεθνώς εάν λάβουν το εμβόλιο και αυξάνονται στο 86% για τα εγχώρια ταξίδια. Παράλληλα, οι καταναλωτές δίνουν πλέον πολύ μεγάλη σημασία στις διαδικασίες ασφαλείας, υγιεινής και υγείας που εφαρμόζουν οι προορισμοί και τα καταλύματα. Τον τελευταίο χρόνο οι αναζητήσεις στο Διαδίκτυο που σχετίζονται με αυτούς τους όρους έχουν αυξηθεί σημαντικά, φτάνοντας στο μέγιστο τον Μάρτιο του 2020 και τον Ιανουάριο του 2021. Για να κερδίσουν την εμπιστοσύνη των καταναλωτών, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να είναι διαφανείς και αξιόπιστες όσον αφορά τα μέτρα υγιεινής και ασφάλειας που υιοθετούν.

SHUTTERSTOCK

Μερικές από τις αναδυόμενες τάσεις που επηρεάζουν τον προγραμματισμό των ταξιδιών συμπεριλαμβάνουν την έρευνα για «πιο πράσινους» προορισμούς, τα κοντινά ταξίδια που έχουν ως αποτέλεσμα την αυξημένη χρήση ιδιωτικών μεταφορών, τη δυνατότητα εξ αποστάσεως εργασίας και τον αγροτουρισμό.

Σύμφωνα με τον Ξενοφώντα Πετρόπουλο, διευθυντή της Horwath HTL Ελλάδος, «η καταναλωτική συμπεριφορά έχει πλέον νέες συνήθειες και έθιμα που μπορεί να γίνουν μέρος της ζωής μας επ' αόριστον. Αν θα επιστρέψουμε στην κανονικότητα ή όχι εξαρτάται από το πώς την ορίζουμε πλέον. Με την ίδια λογική, οι προορισμοί θα πρέπει να κατανοήσουν ότι έχει αλλάξει το περιβάλλον στο οποίο επιχειρούν και συνεπώς θα πρέπει να αναπροσαρμόσουν άμεσα τον σχεδιασμό, τα εργαλεία, τον τρόπο και τον τόπο προσέγγισης των κοινών στόχων τους».

Ενα άλλο μεγάλο κεφάλαιο είναι αυτό της βιωσιμότητας. Πριν από την πανδημία, η βιωσιμότητα ήταν ήδη ένα βασικό θέμα συζήτησης τόσο σε ατομικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο εταιρειών και οργανισμών. «Πλέον η καταναλωτική συμπεριφορά φαίνεται ότι θα είναι προσανατολισμένη προς μια μειωμένη και συνειδητή κατανάλωση, έχοντας ως αποτέλεσμα την ελάχιστη σπατάλη», σημειώνει η μελέτη. Αειφόρα προϊόντα, υπεύθυνες μάρκες, φιλικές προς το περιβάλλον πολιτικές, οικολογικά προϊόντα και περιβαλλοντικές ανησυχίες θα αποκτήσουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον όσο προσεγγίζουμε το 2025 και το 2030, χρονιές-ορόσημα για την επίτευξη των στόχων βιωσιμότητας την Ηνωμένων Εθνών. Αντιστοίχως προσανατολίζονται και οι ταξιδιώτες στις επιλογές τους. Την ίδια ώρα, η χρήση της τεχνολογίας τα τελευταία χρόνια έχει βοηθήσει τον τομέα του τουρισμού τόσο μέσω της ανάπτυξης νέων εργαλείων προώθησης όσο και μέσω της ανάπτυξης εργαλείων μέτρησης της αποδοτικότητας των προωθητικών ενεργειών, σημειώνει η Horwath, που στην Ελλάδα εκπροσωπείται από τη ΣΟΛ Crowe. Παράλληλα έχει δημιουργήσει νέες, άμεσες γέφυρες επικοινωνίας με τον τελικό καταναλωτή, ο οποίος πλέον, λόγω της πανδημίας, χρησιμοποιεί περισσότερο το Διαδίκτυο, ενημερώνεται άμεσα και έχει όλη τη διαθέσιμη πληροφορία για να λάβει μια απόφαση με ένα κλικ. Με βάση τα νέα αυτά δεδομένα είναι ιδιαίτερα σημαντικό κάθε ελληνικός προορισμός να ανασχεδιάσει το μείγμα των εργαλείων και καναλιών προώθησης που χρησιμοποιεί για την προσέλκυση τουριστών, πάντα με γνώμονα την πλήρη ανάκαμψη και την περαιτέρω βελτίωση των αποτελεσμάτων του.

«Εκείνοι οι προορισμοί που χαρακτηρίζονται από κουλτούρα προσαρμοστικότητας και θετική στάση απέναντι στις αλλαγές όπως οι παραπάνω, θα δείξουν ανθεκτικότητα και θα ηγηθούν του τομέα του τουρισμού στη νέα πραγματικότητα», τονίζουν οι μελετητές του οίκου.

Το δεκαετές σχέδιο του ΣΕΤΕ για την ανάπτυξη του ελληνικού τουρισμού

Η πορεία του ελληνικού τουρισμού προς το 2030 προϋποθέτει τη μετάβαση από την αυθόρμητη στη στοχευμένη ανάπτυξη μέσα από έναν ουσιαστικό και ολοκληρωμένο σχεδιασμό σε ένα πλαίσιο βιωσιμότητας, λαμβάνοντας υπόψη διαθέσιμους πόρους, στόχους και αναδυόμενες τάσεις. Αυτό είναι το βασικό αντικείμενο μελέτης που εκπονήθηκε από την κοινοπραξία Deloitte-Remaco για λογαριασμό του Ινστιτούτου του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΙΝΣΕΤΕ) με τίτλο «Ελληνικός Τουρισμός 2030 | Σχέδια Δράσης» που αφορά την ανάπτυξη των τουριστικών προϊόντων της χώρας. Οι μεγάλες τάσεις αποτελούν το αντικείμενο της πρώτης ενότητας της μελέτης, που ήδη διαμορφώνουν τις εξελίξεις στον παγκόσμιο και –κατά συνέπεια– τον ελληνικό τουρισμό. Το σύνολο της μελέτης που θα δημοσιευθεί σταδιακά, θα αποτελέσει βάση για την αναγκαία δημόσια διαβούλευση και στοχεύει σε χρονική διεύρυνση της τουριστικής δραστηριότητας, καλύτερη γεωγραφική κατανομή της τουριστικής ζήτησης και αύξηση της μέσης δαπάνης και της διάρκειας παραμονής των επισκεπτών.

Στη μελέτη προσδιορίζονται, επίσης, άξονες για την ανάπτυξη του ελληνικού τουρισμού, όπως η βελτίωση και ανάπτυξη των δημοσίων –κυρίως– υποδομών, η αναβάθμιση, καινοτομία και προώθηση του προϊόντος, η ψηφιακή αναβάθμιση και ο μετασχηματισμός του τουριστικού οικοσυστήματος, η αειφορία, η ενίσχυση των δεξιοτήτων και η ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας. Ειδικότερα η μελέτη επισημαίνει τα παρακάτω για τις μεγάλες τάσεις:

• Ψηφιακός μετασχηματισμός: Η ψηφιακή τεχνολογία αποτελεί πλέον αναπόσπαστο μέρος του κλάδου, με την πλειονότητα των τουριστικών επιχειρήσεων να ακολουθεί τις σύγχρονες τάσεις της τεχνολογίας, με στόχο την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς τους.

• Βιώσιμη ανάπτυξη και αειφορία: Η βιωσιμότητα και η αειφορία σε όλες τις διαστάσεις έρχονται στο προσκήνιο των εθνικών τουριστικών πολιτικών και πρακτικών και ολοένα και περισσότερο αποτελούν βασικό πυλώνα των επιχειρηματικών πρακτικών.

• Υπερτουρισμός: Η προβλεπόμενη «έκρηξη» στις μετακινήσεις σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα αναμένεται να δημιουργήσει τουριστική συμφόρηση σε αρκετούς δημοφιλείς προορισμούς τα επόμενα έτη, κάτι που θα απαιτήσει διαχείριση.

• Οικονομία διαμοιρασμού: Με τη συνεχή άνοδο της οικονομίας διαμοιρασμού, κρίνεται απαραίτητη η ρυθμιστική διαχείριση, με σκοπό τη διασφάλιση

Στόχος, η χρονική και γεωγραφική διεύρυνση της δραστηριότητας και η αύξηση της μέσης δαπάνης των επισκεπτών.

ίσων όρων ανταγωνισμού και της ασφάλειας των πολιτών και τουριστών.

• Κοινωνικές και δημογραφικές αλλαγές: Η αύξηση του πληθυσμού, σε συνδυασμό με την πληθυσμιακή γήρανση και την ανάδειξη διαφορετικών προτιμήσεων και τάσεων ανά ηλικιακή ομάδα, έχουν σημαντική επίδραση στη διαμόρφωση του παγκόσμιου τουρισμού.

• Αναδυόμενοι προορισμοί: Ταξιδιωτικό ενδιαφέρον έχουν αρχίσει να συγκεντρώνουν αναδυόμενοι προορισμοί, μη παραδοσιακά τουριστικά «hotspots», παρουσιάζοντας αύξηση της τουριστικής ζήτησης και των αφίξεων, καθώς οι ταξιδιώτες ολοένα και περισσότερο επιδιώκουν να αποφεύγουν τον μαζικό τουρισμό για να εξερευνήσουν σε βάθος λιγότερο δημοφιλή σημεία.

ΗΛΙΑΣ Γ. ΜΠΕΛΛΟΣ

Limassol Blu Marine
Η Νέα Ευρωπαϊκή Ριβιέρα

Το Limassol Blu Marine παρουσιάζει έναν μοναδικό προορισμό για κάθε ανάγκη. Είτε ψάχνετε για πολυτελή εξοχική η μόνιμη κατοικία, ευκαιρία αγοράς για ενοικίαση είτε για επιχειρηματική δραστηριότητα, αυτή η τοποθεσία βρίσκεται κυριολεκτικά στο κέντρο των πάντων.

Το έργο βρίσκεται στην παραλιακή περιοχή της δυτικής Λεμεσού κοντά στο κέντρο της πόλης, μια περιοχή που προορίζεται να γίνει η «Νέα Ριβιέρα της Ευρώπης».

Το υπερσύγχρονο αναπτυξιακό έργο στη Μεσόγειο θάλασσα, περιλαμβάνει εκτός από πολυτελείς κατοικίες, ιδιόκτητες εγκαταστάσεις, μια εντυπωσιακή εξωτερική πισίνα 50 μέτρων, εσωτερική πισίνα 25 μέτρων, γυμναστήριο, υπηρεσίες σπα, χώρος υποδοχής, εστιατόριο, καφετέρια, καθώς και διώροφο χώρο στάθμευσης.

ΕΠΩΦΕΛΗΘΕΙΤΕ ΑΠΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ
ΕΞΟΧΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ
ΑΓΟΡΑ ΑΚΙΝΗΤΟΥ ΓΙΑ ΕΝΟΙΚΙΑΣΗ

FREE PHONE: 8000 0707
+357 99 118 685
info@limassolblumarine.com
www.limassolblumarine.com

SINCE 1960
Leptos Group

CYPRUS PAFOS LIMASSOL NICOSIA UNITED KINGDOM LONDON RUSSIA MOSCOW UKRAINE KIEV CHINA BEIJING SHANGHAI
UAE DUBAI INDIA DELHI MUMBAI BANGALORE EGYPT CAIRO JORDAN AMMAN GREECE CHANIA ATHENS PAROS

Στήριξη από την ΕΚΤ μέσω επανεπενδύσεων

Εκτός κανονικού QE η Ελλάδα – Η κεντρική τράπεζα θα επανατοποθετεί σε ελληνικά ομόλογα τα κεφάλαια από τίτλους που λήγουν

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Περισσότερες επανεπενδύσεις αντί συμμετοχής στην ποσοτική χαλάρωση μετά το τέλος του PEPP από την 1η Απριλίου του 2022 φαίνεται πως θα είναι η «προσφορά» της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προς την Ελλάδα, διαψεύδοντας τις προσδοκίες πολλών αναλυτών και ειδικών της αγοράς ότι θα έβρισκε κάποιο τρόπο να συνεχίσει να αγοράζει ελληνικά ομόλογα έτσι ώστε να μην προκαλέσει αναταραχή και σημαντική διεύρυνση στα spreads.

Οι αλλαγές στους κανονισμούς των προγραμμάτων ποσοτικής χαλάρωσης, σύμφωνα με τους οποίους επιλέξιμα είναι μόνο τα ομόλογα που κατέχουν επενδυτική βαθμίδα, είναι ένα εξαιρετικά δύσκολο εγχείρημα να «περάσει» στο διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ, και γι' αυτό η κεντρική τράπεζα ενεργοποίησε κατά το ξέσπασμα της πανδημίας το έκτακτο και εξαιρετικά ευέλικτο πρόγραμμα PEPP. Οπως δείχνουν τα πράγματα, η ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας αποτελεί μονόδρομο πλέον για την Ελλάδα έτσι ώστε να μπορέσει να συμπεριληφθεί στο «κανονικό» QE και έως τότε –τέλη του 2022 κατά κάποιους αναλυτές, ή στο α΄ εξάμηνο του 2023 κατά την ελληνική κυβέρνηση– θα έχει τη στήριξη της ΕΚΤ μέσω των επανεπενδύσεων, οι οποίες θα είναι «ενισχυμένες» και θα έχουν μεγαλύτερη διάρκεια. Αυτό σημαίνει πως η ΕΚΤ θα τοποθετεί σε ελληνικούς τίτλους τα κεφάλαια από τα ελληνικά ομόλογα που λήγουν, αλλά και τα κεφάλαια από ομόλογα άλλων χωρών που επίσης ωριμάζουν, ίσως και πέραν του τέλους του 2023.

Πηγές της «Κ» αναφέρουν πως οι ελπίδες για ένταξη της Ελλάδας στο APP, στο κανονικό πρόγραμμα, είναι όντως πολύ λίγες αν όχι μηδενικές. Αλλωστε τις προθέσεις του Δ.Σ. τις ξεκαθάρισε πρόσφατα και η Ιζαμπελ Σνάμπελ, μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ, η οποία είναι κατά των αλλαγών στους κανονισμούς της ποσοτικής χαλάρωσης. Οπως έχει δηλώσει, μετά το τέλος του PEPP τα ελληνικά ομόλογα θα υποστηριχθούν από τις επανεπενδύσεις, κάτι το οποίο η κεντρική τράπεζα θα «ζυγίσει» για να δει εάν αρκεί. Αυτό είχε ανοίξει ένα «παράθυρο» για πιθανή ένταξη της Ελλάδας στο κανονικό πρόγραμμα, το οποίο ωστόσο, όπως φαίνεται, κλείνει, αλλά ανοίγει ένα άλλο.

SHUTTERSTOCK

Πηγές της «Κ» αναφέρουν πως οι ελπίδες για ένταξη της Ελλάδας στο APP, στο κανονικό πρόγραμμα, είναι όντως πολύ λίγες, αν όχι μηδενικές, από τη στιγμή που τα ελληνικά ομόλογα δεν διαθέτουν επενδυτική βαθμίδα.

Οι επανεπενδύσεις και οι αγορές ομολόγων μέσω PEPP έως τα τέλη Μαρτίου εκτιμάται ότι καλύπτουν την εκδοτική δραστηριότητα του ελληνικού Δημοσίου το 2022.

«Αυτό σημαίνει ουσιαστικά πως θα δοθεί στην Ελλάδα διευρυμένη και ενισχυμένη ευελιξία στις επανεπενδύσεις (extended and enhanced reinvestment)», όπως σημειώνουν πηγές της «Κ», κάτι που κατά τους αναλυτές θα είναι αρκετό. Οι επανεπενδύσεις (πάνω από 5 δισ. ευρώ) και οι εναπομένουσες αγορές ελληνικών ομολόγων από το PEPP έως τον Μάρτιο (7 δισ. ευρώ περίπου) αρκούν για να καλύψουν την εκδοτική δραστηριότητα του ελληνικού Δημοσίου το 2022, η οποία αναμένεται να διαμορφωθεί στα 10-12 δισ. ευρώ, τη στιγμή που παράλληλα διατηρείται το υψηλό επίπεδο των ταμειακών διαθεσίμων.

Οπως ανέφεραν και πηγές του Bloomberg, αυτή θα είναι η «παρηγοριά» για την Ελλάδα, και αυτό που εξετάζει η ΕΚΤ σε ό,τι αφορά τις επανεπενδύσεις είναι το διάστημα κατά το οποίο θα μετακυλίει τους τίτλους που ωριμάζουν καθώς και να δοθεί μεγαλύτερη ευελιξία στη γεωγραφική κατανομή των αγορών αυτών. «Με τον τρόπο αυτό, η ΕΚΤ θα έχει στα χέρια της ένα εργαλείο, το οποίο θα μπορεί να χρησιμοποιεί στην περίπτωση που διαπιστωθούν εντάσεις στις αγορές». Σύμφωνα με το Reuters, τα κεφάλαια από τα ομόλογα που λήγουν θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν με έμφαση στις αγορές που μπορεί να αντιμετωπίσουν πιέσεις.

Ωστόσο αυτή δεν θα είναι και η μοναδική στήριξη της ΕΚΤ για την Ελλάδα. Σε περίπτωση έντονης αναταραχής στις αγορές, η ΕΚΤ θα μπορούσε να σηματοδοτήσει ότι το PEPP θα παραμείνει έτοιμο να ενεργοποιηθεί ξανά, ακόμη και μετά τον Μάρτιο, όπως αναφέρουν πηγές του Reuters, με τα 100 δισ. ευρώ που θα έχουν απομείνει από τον φάκελο του 1,85 τρισ. ευρώ, να χρησιμοποιούνται σε περίπτωση αδικαιολόγητων αναταράξεων.

Σε ό,τι αφορά το τι θα ισχύσει για το κανονικό πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης μετά τον Μάρτιο, όπως ανέφερε το Reuters επικαλούμενο έξι πηγές με γνώση των συζητήσεων που γίνονται στο διοικητικό συμβούλιο, ενόψει της συνεδρίασης της 16ης Δεκεμβρίου, η ΕΚΤ στρέφεται προς την προσωρινή αύξηση του μεγέθους του APP, έτσι ώστε να διατηρήσει ελεγχόμενες τις κινήσεις στις αποδόσεις των ομολόγων μετά τη λήξη του PEPP.

Θα υπάρξουν περιορισμοί ωστόσο στο μέγεθος του APP καθώς και στο χρονικό διάστημα που θα κρατήσουν αυτές οι αυξημένες αγορές, το οποίο δεν θα ξεπεράσει τα τέλη του 2022.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Barclays, οι μηνιαίες αγορές υπό το APP θα αυξηθούν μετά τον Μάρτιο στα 50 δισ. ευρώ από 20 δισ. ευρώ σήμερα στο β΄ και το γ΄ τρίμηνο του 2022, και θα επιστρέψουν στα 20 δισ. ευρώ στο τελευταίο τρίμηνο του έτους.

Σε κάθε περίπτωση, οι αγορές ομολόγων από την ΕΚΤ από τον Απρίλιο και μετά θα είναι σημαντικά λιγότερες απ' ό,τι ήταν όσο «έτρεχε» το PEPP. «Μια αύξηση άνευ ορίων στις αγορές ομολόγων είναι εξαιρετικά απίθανη, όπως και η δημιουργία ενός εντελώς νέου προγράμματος», ανέφεραν οι πηγές του Reuters.

Αν και κάποια μέλη του Δ.Σ. της ΕΚΤ τάσσονται υπέρ της καθυστέρησης των σημαντικών αποφάσεων λόγω της νέας αβεβαιότητας που προκαλεί η παραλλαγή «Ομικρον», ωστόσο η ανακοίνωση του τέλους του PEPP είναι αναπόφευκτη, ενώ η απόφαση σχετικά με το APP είναι επίσης απαραίτητη, με ορισμένες τεχνικές λεπτομέρειες μόνο να αφήνονται για αργότερα.

Ανάπτυξη 8,5% «βλέπει» φέτος η Εθνική

Της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Στο 8,5% αναθεώρησε την πρόβλεψή της για τον ρυθμό ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας φέτος η Εθνική Τράπεζα, από 7,5% που είχε εκτιμηθεί στις αρχές Σεπτεμβρίου, μετά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων της ΕΛΣΤΑΤ για την αύξηση του ΑΕΠ τρίτου τριμήνου κατά 13,4% ετησίως.

Η εκτίμηση αυτή βασίζεται στην πρόβλεψη για ρυθμό ανάπτυξης 7,6% το τέταρτο τρίμηνο, για το οποίο η μονάδα οικονομικής ανάλυσης της τράπεζας, με επικεφαλής τον Νίκο Μαγγίνα, διαπιστώνει ότι οι ενδείξεις είναι ενθαρρυντικές, παρά τον πληθωρισμό και την έξαρση της πανδημίας. Για το 2022 εκτιμάται ότι το ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά 4,4%.

Η πρόβλεψη για 8,5% είναι από τις υψηλότερες που έχουν διατυπωθεί, αν και υπάρχουν αναλυτές οι οποίοι περιμένουν ακόμη και διψήφιο ποσοστό.

Πρόσφατα, Morgan Stanley και UBS τοποθέτησαν τον πήχη στο 7,9%, το ΙΟΒΕ στο 8%-8,5%, ενώ η Scope Ratings ανέβηκε στο 8,9%.

Η κυβέρνηση στον προϋπολογισμό εκτίμησε ρυθμό ανάπτυξης 6,9%, ένα μέγεθος που τα ίδια τα στελέχη της πλέον υποστηρίζουν ότι είναι πολύ συντηρητικό.

Η Εθνική, στη ανάλυσή της επισημαίνει ότι μετά και από τις διορθώσεις του ΑΕΠ του πρώτου και δεύτερου τριμήνου, ο μέσος ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ ανήλθε στο 8,9% ετησίως το 9μηνο του 2021. Συνολικά, το ΑΕΠ του 9μήνου, εξάλλου, ήταν μόλις κατά 1,2% χαμηλότερο από το 9μηνο του 2019. Το ΑΕΠ του τρίτου τριμήνου ήταν κατά 1% υψηλότερο από τα προ πανδημίας επίπεδα του τρίτου τριμήνου 2019.

AP

Οι ενδείξεις είναι ενθαρρυντικές, παρά τον πληθωρισμό και την έξαρση της πανδημίας. Για το 2022 η Εθνική Τράπεζα εκτιμά ότι το ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά 4,4%.

Αναθεωρεί προς τα πάνω την πρόβλεψή της, μετά την αύξηση του ΑΕΠ τρίτου τριμήνου κατά 13,4%.

Οι αναλυτές μιλούν για συνδυαστική βελτίωση όλων των συστατικών του ΑΕΠ, με επιταχυνόμενη ανάκαμψη του τουρισμού το τρίτο τρίμηνο, μετά την υστέρηση του 6μήνου.

Η ιδιωτική κατανάλωση, σημειώνουν, αυξήθηκε κατά 8,6% ετησίως τροφοδοτούμενη από την άρση της αβεβαιότητας, το υψηλό απόθεμα ρευστότητας και την εύρωστη εικόνα της αγοράς εργασίας, με το ποσοστό ανεργίας να υποχωρεί σε χαμηλό 11ετίας, στο 13,6% το τρίτο τρίμηνο. Οι επενδύσεις παγίου κεφαλαίου ενισχύθηκαν κατά 18,1% ετησίως το τρίτο τρίμηνο, υπερβαίνοντας το επίπεδο του τρίτου τριμήνου του 2019 κατά 18,8%.

Το ποσοστό τους στο ΑΕΠ ανήλθε σε υψηλό τριετίας, 12,6%, έναντι μέσου όρου 11,5% κατά την προηγούμενη δεκαετία, αλλά και 20,5% για την Ευρωζώνη κατά την ίδια περίοδο.

Τα έσοδα του τουρισμού αυξήθηκαν κατά 156% ετησίως το τρίτο τρίμηνο, με αποτέλεσμα οι εξαγωγές υπηρεσιών να αυξηθούν κατά 85% ετησίως. Η εν λόγω ενίσχυση, σημειώνουν οι αναλυτές, συνδυάστηκε με τις σταθερά αυξανόμενες εξαγωγές αγαθών (+9,2% ετησίως, σε σταθερές τιμές), οδηγώντας σε αύξηση των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών κατά σχεδόν 50% ετησίως, η οποία πρόσθεσε 14 ποσοστιαίες μονάδες (που διαμορφώνονται σε 5,2 ποσοστιαίες μονάδες, αν αφαιρέσουμε την αρνητική επίδραση από τις αυξημένες εισαγωγές) στη μεγέθυνση του ΑΕΠ το τρίτο τρίμηνο του 2021, σε σύγκριση με 3,7 ποσοστιαίες μονάδες το πρώτο εξάμηνο του 2021.

Οι νέες εκτιμήσεις, μέσω του μηνιαίου δείκτη υψηλής συχνότητας της Εθνικής για την οικονομική δραστηριότητα, υποδηλώνουν ότι η ανάπτυξη παρέμεινε σε υψηλό μονοψήφιο ρυθμό τον Οκτώβριο και τον Νοέμβριο και υποχώρησε οριακά στο 7,6% τον Δεκέμβριο.

Υψηλά επίπεδα φτώχειας σε οικογένειες με δύο παιδιά

Ιδιαίτερη μέριμνα πρέπει να υπάρξει για τα μονογονεϊκά νοικοκυριά, καθώς και για τα νοικοκυριά με δύο ενήλικα άτομα και δύο εξαρτώμενα τέκνα, στα οποία παρατηρούνται σχετικά υψηλά επίπεδα φτώχειας, σύμφωνα με ανάλυση του ΚΕΠΕ, που δόθηκε χθες στη δημοσιότητα για την εισοδηματική ανισότητα στην Ελλάδα.

Ο ερευνητής του ΚΕΠΕ Βλάσης Μισσός, σε υπό έκδοση έκθεση του οποίου βασίζεται η δημοσιευθείσα ανάλυση, διαπιστώνει επίσης υψηλό ποσοστό φτώχειας για τους μερικώς απασχολούμενους.

Το γεγονός αυτό συνάδει με το επίσης υψηλότατο ποσοστό μη ηθελημένης μερικής απασχόλησης, υποστηρίζει.

Επιπλέον, η αυτοαπασχόληση φαίνεται ότι επλήγη σημαντικά κατά την περίοδο μετά το 2009, με συνέπεια τα ποσοστά φτώχειας να εμφανίζονται επίσης αυξημένα στην κατηγορία αυτή.

Καταλυτικός, σύμφωνα με την ανάλυση, φαίνεται πως είναι ο ρόλος των συντάξεων. Ενώ οι κοινωνικές μεταβιβάσεις έχουν διαχρονικά χαμηλή επίδραση, οι συντάξεις συμβάλλουν στην άμβλυνση των ανισοτήτων.

Οπως επισημαίνεται, διαδραματίζουν κομβικό ρόλο στη στήριξη του εισοδήματος των νοικοκυριών και φαίνεται να προσδίδουν μιαν αίσθηση εξασφάλισης, δηλαδή μιας σταθερής ροής μηνιαίου εισοδήματος στα μέλη τους. Ετσι, διαπιστώνεται ότι ο ρόλος τους στην άμβλυνση του ποσοστού της φτώχειας εντάθηκε τα προηγούμενα χρόνια.

Απ' όλες τις κατηγορίες κοινωνικών μεταβιβάσεων, επιδόματα ανεργίας, υγείας, μόνον οι συντάξεις έχουν αισθητό αποτέλεσμα στην άμβλυνση των ανισοτήτων.

Επίσης, η παιδεία λειτουργεί θετικά, βελτιώνοντας τις προοπτικές του εισοδήματος.

Ο ερευνητής υποστηρίζει ότι το ελληνικό σύστημα προστασίας έχει σημαντικά περιθώρια βελτίωσης, καθώς κάποιες κατηγορίες φτωχών έχουν περιορισμένη πρόσβαση στις μεταβιβαστικές πληρωμές.

Μόνον οι συντάξεις έχουν αισθητό αποτέλεσμα στην άμβλυνση των ανισοτήτων στη χώρα μας.

Σύμφωνα, μάλιστα, με την ανάλυση, η ενίσχυση των ευάλωτων στρωμάτων μπορεί να γίνει και έμμεσα, από την αναδιάταξη του επιπέδου ΦΠΑ στις διάφορες κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών. Οι νέοι έμμεσοι φόροι επεβλήθησαν με τρόπο που ενέτεινε την ανισότητα, υποστηρίζεται. Συγκεκριμένα, η κατανομή του αυξημένου ΦΠΑ κατά μέσον όρο επιβάρυνε δυσανάλογα τα χαμηλά κλιμάκια του πληθυσμού.

Γενικά, η ανάλυση διαπιστώνει ότι οι δείκτες ανισότητας στην Ελλάδα είναι σχετικά υψηλοί. Η Ελλάδα, υποστηρίζει, κατατάσσεται μεταξύ εκείνων των χωρών της Ε.Ε. που ανήκουν στην κατηγορία των «νέων μελών», δηλαδή των πρώην ανατολικών χωρών.

ΕΙΡΗΝΗ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Το κύμα παραιτήσεων φέρνει αυξήσεις μισθών στις ΗΠΑ

Υψηλότερες αποδοχές κατά 3,9% προσφέρουν οι επιχειρήσεις το 2022

Η «μεγάλη παραίτηση», όπως χαρακτηρίστηκε στις ΗΠΑ το πρωτοφανές φαινόμενο των μαζικών παραιτήσεων εργαζομένων στη διάρκεια της πανδημίας, και η συνεπακόλουθη έλλειψη προσωπικού σε όλους τους τομείς της οικονομίας φαίνεται πως αποβαίνουν τελικά προς όφελος των εργαζομένων. Οι αμερικανικές επιχειρήσεις ετοιμάζονται να προσφέρουν στο προσωπικό τους τις μεγαλύτερες αυξήσεις μισθών που έχουν καταγραφεί μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση, ενώ έχουν ήδη δώσει αντίστοιχες αυξήσεις μισθών τους τελευταίους μήνες.

Σύμφωνα με έρευνα που διεξήγαγε το Conference Board μεταξύ 229 επιχειρήσεων από όλους τους τομείς, οι αμερικανικές επιχειρήσεις σχεδιάζουν να προσφέρουν αυξήσεις μισθών ύψους 3,9% το επόμενο έτος. Πρόκειται μάλιστα να αυξήσουν τους μισθούς σε όλο το φάσμα των υπαλλήλων, σε υψηλόμισθους, μεσαία στελέχη με μεσαίους μισθούς αλλά και χαμηλόμισθους. Όπως επισημαίνει σχετικό ρεπορτάζ της Wall Street Journal, τα στοιχεία καταδεικνύουν πως θα συνεχιστεί και όλο το 2022 η τάση για αυξήσεις μισθών που επικράτησε το 2021. Η σχετική έρευνα φέρει το 39% των ερωτηθέντων μεταξύ στελεχών επιχειρήσεων να αποταμιεύει κεφάλαια για αυξήσεις μισθών.

Στο μεταξύ, όμως, έχουν προηγηθεί εξίσου σημαντικές αυξήσεις στις αποδοχές των εργαζομένων τους δύο προηγούμενους μήνες. Όπως προκύπτει από στοιχεία που έδωσε στη δημοσιότητα την Παρασκευή το αμερικανικό υπουργείο Εργασίας, οι μισθοί στον ιδιωτικό τομέα αυξήθηκαν τον Νοέμβριο κατά 4,8% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους, ενώ αντίστοιχη αύξηση υπήρξε και τον Οκτώβριο.

SHUTTERSTOCK

Σύμφωνα με έρευνα που διεξήγαγε το Conference Board μεταξύ 229 εταιρειών από όλους τους τομείς, το 39% των ερωτηθέντων μεταξύ στελεχών επιχειρήσεων αποταμιεύει κεφάλαια για αυξήσεις μισθών.

Οπως επισημαίνει η αμερικανική εφημερίδα, οι αυξήσεις των μισθών συνοδεύονται από αντίστοιχη αύξηση του πληθωρισμού στις ΗΠΑ. Τον Οκτώβριο οι τιμές καταναλωτή αυξήθηκαν κατά 6,2% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους, καταγράφοντας τον υψηλότερο ρυθμό των τελευταίων τριών δεκαετιών. Σύμφωνα, άλλωστε, με τις εκτιμήσεις οικονομολόγων που μίλησαν στη WSJ, τον Νοέμβριο ο πληθωρισμός έχει επιταχυνθεί περαιτέρω στο 6,7%. Οι αυξήσεις των μισθών αντανακλούν, πάντως, παράλληλα τις μεγάλες ελλείψεις προσωπικού από τις οποίες πάσχουν οι αμερικανικές επιχειρήσεις, καθώς από την άνοιξη μέχρι το φθινόπωρο έχουν εγκαταλείψει τις θέσεις εργασίας τους πάνω από 24 εκατ. άνθρωποι στις ΗΠΑ.

Σύμφωνα με στοιχεία του υπουργείου Εργασίας, τον Σεπτέμβριο δημιουργήθηκαν 2,8 εκατ. θέσεις εργασίας περισσότερες από τον αριθμό των ανέργων που αναζητούν εργασία. Το ποσοστό των επιχειρήσεων που ζητούν υπαλλήλους και προσφέρουν προγράμματα συνταξιοδότησης μέσω της ιστοσελίδας ZipRecruiter έχει αυξηθεί κατά 30% σε σύγκριση με πριν από την πανδημία. Σήμερα στις ΗΠΑ οι άνθρωποι που ψάχνουν δουλειά βρίσκουν σχεδόν 50% περισσότερες ελεύθερες θέσεις από όσες έβρισκαν πριν από την πανδημία και πολλοί επεκτείνουν τα όρια της αναζήτησής τους πολύ πέραν της πόλης τους, καθώς τους το επιτρέπουν οι καινούργιοι διακανονισμοί που ισχύουν πλέον σε πολλούς κλάδους. Στοιχεία της Fed της Ατλάντας φέρουν όσους άλλαξαν επάγγελμα στο διάστημα από τον Αύγουστο έως και τον Οκτώβριο να επιτυγχάνουν αύξηση μισθού 5,1%, δηλαδή σαφώς μεγαλύτερη από την αύξηση 3,7% που εξασφάλισαν όσοι έμειναν στη θέση τους.

Μεγάλες ελλείψεις εργαζομένων στη Βρετανία

Τις ελλείψεις προσωπικού στη Βρετανία, που είναι από τις χειρότερες στον κόσμο και σίγουρα χειρότερες από εκείνες στις ΗΠΑ, σκιαγραφεί η περίπτωση του ξενοδοχείου Meridian Leisure Hotel. Μιλώντας στο Bloomberg, ο γενικός διευθυντής του ξενοδοχείου, Μοέζ Τζαμοχαμέντ, αναφέρθηκε σε έναν εφιάλτη, καθώς είναι αναγκασμένος να κλείσει ορισμένα δωμάτια επειδή δεν διαθέτει προσωπικό για να τα συντηρήσει, αλλά και να θέσει περιορισμούς στις υπηρεσίες που προσφέρει για δείπνο το ξενοδοχείο επειδή «δεν μπορεί να βρει σεφ». Την ίδια στιγμή, αναγκάζεται να αυξήσει τους μισθούς όχι μόνον για να καλύψει τα κενά του ξενοδοχείου, αλλά για να αποτρέψει περαιτέρω απώλειες προσωπικού. Οπως τονίζει ο ίδιος, «ακόμη και με μια αύξηση 30% στον μισθό ενός βοηθού σεφ, που σημαίνει αποδοχές 47.000 δολ. ετησίως, δεν είναι βέβαιο πως μπορείς να βρεις». Οι σεφ και το προσωπικό των ξενοδοχείων έχουν υιοθετήσει τη στάση της ελίτ, τονίζει και υπογραμμίζει πως «υποβάλλουν ένα σωρό αιτήσεις, υπογράφουν μεγάλο αριθμό συμβολαίων και τελικά επιλέγουν αυτό που θέλουν».

Η εμπειρία που βιώνει ο κ. Τζαμοχαμέντ αποτελεί σπάνια συγκυρία στην οποία οι εργαζόμενοι έχουν το πάνω χέρι σε ό,τι αφορά τις αποδοχές τους, κάτι που σταδιακά θα στηρίξει τη ζήτηση και θα αναβαθμίσει το βιοτικό επίπεδο των εργαζομένων. Παράλληλα, όμως, εγκυμονεί κινδύνους για την οικονομία. Οι αυξήσεις στις αποδοχές των εργαζομένων ενδέχεται να φέρουν την Τράπεζα της Αγγλίας ενώπιον της διαπίστωσης ότι ο πληθωρισμός θα διαρκέσει αρκετά περισσότερο από όσο είχε εκτιμήσει αρχικά. Και ο κινδυνος που εγκυμονούν οι αυξήσεις των μισθών εξηγεί τους λόγους που η Τράπεζα της Αγγλίας αναμένεται να αυξήσει τα επιτόκια της στερλίνας πριν από την αντίστοιχη κίνηση της Fed. Την περασμένη εβδομάδα, ο Μάικλ Σόντερς, στέλεχος της Τράπεζας της Αγγλίας και μέλος της μειονότητας που ψήφισε υπέρ της αύξησης των επιτοκίων στη συνεδρίαση του Νοεμβρίου, θεωρεί εσφαλμένη την πρόβλεψη της τράπεζας πως οι αυξήσεις των μισθών θα υποχωρήσουν το επόμενο έτος στο 2% από το 4,5% στο οποίο βρίσκονται τώρα.

Οι αυξήσεις των μισθών ενδέχεται να φέρουν την Τράπεζα της Αγγλίας ενώπιον της διαπίστωσης ότι ο πληθωρισμός θα διαρκέσει αρκετά περισσότερο από όσο είχε εκτιμήσει αρχικά.

Περιζήτητοι οι σεφ και το προσωπικό για ξενοδοχεία.

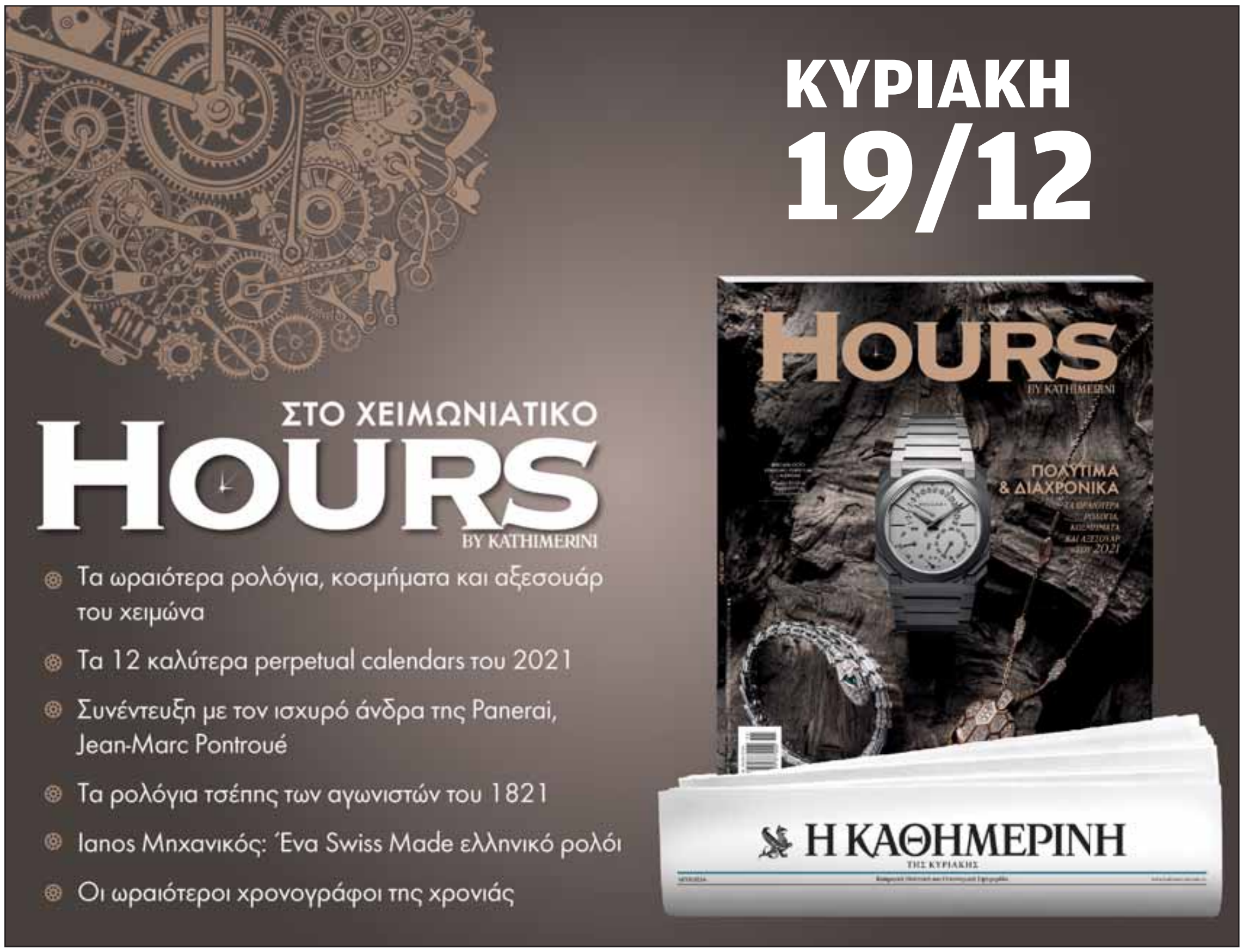

ΑΝΑΛΥΣΗ

Τα νέα εργαλεία για προσέλκυση εργαζομένων

Του **CHRIS TAYLOR / REUTERS**

Οταν οι επιχειρήσεις σκέπτονται για την οικονομική υγεία των εργαζομένων τους, ίσως να τις απασχολούν τα βασικά ζητήματα, όπως είναι οι αποδοχές, οι συντάξεις και οι καλύψεις υγείας. Ολα αυτά είναι καλά αλλά όχι επαρκώς καλά. Αυτή την εποχή η πραγματική «οικονομική ευεξία» άπτεται ευρύτερων θεμάτων, όπως είναι η βοήθεια στον σχεδιασμό των δαπανών και επενδύσεων, η διαχείριση φοιτητικών δανείων, η επιστροφή διδάκτρων και δεκάδες άλλα φλέγοντα θέματα, που δυνητικά προκαλούν άγχος. Ως επικεφαλής του τμήματος οικονομικής ευεξίας στη Morgan Stanley, η Κρίσταλ Μπάρκερ Μπιζρέθ καθοδηγεί τις επιχειρήσεις στο να αποκτήσουν μια πιο ολιστική προσέγγιση ως προς το ποια είναι τα αδύνατα σημεία των εργαζομένων τους και πώς μπορούν λίγες κατάλληλες δράσεις να τους βοηθήσουν όταν βρίσκονται σε δύσκολη κατάσταση, ενόσω θα ενισχύουν παράλληλα την εργοδοσία στις προσπάθειές της να διατηρήσει τους καλά κατηρτισμένους ανθρώπους και να προσελκύσει νέους. Μιλώντας στο ειδησεογραφικό πρακτορείο Ρόιτερς, απάντησε σε ορισμένες ερωτήσεις, όπως το πώς ακριβώς ορίζεται η «οικονομική ευεξία». «Οι περισσότεροι άνθρωποι δεν διαθέτουν ένα οικονομικό πρόγραμμα, οπότε είναι σαν να παίζεις βελάκια χωρίς τον στόχο. Το να τους βοηθήσεις να βάλουν στο χαρτί ποια είναι τα σημαντικά οικονομικά θέματα που τους απασχολούν, και τι τους εμποδίζει να επιτύχουν τους οικονομικούς τους στόχους αποτελεί μέρος της "οικονομικής ευεξίας"», απαντά η Κρίσταλ Μπάρκερ Μπιζρέθ. «Ειδικά σε αυτή την περίοδο της πανδημίας θα ήταν σημαντικό να λάβουν βοήθεια και για βραχυπρόθεσμους στόχους, όπως ο προϋπολογισμός τους και η αποταμίευση για έκτακτες περιστάσεις προβλημάτων υγείας».

Με ποιους τρόπους οι επιχειρήσεις ενισχύουν την «οικονομική ευεξία» των υπαλλήλων τους.

Μια αξιοσημείωτη τάση, η οποία παρατηρείται στο πώς οι επιχειρήσεις βοηθούν σε οικονομικό επίπεδο τους εργαζομένους τους, έχει να κάνει με τα φοιτητικά δάνεια. Και ο λόγος, όπως επισημαίνει η κ. Μπάρκερ Μπιζρέθ, είναι ότι «αυτά καταλαμβάνουν ολοένα και μεγαλύτερο τμήμα του δανεισμού ενός νοικοκυριού και, ως εκ τούτου, είναι τροχοπέδη για τον σχεδιασμό άλλων πραγμάτων, όπως η αποταμίευση ενόψει συνταξιοδότησης». Οπότε, οι επιχειρήσεις αναζητούν τρόπους να αμβλύνουν τις πιέσεις αυτές είτε μέσω άμεσων οικονομικών ενισχύσεων ή με ατομική συμβουλευτική ανά περίπτωση. Μήπως, συν τοις άλλοις, όλα τα ανωτέρω σχετίζονται και με συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες; «Οντως η διαφορετικότητα και η συμπερίληψη σχετίζονται με τα προαναφερθέντα ζητήματα», επισημαίνει η Κρίσταλ Μπάρκερ Μπιζρέθ. «Εάν εξετάσει κανείς το ποιοι άνθρωποι έχουν σωρεύσει τα υψηλότερα χρέη, τότε θα διαπιστώσει πως συνήθως είναι γυναίκες και υποεκπροσωπούμενες μειονότητες. Εάν ως εταιρεία ενδιαφέρεσαι να προσελκύσεις εργαζομένους από διαφορετικές ομάδες και κοινότητες, θα πρέπει να διασφαλίσεις πως τα επιδόματα που παρέχεις βοηθούν τους πιο ευάλωτους». Αλλες επιχειρήσεις έχουν στον σχεδιασμό τους και τα δίδακτρα. Σχεδόν 50% των επιχειρήσεων προβλέπουν ένα είδος επιστροφής διδάκτρων ή προγράμματα επαγγελματικής ανάπτυξης του προσωπικού τους, όπως διευκρίνισε η κ. Μπάρκερ Μπιζρέθ.

«Ωστόσο, η τάση σήμερα είναι κυρίως η πλήρης κάλυψη των διδάκτρων όσων εργαζομένων σπουδάζουν», προσθέτει. «Ο ανταγωνισμός για προσέλκυση και διατήρηση ταλαντούχων υπαλλήλων είναι πολύ έντονος και εάν, λόγου χάριν, η εταιρεία μου αναζητεί να διακριθεί σε μία ανταγωνιστική αγορά, το να συνδράμει τους εργαζομένους με επιδόματα κάνει τη διαφορά. Είναι ένα από τα καλύτερα εργαλεία».

Τέλος, σχετικά με τους μισθούς και εάν μια αύξησή τους βοηθήσει την οικονομική κατάσταση των εργαζομένων, η κ. Μπάρκερ Μπιζρέθ απάντησε πως ειδικά για όσους ξεκινούν τη σταδιοδρομία τους είναι κάτι σημαντικό, αν και απλώς ένα μέρος της συνολικής εικόνας.

Απειλή για την ασφάλεια της Ε.Ε. η εξάρτηση από την Κίνα σε τσιπ

Απαραίτητες οι επενδύσεις στον τομέα του σχεδιασμού επεξεργαστών

Του **ALAN CRAWFORD / BLOOMBERG**

Η ραγδαία πρόοδος της Κίνας στην τεχνολογία των επεξεργαστών αποτελεί κίνδυνο για την εθνική ασφάλεια της Ευρώπης και οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις πρέπει να προβούν σε σαρωτικές αλλαγές στα σχέδιά τους προκειμένου να οικοδομήσουν μια ευρωπαϊκή βιομηχανία επεξεργαστών. Στο συμπέρασμα αυτό καταλήγει σχετική έκθεση των Γιαν Πέτερ Κλάινχανς, του ινστιτούτου Stiftung Neue Verantwortung (SNV) και του Τζον Λι, πρώην στελέχους του ινστιτούτου Κινεζικών Μελετών Mercator, που παρουσιάστηκε χθες στο Βερολίνο. Δεδομένου ότι ο Κλάινχανς είναι διευθυντής προγραμμάτων Τεχνολογίας και Γεωπολιτικής στο SNV, οι θέσεις του λαμβάνονται σοβαρά υπόψη – ιδιαιτέρως για την πολιτική διάσταση της βιομηχανίας των επεξεργαστών. Σε ό,τι αφορά τον Λι, είναι ειδικευμένος σε θέματα Κίνας και έχει εργαστεί στο υπουργείο Εξωτερικών και Αμυνας της Αυστραλίας προτού αναλάβει κορυφαίος αναλυτής του Mercator.

Οι δύο εμπειρογνώμονες εκφράζουν την εκτίμηση ότι οι προτάσεις και τα σχέδια της Ε.Ε. για μια μονάδα παραγωγής επεξεργαστών υψηλής τεχνολογίας «δεν είναι επαρκή» και δεν στοιχειοθετούν βιώσιμη στρατηγική. Οι επισημάνσεις τους αναφέρονται στη στρατηγική που εκπονεί η Ε.Ε. προσπαθώντας εν μέσω έλλειψης επεξεργαστών στην παγκόσμια εφοδιαστική αλυσίδα και κλιμάκωσης της γεωπολιτικής έντασης ανάμεσα στις ΗΠΑ και την Κίνα να διασφαλίσει πρόσβαση στα κρίσιμα εξαρτήματα της ψηφιακής τεχνολογίας. Το σχετικό νομοσχέδιο για τους επεξεργαστές αναμένεται να έχει διατυπωθεί και ολοκληρωθεί μέχρι τα μέσα του 2022 και θέτει στόχο για την Ε.Ε. να έχει 20% μερίδιο στην παγκόσμια αγορά επεξεργαστών μέχρι το 2030, συμπεριλαμβανομένου του σχεδιασμού και της παραγωγής δικών της επεξεργαστών υψηλής τεχνολογίας. Οι Κλάινχανς και Λι καλούν, όμως, την Ε.Ε. να διοχετεύσει κεφάλαια σε όλη την εφοδιαστική αλυσίδα και να αναπτύξει τους τομείς της συναρμολόγησης, των δοκιμών και της συσκευασίας επεξεργαστών αλλά παράλληλα να ενθαρρύνει τις ευρωπαϊκές νεοφυείς εταιρείες και τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια να επικεντρωθούν στον σχεδιασμό τους.

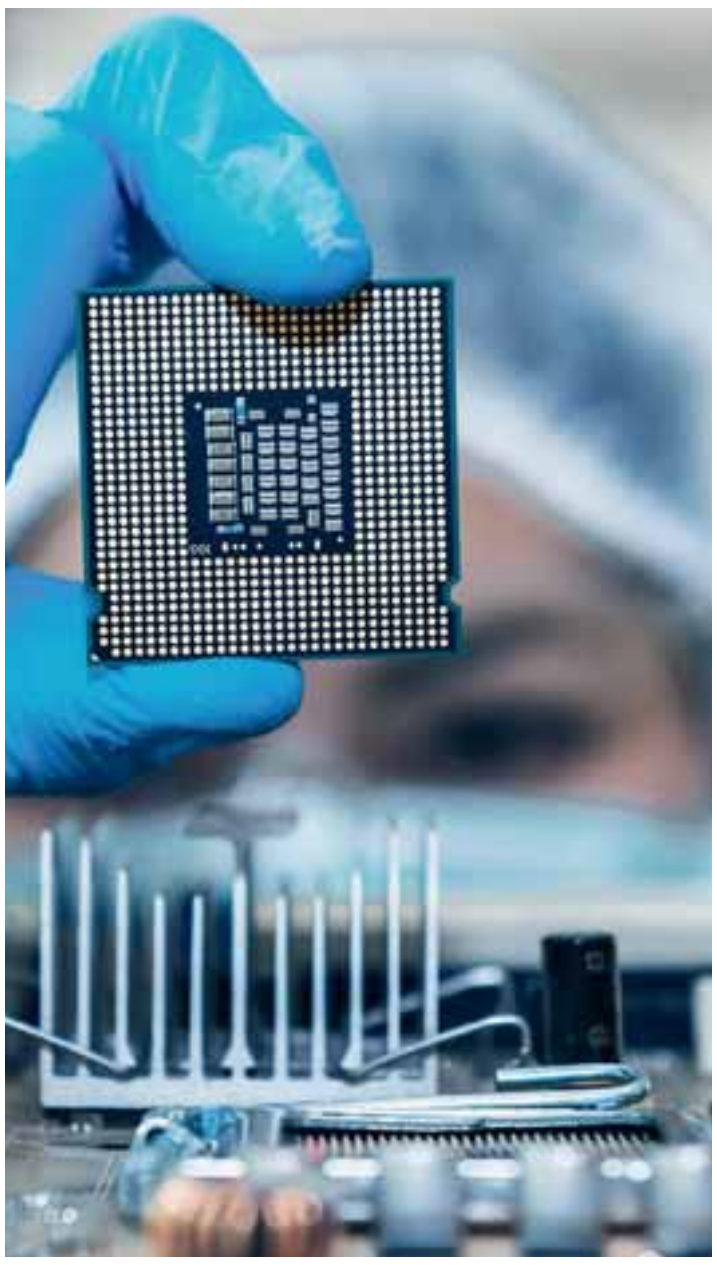

Η Ε.Ε. πρέπει να διοχετεύσει κεφάλαια σε όλη την εφοδιαστική αλυσίδα και να αναπτύξει τους τομείς της συναρμολόγησης, των δοκιμών και της συσκευασίας επεξεργαστών, αλλά παράλληλα να ενθαρρύνει τις ευρωπαϊκές νεοφυείς εταιρείες και τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια να επικεντρωθούν στον σχεδιασμό τους, επισημαίνει έκθεση που παρουσιάστηκε στο Βερολίνο.

Τα σχέδια της Ε.Ε. «δεν είναι επαρκή», επισημαίνεται σε έκθεση εμπειρογνωμόνων.

Οι δύο εμπειρογνώμονες καλούν επίσης την Ε.Ε. να καταλάβει η ίδια μεγαλύτερο μέρος της εφοδιαστικής της αλυσίδας ώστε να αποφύγει περαιτέρω ελλείψεις και επεισόδια συμφόρησης. Οπως τονίζουν, οι τομείς αυτοί «απουσιάζουν από τον δημόσιο διάλογο αλλά είναι κρίσιμοι για την ανταγωνιστικότητα και την ασφάλεια της Ευρώπης στην τεχνολογία». Τις τελευταίες δύο δεκαετίες η Ευρώπη εξαρτάται όλο και περισσότερο από την Κίνα σε πολλούς από τους κρίκους της αλυσίδας των επεξεργαστών ηλεκτρονικών υπολογιστών, που είναι και τα θεμελιώδη οικοδομικά υλικά των σύγχρονων τεχνολογιών από τις οικιακές συσκευές μέχρι τα αυτοκινούμενα οχήματα. Και όπως τονίζει η σχετική έκθεση, η εξάρτηση αυτή εγκυμονεί κινδύνους για την εθνική ασφάλεια της Ε.Ε., την ανταγωνιστικότητά της στον τομέα της τεχνολογίας αλλά και την αντοχή της εφοδιαστικής της αλυσίδας.

Εχουν υπάρξει πρωτοβουλίες τόσο από την Ε.Ε. όσο και από ορισμένα κράτη-μέλη της, όπως η Γερμανία και η Γαλλία, που προσπαθούν να προσελκύσουν μια βιομηχανία ικανή να παράγει επεξεργαστές της πλέον προηγμένης τεχνολογίας. Εως τώρα μόνο η Ταϊβάν και η Νότια Κορέα έχουν αυτή τη δυνατότητα γι' αυτό και οι κυβερνήσεις των ΗΠΑ και της Ιαπωνίας έχουν προσφέρει επιδοτήσεις ύψους πολλών δισεκατομμυρίων δολαρίων στην προσπάθειά τους να δελεάσουν την Taiwan Semiconductor Manufacturing Co. και τη Samsung Electronics Col και να τις πείσουν να ιδρύσουν μονάδες παραγωγής στην επικράτειά τους.

Για την ανέγερση μιας τέτοιας βιομηχανίας είναι αναγκαία η επιδότηση, αλλά οι δύο επιστήμονες και συντάκτες της εν λόγω έκθεσης καλούν την Ε.Ε. να εγκαταλείψει «τα στενά όρια των συνταγών πολιτικής» και να συνάψει στρατηγικής σημασίας σχέσεις συνεργασίας με τις οικονομίες της ανατολικής Ασίας που διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην αλυσίδα παραγωγής υψηλής αξίας όπως την Ταϊβάν, τη Νότια Κορέα, αλλά και την Ιαπωνία, τη Σιγκαπούρη ή ακόμη και τη Μαλαισία.

Υποστηρίζουν πως η Ε.Ε. πρέπει να προχωρήσει σε «ουσιαστικές επενδύσεις», ιδιαιτέρως στον τομέα του σχεδιασμού επεξεργαστών, προσφέροντας καλύτερες συνθήκες στις νεοφυείς εταιρείες, στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και σε όσες αυτονομούνται από ερευνητικά κέντρα.

Η σημασία του σχεδιασμού αυξάνεται διαρκώς επειδή οι επεξεργαστές εξειδικεύονται όλο και περισσότερο. Την κυρίαρχη θέση στον τομέα του σχεδιασμού κατέχουν ακόμη οι ΗΠΑ με βιομηχανίες όπως η Nvidia και η Qualcomm. Οπως, όμως, διαπίστωσε τον Ιούνιο έρευνα που έγινε για λογαριασμό του Λευκού Οίκου, οι βιομηχανίες αυτές εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τις πωλήσεις τους στην Κίνα για να αντλήσουν κέρδη και επενδύσεις στην έρευνα και την ανάπτυξη. Και στο μεταξύ, επισημαίνουν οι δύο εμπειρογνώμονες, η Κίνα κάνει άλματα μέσω των τεχνολογικών κολοσσών της Alibaba, Tencent και Baidu που σχεδιάζουν τους δικούς τους επεξεργαστές για τον τομέα της τεχνητής νοημοσύνης και της υπολογιστικής νέφους.

Η μυστική συμφωνία Apple - Κίνας το 2016

Η προσέγγιση με το Πεκίνο φαίνεται ότι είχε ευεργετικές συνέπειες για την Apple, καθώς οι δραστηριότητές της στην Κίνα ανθούν με έσοδα-ρεκόρ 68 δισ. δολαρίων το διάστημα Οκτωβρίου 2020 - Σεπτεμβρίου 2021.

A.P.

Σε συμφωνία με την κινεζική κυβέρνηση είχε έρθει ο αμερικανικός κολοσσός υψηλής τεχνολογίας της Apple το 2016 διαμέσου του διευθύνοντος συμβούλου της, Τιμ Κουκ, σύμφωνα με νέο δημοσίευμα στον ιστότοπο The Information. Πρόκειται για μια πενταετούς διάρκειας συμφωνία, η οποία συνήφθη όταν το Πεκίνο είχε προβεί σε ρυθμιστικές κινήσεις τέτοιες, οι οποίες έθεταν σε κίνδυνο τις δραστηριότητες της Apple εκεί. Οπότε με τη συμφωνία, η οποία εκτιμάται πως ανέρχεται στα 275 δισ. δολάρια, υπήρχε ο στόχος να ικανοποιηθούν οι κρατικοί αξιωματούχοι. Οι τελευταίοι πίστευαν ότι ο αμερικανικός κολοσσός δεν κάνει αρκετά πράγματα για την κινεζική οικονομία, σύμφωνα με εσωτερικά έγγραφα, τα οποία περιήλθαν σε γνώση του ιστοτόπου The Information. Κατά τη διάρκεια του 2016, πάντως, ο Τιμ Κουκ βρισκόταν σε επικοινωνία με την κυβέρνηση της Κίνας με αφορμή δράσεις, οι οποίες θα απειλούσαν υπηρεσίες της εταιρείας του, όπως οι Apple Store, Apple Pay και iCloud, ενώ συνήψε τη συμφωνία κατά την πρώτη από μια σειρά επισκέψεων στη χώρα. Οι επεμβάσεις του Πεκίνου είχαν οδηγήσει σε δραστική μείωση των πωλήσεων των iPhone, γεγονός το οποίο έδωσε και το έναυσμα στον Τιμ Κουκ να επισκεφθεί την Κίνα αρκετές φορές, όπως αναφέρει το CNBC, αναδημοσιεύοντας τα στοιχεία του The Information.

Τι υποσχέθηκε ο Τιμ Κουκ στο Πεκίνο για να προστατεύσει δραστηριότητες πολλών δισ. της εταιρείας στην Κίνα.

Η υπεύθυνη ομάδα της Apple για τις επαφές με την κυβέρνηση της Κίνας συνέταξε υπόμνημα συνεννόησης με την Εθνική Επιτροπή Ανάπτυξης και Μεταρρυθμίσεων, ούτως ώστε να βελτιώσει τις σχέσεις με την ηγεσία. Τα δε διοικητικά στελέχη του αμερικανικού ομίλου έθεσαν ως προτεραιότητα να συναντηθούν με κορυφαίους αξιωματούχους της κυβέρνησης, αφότου οι πρωτοβουλίες της το 2016 είχαν ζημιώσει τις πωλήσεις σε βιβλία και ταινίες από το iTunes.

Τα σχετικά ανέφερε καλά πληροφορημένη πηγή στον The Information. Στο πλαίσιο των όσων συμφώνησαν τα στελέχη του αμερικανικού ομίλου και οι κρατικοί αξιωματούχοι προβλέπονταν δεσμεύσεις από την Apple να βοηθήσει τις κινεζικές επιχειρήσεις να κατασκευάσουν περισσότερο προηγμένες τεχνολογίες μεταποίησης και να εκπαιδεύσουν αναλόγως τους εργαζομένους τους. Επίσης, οι δεσμεύσεις ανέφεραν ότι η αμερικανική εταιρεία θα αντλούσε από κινεζικές προμηθεύτριες εταιρείες πιο πολλά εξαρτήματα για τις συσκευές της, θα έκανε συμφωνίες με εταιρείες λογισμικού, θα συνεργαζόταν με πανεπιστήμια σε θέματα τεχνολογίας και θα επένδυε πολλά δισεκατομμύρια δολάρια επιπλέον στην Κίνα από όσα ήδη είχε σχεδιάσει, σύμφωνα με το The Information.

Ορισμένες εκ των επενδύσεων θα κατευθύνονταν προς τις κινεζικές εταιρείες υψηλής τεχνολογίας, άλλες σε νέα καταστήματα λιανεμπορίου, σε έργα σχετικά με τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και σε κέντρα ανάπτυξης και έρευνας.

Ως αντάλλαγμα η Κίνα συγκατένευσε στο να προσφέρει την αναγκαία υποστήριξη και βοήθεια.Υπό αυτό το πρίσμα, η Apple ακολούθησε τα υπεσχημένα σε μεγάλο βαθμό, αφού το 2016 ανακοίνωσε συμφωνία με τη μεγαλύτερη κατασκευάστρια ανεμογεννητριών Xinjiang Goldwind Science and Technology, το επόμενο έτος σχεδίασε τη μεταφορά των δραστηριοτήτων του iCloud στην Κίνα, το 2018 συνέπηξε επενδυτικό ταμείο 300 εκατ. δολαρίων για καθαρή ενέργεια εκεί, άνοιξε επιπλέον έντεκα καταστήματα και ενέταξε την εταιρεία Luxshare Precision Industry στο πρόγραμμα παραγωγής των iPhone 13.

Τέλος, το The Information αναφέρει πως οι δραστηριότητες της Apple ανθούν στην Κίνα με έσοδα-ρεκόρ 68 δισ. δολαρίων το διάστημα Οκτωβρίου 2020 - Σεπτεμβρίου 2021, εφόσον η χώρα αντιστοιχεί στο ένα πέμπτο των αθροιστικών πωλήσεών της.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Ο αντίκτυπος της «Ομικρον» στις επιχειρήσεις των ΗΠΑ

Της **CAROLINE VALETKEVITCH / REUTERS**

Ενόσω οι λεπτομέρειες σχετικά με τη νέα μετάλλαξη του κορωνοϊού γίνονται γνωστές, οι επενδυτές προετοιμάζονται για δυνητικό πλήγμα στα οικονομικά αποτελέσματα των αμερικανικών επιχειρήσεων, ιδίως όσων δραστηριοποιούνται στο λιανικό εμπόριο, στα εστιατόρια και στις εταιρείες ταξιδίων. Οι ειδήσεις για τη μετάλλαξη «Ομικρον» έρχονται στο μέσον της περιόδου των εορτών και πολλές εταιρείες ήδη αγωνίζονται να αντεπεξέλθουν στον υψηλότερο πληθωρισμό, αλλά και στα προβλήματα στο σύστημα της διεθνούς εφοδιαστικής αλυσίδας εξαιτίας της πανδημίας. «Αυτό στρέφει και πάλι την προσοχή στις επιχειρήσεις εκείνες οι οποίες επηρεάστηκαν από την επανεκκίνηση της οικονομίας», επισημαίνει η Κριστίνα Χούπερ, διευθύντρια του τμήματος στρατηγικής διεθνών αγορών στην Invesco στη Νέα Υόρκη. «Θα εξακολουθήσουμε να βλέπουμε κίνηση στα εστιατόρια και στα καταστήματα λιανικής ή τουλάχιστον σε εκείνα που αποκομίζουν τα περισσότερα από τα έσοδά τους από τις αγορές εντός τους, εν αντιθέσει με την ηλεκτρονική δαπάνη;» διερωτάται. Κι εκείνη και άλλοι υπεύθυνοι στρατηγικής επισημαίνουν πως ακόμη είναι πολύ νωρίς για να πουν πόσο θα επηρεάσει τα κέρδη η «Ομικρον». Πρόκειται για μετάλλαξη η οποία προσείλκυσε την προσοχή διεθνώς πριν από περίπου δύο εβδομάδες, προήλθε από τη Νότια Αφρική και εξαπλώθηκε στο ένα τρίτο των Ηνωμένων Πολιτειών, αν και η «Δέλτα» αφορά την πλειονότητα των μολύνσεων σε όλη τη χώρα, όπως ανέφεραν την περασμένη Κυριακή οι υγειονομικές αρχές.

Η Goldman Sachs, εν τω μεταξύ, προ περίπου μιας εβδομάδας, επικαλέστηκε τους κινδύνους και την αβεβαιότητα που συνδέονται με την «Ομικρον», όταν αναθεώρησε προς τα κάτω τις προοπτικές ανάπτυξης της αμερικανικής οικονομίας στο 3,8% το 2022. Κι ενώ η μετάλλαξη αυτή μπορεί να καταστήσει πιο αργή την επανεκκίνηση της οικονομίας, η Goldman Sachs αναμένει μόνο μια περιορισμένη επίπτωση στις δαπάνες για υπηρεσίες. Αξίζει να αναφερθεί πως οι αμερικανικές επιχειρήσεις μόλις ολοκλήρωσαν ένα τρίτο τρίμηνο με πολύ δυναμικότερη κερδοφορία από όσο αναμενόταν, ενώ ο ρυθμός αύξησης των εσόδων τους το τελευταίο τρίμηνο του 2021 σε ετήσια βάση εκτιμάται πως θα είναι αρκετά χαμηλότερος από εκείνον του προηγούμενου. Αναλυτές προβλέπουν ότι στις εταιρείες που συναπαρτίζουν τον χρηματιστηριακό δείκτη S&P 500, τα κέρδη της περιόδου Οκτωβρίου - Δεκεμβρίου θα είναι ενισχυμένα κατά 21,6% έναντι του ιδίου διαστήματος του 2020.

Αυτές οι προβλέψεις για το τέταρτο τρίμηνο δεν έχουν μεταβληθεί από τις 26 Νοεμβρίου, ακριβώς μόλις η νέα μετάλλαξη άρχισε να απασχολεί τα πρωτοσέλιδα. Η «Ομικρον» μπορεί, επιπλέον, να επηρεάσει τον σχεδιασμό των ταξιδιών. Ήδη, άλλωστε, οι τιμές των μετοχών των αεροπορικών εταιρειών δέχονται πιέσεις και ο κλαδικός δείκτης στο Χρηματιστήριο της νέας Υόρκης έχει υποχωρήσει έκτοτε κατά 8,3%. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Πίτερ Τουζ, προέδρου της Chase Investment Counsel στη Σαρλότσβιλ της Βιρτζίνια, «η σοβαρότητα του αντίκτυπου για τις επιχειρήσεις των ΗΠΑ θα εξαρτηθεί από τη διάρκεια των μέτρων για τη μετάλλαξη». Και συμπληρώνει: «Θα υπάρξει κάποιου είδους βραχυπρόθεσμη επίπτωση και ειδικά στις μετακινήσεις». Ο Κόλιν Σκάρολ, αντιπρόεδρος, υπεύθυνος των ερευνών στις μετοχές στη CFRA, σε αναφορά του στις 2 Δεκεμβρίου έγραψε ότι, ενόσω οι λεπτομέρειες για την «Ομικρον» συνεχίζουν να γνωστοποιούνται, οι τάσεις στις μετακινήσεις στις ΗΠΑ κατά τους τελευταίους μήνες με τη μετάλλαξη «Δέλτα» δίνουν μια εικόνα. «Οι περισσότεροι άνθρωποι έχουν αποδεχθεί τον κίνδυνο της μόλυνσης αφότου έχουν εμβολιαστεί. Γνωρίζοντας ότι παραμένει χαμηλός ο κίνδυνος μιας σοβαρής νόσησης, νιώθουν άνετα να ταξιδεύουν», επισήμανε, εν κατακλείδι.

Το ξένο κεφάλαιο εγκαταλείπει ξαφνικά τις αναδυόμενες αγορές

Αιτίες η «Ομικρον» και το πρόβλημα χρέους χωρών όπως η Βραζιλία και η Ινδία

Το ξένο κεφάλαιο αρχίζει να εγκαταλείπει τις αναδυόμενες αγορές, όχι μόνο την Τουρκία, αλλά και τη Βραζιλία, τη Νότιο Αφρική και την Ινδία. Αιτίες της αιφνίδιας μεταβολής στις ροές των επενδυτικών κεφαλαίων είναι η ανησυχία πως οι αναδυόμενες αγορές δεν θα μπορέσουν να ανακάμψουν επειδή θα επιβαρυνθούν περαιτέρω λόγω της μετάλλαξης «Ομικρον», το δυσβάσταχτο χρέος που έχουν αναλάβει και ίσως δεν θα μπορέσουν να το εξυπηρετήσουν, αλλά και η προοπτική αύξησης των επιτοκίων της Fed.

Όπως αναφέρει σχετικό ρεπορτάζ των Financial Times, οι ροές ξένων επενδύσεων στα ομόλογα και στις μετοχές των αναδυόμενων αγορών πλην Κίνας διακόπηκαν απότομα. Σύμφωνα με στοιχεία του Διεθνούς Χρηματοπιστωτικού Ινστιτούτου (IIF), στα τέλη Νοεμβρίου οι ροές κεφαλαίων στις αναδυόμενες αγορές ήταν αρνητικές για πρώτη φορά από τον Μάρτιο του 2020 και το πρώτο κύμα της πανδημίας. Όπως τονίζει ο Ρόμπιν Μπρουκς, επικεφαλής οικονομολόγος του IIF, «αυτή τη φορά δεν αφορά μεμονωμένες περιπτώσεις όπως την Τουρκία, της οποίας το νόμισμα καταρρέει επειδή η κεντρική τράπεζα επιμένει να μειώνει τα επιτόκια παρά τη μεγάλη αύξηση του πληθωρισμού». Διευκρίνισε ότι πρόκειται, αντιθέτως, για μια ευρύτερη τάση που καταγράφεται σε όλες τις αναδυόμενες αγορές και αφορά την έλλειψη οικονομικής ανάπτυξης στις χώρες αυτές.Το IIF διευκρινίζει πως στη γενικότερη τάση αποτελεί εξαίρεση η Κίνα, η οποία προσελκύει μεγάλες ροές ξένου κεφαλαίου. Το πρόβλημα αφορά εκείνες τις αναδυόμενες αγορές που παρουσιάζουν χαμηλά ποσοστά εμβολιασμού, καθώς έρευνα της S&P καταλήγει στο συμπέρασμα πως οι οικονομίες τους θα πληγούν περισσότερο από τη μετάλλαξη «Ομικρον». Εξίσου ισχυρός παράγοντας που επηρεάζει αρνητικά τους επενδυτές είναι πως ορισμένες από τις μεγαλύτερες αναδυόμενες αγορές, όπως η Βραζιλία, η Νότιος Αφρική και η Ινδία, έχουν επωμισθεί δυσβάσταχτο όγκο χρέους τόσο από τις διεθνείς όσο και από τις εγχώριες αγορές για να χρηματοδοτήσουν τα μέτρα στήριξης που έλαβαν κατά της πανδημίας. Σχολιάζοντας σχετικά ο Λουίς Πεϊχότο, οικονομικός αναλυτής αναδυόμενων αγορών στην BNP Paribas, τόνισε πως έως τώρα έχει σχεδόν αποσιωπηθεί το δημοσιονομικό πρόβλημα που αναμένεται να προκαλέσει η ανάληψη μεγάλου χρέους, «σαν να μην σημαίνει τίποτε η αύξηση του ποσοστού του χρέους επί του ΑΕΠ μιας χώρας κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες».

Η προοπτική αύξησης των επιτοκίων της Fed έχει επιτείνει τις μαζικές πωλήσεις επισφαλών τίτλων και σε περίπτωση ενίσχυσης του δολαρίου ενδέχεται να αποσταθεροποιηθούν οι οικονομίες χωρών, όπως η Τουρκία, που έχουν μεγάλο όγκο χρέους σε δολάρια.

Όπως υπογραμμίζει ο ίδιος, τώρα επανέρχεται η ανησυχία για τα επίπεδα του χρέους και δεν έχει σημασία κατά πόσον μια χώρα έχει δανεισθεί από τις εγχώριες ή από τις διεθνείς αγορές, καθώς επικρατεί η τάση για αύξηση των επιτοκίων. Έτσι, διατρέχουν κίνδυνο άμεσης υποβάθμισης της πιστοληπτικής τους ικανότητας 10 μεγάλες αναδυόμενες αγορές, μεταξύ των οποίων η Χιλή, το Μεξικό, η Πολωνία και η Ινδία. Και, βέβαια, παράμετρος στην εξίσωση είναι και η πρόθεση που έχει εκφράσει προσφάτως ο πρόεδρος της Federal Reserve, Τζερόμ Πάουελ, να επισπεύσει τον τερματισμό του προγράμματος αγορών ομολόγων και στη συνέχεια να προχωρήσει σε αύξηση των επιτοκίων το επόμενο έτος. Οι πρόσφατες αυτές δηλώσεις του έχουν επιτείνει τις μαζικές πωλήσεις επισφαλών τίτλων.

Σε περίπτωση, άλλωστε, ενίσχυσης του δολαρίου, ενδέχεται να αποσταθεροποιηθούν οι οικονομίες χωρών, όπως η Τουρκία, που έχουν μεγάλο όγκο χρέους σε δολάρια, αλλά και να πληγούν οικονομίες όπως της Βραζιλίας, της Νοτίου Αφρικής και της Ινδίας, που συνήθως δανείζονται στο νόμισμά τους αλλά έχουν μεγάλη ανάγκη το ξένο κεφάλαιο. Η ενίσχυση του δολαρίου μειώνει δραστικά τα κέρδη στα οποία προσβλέπουν οι κάτοχοι μετοχών και ομολόγων των αναδυόμενων αγορών.

Έτσι, ο δείκτης τιμών των μετοχών αναδυόμενων αγορών MSCI έχει καταγράψει συνολικά απώλειες 4% από την αρχή του έτους. Σημειωτέον ότι τους πρώτους μήνες της πανδημίας το δολάριο είχε διολισθήσει, δίνοντας έτσι ώθηση στους τίτλους των αναδυόμενων αγορών. Όπως επισήμανε ο κ. Μπρουκς του IIF, οι προσεκτικές διατυπώσεις που έχει χρησιμοποιήσει η Federal Reserve έχουν αποτρέψει μια επανάληψη του τραυματικού για τις αναδυόμενες αγορές 2013. Τότε, η δήλωση του πρώην προέδρου της αμερικανικής ομοσπονδιακής τράπεζας, Μπεν Μπερνάνκι, ότι σχεδίαζε να μειώσει τις αγορές ομολόγων προκάλεσε μια άνευ προηγουμένου αιμορραγία κεφαλαίων από τον αναδυόμενο κόσμο. Ο συνδυασμός, όμως, των χαμηλών ρυθμών ανάπτυξης αυτών των οικονομιών με την ενίσχυση του κεφαλαίου εγκυμονεί τον κίνδυνο μεγάλων εκροών και ιδιαιτέρως τώρα που αυξάνονται οι γεωπολιτικοί κίνδυνοι και οι εντάσεις στις σχέσεις των ΗΠΑ με την Κίνα και τη Ρωσία.

ΤΜΗΜΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ
TAX DEPARTMENT

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Δημοσίευση για Εξεύρεση Κτιρίου για στέγαση του Επαρχιακού Γραφείου του Τμήματος Φορολογίας στη Λεμεσό

Το Τμήμα Φορολογίας απευθύνει πρόσκληση για εκδήλωση ενδιαφέροντος από φυσικά ή νομικά πρόσωπα που διαθέτουν υποστατικά προς ενοικίαση/ ενοικιαγορά /αγορά για στέγαση του Επαρχιακού Γραφείου του Τμήματος στη Λεμεσό.

Η δημοσίευση με όλες τις απαιτούμενες πληροφορίες βρίσκεται στον ιστότοπο του Τμήματος Φορολογίας, **www.mof.gov.cy/tax** στην ενότητα Προσφορές.

Η δήλωση ενδιαφέροντος πρέπει να απευθύνεται στον *Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Οικονομικών και να κατατεθεί σε σφραγισμένο φάκελο στο κιβώτιο Προσφορών του Τμήματος Φορολογίας, 2ος όροφος, στο Υπουργείο Οικονομικών, Γωνία Οδών Μιχαλάκη Καραολή και Γρηγόρη Αυξεντίου, 1471 Λευκωσία, όχι αργότερο από τη **Δευτέρα 17 Ιανουαρίου 2022 στις 12:00 μ.μ.**

Η κατάθεση προσφορών σε οποιοδήποτε άλλο μέρος από το δηλωθέν δεν θα λαμβάνεται υπόψη.

**ασκώντας τις εξουσίες του Εφόρου Φορολογίας με βάση τον Νόμο Ν.116(Ι)/2021*

PARKLANE RESORT & SPA LIMASSOL

MHV

Η Λουίζα Ιωαννίδου νέα Γενική Διευθύντρια του Parklane Resort & Spa στη Λεμεσό

Η εταιρεία MHV Mediterranean Hospitality Venture Limited ανακοινώνει την Λουίζα Ιωαννίδου στη θέση της Γενικής Διευθύντριας του Parklane, a Luxury Collection Resort & Spa στη Λεμεσό.
Η Λουίζα Ιωαννίδου έχει πολυετή εμπειρία στην Κύπρο και στο εξωτερικό ως αναγνωρισμένη επαγγελματίας του τομέα Διεύθυνσης Ξενοδοχείων, με αποδεδειγμένο ιστορικό βελτίωσης της ποιότητας υπηρεσιών, ικανοποίησης των μελών της ομάδας της, αλλά και εταιρικής οικονομικής απόδοσης.
Κατέχει πτυχίο BSc Hons στο Management & Marketing, από το Πανεπιστήμιο του Μάντσεστερ. Στο παρελθόν, διετέλεσε Διευθύντρια Operations του Parklane Resort & Spa, του Hilton Diagonal Mar στη Βαρκελώνη και του Hilton Cyprus, καθώς και Διευθύντρια F&B στο Hilton Amsterdam, έχοντας στο ενεργητικό της σημαντικές διακρίσεις σε όλες τις θέσεις που κατείχε.
Το Parklane, a Luxury Collection Resort & Spa στη Λεμεσό είναι μέλος της αλυσίδας Marriott International και ανήκει στην οικογένεια της MHV που είναι ο κοινός επενδυτικός βραχίονας των Invel Real Estate, Prodea Investments και Yoda Group και δραστηριοποιείται κυρίως στους τομείς Τουρισμού και Ανάπτυξης Γης.
Σε εταιρική ανακοίνωση για το έργο που αναλαμβάνει η κυρία Ιωαννίδου, ο CEO της MHV, Χάρης Μιχαήλ, αναφέρει: «Η MHV εμπιστεύεται στην κυρία Ιωαννίδου ένα από τα σημαντικότερα στοιχεία του χαρτοφυλακίου της, έχοντας απόλυτη εμπιστοσύνη πως θα διαπρέψει στην επίτευξη των μεγαλεπήβολων στόχων που έχουμε στην ατζέντα μας για το Parklane Resort & Spa».
Η εταιρεία έχει ήδη προγραμματίσει επιπλέον ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού σε θέσεις κλειδιά, το οποίο είναι απαραίτητο για την στελέχωση των εν εξελίξει σχεδίων της.

ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΑΣΜΟΣ

Την Πέμπτη 16.12.2021 στις 9.00 π.μ. θα γίνει στη Αποθήκη Δημοσίου του Τελωνείου Λεμεσού Δημόσιος Πλειστηριασμός.

Όλα τα εμπορεύματα που θα πωληθούν περιλαμβάνονται σε γνωστοποίηση της Διευθύντριας του Τμήματος Τελωνείων που δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας Αρ.5332 ημερομηνίας 3 Δεκεμβρίου 2021. Αντίγραφο μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να βρουν και στην ιστοσελίδα www.mof.gov.cy/ce.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επιθεωρήσουν τα εμπορεύματα στην Αποθήκη του Τελωνείου Λεμεσού που βρίσκεται στο Λιμάνι Λεμεσού αποθήκη αρ.2 στις 13 ,14 & 15 Δεκεμβρίου 2021 μεταξύ των ωρών 9.00 - 13.00

Για περισσότερες πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αποτείνονται στον αρμόδιο Κλάδο του Τελωνείου Λεμεσού (τηλ. 25802415, 25802526, 25802522).

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Real Estate
ΚΥΡΙΑΚΗ 12 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2021

Αδειασαν οι πλατφόρμες από χειμερινά εξοχικά

Μεγάλη μείωση προσφοράς, αλλά και κρατήσεων, ενόψει των εορτών

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Μειωμένη προσφορά χειμερινών καταλυμάτων βραχυχρόνιας μίσθωσης παρατηρείται φέτος, συγκριτικά με την αντίστοιχη περίοδο του 2019, με αποτέλεσμα και ο αριθμός των κρατήσεων να είναι σημαντικά περιορισμένος. Η πρώτη

Οι τιμές είναι αυξημένες, καθώς τα ακίνητα διατίθενται κυρίως από εταιρείες διαχείρισης και είναι υψηλών προδιαγραφών.

αγγίζει ακόμη και το -80% σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2019, δηλαδή με μια περίοδο συγκρίσιμη με σήμερα, δεδομένου ότι πέρυσι ο χειμερινός τουρισμός ουσιαστικά δεν λειτούργησε. Σύμφωνα με στοιχεία της AirDNA για λογαριασμό της «Κ», τον φετινό Δεκέμβριο καταγράφεται μείωση στον αριθμό των διαθέσιμων καταλυμάτων βραχυχρόνιας μίσθωσης, η οποία κυμαίνεται από 18% στο Πήλιο και μέχρι 41% στα Τρίκαλα Κορινθίας σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του 2019. Πτώση κατά 24% παρατηρείται στο Καρπενήσι, κατά 23% στα Καλάβρυτα και κατά 37% στην ευρύτερη περιοχή της Αράχωβας. Αντίστοιχα χαμηλότερος είναι και ο αριθμός των κρατήσεων. Στα Τρίκαλα Κορινθίας, οι κρατήσεις για τον φετινό Δεκέμβριο είναι κατά 80% χαμηλότερες από τον αντίστοιχο μήνα του 2019. Πτώση κατά 61% σημειώνουν οι κρατήσεις στο Πήλιο, κατά 40% στο Καρπενήσι, κατά 41% στα Καλάβρυτα και κατά 43% στην Αράχωβα.

Ωστόσο, ακριβώς λόγω της χαμηλής προσφοράς, η εικόνα είναι καλύτερη σε ό,τι αφορά τη μέση πληρότητα και ακόμη περισσότερο σε ό,τι αφορά τη μέση τιμή ανά διανυκτέρευση. Ένας επιπλέον λόγος που ωθεί τις τιμές προς τα πάνω είναι και το γεγονός ότι τα λιγοστά διαθέσιμα καταλύματα είναι υψηλής ποιότητας. Οπως έχει παρατηρηθεί και σε άλλους τουριστικούς προορισμούς, όσο λιγότερες είναι οι αγγελίες, τόσο υψηλότερη είναι η ποιότητα των προσφερόμενων ακινήτων, εξαιτίας του μειωμένου αριθμού ιδιωτών ιδιοκτητών. Πρόκειται δηλαδή για επαγγελματίες, είτε του τουριστικού κλάδου είτε εταιρείες διαχείρισης ακινήτων, που έχουν υψηλής ποιότητα ακίνητα, κάτι που αντανακλάται και στις τιμές.

Για παράδειγμα, στην Αράχωβα, τον φετινό Δεκέμβριο, η μέση τιμή διαμορφώνεται σε 231 ευρώ/βράδυ, μόλις 8% χαμηλότερα από τον αντίστοιχο μήνα του 2019, ενώ για τον Ιανουάριο του 2022 η μέση τιμή είναι υψηλότερη κατά 20% στα 249 ευρώ, από 207 ευρώ, τον αντίστοιχο μήνα του 2020. Ακόμα καλύτερη είναι η εικόνα στα Τρίκαλα Κορινθίας, όπου η αύξηση της μέσης τιμής/διανυκτέρευση αγγίζει το 66% τον Δεκέμβριο, στα 168 ευρώ και το 77% τον Ιανουάριο στα 193 ευρώ και αυτό παρά το γεγονός ότι η πληρότητα καταγράφει πτώση 34% κι 62% αντίστοιχα.

Οι τιμές εμφανίζονται ακόμη υψηλότερες τον Ιανουάριο του 2022, αφού παρατηρείται βελτιωμένη εικόνα και σε ό,τι αφορά τον αριθμό των κρατήσεων. Ειδικότερα, στο Καρπενήσι οι κρατήσεις καταγράφουν αύξηση κατά 5% συγκριτικά με τον Ιανουάριο του 2020, με την πληρότητα να διαμορφώνεται στο 32%, αυξημένη κατά 41% από τον αντίστοιχο μήνα του 2020. Οι δε τιμές αγγίζουν τα 200 ευρώ/διανυκτέρευση, όντας μόλις 12% χαμηλότερες σε σχέση με πριν από δύο χρόνια. Στο δε Πήλιο, τον Ιανουάριο, η μέση τιμή/διανυκτέρευση ανέρχεται στα 91 ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 44% σε σύγκριση με τον Ιανουάριο του 2022.

Αξίζει να σημειωθεί ότι μέχρι και πριν από την πανδημία, ο αριθμός κατοικιών σε ψηφιακές πλατφόρμες βραχυχρόνιας μίσθωσης αυξανόταν διαρκώς, τάση η οποία άρχισε να υποχωρεί από τις αρχές του 2020 και μετά. Σήμερα, αρκετά ακίνητα εξακολουθούν να βρίσκονται στην κατοχή κατασκευαστών, που δεν μπορούν ούτε να τα πουλήσουν (ακόμη και κάτω του κόστους) ούτε να τα αξιοποιήσουν μέσω βραχυχρόνιας μίσθωσης, καθώς η ζήτηση δεν είναι ακόμη σημαντική. Ένας επιπλέον παράγοντας που περιπλέκει τις αγοραπωλησίες χειμερινών εξοχικών κατοικιών είναι και το γεγονός ότι πολλές εξ αυτών είναι σήμερα προσημειωμένες στις τράπεζες ή τελούν υπό καθεστώς κατάσχεσης. Ως εκ τούτου, ο όγκος των πωλήσεων παραμένει πολύ χαμηλός, με την επίδραση της πανδημίας να είναι ένας επιπλέον επιβαρυντικός παράγοντας για την ανάκαμψη της συγκεκριμένης κατηγορίας ακινήτων.

Η εικόνα των καταλυμάτων βραχυχρόνιας μίσθωσης στους δημοφιλέστερους χειμερινούς προορισμούς

	Αριθμός αγγελιών	Μεταβολή από Δεκέμβριο 2019	Αριθμός κρατήσεων (διανυκτερεύσεις)	Μεταβολή από Δεκέμβριο 2019	Πληρότητα	Μεταβολή από Δεκέμβριο 2019	Μέση τιμή/διανυκτέρευση (ευρώ)	Μεταβολή από Δεκέμβριο 2019
Αράχωβα	123	-37%	1.067	-43%	35%	-11%	231	-8%
Πήλιο	500	-18%	2.188	-61%	31%	-22%	76	15%
Καλάβρυτα	79	-23%	383	-41%	23%	-13%	122	-14%
Τρίκαλα Κορινθίας	164	-41%	183	-80%	17%	-34%	168	66%
Καρπενήσι	53	-24%	218	-27%	26%	-20%	180	-18%

ΠΗΓΗ: AirDNA (www.airdna.co), για λογαριασμό της «Κ».

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Υποχωρούν οι τιμές πώλησης

Η αρνητική πορεία της χειμερινής εξοχικής κατοικίας παγιώνεται και σε ό,τι αφορά τις τιμές πώλησης. Τη διετία 2018-2019 οι τιμές είχαν καταγράψει μέση αύξηση της τάξεως του 8,5% στους δημοφιλέστερους χειμερινούς προορισμούς. Μάλιστα, στην περίπτωση της Αράχωβας η αύξηση είχε προσεγγίσει το 25%, μια και οι ζητούμενες τιμές πώλησης σημείωσαν άνοδο ακόμα και το 2020, παρά την πανδημία, η οποία είχε «παγώσει» τη λειτουργία των χιονοδρομικών κέντρων σε όλη τη χώρα.Φέτος η κατάσταση στην αγορά έχει επιστρέψει εκεί όπου βρισκόταν τη 10ετία 2008-2017, όταν οι τιμές σημείωναν συνεχώς πτώση. Με βάση το τελευταίο Παρατηρητήριο τιμών χειμερινής εξοχικής κατοικίας, που επιμελείται η Geoaxis –εταιρεία πιστοποιημένων εκτιμητών–, οι τιμές φέτος καταγράφουν μέση ετήσια πτώση 10,4% σε Αράχωβα, Καρπενήσι και Αγιο Αθανάσιο Πέλλας. Ειδικότερα, στην Αράχωβα παρατηρείται πτώση κατά 8% σε 1.490 ευρώ/τ.μ., στον Αγ. Αθανάσιο Πέλλας η πτώση είναι 1% σε 1.100 ευρώ/τ.μ., ενώ σημαντική είναι η μείωση των τιμών στο Καρπενήσι με -22% σε 990 ευρώ/τ.μ. Αντιθέτως, στα Τρίκαλα Κορινθίας παρατηρείται άνοδος κατά 6% σε 1.180 ευρώ/τ.μ.

Οπως τονίζει ο Γιάννης Ξυλάς, επικεφαλής της Geoaxis, «η ζήτηση έχει υποχωρήσει σε ανησυχητικά επίπεδα, κυρίως στο Καρπενήσι και τον Αγιο Αθανάσιο, καθώς η πλειονότητα των αγοραστών προέρχεται πλέον

Η κατάσταση φέτος στην αγορά χειμερινών εξοχικών έχει επιστρέψει εκεί όπου βρισκόταν τη δύσκολη περίοδο 2008-2017.

από την Ελλάδα, ενώ ένα πολύ μικρό κομμάτι, συνεχώς μειούμενο, αφορά funds και όσους κινούνται για την απόκτηση χρυσής βίζας. Μόνο τα Τρίκαλα Κορινθίας λόγω της μικρής απόστασης από την Αθήνα φαίνεται να αντιστέκονται στη μεγάλη μείωση των αξιών».

Σύμφωνα με φορείς της αγοράς ακινήτων, ειδικά στην Αράχωβα η αύξηση που είχε σημειωθεί μέχρι και πέρυσι δεν βασιζόταν στην αύξηση της ζήτησης και των αγοραπωλησιών, όσο στην προσδοκία των ιδιοκτητών ότι η αγορά θα ανακάμψει, ως αποτέλεσμα της συνολικής ανάκαμψης που παρατηρούνταν στην αγορά ακινήτων και την οικονομία. Ομως, οι προσδοκίες δεν επιβεβαιώθηκαν, ειδικά μετά την έλευση της πανδημίας και οι τιμές κινήθηκαν πτωτικά. Με δεδομένο ότι και φέτος ο χειμερινός τουρισμός δεν αναμένεται να σημειώσει κάποια βελτίωση, λόγω της έξαρσης των κρουσμάτων, φαίνεται πως και η ζήτηση για απόκτηση χειμερινών εξοχικών δύσκολα θα ανακάμψει στο μέλλον.

Είναι χαρακτηριστικό ότι σε σχέση με το 2008, όταν οι τιμές είχαν βρεθεί στο υψηλότερο σημείο, σήμερα καταγράφεται πτώση της τάξεως του 50% στην Αράχωβα, ενώ στον Αγιο Αθανάσιο η κάμψη αγγίζει το 67%. Στα Τρίκαλα Κορινθίας η μείωση είναι της τάξεως του 47% και στο Καρπενήσι σημειώνεται πτώση κατά 57%. Εν τω μεταξύ, όπως αναφέρει η ανάλυση της Geoaxis, μακροπρόθεσμα η κλιματική αλλαγή θα επηρεάσει σημαντικά τις κατοικίες σε περιοχές που εξαρτώνται από χιονοδρομικά κέντρα.

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Ας επενδύσουμε στην αισθητική

Η περίοδος των Χριστουγέννων είναι μια μαγευτική περίοδος. Πετυχαίνει να μας εντάξει σε ένα πολύμορφο κλίμα ευφορίας, χαράς, νοσταλγίας, μαγείας, ψυχικής ζεστασιάς και ανάτασης, αχαλίνωτης όρεξης για διασκέδαση, ψυχαγωγία και καταναλωτική έξαρση. Πρωταγωνιστικό ρόλο παίζουν οι τομείς του εμπορίου και της εστίασης, γι' αυτό και από μικροί τέτοιες μέρες ακούγαμε και ακούμε σχετικά ρεπορτάζ να ξεκινάνε με σλόγκαν του στυλ, «...ντύθηκαν στα γιορτινά τους...», για να περιγράψουν το στόλισμα βιτρινών καταστημάτων με θεματολογία των ημερών, την φωταγώγηση δρόμων και κτηρίων και τη συνεπακόλουθη διοργάνωση μουσικών και άλλων εορταστικών εκδηλώσεων.

Σε χώρες του εξωτερικού που έχουν μεγαλύτερη παράδοση στη δημιουργία αυτού του εορταστικού κλίματος, η ατμόσφαιρα μοιάζει να έχει βγει από παραμύθι. Οι βιτρίνες για παράδειγμα, έχουν θεματολογία – κάτι να διηγηθούν. Όλα φαίνονται να είναι στην εντέλεια, ότι προηγήθηκε δημιουργική σκέψη, προεργασία μηνών, πίσω από κάθε λεπτομέρεια. Αβίαστα βγαίνει το συμπέρασμα πως

Η επένδυση στην αισθητική είναι το Άλφα και το Ωμέγα της απόδειξης ότι υπάρχει σεβασμός στον πελάτη.

κανείς δεν φείσθηκε εξόδων για να πείσει το καταναλωτικό κοινό και τους απλούς περαστικούς πως «το δικό μου στόλισμα είναι το καλύτερο...». Κάποια έχουν καθιερωθεί και ως ετήσια calendar events που κάνουν τον γύρο του κόσμου όπως, η φωταγώγηση του χριστουγεννιάτικου δέντρου στο Rockefeller Center στο Μανχάταν, της Regent Street στο Λονδίνο, της Champs-Élysées στο Παρίσι, ενώ πάντα οι βιτρίνες των Selfridges και των Harrods στο Λονδίνο, όπως και των Louis Vuitton στο Παρίσι είναι πλέον τόσο αναμενόμενες όσο και ο Άγιος Βασίλης.

Μια βόλτα στην Αθήνα χρειάζεται (ακόμα και υπό αυτές τις συνθήκες που ζούμε τώρα), για να δεις τον υποδειγματικό τρόπο που πρέπει οι χώροι εστίασης και τα ξενοδοχεία να υποδέχονται τον

Σε χώρες του εξωτερικού που έχουν μεγαλύτερη παράδοση στη δημιουργία αυτού του εορταστικού κλίματος, η ατμόσφαιρα μοιάζει να έχει βγει από παραμύθι.

κόσμο τους τέτοια εποχή. Η φωταγώγηση και η διακόσμηση είναι τόσο προσεγμένη και καλαίσθητη μέχρι και το τελευταίο λαμπιόνι και στολίδι, που και περαστικός να είσαι, θέλεις να μπεις να απολαύσεις τι προσφέρουν στο μενού.

Φυσικά όλα αυτά βασίζονται σε κάποια υποδομή. Μια υποδομή που υπάρχει εκεί εξαρχής και στέκει ολόχρονα και που προσαρμόζεται ανάλογα την εποχή: Χριστούγεννα, Πάσχα, Καλοκαίρι, Φθινόπωρο, Μέρα των Ερωτευμένων, Άνοιξη κλπ. Μια υποδομή που αποτελεί προϊόν σκέψης, προβληματισμού, λύσεων, αποφάσεων και σοβαρών επενδύσεων από την ώρα που ο κάθε χώρος στήνεται σαν επιχείρηση. Αυτό ονομάζεται σεβασμός προς τον πελάτη. Η επένδυση στην αισθητική είναι το Άλφα και το Ωμέγα της απόδειξης ότι υπάρχει σεβασμός στον πελάτη. Από το Βήτα μέχρι το Ψι είναι όλα τα υπόλοιπα που περιλαμβάνουν, την ποιότητα του τι παράγει η κουζίνα και το μπαρ, η εξυπηρέτηση προς τον πελάτη (από τον πρώτο μέχρι τον τελευταίο στην αλυσίδα του προσωπικού), η σχέση τιμής/ προσφερόμενων κλπ.

Τόσοι χώροι λοιπόν, τόσες σχεδιαστικές προσεγγίσεις. Απειροελάχιστα έως ανεπαίσθητα στοιχεία μιμητισμού. Ενός καλώς νοούμενου μιμητισμού εννοείται. Αυτό σημαίνει αυτοτελής και ακέραιη προσωπικότητα και μοναδικότητα στον χαρακτήρα. Αυτό σημαίνει πληθώρα επιλογών για τον πελάτη αντί να έχει μια επιλογή με πέντε παρόμοια προσωπεία.

Αυτό είναι που θα πρέπει να προσέξουμε σοβαρά εμείς εδώ στην Κύπρο, όπου με εξαίρεση κάποιων χωρίς υπερβολή μονάδων, η τραγική πλειοψηφία των χώρων εστίασης πάει με την πεπατημένη της μεγιστοποίησης του κέρδους με τον πιο ανέξοδο τρόπο. Πρόχειρο (ο Θεός να το κάνει) interior και exterior design, κακόγουστα υλικά, φτηνιάρικες τέντες σε πεζοδρόμια, άβολα τραπέζια και καρέκλες – όλα κράχτες ότι «σας θέλουμε να σας τα αρπάξουμε και να φύγετε για να έρθουν οι επόμενοι...».

Α, και θέλουν να το ξέρουμε ότι αυτό είναι που θέλουν! Γι' αυτό όμως είναι που στην Κύπρο ο κύκλος ζωής τέτοιων χώρων είναι μικρός σε αντίθεση που χώροι εστίασης αλλού ριζώνουν για δεκαετίες εξελισσόμενοι στην πορεία. Το μοντέλο εστίασης στην χώρα μας πρέπει να αλλάξει και θα αλλάξει μόνο όταν τεθεί σαν αρχή ο σεβασμός στον πελάτη.

Για τα καταστήματα του λιανικού εμπορίου έχω μια πολύ πιο θετική νότα να... τραγουδήσω. Είναι διακριτή η προσπάθεια που κάνουν παρόλες τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν για να εξελίσσονται. Τελευταίο παράδειγμα είναι αυτό των νέων αφίξεων στη νέα Μακαρίου στη Λευκωσία που άνοιξαν ταυτόχρονα με το άνοιγμα της Λεωφόρου. Κατάφεραν παρά την ταλαιπωρία τους να δημιουργήσουν αξιοπρόσεκτες βιτρίνες δίνοντας μια αισιόδοξη νότα για το μέλλον.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO της APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

RCB
25 ΧΡΟΝΙΑ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Ζωή
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ • ΕΠΙΣΤΗΜΗ • ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

RCB
25 ΧΡΟΝΙΑ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

ΚΥΡΙΑΚΗ 12 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2021

«Αν δεν κάνουμε τίποτα για να περιοριστεί η άνοδος της θερμοκρασίας του πλανήτη στον 1,5 βαθμό Κελσίου, οι ξηρασίες και οι φωτιές που σημειώθηκαν πρόσφατα στην Ελλάδα θα γίνουν πιο συχνές και πιο έντονες».

Θα καλλιεργούμε και στις ταράτσες

Οι αρχιτέκτονες της Συμφωνίας του Παρισιού για την Κλιματική Αλλαγή, Κριστιάνα Φιγκέρες και Τομ Ρίβετ-Κάρνακ, στην «Κ»

Συνέντευξη στον **ΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ**

«Ξεκινάει ένας από τους μεγαλύτερους μετασχηματισμούς της ανθρωπότητας», λένε στην «Κ» η Κριστιάνα Φιγκέρες και ο Τομ Ρίβετ-Κάρνακ, συγγραφείς του βιβλίου «Το μέλλον που επιλέγουμε» (εκδ. Ικαρος), για τη δεκαετία που διανύουμε. Η αρχιτέκτων της Συμφωνίας του Παρισιού για την Κλιματική Αλλαγή και ο πολιτικός της σύμβουλος και πρώην βουδιστής μοναχός είναι αισιόδοξοι για τις δεσμεύσεις των χωρών στο Παρίσι και στη Γλασκώβη, αλλά εκφράζουν τη δυσαρέσκειά τους όταν βλέπουν καθυστερήσεις στην εφαρμογή τους. Στο βιβλίο περιγράφουν πώς θα μοιάζει ο κόσμος εάν συνεχίσουμε τις ζωές μας σαν να μην συμβαίνει τίποτα. Σε πολλά μέρη, γράφουν, ο αέρας θα είναι καυτός, βαρύς, γεμάτος με αιωρούμενα σωματίδια, όπως ήταν για πολλές μέρες στην Αθήνα κατά τη διάρκεια των πυρκαγιών του καλοκαιριού.

– Πώς θα μοιάζει, λοιπόν, η Ελλάδα το 2050 αν ενταθεί η κλιματική κρίση;

– Αν δεν κάνουμε τίποτα για να περιοριστεί η άνοδος της θερμοκρασίας του πλανήτη στον 1,5 βαθμό Κελσίου, οι ξηρασίες και οι φωτιές που σημειώθηκαν πρόσφατα στην Ελλάδα θα γίνουν πιο συχνές και πιο έντονες, καταστρέφοντας πολύ περισσότερες ζωές και περιουσίες. Οι επιστημονικές αναφορές που είδαμε από το IPCC (σ.σ. Διακυβερνητική Επιτροπή για την Αλλαγή του Κλίματος του ΟΗΕ) το δείχνουν πολύ καθαρά.

> *Τον άνεμο, τον ήλιο και τα κύματα δεν χρειάζεται να τα εξορύξουμε από το έδαφος και το κόστος παραγωγής τους είναι μηδενικό.*

– Αν όμως η ανθρωπότητα καταφέρει και μειώσει τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, όπως επιτάσσει η Συμφωνία του Παρισιού, τι αλλαγές θα δούμε στη ζωή μας;

– Ξεκινάει τώρα ένας από τους μεγαλύτερους μετασχηματισμούς της ανθρωπότητας. Θα υπάρξουν πολλές αλλαγές στη ζωή μας, που θα περιλαμβάνουν βιώσιμες πόλεις, καθαρότερο αέρα, καλύτερες δουλειές και πιο βιώσιμα συστήματα τροφής, πράγματα που θα βελτιώσουν την υγεία μας και θα μας βοηθήσουν να οικοδομήσουμε μια ανθεκτικότητα στις μελλοντικές κλιματικές επιπτώσεις.

– Πώς θα αλλάξουν τομείς όπως η ενέργεια, οι μεταφορές, η γεωργία;

– Η παραγωγή ενέργειας θα αλλάξει τελείως, από τα ορυκτά καύσιμα σε ανανεώσιμες πηγές με αποθήκευση σε μπαταρίες. Οι μεταφορές θα γίνουν όλες ηλεκτρικές, με μεγαλύτερη διαθεσιμότητα και ασφάλεια στα μέσα μεταφοράς που θα είναι δημόσια και κοινά. Η παραγωγή τροφής, από τη βιομηχανική γεωργία, θα μεταφερθεί στην αναγεννητική γεωργία που θρέφει το έδαφος και δεν το σκοτώνει. Θα καλλιεργούμε σε κάθε διαθέσιμο μέρος: σε ταράτσες, μπαλκόνια, σε πρώην πάρκινγκ αυτοκινήτων, σε κήπους και στα δικά μας κτήματα.

– Τι λέτε σε όσους εναντιώνονται στα πάρκα αιολικής ενέργειας;

– Θα λέγαμε να δουν τις καταστροφικές επιπτώσεις των εργοστασίων που παράγουν τα ορυκτά καύσιμα (λιγνιτωρυχεία, εργοστάσια ηλεκτρικής ενέργειας, κοιτάσματα πετρελαίου και αερίου) στο περιβάλλον, στην υγεία και στα δάση: αυτές είναι πολύ πιο σημαντικές από εκείνες που μπορεί να προκαλέσει ένα αιολικό πάρκο. Τα ορυκτά καύσιμα πρέπει να αντικατασταθούν σταδιακά σύμφωνα με ό,τι καλύτερο έχουμε επιστημονικά εάν θέλουμε ένα βιώσιμο μέλλον και πρέπει να βρούμε έναν τρόπο να προχωρήσουμε παρακάτω. Η αξιοποίηση του αιώνιου ανέμου και του ήλιου, της δύναμης των κυμάτων, που υπάρχουν σε αφθονία στην Ελλάδα, είναι ο δρόμος προς ένα ασφαλέστερο μέλλον ευημερίας. Τον άνεμο, τον ήλιο και τα κύματα δεν χρειάζεται να τα εξορύξουμε από το έδαφος και το κόστος παραγωγής τους είναι μηδενικό.

– Στο βιβλίο περιγράφετε τη δύσκολη διαδικασία μέχρι να φτάσετε στη Συμφωνία του Παρισιού. Σας ικανοποιεί ο τρόπος που εφαρμόζεται;

– Με βάση τη Συμφωνία του Παρισιού, κάθε χώρα αποφασίζει τις δεσμεύσεις και είναι υπεύθυνη για την εφαρμογή τους. Αυτό ήταν το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα της συμφωνίας, που αντικατοπτρίζει το γεγονός ότι κάθε χώρα είναι διαφορετική. Ωστόσο, όπως και αρκετοί ακόμη, είμαστε δυσαρεστημένοι με την έλλειψη ρυθμού όταν έρχεται η ώρα της πράξης. Δεν κάνουμε πως δεν βλέπουμε ότι οι συγκεντρώσεις εκπομπών αερίων στην ατμόσφαιρα συνεχίζουν και ανεβαίνουν. Αλλά η καμπύλη των μελλοντικών εκπομπών έχει πτωτική τάση χάρη στη μεγάλη άνοδο της καθαρής ενέργειας και της Συμφωνίας του Παρισιού. Οι δεσμεύσεις των χωρών του κόσμου να μειώσουν τις εκπομπές και να φτάσουν στο μηδέν –συμπεριλαμβανομένης και της κοινής δήλωσης των ΗΠΑ και της Κίνας στο COP26– είναι ενδείξεις της πιο συναρπαστικής και καινοτόμου δεκαετίας στην ανθρώπινη ιστορία. Ο ενάρετος κύκλος της πολιτικής, της τεχνολογίας και της οικονομίας βρίσκεται σε εξέλιξη και θα επιταχυνθεί χάρη στη Συμφωνία του Παρισιού.

– Η κλιματική κρίση θα αλλάξει και το οικονομικό μοντέλο;

– Οπωσδήποτε πρέπει να αλλάξουμε τον τρόπο που αξιολογούμε σήμερα την οικονομική ανάπτυξη, όπως δείχνουμε στο βιβλίο, και να δούμε τους εαυτούς μας περισσότερο ως πολίτες παρά ως καταναλωτές, αν θέλουμε να υπερβούμε την κρίση. Αυτό δεν σημαίνει ότι θα ζήσουμε μια ζωή χωρίς οικονομική δραστηριότητα, το «κλειδί» είναι να δούμε σε τι δίνουμε αξία, καθώς αυτό οδηγεί την κατανάλωση. Υπάρχουν πολλές φανταστικές εναλλακτικές στο κυρίαρχο μοντέλο μέτρησης της προόδου βασισμένες στο ΑΕΠ, όπως η κυκλική οικονομία, η «οικονομία του ντόνατ» ή της ευημερίας.

– Υπάρχει ανάγκη και για μια αλλαγή νοοτροπίας;

– Ναι, και γι' αυτό προτείνουμε στο βιβλίο τρεις νοοτροπίες-κλειδιά: την Πεισματική Αισιοδοξία, την Ατελείωτη Αφθονία και τη Ριζική Αναγέννηση. Οι στιγμές μάς καλούν να υπερβούμε τα όρια που θέτουμε στους εαυτούς μας σχετικά με το πόσο γρήγορα μπορούμε να αλλάξουμε και σε τι βαθμό. Εχουμε μια μεγάλη γκάμα εργαλείων που μπορούν να μας βοηθήσουν, όπως υψηλή τεχνολογία, στοχευμένες χρηματοδοτήσεις και αποτελεσματική πολιτική. Τώρα πρέπει να καταλάβουμε ότι δεν υπάρχει όριο στο τι μπορούμε να επιτύχουμε αν το αποφασίσουμε, ατομικά και κυρίως συλλογικά. Το αδύνατο δεν είναι ένα γεγονός, είναι μια στάση. Μόνο μια συμπεριφορά. Η ικανότητα του ανθρώπου για αλληλεγγύη, όραμα και δημιουργικότητα είναι 100% ανανεώσιμη και δεν τελειώνει ποτέ. Καθένας από εμάς μπορεί να γίνει καταλύτης αλλαγών.

– Υπάρχει κάποια συσχέτιση ανάμεσα στην αντίδραση της ανθρωπότητας απέναντι στην πανδημία και στην κλιματική αλλαγή; Είναι η διεθνής συνεργασία για το εμβόλιο μια ένδειξη ότι όταν δουλεύουμε πραγματικά μαζί, τα πράγματα αλλάζουν;

– Αναμφίβολα. Η πανδημία έδειξε πόσο εύθραυστοι είμαστε όλοι, αλλά και πόσο δυνατοί, συμπονετικοί και καινοτόμοι μπορούμε να γίνουμε όταν συνεργαζόμαστε.

ΚΡΙΣΤΙΑΝΑ ΦΙΓΚΕΡΕΣ - ΤΟΜ ΡΙΒΕΤ-ΚΑΡΝΑΚ
Το μέλλον που επιλέγουμε
μτφρ. Νίκος Ρούσσος, **εκδ.** Ικαρος.

Ατζέντα

ΕΠΙΛΟΓΕΣ

12-18.12.2021

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
louil@kathimerini.com.cy

ΧΟΡΟΣ

Artists in process 2021

Η Στέγη Χορού Λευκωσίας με την ολοκλήρωση του προγράμματος φιλοξενίας Artists in Process 2021, παρουσιάζει τα έργα σε εξέλιξη των καλλιτεχνών. Το Σάββατο, 18 Δεκεμβρίου θα παρουσιαστούν τα έργα των Άνθης Κέττηρου «#crownslap», Γεωργίας Κωνσταντίνου Κλαρκ «ΓΙΑ ΝΝΑ» και Μαρίτας Αναστάση «αρχείο». Την Κυριακή, 19 Δεκεμβρίου τα έργα των Ζωής Γιωργαλλή «ΧΩΡΟ-ΓΡΑΦΙΑ», Άννης Χούρη «Fur In A Garden» και Αλεξίας Νικολάου «We should talk about this problem». Στέγη Χορού Λευκωσίας, Παρθενώνος 25, Άγιος Ανδρέας, Λευκωσία.

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Για τον χρόνο που έχει απομείνει

Τολμηρή, φωτεινή και σφύζουσα από ζωή. Η πρώτη ατομική έκθεση του Giacomo Santiago Rogado στην Κύπρο, και στη γκαλερί eins, επιχειρεί να αλλάξει τη συνείδησή μας και να παρουσιάσει μια αίσθηση ισορροπίας και ενότητας που αποτελείται από τρεις καμβάδες μεγάλης κλίμακας. Ο Rogado δημιουργεί έναν χώρο εντός του χώρου. Ο σχηματισμός φαντάζει σαν ένα μοναδικό σύμπαν, ένα διαχρονικό σημείο στο οποίο ο θεατής μπορεί να εισέλθει και να σταματήσει τον χρόνο. Eins Γκαλερί, Θέμιδος 28, Λεμεσός. Από 12 Δεκεμβρίου μέχρι 15 Ιανουάριου. Πληροφορίες τηλέφωνο 99 522977.

ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

«Λήθη» από την ομάδα Λουμπάγκο

Η θεατρική ομάδα «Λουμπάγκο» επιστρέφει και παρουσιάζει στην Κύπρο το εμβληματικό έργο του θεατρικού συγγραφέα Δημήτρη Δημητριάδη «Λήθη», εκδόσεις «Σαιξπηρικόν» 2011. Η Λήθη αποτελεί ουσιαστικά πέντε θεατρικούς μονολόγους: Ήττα, Μνήμη, Μετάνοια, Τέχνη, Λήθη. Το έργο εμπνέεται από όλα όσα βιώνουν οι άνθρωποι στην εποχή της κρίσης, της διαφθοράς, της παρακμής, της μετριότητας, μα είναι ένα έργο από το πουθενά στο πουθενά: «Τώρα αρχίζω. Ακούστε με. Έρχομαι από πουθενά». Ο χώρος της παράστασης δεν είναι τυχαίος, καθώς το Έρμα συνδέεται άμεσα με το βιβλίο στην εντός των τειχών Λευκωσία, μια περιοχή που συμπυκνώνει τους πέντε μονολόγους του Δημητριάδη. Δεν είναι χώρος θεατρικός, μα ξυπνά αναμνήσεις ιστοριών και έντονες μνήμες από συγκεκριμένα γεγονότα, που τονίζουν την ύπαρξη της λήθης στην κοινωνία στην οποία απευθύνεται η παράσταση. Βιβλιοπωλείο - Καφεαναγνωστήριο «Το Έρμα», Έκτορος 43, Λευκωσία. Παραστάσεις 12, 13, 14 και 15 Δεκεμβρίου, ώρα 8:30 μ.μ. Πληροφορίες τηλέφωνο 22346770.

ΒΙΒΛΙΟ

Ιστορίες για παιδιά

Οι Εκδόσεις Ρίζες ανακοινώνουν την κυκλοφορία του νέου βιβλίου του Κύπρου Χρυσοστομίδη, «Στο μικρό τους σπίτι, στο μικρό τους χωριό - Ιστορίες για Παιδιά», Λευκωσία 2021. Ο Χρυσοστομίδης, συγγραφέας 15 και πλέον βιβλίων, κυρίως νομικού και πολιτικού περιεχομένου, αλλά και του παραμυθιού «Ο Αρλεκίνος της Φεγγαρόπολης», αγγίζει μία, άγνωστη στο ευρύ αναγνωστικό κοινό, πτυχή του δημιουργικού του βίου μέσα από αναπαραστάσεις απλών γεγονότων και περιστατικών αλλά και εξιστορήσεις εθίμων και παραδόσεων του τόπου. Οι «Ιστορίες για Παιδιά», αλλά και για μεγάλους, εμφανώς αντανακλάσεις των βιωμάτων του ίδιου του συγγραφέα, ανοίγουν ένα παράθυρο σε μια Κύπρο μιας άλλης εποχής, με τις μικρές χαρές και τις συγκινήσεις της ζωής στο χωριό. Τα στιγμιότυπα της καθημερινότητας τριών παιδιών, του Διονύση, της Αμαλίας και της Νίκης, ζωντανεύουν στις σελίδες του βιβλίου μέσα από τη γλαφυρή αφήγηση του συγγραφέα αλλά και την ξεχωριστή εικονογράφηση του Γιώργου Γαβριήλ, δημιουργώντας μια γλυκιά νοσταλγία. Το βιβλίο του Κύπρου Χρυσοστομίδη, Στο μικρό τους σπίτι, στο μικρό τους χωριό - Ιστορίες για Παιδιά κυκλοφορεί σε όλα τα μεγάλα βιβλιοπωλεία της Κύπρου, ενώ είναι διαθέσιμο και από την ιστοσελίδα των Εκδόσεων Ρίζες http://www.rizesbooks.com.

ΘΕΑΤΡΟ

PLAY#5 – PLAY again!

Το Κυπριακό Κέντρο Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου και ο Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου παρουσιάζουν τα επτά νέα θεατρικά έργα που προέκυψαν μέσα από τη διαδικασία του Προγράμματος PLAY#5 – PLAY again!, σε σκηνοθετημένες αναγνώσεις, το τριήμερο 17, 18 και 19 Δεκεμβρίου 2021 στη Νέα Σκηνή του Κτιρίου ΘΟΚ. Την Παρασκευή 17 Δεκεμβρίου στις 19:00 θα παρουσιαστούν τα έργα: AND/DNA της Άννας Φωτιάδου και Στο πάρκινγκ της Ζωής Αποστολίδου. Σκηνοθετική επιμέλεια: Αθηνά Κάσιου. Το Σάββατο 18 Δεκεμβρίου στις 10:00 θα παρουσιαστούν τα έργα: Πιστοποιητικό γάμου της Ελένης Ξένου, Ο σεναριογράφος του Μάριου Αγαθοκλέους και Ασφυκτική υπόθεση η εφηβεία της Μαρίας Δράκου. Σκηνοθετική επιμέλεια: Αλεξία Παπαλαζάρου. Την Κυριακή 19 Δεκεμβρίου στις 10:00 θα παρουσιαστούν τα έργα: Ρουά ματ του Γιώργου Κλεάνθους και The Neon Tetra της Νάγιας Τ. Καρακώστα. Σκηνοθετική επιμέλεια: Πάρις Ερωτοκρίτου. Η είσοδος είναι ελεύθερη για το κοινό, με τηλεφωνική προκράτηση θέσεων στο 77772717.

ΜΟΥΣΙΚΗ

Τε...Τέλεσται

Το «Τε...Τέλεσται» είναι ένα έργο για μπάσο (φωνή), πιάνο και προηχογραφημένα στοιχεία. Ο συνθέτης επιχειρεί να δημιουργήσει ένα συμβάν βασισμένο στα κύρια θέματα των μυστηρίων (θάνατος, εξερεύνηση, άνοδος), έχοντας τον τραγουδιστή ως το πρόσωπο που βιώνει τις συγκεκριμένες τελετές διάβασης. Ο πιανίστας ενσωματώνει τον ρόλο του ιεροφάντη - τελετουργού. Το κομμάτι συμπληρώνουν προηχογραφημένες φωνές που ενσωματώνουν τον ρόλο του χορού. Το κείμενο αποτελείται από αποσπάσματα των τραγωδιών «Πέρσαι», «Φιλοκτήτης», «Αίας», «Βάκχαι» και της κωμωδίας «Εκκλησιάζουσαι». Θέατρο Παλλάς, Λευκωσία. Τρίτη 14 Δεκεμβρίου, ώρα 8:00 μ.μ. Πληροφορίες τηλέφωνο 7777 7373.

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

Ο Ντάνιελ, ο Μαξ και ο Νιντάλ

Ο χώρος είναι άχρωμος και άχρονος. Δωμάτιο/σάλα, μεγάλη, με τα χρειώδη, αλλά απρόσωπη. Η τοποθεσία είναι κάπου στον Έβρο και γίνονται όλες οι προετοιμασίες για τα Χριστούγεννα. Το έλατο είναι στολισμένο, από κάτω τα δώρα, γιρλάντες τοποθετούνται στα παράθυρα, το τζάκι είναι αναμμένο. Μια γυναίκα, όμορφη αλλά με σημάδια μιας ζωής όχι εύκολης, πίνει μόνη στο τραπέζι. Στον καναπέ ένας άνδρας παίζει στην κιθάρα το «Ω Ελατο» και τραγουδούν μαζί με ένα μικρό αγόρι, γύρω στα 12-14, στα γερμανικά. Ορθιο στέκει ένα μεγαλύτερο αγόρι, γύρω στα 17, ο Ντάνιελ, εύσωμο, που μοιάζει ανήσυχο, δεν συμμετέχει στη «γιορτή». Κάποια στιγμή, η γυναίκα αντιδράει, ζητάει να σταματήσει το τραγούδι, φωνάζει «σιχαίνομαι τα Χριστούγεννα». Ευτυχώς, η αναμνηστική φωτογραφία μπροστά στο δέντρο έχει ήδη τραβηχτεί, με τα βεβιασμένα χαμόγελα να δηλώνουν πολλά για τις ιστορίες των ανθρώπων, στη σύντομη αυτή σκηνή από την ταινία του Δημήτρη Κουτσιαμπασάκου «Daniel ’16».

Γυρισμένη στην περιοχή του Εβρου, στα σύνορα με την Τουρκία, σε ένα μικρό αναμορφωτήριο για Γερμανούς παραβατικούς εφήβους, είναι στην κόψη, ανάμεσα στο ντοκιμαντέρ και στη μυθοπλασία. Τα πραγματολογικά στοιχεία παραμένουν, δεν είναι τροποποιημένα για να εξυπηρετήσουν το σενάριο. Από τη 10ετία του ’80 λειτουργούν στην Ελλάδα παραρτήματα γερμανικών ιδρυμάτων για ανηλίκους με αποκλίνουσα ή ήπια παραβατική συμπεριφορά, που προέρχονται από γερμανόφωνες χώρες. Οι μικρές αυτές κοινότητες προσφέρουν μια εναλλακτική έκτιση ποινών και ομαλή κοινωνική επανένταξη των τροφίμων τους. Αντίστοιχα προγράμματα υπάρχουν και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Πάνω σε αυτόν τον καμβά, ο έμπειρος και με διεισδυτικό βλέμμα σκηνοθέτης διαμορφώνει την ιστορία του. Το «αναμορφωτήριο» αυτό, λίγο πριν από την κατάργησή του, φιλοξενεί τα δυο αγόρια, με τον Ντάνιελ νεοαφιχθέντα, ενώ το ζευγάρι (η γυναίκα είναι και δασκάλα) φροντίζει τα της διαβίωσης. Οι συνθήκες είναι αξιοπρεπείς, ο φακός «ανοίγει» για να συμπεριλάβει και το μεταναστευτικό ζήτημα, καθώς το 2016 η Ειδομένη είναι κεντρικό θέμα στα δελτία ειδήσεων. Αλλά και εδώ ο Δ. Κουτσιαμπασάκος θίγει το ζήτημα ήπια, με χαμηλές θερμοκρασίες, γιατί πρόθεσή του είναι να «κατανοήσουμε» τα πολλά, διαφορετικά και παράλληλα, πρόσωπα της μετανάστευσης και όχι να καταγγείλει ή να υποδαυλίσει το συναίσθημα.

Τρία παιδιά πρωταγωνιστούν. Ο Ντάνιελ, ο Μαξ και ένας μικρός πρόσφυγας από τη Συρία, ο Νιντάλ, που περιμένει, κρυμμένος σε ένα παράπηγμα, τον πατέρα του να επιστρέψει...

Τα Χριστούγεννα των τριών αυτών παιδιών δεν έχουν τίποτα ξέγνοιαστο. Η γιορτή, παράφωνη, φτωχική ή πλούσια, με τα στοιχειώδη ή με υπερπαραγωγή εδεσμάτων, στήνεται λίγο ώς πολύ σε κάθε σημείο της γης. Σε καταυλισμούς, σε σπίτια, σε δρόμους, σε σαλόνια, σε μικρά δωμάτια, με καλεσμένους ή χωρίς. Για τους δυο εφήβους της ταινίας, όμως, η καθοριστική απώλεια είναι μία: έχει χαθεί η ξεγνοιασιά. Η ανεμελιά που επιτρέπει στη χαρά να συνταιριάζει με την αγάπη και τη θαλπωρή, να έχει διάρκεια και να μη χρονομετρείται όσο ένα πυροτέχνημα, όσο το άνοιγμα ενός δώρου. Η πράσινη μπάλα ποδοσφαίρου που έχει ζητήσει ο Ντάνιελ και βρίσκεται ήδη κάτω από το δέντρο προορίζεται, μυστικά, για τον μικρό φίλο του, Νιντάλ. Ομως τα Χριστούγεννα της ταινίας, αυτά τα λίγα λεπτά σε μια περίπου δίωρη διάρκεια, αφήνουν ένα σκληρό αποτύπωμα. Θα το προσπερνούσαμε αν η περίοδος που διανύουμε δεν ήταν παράλληλη. Αν και τα δικά μας Χριστούγεννα, για διαφορετικούς λόγους, δεν έμοιαζαν κάπως παράφωνα, βεβιασμένα, περικυκλωμένα από μια εξαιρετικά εύθραυστη πραγματικότητα. Αν, όμως, επιστρέφουμε σε αυτή τη σκηνή του «Daniel ’16» (προβάλλεται στις αίθουσες) είναι γιατί αναδύεται, παρά τη φαινομενικά ζεστή ατμόσφαιρά της, ένα αίσθημα δυσοίωνο: απομόνωσης, υποκριτικής ευφορίας («σιχαίνομαι τα Χριστούγεννα», λέει η «οικοδέσποινα»), βίαιης ενηλικίωσης. Σαν να μεταδίδεται ο κραδασμός και να μας τυλίγει μια ψυχρή ριπή ανέμου.

Η γιορτή αυτή αποκαλύπτει ένα όριο που δεν μπορούμε ούτε να αγνοήσουμε ούτε να αποφύγουμε. Μιας παιδικής ηλικίας που δεν πακετάρεται σε εορταστική συσκευασία, που ασκείται σκληρά στην επιβίωση, που δεν αγαπάει τις αυταπάτες. Τα Χριστούγεννα παιδιών και εφήβων που, ακόμη κι αν έχουν στέγη, νιώθουν ανέστιοι.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | *Του* **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Ποιώντας ήθος, στ’ αλήθεια όμως!

Τις μέρες που έρχονται οι περισσότεροι από εμάς θα μπούμε στο πρόγραμμα φιλανθρωπίας και νιαξίματος για τον άλλο, θα γεμίσουμε καλάθια με τρόφιμα και άλλα χρειώδη και θα τα παραδώσουμε στις εισόδους των υπεραγορών, θα τρέξουμε σε λογής λογής παζαράκια και θ’ αγοράσουμε κατασκευές και άλλα μπιχλιμπίδια για να ενισχύσουμε φορείς και οργανισμούς και πολύ καλά θα κάνουμε, έστω και γι’ αυτές τις μέρες, ας λειτουργήσουμε ως αντίστροφοι καλικάντζαροι. Θα ήταν όμως απείρως καλύτερα τα πράγματα, αν δεν περιμέναμε αυτές μόνο τις μέρες για να είμαστε καλοί, συμπονετικοί και ανοιχτοχέρηδες, αλλά να το κάναμε κάθε στιγμή, κάθε μέρα, όποτε τέλος πάντων μπορούμε και ας μην είναι Χριστούγεννα και Πρωτοχρονιά.

Θα μου πείτε πως πολλοί και πολλές το κάνουν και ας μην είναι γιορτάρες μέρες, στέκονται δίπλα στον άνθρωπο που έχει ανάγκη και εκτός περιόδου εκπτώσεων και εορτών και θα συμφωνήσω. Σε δύο πρόσωπα τέτοια θέλω ν’ αφιερώσω τη στήλη μου αυτή την Κυριακή, σε δύο ανθρώπους του θεάτρου, που είναι φως λουσμένοι. Στη Ζωή Κυπριανού και στον Κώστα Βήχα, που ο καθένας με τον τρόπο του βοηθάει αυτούς που έχουν ανάγκη 365 ημέρες τον χρόνο.

Σπουδαίο πράγμα, λοιπόν, να είσαι άνθρωπος του πολιτισμού, να είσαι γεμάτος φως και αυτό σου το φως να εκπέμπει, χωρίς να τυφλώνει κανέναν και καμία, απλώς να λούζει τον δίπλα. Αυτό αισθάνομαι πως είναι η Ζωή Κυπριανού, η οποία εδώ και πολλά χρόνια, περισσότερα από τριάντα, αν τα μαθηματικά μου είναι σωστά, και όλα αυτά τα χρόνια το κάνει αθόρυβα –τι σπάνιο πράγμα– ένα θαυμάσιο έργο στις Κεντρικές Φυλακές. Θεατρική παιδεία, παραστάσεις, είναι εκεί με αυτούς τους ανθρώπους που για τον ένα ή τον άλλο λόγο βρέθηκαν στο περιθώριο. Η Ζωή Κυπριανού στέκεται δίπλα τους ως φωτεινός αστέρας, όχι αστέρας του εγχώριου star system, αλλά ως φωτοδότης, όχι ως παράδειγμα, αλλά ως στύλος άνεσης, μια ανθρώπινη φρυκτωρία, που απλά και ήσυχα θέλει να μεταδώσει το μήνυμά της.

Είναι χρήσιμο να βλέπουμε ότι η φιλανθρωπία δεν είναι σημάδι κοινωνικού στάτους ούτε προνόμιο των ολίγων, δεν είναι εξιλέωση, αλλά ποιοτικό συστατικό του ατόμου, που θα πρέπει συχνά να βγαίνει στην επιφάνεια.

Το σπουδαιότερο είναι ότι η ίδια λέει ότι κάθε φορά βγαίνει από τις φυλακές καλύτερος άνθρωπος, και την περασμένη Τρίτη, στη βράβευσή της με το βραβείο Θεατρικής Πολιτιστικής Προσφοράς από την Κλαδική Καλλιτεχνών Θεάτρου της ΣΗΔΗΚΕΚ ΠΕΟ είπε πως «Μόνο μια ζωή προσφοράς για τον άλλο είναι μια ζωή που αξίζει να τη ζεις» μία φράση που για τη Ζωή Κυπριανού είναι στάση ζωής. Είναι πολύ σημαντικό λοιπόν να υπάρχουν γύρω μας άνθρωποι που αποκαθιστούν την τάξη των πραγμάτων και επανασυστήνουν τον άνθρωπο στον άνθρωπο.

Το ίδιο και ο Κώστας Βήχας, ο οποίος έλαβε μάλιστα και το Βραβείο Ευρωπαίου Πολίτη 2020, που καθημερινά φροντίζει ώστε εκατοντάδες συνάνθρωποί μας, πολλοί από αυτούς και συνάδελφοί του να έχουν τα απαραίτητα στο τραπέζι τους, να μπορούν να διαβιώσουν με αξιοπρέπεια. Σημαντικό πολύ είναι αυτό που λέει συχνά ο Κώστας Βήχας, «σέβομαι την αξιοπρέπειά τους», δημιουργώντας γύρω από τους ανθρώπους που βοηθάει ένα πλέγμα ασφαλείας, που απαγορεύει στα αδιάκριτα και αδηφάγα μάτια δημοσιογράφων και άλλων περίεργων να χορτάσουν. Έχει τον δικό του τρόπο ο Κώστας Βήχας, έχει τραβήξει τη δική του Κίτρινη Γραμμή και προχωράει, με κύρια έγνοια του τον άνθρωπο που έχει ανάγκη, και τίποτε άλλο. Ο Κώστας Βήχας ξεπερνώντας ενδοιασμούς, αγκυλώσεις, γραφειοκρατία εμπλέκει ενεργά έχοντες και κατέχοντες, για δημόσιο όφελος.

Δεν είμαι σίγουρος αν η Ζωή Κυπριανού και ο Κώστας Βήχας θα ενέκριναν αυτό το κείμενο, ωστόσο, θεωρώ ότι κάνω το ελάχιστο προς το πρόσωπό τους, διότι θα πρέπει επιτέλους να δείχνουμε και αυτόν τον άλλο, τον άνθρωπο που χωρίς παράτες και φανφάρες κάνει δουλειά σπουδαία, θεάρεστο έργο, και όλα αυτά μέσα στον γενικότερο ζόφο της καθημερινότητάς μας. Είναι χρήσιμο να βλέπουμε ότι η φιλανθρωπία δεν είναι σημάδι κοινωνικού στάτους ούτε προνόμιο των ολίγων, δεν είναι εξιλέωση, αλλά ποιοτικό συστατικό του ατόμου, που θα πρέπει συχνά να βγαίνει στην επιφάνεια. Η Ζωή Κυπριανού και ο Κώστας Βήχας έθεσαν ψηλά στον αξιακό τους κώδικα τον Άνθρωπο και ως καλλιτέχνες που χάρηκαν το φως, σκέφτηκαν να το αντανακλάσουν και στον Άλλο, ώστε να μην καούν ούτε και να τυφλωθούν, Ζωή και Κώστα, είστε φως που δεν τυφλώνει. Ευχαριστώ.

Υγ. Είμαι βέβαιος ότι υπάρχουν και άλλοι/ες εκεί έξω όπως η Ζωή Κυπριανού και ο Κώστας Βήχας. Συνεχίστε να γίνεστε φως.

kouroupakisa@kathimerini.com.cy

Τίποτα δεν είναι προκλητικό σε ένα σώμα

Η Νάγια Τ. Καρακώστα μιλάει στην «Κ» για το πρότζεκτ της «Hymen» που παρουσιάζεται στο Nicosia POP UP Festival

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Η ηθοποιός/περφόρμερ και θεατροπαιδαγωγός Νάγια Τ. Καρακώστα έχει ξεκινήσει μια πολύ ενδιαφέρουσα αναζήτηση και μαζί με τη σκηνοθέτρια Ελένη Αναστασίου θέτουν στη δημόσια σφαίρα θέματα, όπως είναι το γυναικείο σώμα και ζητήματα ταμπού γι' αυτό. Η δουλειά τους και η έρευνά τους παρουσιάστηκε με την παράσταση «Under/pants. part 1» τον περασμένο Μάρτιο, όπου η Νάγια μίλησε για τα γυναικεία σώματα, την αυτοδιάθεση και τις απολαύσεις αυτών μέσα από τις πρακτικές του Θεάτρου Ντοκουμέντο. Η νέα περφορμανς-ντοκουμέντο «Hymen» που θα παρουσιαστεί στο Θέατρο Πόλης – ΟΠΑΠ στο πλαίσιο του Nicosia POP UP Festival τη Δευτέρα 20 Δεκεμβρίου αποτελεί την τελική παρουσίαση της έρευνας που έγινε κατά τη διάρκεια του προγράμματος φιλοξενίας και καλλιτεχνικής ανάπτυξης «Moving the New» στη Στέγη Χορού Λεμεσού. Το «Hymen», με το υλικό που προήλθε από βιωματικά εργαστήρια/ workshop, εξερευνά πώς η αφήγηση του πραγματικού μετουσιώνεται και δημιουργεί ένα γυναικείο συλλογικό σώμα.

Ρώτησα τη Νάγια «τι ορίζεται ως γυναικείο σώμα;»... άραγε δεν είναι πια ξεκάθαρο;

«"Τζαι στα 60 μου εννά μου αφαιρέσουν την μήτρα γιατί ήβραν μου ινομύωμα.

Είμαι ακόμα γυναίκα;". Ένα γυναικείο σώμα δεν ορίζεται. Και όσο υπάρχουν νόρμες, πρέπει να τις σπάμε. Ένα γυναικείο σώμα ταυτοποιείται και εκφράζεται με πολλούς τρόπους» μου απαντά και αμέσως προχωρώ στη θέση-δήλωση ότι είναι λογικό σε μία κοινωνία πατριαρχική να έχει επικρατήσει η ενοχή προς το γυναικείο σώμα, όπως το είχαμε ξανασυζητήσει και παλαιότερα... πώς καταπολεμούνται όμως αυτές οι ενοχές; Η Νάγια απάντησε δίχως κανένα δισταγμό: «Τίποτα δεν θα έπρεπε να είναι λογικό ή αποδεκτό! Θα σου απαντήσω όμως με ένα προσωπικό βίωμα. Εδώ και χρόνια, όπως είχα αναφέρει, όχι μόνο ντρεπόμουνα να πω ότι αυνανίζομαι, μα πίστευα ότι μόνο εγώ το έκανα και πως κάτι δεν πήγαινε καλά μ' εμένα. Στην πορεία έμαθα πως δεν είμαι μόνη και δεν είμαι η μόνη. Μέσα απ' όλη αυτή τη διαδικασία των δύο αυτών σχεδόν χρόνων, μίλησα, άκουσα και αλληλομοιράστηκα ιστορίες. Ιστορίες για όλα όσα δεν τολμάμε να πούμε. Είναι συγκινητική η κάθε στιγμή –και αυτό το είπα και το ξαναλέω– που ακούγονται εκείνα τα "τζαι εγώ" που μας κάνουν να αντιλαμβανόμαστε πως δεν είμαστε μόν@. Είναι με όλα αυτά τα "τζαι εγώ" που δόθηκε ορατότητα σε περιπτώσεις βίας και κακοποίησης. Είναι με όλα αυτά τα "τζαι εγώ" που σπάμε τις σιωπές και ενοχές μας».

> *«Το "Hymen", με το υλικό που προήλθε από βιωματικά εργαστήρια/ workshop, εξερευνά πώς η αφήγηση του πραγματικού μετουσιώνεται και δημιουργεί ένα γυναικείο συλλογικό σώμα».*

Το «Hymen» είναι ιστορίες για όλα όσα δεν τολμάμε να πούμε. Είναι συγκινητική η κάθε στιγμή -και αυτό το είπα και το ξαναλέω- που ακούγονται εκείνα τα "τζαι εγώ" που μας κάνουν να αντιλαμβανόμαστε πως δεν είμαστε μόν@.

Μ' ενδιαφέρει να μάθω την απόσταση που καλύφθηκε από το «Under/pants part 1» μέχρι το «Hymen»... Ποιες ήταν οι προκλήσεις σε αυτό το ταξίδι των σωμάτων, Νάγια; «"Αυνανίζεσαι; Παύση. Γέλιο. Ανάσα. Πάμε". Αυτά ήταν τα πρώτα τρία δευτερόλεπτα κάθε συνέντευξης για το «Under/pants part 1». Μέχρι την περφόρμανς-ντοκουμέντο «Hymen» θα ερχόντουσαν πολλά τέτοια πρώτα τρία δευτερόλεπτα. Δευτερόλεπτα όχι μόνο για τον αυνανισμό, μα και για τα σώματά μας και για όσα κουβαλάμε. Δευτερόλεπτα τα οποία μετατράπηκαν σε λεπτά, ώρες, μέρες, μήνες. Και ναι, σχεδόν δύο χρόνια πια. Προς όλες αυτές τις γυναίκες που ήταν και είναι μέρος όλων αυτών των δευτερολέπτων: Σας ευχαριστώ, μία προς μία, ξανά και ξανά! Και όσα ευχαριστώ και αν πω, δεν είναι θα είναι ποτέ αρκετά. Και όχι, δεν υπήρχε καμία πρόκληση, Αποστόλη. Μόνο προσκλήσεις υπήρχαν. Προσκλήσεις εμπιστοσύνης, μοιράσματος, παιχνιδιού, αλληλεγγύης, αλήθειας. Μόνο προσκλήσεις από και προς αυτές τις γυναίκες. Τίποτα άλλωστε δεν είναι προκλητικό σε ένα σώμα. Και φυσικά δεν μπορώ να παραλείψω ονομαστικά το πρώτο ευχαριστώ στην Ελένη Αναστασίου για το κάθε "ναι" της στις τρελές ιδέες μου. Σε ευχαριστώ, φίλη!».

Είχα την ανάγκη να μιλήσω

Ποια είναι τα συμπεράσματά σου, Νάγια, μετά το «Under/pants part 1» και τώρα με το «Hymen», ρωτάω και πάλι χωρίς δεύτερη σκέψη μου λέει: «Δεν έχω προβεί σε κάποιο συμπέρασμα. Ξέρω μόνο πως όλο αυτό ξεκίνησε γιατί είχα την ανάγκη να μιλήσω. Για εμένα και για το σώμα μου. Όσο περνάει ο καιρός αντιλαμβάνομαι και βεβαιώνομαι πως δεν είμαι η μόνη που έχει αυτήν την ανάγκη. Διεκδικούμε φωνή και έχουμε την ανάγκη να μιλήσουμε και να μοιραστούμε πράγματα που όχι μόνο μας έμαθαν πως δεν πρέπει να τα μοιραζόμαστε αλλά, όπως λέει και μια αγαπημένη φίλη, "μας έμαθαν πως δεν πρέπει καν να τα νιώθουμε". Δεν έχω προβεί σε κάποιο συμπέρασμα, όχι. Ξέρω μόνο πως θέλω να συνεχίσω γι' αυτό το μοίρασμα που γίνεται δράση».

Συνεχίσαμε την κουβέντα μας, λέγοντας στη Νάγια πως πρόσφατα το μοντέλο Έμιλι Ρατακόφσκι κυκλοφόρησε το βιβλίο της «**My Body»... όπου αναλύει μεταξύ άλλων τη** «σεξουαλικοποίηση» του σώματος, αλλά και την εκμετάλλευσή του και από την ίδια ακόμη... και τη ρώτησα αν είναι αυτό μια εξέλιξη θετική για την αντίκριση του γυναικείου σώματος, από ένα άτομο που έθεσε το σώμα του ή που οδηγήθηκε να το κάνει, σε «εμπορική χρήση», με τη Νάγια ν' απαντάει πως η ερώτησή μου αυτή της μοιάζει σαν το «γιατί τώρα;», εξηγώντας μου: « Μοιάζει σαν ακόμα μία κατηγορηματική ανταπόκριση πίσω από κάθε έκφραση. Γιατί πρέπει κάθε φορά να μπαίνουμε στη διαδικασία να ανακρίνουμε και να κρίνουμε το σώμα που κατηγορεί; Γιατί δεν το ακούμε; Χωρίς κόσκινο, χωρίς να απαιτούμε απολογίες, χωρίς "ναι μεν αλλά", χωρίς τίποτα από αυτά. Γιατί δεν το πιστεύουμε;».

Κλείσαμε την κουβέντα μας με τις πρακτικές του Θεάτρου Ντοκουμέντο και το γυναικείο σώμα, ρωτώντας την πού βρισκόμαστε στην Κύπρο; Νομίζω πρωτοπορείτε με την Ελένη Αναστασίου, της λέω: «Θα ήταν τεράστια παράλειψη προς όλα τα άτομα που ήδη δραστηριοποιούνται στα πεδία αυτά, εδώ και χρόνια, αν λέγαμε κάτι τέτοιο. Θα είμαι ειλικρινής: θα αποφύγω τις ονομαστικές αναφορές των ατόμων αυτών, όσο και να το ήθελα, γιατί δεν θέλω εκ παραδρομής να παραβλέψω οποιαδήποτε δουλειά έχει γίνει ώς τώρα. Είμαι όμως πάρα πολύ περήφανη και δεν το κρύβω που μαζί με την Ελένη, μπαίνουμε και εμείς στη διαδρομή αυτή και γράψαμε ένα θέατρο – ντοκουμέντο για τον γυναικείο αυνανισμό. Και περήφανη για όσα ακολούθησαν».

• **Πληροφορίες;** «Hymen», Θέατρο Πόλης ΟΠΑΠ, 20 Δεκεμβρίου, ώρα 8:00. Κρατήσεις θέσεων στο 96569715 ή στη σελίδα του SoldOut Tickets.

Η ιστορική πορεία ως αδιάσπαστο σύνολο

Οι επιμελήτριες και ο εικαστικός του ΜΑΜΑ και η καλλιτεχνική διευθύντρια του Video Art Μηδέν, μιλούν στην «Κ»

Συνέντευξη στη **ΛΟΥΙΖΑ ΛΟΥΗ**

Στην «Κ» μίλησαν οι επιμελήτριες της έκθεσης και μέλη του πολιτιστικού οργανισμού ΜΑΜΑ Contemporary, Γιούλα Χατζηγεωργίου και Σουζάνα Αναστάση, η καλλιτεχνική διευθύντρια του φεστιβάλ Video Art Μηδέν, Γιούλα Παπαδοπούλου και ο εικαστικός Μάκης Φάρος της πλατφόρμας Tilt, που έλαβε μέρος στις εκθέσεις που παρουσιάστηκαν. Ο μη κερδοσκοπικός οργανισμός, ΜΑΜΑ (Making Art Meeting Art) Contemporary ξεκίνησε να δραστηριοποιείται στο πλαίσιο του Προγράμματος για την Πολιτιστική Αποκέντρωση του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, εγκαινίασε τις εικαστικές εκθέσεις και παρεμβάσεις «Συμπλέξεις», στην ύπαιθρο της Πάφου, στα χωριά Φύτη, Μεσόγη και Κισσόνεργα. Όπως είπε στην «Κ» η επιμελήτρια των εκθέσεων Γιούλα Χατζηγεωργίου για την πολιτιστική κληρονομιά, «οτιδήποτε δημιουργεί ένας λαός, αντέχοντας τη φθορά του χρόνου και αποδεικνύοντας τη λειτουργικότητα και την αξία του, παραδίδεται από γενιά σε γενιά, αποτελεί την ιστορική πορεία του τόπου και τη φυσική του συνέχεια ως ένα αδιάσπαστο σύνολο».

–Ποιος είναι ο στόχος του ΜΑΜΑ Contemporary;

–ΣΟΥΖΗ ΑΝΑΣΤΑΣΗ (εικαστικός): Δημιουργήσαμε το ΜΑΜΑ (Making Art Meeting Art Contemporary) που αποτελείται από τους Ανδρέα Σάββα (εικαστικός), Γιούλα Χατζηγεωργίου (εικαστικός), Γιάννης Οικονόμου (εικαστικός) και Σούζη Αναστάση (ιστορικός) τον περασμένο Φεβρουάριο, μέσα στην καραντίνα. Νιώσαμε την ανάγκη να ξεκινήσουμε τον οργανισμό γιατί διαπιστώσαμε ότι μετά το πέρας της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας Πάφος 2017, επικρατούσε μια αδράνεια στον τομέα του πολιτισμού στην Πάφο, σαν να μην έγινε ποτέ η πολιτιστική πρωτεύουσα, καμία συνέχεια. Έτσι αποφασίσαμε να δράσουμε με τις δικές μας δυνάμεις, δημιουργώντας το ΜΑΜΑ που είναι ένας πολιτιστικός μη κερδοσκοπικός οργανισμός, που ο βασικός του στόχος είναι να προωθήσει τις τέχνες μέσα από μοντέρνες πλατφόρμες και να προωθήσει εξελισσόμενους καλλιτέχνες από τους χώρους της τέχνης, της γλυπτικής, του video art, του θεάτρου, του performance και της μουσικής.

–Πείτε μας για τους καλλιτέχνες και τα έργα που παρουσιάστηκαν από το Video Art Μηδέν;

–ΓΙΟΥΛΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ: Έχουμε τη χαρά να συμμετέχουμε στην έκθεση με έξι έργα που αξιοποιούν στοιχεία από παραδοσιακές μορφές τέχνης, θέτοντας ερωτήματα για το πώς μπορούν να συνδεθούν με το παρόν μέσα από νέες εικαστικές φόρμες. Ο Milan Zulic ξηλώνει σταδιακά μια δαντέλα της γιαγιάς του, σκανάροντας κάθε στάδιο και την «ξαναδημιουργεί» ψηφιακά μέσα από ένα stop motion animation, σε ένα λιτό και συμβολικό βίντεο για τον «κύκλο της ζωής». Η Ευαγγελία Μπασδέκη και η Φανή Σοφολόγη παρουσιάζουν δύο performance αντίστοιχα, με κοινό στοιχείο δράσης το κέντημα: η Μπασδέκη, κεντώντας κυριολεκτικά το ίδιο της το σώμα με τις εικόνες της Μόνα-Λίζα και του Μίκυ-Μάους και η Σοφολόγη κεντώντας σε καμβά την εικόνα της, σε μια σύνθεση που αναπαράγει –και καδράρει επαναληπτικά– τον εαυτό της, συνδέοντας το έργο της με αναλύσεις του Γκυ Ντεμπόρ για τη σχέση βιώματος και αναπαράστασης-θεάματος. Ο Νίκος Γιαβρόπουλος αντλεί έμπνευση από τη ζωγραφική παράδοση, ανασκευάζοντας με ανατρεπτικό τρόπο τη διάσημη «Δαντελού» του Βερμέερ, σχολιάζοντας ταυτόχρονα τα έμφυλα στερεότυπα, όσο και τη σχέση/αντίθεση της χειρωνακτικής και βιομηχανικής παραγωγής. Η Αντιγόνη Μιχαλακοπούλου παρουσιάζει ένα μέρος του διαδραστικού της πρότζεκτ This garden will grow, στο οποίο «δανείζεται» γλάστρες με φυτά από εθελοντές συμμετέχοντες, δημιουργεί ιδιότυπες αρχιτεκτονικές κατασκευές που βασίζονται σε μια ελεύθερη εκδοχή καλαθοπλεκτικής με φυσικά υλικά και τις επιστρέφει στους ιδιοκτήτες τους. Το έργο αντλεί έμπνευση από τη φιλοσοφία της Ανατολής, το ιαπωνικό Wabi Sabi και τη διαλογιστική πρακτική της φροντίδας των καλλωπιστικών φυτών, αλλά μιλάει ουσιαστικά για την επικοινωνία και την επαφή τόσο των ανθρώπων μεταξύ τους όσο και με τη φύση. Τέλος, οι Γιούλα & Όλγα Παπαδοπούλου παρουσιάζουν ένα βίντεο όπου έργα διάσημων μοντερνιστών μεταμορφώνονται σε κεντήματα σταυροβελονιάς, κάνοντας ένα χιουμοριστικό σχόλιο για το πώς κάθε τι «σύγχρονο» και «πρωτοποριακό» καταλήγει «παραδοσιακό» με την πάροδο του χρόνου.

«Η παράδοση είναι ένας διαρκής κύκλος ανάμεσα σε καθετί που γεννιέται και παλαιώνει, για να προκύψει ξανά κάτι καινούργιο».

«Νιώσαμε την ανάγκη να ξεκινήσουμε τον οργανισμό, γιατί διαπιστώσαμε ότι μετά το πέρας της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας, επικρατούσε αδράνεια στην Πάφο».

–Με ποιο τρόπο μπορεί η παράδοση του τόπου να μείνει ζωντανή και με ποιο τρόπο μπορεί η νέα γενιά ν' αφήσει το δικό της αποτύπωμα στην ιστορία μας;

–ΓΙΟΥΛΑ ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ (εικαστικός): Η παράδοση σε κάθε τόπο είναι ένας διαρκής κύκλος ανάμεσα σε καθετί που γεννιέται και παλαιώνει, για να προκύψει ξανά κάτι καινούργιο. Μια συνεχής πορεία από το παρελθόν προς το παρόν και αντίστροφα. Έτσι οτιδήποτε δημιουργεί ένας λαός, αντέχοντας τη φθορά του χρόνου και αποδεικνύοντας τη λειτουργικότητα και την αξία του, παραδίδεται από γενιά σε γενιά, αποτελεί την ιστορική πορεία του τόπου και τη φυσική του συνέχεια ως ένα αδιάσπαστο σύνολο. Η παράδοση της οποίας, η προστασία και η ανάδειξή της έχουν καθοριστική σπουδαιότητα και αποτελεί ατομική υποχρέωση και συλλογική ευθύνη.

–Τι είναι αυτό που ανακαλύψατε για την πολιτιστική κληρονομιά;

-Γ.Χ.: Η πολιτιστική κληρονομιά δημιουργεί υψηλές προστιθέμενες αξίες και μετρήσιμες θετικές εξωτερικές οικονομίες λόγω της διασύνδεσής της με παραγωγικούς κλάδους. Από άποψη οικονομικής - κοινωνικής και πολιτισμικής αποτελεί για τις σύγχρονες κοινωνίες ένα πολύτιμο κεφάλαιο, γεννάει αξίες κριτικής σκέψης, γνώση του παρελθόντος και σοφία για το επερχόμενο μέλλον. Μέσα από τη μελέτη της πολιτιστικής μας κληρονομιάς μπορούμε να ανακαλύψουμε την πολυμορφία μας και να ξεκινήσουμε ένα διαπολιτισμικό διάλογο σχετικά με το τι έχουμε κοινό με το παρελθόν, με ποιον άλλον καλύτερο τρόπο μπορούμε να εμπλουτίσουμε τη ζωή μας από το να ερχόμαστε σε επαφή με κάτι τόσο θεμελιώδες και όπως λέει ο ευρωπαίος επίτροπος πολιτισμού, Tibor Navracsics: «Η πολιτιστική μας κληρονομιά δεν συνιστά απλώς ανάμνηση του παρελθόντος μας, είναι το κλειδί του μέλλοντός μας».

Ο μη κερδοσκοπικός οργανισμός, ΜΑΜΑ Contemporary εγκαινίασε τις εικαστικές εκθέσεις και παρεμβάσεις «Συμπλέξεις», στην ύπαιθρο της Πάφου.

Το παρελθόν ως φορέας αξιών

–Με ποιο τρόπο τα καινούργια σύγχρονα έργα τέχνης συνδέονται με το παρελθόν;

–ΜΑΚΗΣ ΦΑΡΟΣ (εικαστικός – Tilt): Κατ' αρχήν δεν μπορεί να δει κανείς μεμονωμένα τη σύγχρονη πραγματικότητα. Το παρελθόν είτε σαν φορέας αξιών που θα πρέπει να επανερμηνευθούν, είτε σαν πηγή σταθερών αναφορών, που πολλές φορές ακόμα και ασυνείδητα επιδρούν επάνω μας, είναι ζωντανό. Ειδικά η παραδοσιακή αισθητική, κοιτάζοντάς την λεπτομερειακά έχει δώσει ουσιαστικές δομικές λύσεις σε ποικίλα προβλήματα σαν σημαντικός φορέας της ομοιόστασης μέσα στον πολιτισμό. Οι λύσεις αυτές αποτελούν έμπνευση για εμάς και τις συναντάμε αναπροσδιοριζόμενες σε πολλά σύγχρονα έργα.

–Ποια είναι τα μελλοντικά σας σχέδια; Θα παρουσιάσετε και ένα καινούργιο project με βάση τον ήχο...

«Η παραδοσιακή αισθητική κοιτάζοντας τη λεπτομερειακά έχει δώσει ουσιαστικές δομικές λύσεις σε ποικίλα προβλήματα σαν σημαντικός φορέας της ομοιόστασης μέσα στον πολιτισμό».

–ΓΙΟΥΛΑ ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ: Για την επόμενη χρονιά σχεδιάζουμε το Διεθνές Ηχητικό Φεστιβάλ στο οποίο καλλιτέχνες από Κύπρο και άλλες χώρες θα δημιουργήσουν ηχητικά περιβάλλοντα μέσα σε αρχαιολογικούς χώρους στην Πάφο. Στόχος μας είναι να θεσμοθετηθεί και να παρουσιάζεται κάθε καλοκαίρι. Θα συνεχίσουμε τη συνεργασία μας με το Διεθνές Φεστιβάλ Μηδέν όπου θα εκθέσουμε στον χώρο μας και σε εξωτερικούς χώρους βίντεο από διεθνείς καλλιτέχνες που το Φεστιβάλ θα φιλοξενήσει την επόμενη χρονιά. Επίσης, θα πραγματοποιήσουμε μια ενδιαφέρουσα έκθεση που θα παρουσιαστεί στον χώρο του ΜΑΜΑ με επιμελητές τον Στρατή Πανταζή (Ελλάδα) και την Έλενα Παναγιώτοβα (Ρουμανία) το θέμα της θα είναι η «αντανάκλαση της χριστιανικής παράδοσης στο σύγχρονο έργο». Η έκθεση θα παρουσιαστεί μετά την Κύπρο, στη Σόφια και στην Αθήνα. Φιλοδοξούμε, επίσης, να δώσουμε «βήμα» μέσα από τον χώρο μας σε νέους καλλιτέχνες για να εκθέσουν τη δουλειά τους. Τέλος, ελπίζω να ευοδωθεί η συνεργασία μας με τον σπουδαίο γλύπτη – κεραμίστα Βαλεντίνο όπου νέοι κεραμίστες και γλύπτες θα δημιουργήσουν έργα που σαν αναφορά θα έχουν το έργο του σπουδαίου καλλιτέχνη.

Ονειρα γλυκά, με λόγια απαλά από δέκα χώρες

Ο στιχουργός Σταύρος Σταύρου αφηγείται στην «Κ» το όμορφο ταξίδι του στο μουσικό πρότζεκτ «Νανουρίσματα του κόσμου»

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Σπουδαία τύχη να μεγαλώσει ένα παιδί με παραμύθια και νανουρίσματα από τους γονείς, τη γιαγιά ή τον παππού, και φυσικά σπουδαιότερο να σώζονται και να ακούγονται περισσότερο αυτά τα «απαλά» κείμενα, όπως μου αρέσει να τ' αποκαλώ. Έτσι, με πολλή χαρά άκουσα τα δέκα νανουρίσματα που ο Σταύρος Σταύρου επέλεξε και διασκεύασε, συνεργαζόμενος με τον κιθαρίστα Άγγελο Χεϊπέλογλου, που είχε τη μουσική επιμέλεια του πρότζεκτ και την Ελένη Αναστασίου με τη σκηνοθετική της ματιά και φυσικά οι δέκα ηθοποιοί, που πήραν μέρος στο ταξίδι των νανουρισμάτων του κόσμου. Ο Σταύρος μού λέει πως τα «Νανουρίσματα του κόσμου» ήταν μια προσπάθεια να γίνει ένα ταξίδι στον πλανήτη μας μέσα από τη μουσική παράδοση του κάθε τόπου. «Εξάλλου, τα νανουρίσματα είναι το πιο γλυκό κομμάτι της παραδοσιακής μουσικής κάθε λαού».

–Δέκα νανουρίσματα... δέκα φωνές, πώς ήλθε η ιδέα γι' αυτή τη δουλειά;

–Αν και μάζευα νανουρίσματα απ' όλο τον κόσμο εδώ και χρόνια, η ιδέα για να μαζευτούν σε μία δουλειά προέκυψε κατά τη διάρκεια του πρώτου lockdown, τον Μάρτιο του 2020. Επέλεξα, λοιπόν, δέκα από αυτά τα νανουρίσματα, τα διασκεύασα στα ελληνικά και στη συνέχεια πρότεινα σε δέκα υπέροχες γυναίκες ηθοποιούς να τα τραγουδήσουν. Ήταν μια προσπάθεια να γίνει ένα ταξίδι στον πλανήτη μας μέσα από τη μουσική παράδοση του κάθε τόπου. Εξάλλου, τα νανουρίσματα είναι το πιο γλυκό κομμάτι της παραδοσιακής μουσικής κάθε λαού.

«Ηταν μια προσπάθεια να γίνει ένα ταξίδι στον πλανήτη μας μέσα από τη μουσική παράδοση του κάθε τόπου. Εξάλλου, τα νανουρίσματα είναι το πιο γλυκό κομμάτι της παραδοσιακής μουσικής κάθε λαού».

–Η επιλογή των νανουρισμάτων πώς έγινε; Από ποιες χώρες προέρχονται;

–Τα νανουρίσματα που είχα αρχικά μαζέψει ήταν πάνω από 50, προερχόμενα από κάθε γωνιά του κόσμου. Όταν επέλεξα τις ηθοποιούς που θα συμμετείχαν στο πρότζεκτ, πρότεινα στην καθεμία από 3-4 νανουρίσματα που θεωρούσα ότι της ταίριαζαν περισσότερο. Στη συνέχεια επιλέξαμε μαζί το νανούρισμα που τελικά θα έλεγε η κάθε ηθοποιός. Ήταν μια ομαδική δουλειά. Σημαντικό ρόλο στην όλη διαδικασία είχε φυσικά και ο κιθαρίστας Άγγελος Χεϊπέλογλου, που έχει και τη μουσική επιμέλεια της δουλειάς.

–Παρατήρησες ίσως κάποια κοινά στα νανουρίσματα που διάλεξες; Αν ναι, ποια ήταν αυτά;

–Νομίζω πως αυτό που συνδέει όλα αυτά τα κομμάτια μεταξύ τους είναι η γλυκύτητα και η γονική αγάπη που κουβαλάνε τα νανουρίσματα ως είδος, από όποιο μέρος της Γης και να προέρχονται. Εξάλλου, μιλάμε για τραγούδια με κοινή θεματολογία και κοινό σκοπό. Με γοητεύει ιδιαίτερα το γεγονός ότι σε κάθε μέρος του κόσμου ο γονιός ή ο παππούς και η γιαγιά έχουν την ίδια ανάγκη να οδηγήσουν το παιδί μέσα από το τραγούδι από την πεζή καθημερινότητα στον μαγικό κόσμο των ονείρων.

«Κάποιες φορές αισθάνομαι ότι να δημιουργείς για παιδιά είναι το καλύτερο φάρμακο, όταν νιώθεις ότι ο κόσμος των μεγάλων σε πνίγει. [...]. Δημιουργώντας για παιδιά επιστρέφεις στην ουσία» λέει ο Σταύρος Σταύρου.

–Ποιες ήταν οι προκλήσεις στις διασκευές... γλωσσικές, μουσικές ή άλλες;

–Σε σχέση με τις μουσικές διασκευές, ο ίδιος ο Άγγελος λέει πάντα ότι ήταν μια τεράστια πρόσκληση να πάρει κομμάτια που ενορχηστρωτικά απείχαν πολύ το ένα από το άλλο και να τα προσαρμόσει στη συνθήκη κιθάρα-φωνή, χωρίς να χάσουν και το παραδοσιακό ηχόχρωμα που το καθένα από αυτά κουβαλάει. Τώρα, όσον αφορά στους στίχους, στα περισσότερα νανουρίσματα κράτησα τη βασική ιδέα, την πήγα όμως ένα βήμα παραπέρα. Ιδιαίτερη περίπτωση αποτελούσε το εβραϊκό νανούρισμα, το οποίο διηγείται μια ιστορία. Ταυτόχρονα, μέσα από την έρευνα που έκανα, αντιλήφθηκα ότι υπήρχαν και κάποιοι θρησκευτικοί συμβολισμοί στην ιστορία αυτή. Η πρόκληση, λοιπόν, ήταν να κρατήσω αυτούσια την ιστορία με τέτοιο τρόπο που να την παρακολουθήσει ο καθένας, ανεξάρτητα από το αν γνωρίζει ή όχι το θρησκευτικό υπόβαθρο.

–Δημιουργούνται σήμερα τέτοια ακούσματα; Έχω την εντύπωση πως δεν έχει πάψει να υφίσταται αυτό που κάποτε λαϊκή μούσα...

–Το τελευταίο διάστημα με προσέγγισαν πάρα πολλοί γονείς, που μου εκμυστηρεύτηκαν ότι τα βράδια νανουρίζουν τα παιδιά τους με τραγούδια που οι ίδιοι έφτιαξαν. Όχι μόνο, λοιπόν, δεν έπαψε να υπάρχει αυτό το είδος τραγουδιού, αλλά περνάει από γενιά σε γενιά μέσα από τους απλούς ανθρώπους, ανθρώπους που δεν έχουν καμία σχέση με τη μουσική. Αυτό θεωρώ πως είναι κάτι μοναδικό, ειδικά σε μια περίοδο που όλο και λιγότεροι άνθρωποι ασχολούνται με την παραδοσιακή μουσική του τόπου τους. Εδώ, ωστόσο, μιλάμε για ένα κομμάτι της παράδοσης που δεν ξετυλίγεται σε πλατείες και δημόσιους χώρους, αλλά στον πιο προσωπικό χώρο ενός ανθρώπου, στο σπίτι του. Είναι ένα κομμάτι της παράδοσης βαθιά προσωπικό, γι' αυτό και διατηρείται ζωντανό κατά τη γνώμη μου. Ο ιερός δεσμός, εξάλλου, ανάμεσα σε γονιό και παιδί δεν θα σταματήσει ποτέ να υπάρχει.

–Τι ονειρεύεσαι εσύ για το παιδικό κοινό;

–Όνειρό μου είναι τα παιδιά της Κύπρου, ανεξάρτητα από την εθνικότητα, τη θρησκεία, τη γλώσσα που μιλάνε ή την οικονομική κατάσταση των γονιών τους, να έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν υψηλού επιπέδου παραγωγές που θα τα κάνουν να γελάσουν, να συγκινηθούν, να προβληματιστούν. Παραγωγές που θα τους προετοιμάσουν ώστε στην ενήλικη ζωή τους να είναι δίκαιοι, να αγαπάνε, να βοηθάνε, να ελπίζουν, να ζουν αληθινά. Μόνο έτσι θα γίνει καλύτερος αυτός ο κόσμος!

Απόλαυσα χαρές και συγκινήσεις

–Υπάρχουν μη και δεν πρέπει σε έργα που απευθύνονται σε παιδιά;

–Η τέχνη για παιδιά σού ανοίγει κόσμους και σε οδηγεί σε μονοπάτια στα οποία δεν θα πήγαινες ποτέ μέσα από τις τέχνες για ενήλικες. Αυτό είναι μαγευτικό και λυτρωτικό ταυτόχρονα. Ένας στιχουργός, για παράδειγμα, μπορεί μέσα από το τραγούδι για παιδιά να χρησιμοποιήσει λέξεις και να μιλήσει για πράγματα που θα ήταν απαγορευτικά σε οποιαδήποτε άλλη μορφή τέχνης, ίσως γιατί ως ενήλικες βάζουμε «κανόνες» και δημιουργούμε τείχη. Βέβαια, έχουμε τεράστια ευθύνη για το ποια μηνύματα περνάμε στα παιδιά, καθώς και για τον τρόπο που το κάνουμε. Με αυτή την έννοια, φυσικά και υπάρχουν «μη» και «δεν πρέπει». Αλίμονο αν μέσα από την τέχνη για παιδιά προωθούμε, για παράδειγμα, τη βία, την ξενοφοβία, τον εκφοβισμό. Πρέπει, λοιπόν, να είσαι ιδιαίτερα προσεκτικός όταν ξέρεις ότι αυτό που δημιουργείς ίσως επηρεάσει καθοριστικά τον τρόπο σκέψης του αυριανού ενήλικα.

–Τραγουδοπαραμυθόκοσμος, Still!, Σταύρο, πώς είναι να δουλεύεις για να δημιουργήσεις κάτι για παιδιά; Σίγουρα πρόκληση και ευθύνη, αλλά δεν είναι και άνοιγμα στην ψυχή του δημιουργού;

–Είναι μια μαγική διαδικασία. Την ώρα της δημιουργίας βουτάς σε έναν άλλο κόσμο, με καινούργια χρώματα, με καινούργιους κανόνες, με νέους τρόπους επικοινωνίας. Ξεκινάς να πεις μια ιστορία και ουσιαστικά, κατά κάποιον τρόπο, γίνεσαι και εσύ κομμάτι της. Κάποιες φορές αισθάνομαι ότι να δημιουργείς για παιδιά είναι το καλύτερο φάρμακο, όταν νιώθεις ότι ο κόσμος των μεγάλων σε πνίγει. Νομίζω πως όλοι το έχουμε ζήσει σε κάποια φάση της ζωής μας. Δημιουργώντας για παιδιά επιστρέφεις στην ουσία, ανακαλύπτεις το «σημαντικό»...

–Είσαι από τους πρωτεργάτες του Assitej, και όχι μόνο. Θα ήθελα την άποψή σου για το καλλιτεχνικό τοπίο που αφορά παιδιά και εφήβους στον τόπο μας... λείπει κάτι, τι χρειαζόμαστε περισσότερο;

–Το ελπιδοφόρο είναι ότι οι γονείς αναζητούν όλο και περισσότερο ποιοτική ψυχαγωγία που να απευθύνεται στα παιδιά. Γι' αυτό και βλέπουμε ότι τα τελευταία χρόνια το είδος αυτό ανθίζει. Έχουν γίνει αρκετά βήματα προς τη σωστή κατεύθυνση και αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό σε ανθρώπους που αγαπούν την τέχνη τους, που αγαπούν τα παιδιά, και δουλεύουν σκληρά, με την ψυχή τους. Παρ' όλα αυτά, υπάρχουν πολλά ακόμα που πρέπει να γίνουν. Η Πολιτεία οφείλει να στηρίξει περισσότερο τις τέχνες που απευθύνονται στα παιδιά. Ως Assitej Κύπρου έχουμε βάλει ως στόχο τη δημιουργία ενός διεθνούς φεστιβάλ τεχνών που θα απευθύνεται αποκλειστικά στα παιδιά. Θεωρώ ότι είναι κάτι που θα βοηθήσει πολύ και η Πολιτεία θα πρέπει να σταθεί αρωγός σε αυτή την προσπάθεια. Σε σχέση τώρα με το θέατρο για παιδιά και νέους, θα πρέπει κατά τη γνώμη μου να βρεθεί ένας τρόπος να μην είναι ο φτωχός συγγενής σε θέματα επιχορηγήσεων. Έχουμε τεράστια ευθύνη για το τι παρακολουθούν τα παιδιά μας και το κράτος οφείλει να δει το θέμα αυτό σοβαρά. Τα παιδιά, εξάλλου, είναι οι αυριανοί πολίτες αυτού του τόπου...

«Ονειρό μου είναι τα παιδιά της Κύπρου, ανεξάρτητα από την εθνικότητα, τη θρησκεία, τη γλώσσα που μιλάνε ή την οικονομική κατάσταση των γονιών τους, να έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν υψηλού επιπέδου παραγωγές».

–Μπορείς σε λίγες μόνο λέξεις να περιγράψεις τι συμβαίνει όταν χτίζεις τους στίχους σου; Σκέφτεσαι ταυτόχρονα και τον/την ερμηνευτή/τρια;

–Στο παρελθόν δεν σκεφτόμουν συγκεκριμένο ερμηνευτή ή ερμηνεύτρια. Τα τελευταία χρόνια, ωστόσο, αντιμετωπίζω το κάθε τραγούδι ως ένα μονόπρακτο και συνεπώς είναι σημαντικό να γνωρίζω ποιος θα είναι ο πρωταγωνιστής. Πολλές φορές, επίσης, έχω στο μυαλό μου το μουσικό είδος στο οποίο θα κινηθεί ο συνθέτης, όταν θα πάρει τον στίχο στα χέρια του. Αλλιώς ξεκινάς να γράψεις ένα λαϊκό τραγούδι και αλλιώς μια ποπ μπαλάντα.

–Αυτό το ταξίδι σ' έναν κόσμο ονειρικό, τι γεύση σου άφησε;

–Σε μια περίοδο που τα ταξίδια απαγορεύτηκαν, η ζωή μου χάρισε ένα από τα ομορφότερα ταξίδια που έχω κάνει ποτέ. Μέσα από αυτό έμαθα πράγματα, γνώρισα ανθρώπους, απόλαυσα χαρές και συγκινήσεις. Παρ' όλα αυτά, για κάποιο λόγο αισθάνομαι ότι το ταξίδι των «Νανουρισμάτων του κόσμου» βρίσκεται ακόμα στην αρχή του.

• **Πληροφορίες:** «Νανουρίσματα του κόσμου». Οι ελληνικοί στίχοι και η διεύθυνση παραγωγής είναι του Σταύρου Σταύρου, τη σκηνοθετική επιμέλεια έχει η Ελένη Αναστασίου, ενώ τις διασκευές για κιθάρα έκανε ο Άγγελος Χεϊπέλογλου. Τα νανουρίσματα ερμηνεύουν οι ηθοποιοί Χρυσή Ανδρέου, Σαββίνα Γεωργίου, Άννα Γιαγκιώζη, Νίκη Δραγούμη, Ηλιάνα Κάκκουρα, Μάρα Κωνσταντίνου, Χριστίνα Παπαδοπούλου, Αννίτα Σαντοριναίου, Αντωνία Χαραλάμπους και Νιόβη Χαραλάμπους. Guest star ο ηθοποιός Προκόπης Αγαθοκλέους. Συμμετέχουν η παιδική χορωδία του Potenzia Del'Arte και η χορωδία του Ρωσικού Πολιτιστικού Κέντρου.

6th INNOVATION & ENTREPRENEURSHIP FORUM
Higher Education: *The Third Mission*
December 15th 2021 | University of Cyprus

AGENDA
The PwC Distinguished Lecture

10:00-10:45
PwC Distinguished Lecture: "The need for the development of entrepreneurial competencies and the role of Universities in research commercialization"
With Katerina Pramatari Associate Professor at Athens University of Economics and Business, Scientific Coordinator ACEin and Partner at Uni.Fund

10:45-12:00
Panel Discussion "Higher Education as a driving force for Technology and Entrepreneurship: Opportunities and challenges for Cyprus"
Coordination: Evgenios C Evgeniou, CEO, PwC Cyprus
Panel Members:
- Androulla Vasilliou Vice President of the University of Cyprus Council
- Katerina Pramatari Katerina Pramatari Associate Professor at Athens University of Economics and Business, Scientific Coordinator ACEin and Partner at Uni. Fund
- Professor Giorgos Chrysanthou, President of the University of Cyprus Entrepreneurship Council, Research Director CYENS
- Alexandros Charalambides, Associate Professor at Cyprus University of Technology and EIT Climate-KIC Cyprus Hub Coordinator

14:00-14:30
The CyEC 2021 Session:
The 7 CyEC 2021 Finalists Pitching presentation (3-minute presentations of the selected teams/projects)
- Atokes
- BizView
- BolsterUp
- Intellar
- Renewable Z
- S3 - Secure Smart Systems
- SportsLink

Awards Ceremony

www.c4e.org.cy/ief2021 | email: c4e@ucy.ac.cy | tel: 22895110

Organizer: C4E CENTRE FOR ENTREPRENEURSHIP
Strategic Partner: pwc
Communication Sponsor: Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Επιμέλεια: **ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ**

MAD, PARIS

ΠΑΡΙΣΙ

Ντιζάιν για όλους

Η κουλτούρα της καθημερινότητας μέσα από τον παρισινό θεσμό των Πριζουνίκ (και αργότερα των Μονοπρί) παρουσιάζεται σε μια πρωτότυπη έκθεση, στο Μουσείο Διακοσμητικών Τεχνών. Ως μια γαλλική ιδιαιτερότητα στον μεγάλο κόσμο της κατανάλωσης, η ιστορία της μαζικής διάθεσης προϊόντων από τα Πριζουνίκ ξεκινάει ήδη από το 1931 και μαζί ξετυλίγεται μια ειδική κατηγορία αισθητικού περιτυλίγματος, που παίρνει και τον ευφάνταστο τίτλο «ντιζάιν για όλους».

WALKER EVANS ARCHIVE, THE MET

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Μεταπολεμικός κόσμος

Το Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης παρουσιάζει μια πολυσυλλεκτική φωτογραφική έκθεση με πρόσφατα αποκτήματα, όλα έργα σπουδαίων φωτογράφων. Η έκθεση εστιάζεται στις πρώτες μεταπολεμικές δεκαετίες στις ΗΠΑ, περίπου από το 1945 έως το 1965, ως ένα ρεαλιστικό ανάπτυγμα των χρόνων της αισιοδοξίας και της ανάπτυξης. Στη φωτογραφία, έργο του Γουόκερ Ιβανς από το Σικάγο του 1946. Την έκθεση υποστηρίζει το Ιδρυμα Ρόμπερτ Μάπλθορπ.

GARETH WISCOMBE

ΛΟΝΔΙΝΟ

Στόουνχεντζ

Η επόμενη μεγάλη έκθεση στο Βρετανικό Μουσείο είναι αφιερωμένη στο Στόουνχεντζ, το μυστηριακό προϊστορικό μνημείο της Αγγλίας. Η έκθεση εγκαινιάζεται στις 17 Φεβρουαρίου και φιλοδοξεί να αποκαλύψει το Στόουνχεντζ σε μια αληθινή διάσταση, να το εξηγήσει και να το συσχετίσει με άλλα κατάλοιπα της εποχής από άλλα σημεία της Ευρώπης, 4.500 χρόνια πίσω. Η έκθεση είναι πολιτισμική, αποτελεί μια βουτιά στον τρόπο σκέψης των ανθρώπων εκείνης της εποχής.

HENRY MOORE ARCHIVE

ΖΥΡΙΧΗ

Χένρι Μουρ

Στη Ζυρίχη, παρουσιάζεται ένα μοναδικής ομορφιάς γλυπτό σε πηλό του Χένρι Μουρ. Αποτελεί έκθεμα στην γκαλερί Hauser & Wirth, που άνοιξε πρόσφατα στην Μπάνχοφστρασε, επισκέψιμη κατόπιν ραντεβού. Είναι όμως μια εξαιρετική ευκαιρία να δει κανείς από κοντά αυτή την ανθρώπινη μορφή σε στάση κεκλιμένη από την περίοδο 1943-1945, όταν λόγω πολέμου ο Χένρι Μουρ πειραματιζόταν με τον πηλό, οργανώνοντας συνθέσεις μητρότητας, οικογένειας και μοναχικών συμπλεγμάτων.

GETTY MUSEUM

ΛΟΣ ΑΝΤΖΕΛΕΣ

Προτομή Γερμανικού

Το Μουσείο Γκετί ανακοίνωσε πως απέκτησε μια εξαιρετικής τέχνης μαρμάρινη προτομή του Ρωμαίου στρατηγού Γερμανικού, ο οποίος πέθανε 33 ετών στην Αντιόχεια. Ο Γερμανικός ήταν υιοθετημένος γιος του Τιβέριου και πατέρας του Καλιγούλα. Η προτομή, που χρονολογείται στο έτος 4 μ.Χ., θα είναι ένα υψηλής ποιότητας έκθεμα στη Βίλα Γκετί και θα συμπληρώνει αρμονικά την ήδη πλούσια συλλογή από ρωμαϊκά πορτρέτα. Ο πρόωρος θάνατός του τον προίκισε με αιώνια δόξα.

MUSEUM OF FINE ARTS, BOSTON

Αγαλματίδιο του Ερωτα, τέλη 1ου αιώνα π.Χ. - αρχές 1ου αιώνα μ.Χ.

Ο ελληνορωμαϊκός κόσμος σε νέα θέαση στη Βοστώνη

Μια νέα ανάγνωση του ελληνορωμαϊκού κόσμου σε μια διεσταλμένη εκδοχή προτείνει το Μουσείο Καλών Τεχνών της Βοστώνης, που κατέχει μία από τις σπουδαιότερες αρχαιολογικές συλλογές στις Ηνωμένες Πολιτείες και διεθνώς. Το μουσείο είναι γνωστό ήδη στους φίλους της αρχαιολογίας για την πτέρυγα του Αρχαίου Κόσμου, που έγινε δυνατή χάρη στη γενναιοδωρία του Ελληνοαμερικανού ευεργέτη του μουσείου, Τζωρτζ Ντ. Μπεχράκης. Αλλωστε η πτέρυγα έχει πάρει την ονομασία της από το όνομα των δωρητών Τζωρτζ Ντ. και Μάργκο Μπεχράκης. Το Μουσείο Καλών Τεχνών της Βοστώνης ανοίγει στο κοινό από τις 18 Δεκεμβρίου τις νέες αίθουσες, πλήρως αναγεννημένες, ένας κόσμος επινοημένος εξαρχής, καθώς στηρίζεται σε μια αφήγηση ανθρωπιστικού πνεύματος από τα αρχαιότερα δείγματα ελληνικής τέχνης (περίπου από το 950 π.Χ.) έως την πτώση της Κωνσταντινούπολης το 1453. Αυτή η ευρύτατη χρονική περίοδος παρουσιάζεται ως νέα αφήγηση του ελληνορωμαϊκού κόσμου σε πέντε αίθουσες με νέα επανέκθεση, με παρουσίαση συλλογών που ποτέ πριν δεν είχαν παρουσιαστεί, με ευρεία συνδρομή της εξελιγμένης τεχνολογίας, με διαδραστική εμπειρία. Υπάρχει ακόμη προσομοίωση ελληνικού ναού και βυζαντινής εκκλησίας σε μια ενιαία επανασύνθεση του ελληνικού πνεύματος. Είναι μια πολύ ενδιαφέρουσα και γόνιμη ματιά, που περιλαμβάνει ως παράλληλες προεκτάσεις και όλα τα σύγχρονα σύνθετα ζητήματα περί κοινότητας, περί θρησκείας, περί μυθολογίας και της διαρκούς ισχυρής παρουσίας όλων των μυθικών, ιερών διαστάσεων ακόμη και στη ζωή του 21ου αιώνα. Η είσοδος στις νέες αίθουσες γίνεται μέσα από ενότητες για την ελληνική και ρωμαϊκή μυθολογία, την πρώιμη ελληνική τέχνη, καθώς και τη ρωμαϊκή προσωπογραφία. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει η νέα αίθουσα αφιερωμένη στην τέχνη της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, δημιουργώντας ένα συνεχές κατανόησης από τον αρχαίο κόσμο στον μεσαιωνικό μέσα από το πρίσμα της ελληνορωμαϊκής παρακαταθήκης. Η αίθουσα που είναι αφιερωμένη στο Βυζάντιο είναι η πρώτη στη Νέα Αγγλία. Υπάρχει επίσης μία αίθουσα αφιερωμένη στη σύγχρονη τέχνη και στον διάλογο με το παρελθόν. Τα εγκαίνια των νέων αιθουσών συνοδεύονται από γλυπτικά έργα του Αμερικανού καλλιτέχνη Cy Twombly (1928-2011), που είναι προσωρινό δάνειο από το ίδρυμα για το έργο του καλλιτέχνη, καθώς και ένα ζωγραφικό του έργο που θα παραμείνει ως δώρο στο Μουσείο Καλών Τεχνών της Βοστώνης.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Primvs circvmdedisti me: Ο πρώτος που με περιέπλευσες

«Στις 10 Αυγούστου του 1519 πέντε πλοία ξεκίνησαν από τη Σεβίλλη με 251 άνδρες στις διαταγές του Μαγγελάνου· τρία χρόνια αργότερα –στις 8 Σεπτεμβρίου του 1522–, ένα μόνο πλοίο, σαραβαλιασμένο και με δεκαοκτώ κακεκτικούς επιζήσαντες, έφτασε ξανά στη Σεβίλλη, με καπετάνιο τον Χουάν Σεμπαστιάν Ελκάνο. Τέσσερις Ελληνες ναυτικοί επέστρεφαν με εκείνο· ένας πέμπτος, τον οποίο οι Πορτογάλοι είχαν πιάσει αιχμάλωτο στο Πράσινο Ακρωτήριο, έφτασε λίγο αργότερα. Αφηναν πίσω τους τον γύρο του κόσμου: 32.000 μίλια στους τρεις μεγάλους ωκεανούς, εκατό μερόνυχτα χωρίς να πιάσουν στεριά μέσα στην απεραντοσύνη του Ειρηνικού».

Ο κύριος Γκρι διαβάζει ένα εξαιρετικό βιβλιαράκι: τους «Ελληνες ναυτικούς στον πρώτο περίπλου της γης» του Ισπανού ελληνιστή Πέδρο Ολάγια, δίγλωσση έκδοση που στα ελληνικά κυκλοφορεί από την Εστία. Πρόκειται για τη διάλεξη που ο Ολάγια εκφώνησε στα ελληνικά στη Ρόδο, προς τιμήν των Ελλήνων ναυτικών που έλαβαν μέρος στον πρώτο περίπλου της Γης, υπό τις διαταγές του Μαγγελάνου (ο οποίος χάθηκε σε εκείνο το ταξίδι, στα χέρια μιας φυλής των Φιλιππίνων).

Στο τελείωμα του ταξιδιού, οι επιζήσαντες έφαγαν τους αρουραίους, το δέρμα και το ξύλο του πλοίου.

Στο τελείωμα αυτού του αδιανόητου ταξιδιού, οι επιζήσαντες έφαγαν όλους τους αρουραίους, καθώς και το δέρμα και το ξύλο του πλοίου. Εφτασαν όμως στην Ισπανία, έχοντας ανακαλύψει το πέρασμα μεταξύ των δύο ωκεανών, τη διαδρομή προς δυσμάς προς τα Νησιά των Μπαχαρικών, ενώ πιστοποίησαν ότι η Γη ήταν στρογγυλή και πολύ πιο μεγάλη από ό,τι πιστευόταν μέχρι τότε.

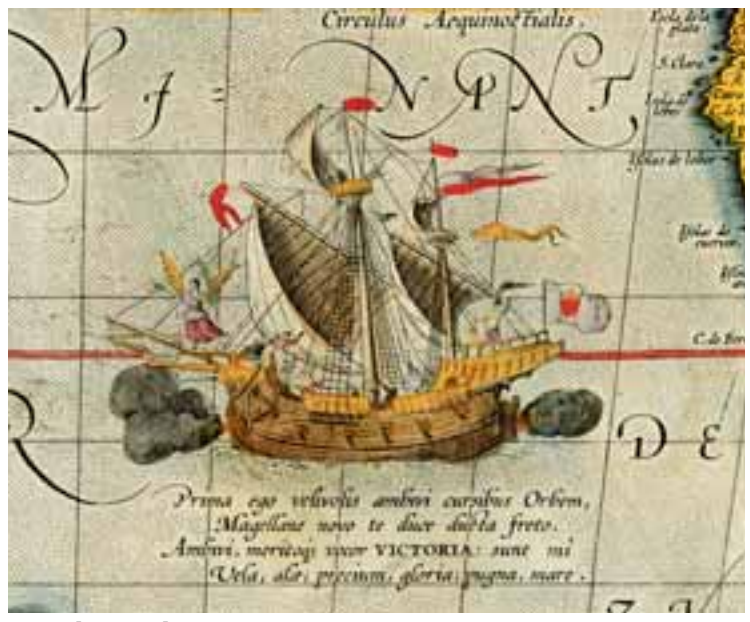

Το πλοίο «Βικτώρια» του Μαγγελάνου, λεπτομέρεια από χάρτη του Ειρηνικού Ωκεανού που σχεδίασε ο Αβραάμ Ορτέλιους το 1612.

«Τι ξέρουμε για τους πέντε Ελληνες ναυτικούς που έζησαν αυτή την εμπειρία, πεντακόσια χρόνια πριν;» αναρωτιέται ο Ολάγια. Ελάχιστα. Ο κύριος Γκρι στέκεται περισσότερο στον Χιώτη που βρισκόταν πάνω στο μοναδικό πλοίο που επέστρεψε, το «Βικτώρια», ο οποίος μάλιστα ήταν ο πιλότος που το έφερε στο λιμάνι. Το όνομα αυτού, Φρανθίσκο Αλμπο, δημιουργός της «πιο σημαντικής ναυτικής μαρτυρίας της αποστολής: του περίφημου "Ντεροτέρο" του, για το οποίο ο Αλμπο θα μείνει στην Ιστορία».

Το «Ντεροτέρο» είναι ένα «μικρό τετράδιο μόλις μια σπιθαμή» που ο Ελληνας θαλασσοπόρος παρέδωσε στον Οίκο των Συμβολαίων με την άφιξή του στη Σεβίλλη, προσφέροντας «με απίστευτη ακρίβεια για την εποχή» πληθώρα στοιχείων για το ταξίδι.

Δεν είναι τυχαίο ότι ο καπετάνιος πήρε μαζί του τον Αλμπο για να τον παρουσιάσει στην Αυλή όταν του παραδόθηκε από τον αυτοκράτορα Κάρολο Ε΄ το οικόσημο «Primvs circvmdedisti me: Ο πρώτος που με περιέπλευσες».

«Το συγκινητικό», λέει ο κύριος Γκρι, «δεν είναι μόνον ότι επέζησε και μανουβράρισε το πλοίο στο λιμάνι, αλλά ότι έγραψε γι' αυτό. Για το ότι "έμεινε στην Ιστορία" για την αφήγηση του ταξιδιού. Για τις λέξεις του».

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Της **ΚΟΥΛΑΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ**

Η οπτική της έγκλειστης κοινωνίας

ΚΩΣΤΑΣ ΛΥΜΠΟΥΡΗΣ
Αθαλάσσα
εκδ. Το Ροδακιό, **σελ.** 240

Πόσο ελεύθερη είναι η ελεύθερη κοινωνία να μιλήσει ανοικτά (και ελεύθερα) για τα στιγματισμένα, πάσχοντα σώματα και την έγκλειστη κοινωνία; Ο Κώστας Λυμπουρής με το βιβλίο του «Αθαλάσσα» ανοίγει έναν διάλογο λογοτεχνικό με την επιστήμη της Ψυχιατρικής και μια κοινωνική συζήτηση (με όλα τα συμπαρομαρτούντα) για το Ψυχιατρικό Ίδρυμα της Κύπρου, την Αθαλάσσα. Οπωσδήποτε, αυτό που πετυχαίνει με το στιβαρό λογοτεχνικό του χέρι είναι να ανοίξει τις κλειστές πόρτες του ιδρύματος της Αθαλάσσας στους αναγνώστες του.

Βέβαια, το «άνοιγμα» αυτό που επιχειρεί ο συγγραφέας είναι λογοτεχνικό. Ως εκ τούτου, αξίζει να τονιστεί από την αρχή ότι ένας λογοτέχνης, όσο κι αν διαλέγεται μέσα από το έργο του με ιστορικές αλήθειες και γεγονότα, οφείλει να λογοδοτήσει μόνο στην τέχνη του λόγου του, στη λογοτεχνική αλήθεια και στην αισθητική των πραγμάτων. Πέρα από το ιστορικο-κοινωνικο-ψυχιατρικό υπόβαθρο, ένα λογοτεχνικό βιβλίο πρέπει να είναι σημαντικό ως προς τη λογοτεχνική του αξία. Το εν λόγω βιβλίο του Κώστα Λυμπουρή είναι άξιο λόγου πρωτίστως λογοτεχνικά.

Ενδεχομένως, μετά από το πολύμορφο χαστούκι που δέχτηκε η παγκόσμια κοινωνία από τον covid 19, είμαστε περισσότερο έτοιμοι να συζητήσουμε για στιγματισμένα υποκείμενα, για έγκλειστους κόσμους, για έγκλειστες κοινωνίες, για ανθρώπους των οποίων η ψυχή ασθενεί.

Το ζήτημα του στίγματος και της κοινωνικής προκατάληψης είναι θέμα συζήτησης και μέσα στο ίδιο το βιβλίο, σε διαλόγους που ο βασικός ήρωας, ο Ισίδωρος, αναπτύσσει με το οικογενειακό και φιλικό του περιβάλλον. Μετά την κηδεία της μητέρας του ο Ισίδωρος, τρόφιμος του ψυχιατρείου, σε συζήτηση με τον πατέρα του, παπά Αντώνη, προβληματίζεται για ένα ενδεχόμενο εξιτήριο από το ίδρυμα και επανένταξή του στην έξω κοινωνία: «Εδώ μάλλον θα αισθάνομαι άχρηστος, αφού ούτε να δουλέψω θα μπορέσω ούτε θα μου είναι εύκολο να κυκλοφορήσω ανάμεσα στους συγχωριανούς. Η αντιμετώπιση των ψυχασθενών γίνεται με μια βαθιά ριζωμένη προκατάληψη. Πιστέψετέ με, το είδα κιόλας στο βλέμμα αρκετών» (σελ. 143). Την κοινωνική προκατάληψη

Μετά από το πολύμορφο χαστούκι που δέχτηκε η παγκόσμια κοινωνία από τον covid 19, είμαστε περισσότερο έτοιμοι να συζητήσουμε για στιγματισμένα υποκείμενα, για έγκλειστους κόσμους, για έγκλειστες κοινωνίες, για ανθρώπους των οποίων η ψυχή ασθενεί.

ακόμα και από μορφωμένους διαπιστώνει ένας παλιός συμμαθητής του ήρωα, ο Κώστας, που επισκέπτεται τον Ισίδωρο στο ίδρυμα: «Ακόμα και μορφωμένοι άνθρωποι δεν μπορούν να δεχτούν το πολύ απλό, ότι δηλαδή, όπως αρρωστά το σώμα, έτσι γίνεται και με την ψυχή» (σ. 98).

Ο συγγραφέας τοποθετεί τη δράση στη δεκαετία 1964-1974, σ' ένα ιστορικό πλαίσιο τέτοιο και μια εποχή που το «παρα-στράτημα» από την κοινή κοινωνική πορεία και την οδό της λογικής δεν συγχωρούνταν εύκολα ή –τουλάχιστον– όχι με τη σημερινή ευαισθησία και «επιείκεια» απέναντι σε αυτόν που αποκλίνει. Η κυπριακή κοινωνία στα πρώτα χρόνια ζωής της Κυπριακής Δημοκρατίας ήταν –ομολογουμένως– πολύ πιο συντηρητική. Ο Ισίδωρος, ο πρωταγωνιστής του βιβλίου, αποφασίζει τον εγκλεισμό του στο ψυχιατρικό ίδρυμα και ακολουθώντας τα βήματά του, οι αναγνώστες του βιβλίου έχουν την ευκαιρία να «ξεναγηθούν» στον χώρο και να πάρουν μια γεύση από τη ζωή πίσω από τις κλειστές πόρτες μιας ήδη κλειστής κοινωνίας.

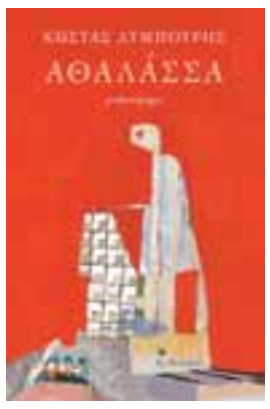

Αυτό που πρέπει να τονιστεί είναι πως ο εγκλεισμός του ήρωα είναι εκούσιος. Ο Ισίδωρος, νεαρός δάσκαλος με μεταπτυχιακές σπουδές στην Αγγλία, αποφασίζει να σκηνοθετήσει την ανάγκη εγκλεισμού του, για να μπορεί να είναι κοντά στην αγαπημένη του, επίσης νεαρή δασκάλα, Ανθούλα Κορφιώτη, η οποία κρίθηκε από την τότε κυπριακή κοινωνία ως αποκλίνον στοιχείο, γιατί συνήθιζε να φορεί κίτρινα παπούτσια! Είναι τόσο ακραίος ο συντηρητισμός της κλειστής κοινωνίας της Κύπρου που οδηγεί τους ανθρώπους σε παρανοϊκές ενέργειες και αντιδράσεις ανυπόταχτου.

Οπωσδήποτε, η σύλληψη της ιδέας της ιστορίας είναι ρομαντική. Είναι έρωτας ή θάνατος. Ο ήρωας ερωτεύεται μέχρι θανάτου. Ο Ισίδωρος, αποφασίζοντας και σκηνοθετώντας την εισαγωγή στο ίδρυμα, επιλέγει τον εγκλεισμό, επιλέγει να συνοδεύσει την αγαπημένη του στο μονοπάτι του στιγματισμού, αναλαμβάνει την ευθύνη του ρόλου ενός στιγματισμένου υποκειμένου και αποφασίζει ένα είδος «αυτοθανάτωσης». Ο κοινωνιολόγος Έρβινγκ Γκόφμαν, στο έργο του «Άσυλα: Δοκίμια για την κοινωνική κατάσταση των ψυχικά ασθενών και των άλλων φυλακισμένων», ερμηνεύει τον εγκλεισμό ως μία μορφή συμβολικής αυτοθανάτωσης, αφού ο έγκλειστος χάνει την κοινωνική του ταυτότητα, όπως αυτή είχε διαμορφωθεί στον ελεύθερο βίο. Η απώλεια της «αρχικής» ταυτότητας του ελεύθερου βίου και γενικότερα ζητήματα της προσωπικής ταυτότητας εγείρονται σε αυτό το σημαντικό βιβλίο του Κώστα Λυμπουρή.

Το θεματικό μοτίβο του θανάτου έχει εξέχουσα σημασία στο βιβλίο. Δεν είναι καθόλου τυχαίο που ο συγγραφέας βάζει τον δάσκαλο ήρωά του να απαγγέλλει το ποίημα «Πρέβεζα» του Καρυωτάκη, έτσι ώστε να αρχίσει να πείθει ο ήρωας για την παράξενη συμπεριφορά εμμονής με τον θάνατο. Ο ήρωάς μας θα μπορούσε να είναι ένας άλλος Καρυωτάκης, αλλά δεν είναι! Ο Ισίδωρος μόνο συμβολικά λειτουργεί ως Καρυωτάκης. Ο ήρωας του Κώστα Λυμπουρή προσποιείται έναν πλασματικό, συμβολικό Καρυωτάκη, γιατί ο Ισίδωρος είναι από την αρχή μέχρι το τέλος υγιής ψυχικά. Οπωσδήποτε, ο Ισίδωρος είναι επαναστάτης και κτυπά με τον τρόπο του τη συντηρητική και προκατειλημμένη κοινωνία που οδήγησε την αγαπημένη του στον στιγματισμό και τον εγκλεισμό. Εντούτοις, ο Ισίδωρος είναι ένας δικαιωμένος λογοτεχνικά ήρωας, είναι ένας νικητής-επαναστάτης, σε αντίθεση με το υπαρκτό πρόσωπο του Κώστα Καρυωτάκη.

Το βιβλίο διαπραγματεύεται μ' έναν έντεχνο τρόπο, που μόνο η λογοτεχνία μπορεί να κατορθώσει τόσο όμορφα, έναν κόσμο τραγικότητας. Όπως μονολογεί ο ψυχικά υγιής και οξυδερκής Ισίδωρος, «ένα μωσαϊκό από κόσμους είναι το ίδρυμα» (σελ. 68). Το ίδρυμα είναι ένα μωσαϊκό από κόσμους, μωσαϊκό από ακραίες εμμονές ανθρώπων χωρίς αντίληψη και χωρίς ταυτότητα και που στο ψυχιατρείο έγιναν οι «άλλοι».

Σε ένα βιβλίο συνάντησης της Λογοτεχνίας με την Επιστήμη και την Ψυχιατρική, ο μυθοπλαστικός κόσμος της «Αθαλάσσας» επιτρέπει μια απόπειρα κατανόησης πτυχών του ψυχισμού ανθρώπων με εμμονές, κρίσεις και παραληρήματα. Αν ένα ψυχιατρικό ίδρυμα έχει σκοπό τη θεραπεία της ψυχής, τον ίδιο ακριβώς ρόλο αναλαμβάνει η λογοτεχνία ως η τέχνη του λόγου. Η λογοτεχνία έχει θεραπευτική ιδιότητα τόσο γι' αυτούς που την παράγουν όσο και γι' αυτούς που ως δέκτες την απολαμβάνουν. Ως εκ τούτου, η «Αθαλάσσα» του Κώστα Λυμπουρή, ως λογοτεχνική πηγή και αφορμή για πεδία συζητήσεων, δύναται –ανακινώντας πολλαπλά ερωτήματα– να συμβάλει στα κοινωνικά, πολιτιστικά και πολιτικά πεπραγμένα του νησιού.

Η κα Κούλα Στυλιανού είναι εκπαιδευτικος, φιλόλογος.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΤΟΠΑΛΗ**

Στο παρελθόν του ελληνικού λόγου μια γυναίκα αναδύεται

ΑΝΤΩΝΟΥΣΑ ΚΑΜΠΟΥΡΑΚΗ
Ποιήματα τραγικά
Εισαγωγή - επίμετρο: Βαρβάρα Ρούσσου, **εκδ.** Στιγμός, **σελ.** 220

«Τα **"Ποιήματα τραγικά"** είναι έργο επώνυμο, παρά τη συνήθη πρακτική των γυναικών συγγραφέων να εκδίδουν ανώνυμα τα κείμενά τους ώστε να μην εκτεθούν ούτε οι ίδιες ούτε οι οικογένειές τους. Το γεγονός αυτό εδραιώνει την ιδιαίτερη σημασία του εγχειρήματος καθώς αποτελεί το πρώτο γυναικείο ολοκληρωμένο ελληνικό ποιητικό έργο που εκδίδεται». Διαβάζοντας αυτές τις αράδες στο υποδειγματικό επίμετρο με το οποίο η Βαρβάρα Ρούσσου συνοδεύει την έκδοση του συγκεκριμένου έργου, μας κυριεύουν αλληλοσυγκρουόμενα αισθήματα. Χρειάστηκε λοιπόν να ξεκινήσει η τρίτη δεκαετία του 21ου αιώνα, να αξιοποιηθεί, επιπλέον, η επέτειος των 200 ετών από την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης, για να γνωρίσουμε το συγκεκριμένο έργο και τη δημιουργό του. Για να πληροφορηθούμε, πρώτα πρώτα, ότι εν έτει 1840 μια γυναίκα μυθιστορηματικής υφής σαν την Αντωνούσα Καμπουράκη, ωραία, δυναμική και βουτηγμένη στο πένθος, εξέδωσε στη Σύρο το πόνημά της, αποτελούμενο από 2.800 στίχους, στους οποίους η ποιήτρια αφηγείται τα γεγονότα της Κρητικής Επανάστασης των ετών 1821-1830.

Η ιστορία, η λογοτεχνία και ο συνδυασμός τους είναι σημαντικά πεδία για την επιδίωξη ταυτίσεων και αποκλίσεων, για τη συγκρότηση ταυτότητας και για την ποιότητα της ατομικής και της συλλογικής μας αυτοσυνείδησης. Μολονότι η Καμπουράκη δεν είναι αυτό που θα λέγαμε σπουδαία ποιήτρια, η ύπαρξη και το έργο της αλλάζουν αναδρομικά το τοπίο του ελληνικού μας λόγου. Εκεί που πρώτα διαβάζαμε μιαν ανδρική μονοφωνία στη λογοτεχνία, στα απομνημονεύματα, στην ιστορία της νεότερης Ελλάδας, ο ήχος σιγά σιγά εμπλουτίζεται. Η γυναίκα αυτή γράφει, όπως η ίδια λέει στους προλογικούς της στίχους, για να παρηγορηθεί: «Στέρησις της πατρίδος μου και του μονογενή μου/ τα παλαιά μου τα δεινά ήλθαν στη θύμησή μου». Εισφέρει τους στίχους της και ως μορφή πολιτικού ακτιβισμού. Οπως μας πληροφορεί και πάλι η Βαρβάρα Ρούσσου στο επίμετρο, το 1840 είναι μια περίοδος που για διάφορους λόγους «επιτρέπει αναπτέρωση των ελπίδων και νέες ενέργειες για την επίλυση του Κρητικού Ζητήματος. Είναι, λοιπόν, ευκαιρία για υπόμνηση του προηγούμενου και προτροπή για επόμενο αγώνα». Η διάσταση αυτή γίνεται φανερή στους στίχους που κλείνουν τα «Ποιήματα»: «Σ' ελπίδες πάντα είμεθα Βασίλισσ'ΑΜΑΛΙΑ,/ ότι θα κάμης βέβαια ζήτημα στην Γαλλίαν./ Τα παλαιά μας βάσανα σαυτούς να παραστήσεις,/ την Κρήτην απ' τους δυνατούς μόνη σου να ζητήσεις».

Γεννημένη περίπου το 1780 πιθανόν στα Χανιά, όπου φαίνεται ότι έζησε τη μισή ζωή της, η Καμπουράκη μορφώθηκε πιθανότατα κατ' οίκον (ανάγνωση - γραφή), ανήκε στη μεσαία τάξη και βρέθηκε αργότερα ως πρόσφυγας στη Σύρο. Εχασε τον πρώτο σύζυγό της στην Κρητική Επανάσταση και αργότερα τον γιο της στη Σύρο. Ξαναπαντρεύτηκε και ξαναχήρευσε, ενώ διατηρούσε βιοτεχνία μαντιλιών. Βραβεύτηκε από τον Οθωνα για την επιχειρηματική της δραστηριότητα. Γράφει και εκδίδει λογοτεχνικά κείμενα, εμπλέκεται στον αντι-οθωνικό αγώνα και πεθαίνει στην Αθήνα το 1875. Η τέχνη των στίχων της δεν φαίνεται μεγάλη, υπάρχουν όμως στοιχεία ενδιαφέροντα, ιδίως όσον αφορά την έμφυλή τους διάσταση. Η Ρούσσου (αλλά και η κάθε αναγνώστρια) θα σταθεί ιδιαίτερα στη γυναικεία οπτική της εξιστόρησης, η οποία μάλιστα δεν διακρίνει τις χριστιανές από τις μουσουλμάνες, τις ομοεθνείς της από τις γυναίκες των χαρεμιών. Οι περιγραφές της οδύνης αφορούν πότε τις Ελληνίδες και πότε τις γυναίκες των Τούρκων: «Απ' τα μπετένια πήγασιν πολλαίς να πέσουν κάτω,/ που ταις φωνές των γυναικών βοούσ' όλον το Κάστρον». Πρόκειται για τις Τουρκάλες που χάνουν τους δικούς τους στη διάρκεια της πολιορκίας του Ηρακλείου.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΗ ΜΑΡΙΑ ΔΑΛΑΜΗΤΡΟΥ

Η Μαρία Δαλαμήτρου γεννήθηκε το 1978 στην Κοζάνη. Είναι διδάκτωρ του Τμήματος Λογοτεχνίας του Πανεπιστημίου Εσεξ. Μένει στην Πάτρα και εργάζεται στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Από τις εκδόσεις ΑΩ κυκλοφορεί η δεύτερη ποιητική συλλογή της με τίτλο «Αποθησαυρισμένα».

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;
Το «Αγνωστο αριστούργημα» και τη «Μασιμίλα Ντόνι» του Μπαλζάκ και το τελευταίο τεύχος με διηγήματα επιστημονικής φαντασίας του περιοδικού Asimov's.

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;
Ο Νιλς Χόλγκερσον της Σέλμα Λάγκερλεφ. Για το απίθανο ταξίδι με τις αγριόπαπιες πάνω από τον κόσμο. Για το αυθεντικό ρίξιμο στην περιπέτεια per se.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους συγγραφείς καλείτε, ζώντες και τεθνεώτες;
Τον Πορτογάλο Ζοζέ Σαραμάγκου, με την πένθιμη, saudade φωνή του να σερβίρει ειρωνικά ορεκτικά. Την Αμερικανίδα ποιήτρια Λουίζ Γκλικ για τα κυρίως πιάτα του τραύματος και της αυτοβιογραφίας. Για την απολαυστική στιγμή του επιδορπίου, τον Ρέιμοντ Κάρβερ.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;
Από το βιβλίο με τίτλο «Sapiens: Μια σύντομη ιστορία του ανθρώπου» του Γιουβάλ Νόα Χαράρι, η διαπίστωση πως η ανοχή δεν είναι χαρακτηριστικό των σάπιενς, πως μικρές διαφορές στο χρώμα, στη διάλεκτο ή στη θρησκεία αρκούσαν για να αλληλοεξοντώνονται οι σάπιενς.

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;
Την «Πανούκλα» του Αλμπέρ Καμύ.

Και ποιο είναι το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές;
Απαντα τα θεατρικά έργα του Αντον Τσέχοφ. Τον «Βυσσινόκηπο» ξανά και ξανά.

Τι κρύβουν μέσα τους τα «Αποθησαυρισμένα»;
Ξεκίνησαν ως μία απόπειρα να οριστούν με ανοίκειο τρόπο σαράντα οκτώ λέξεις της νέας ελληνικής, αλφαβητικά δοσμένες στο βιβλίο. Φέρουν στον πυρήνα τους τον θησαυρό της Κέρου και τη μοναδική τελετουργία που λάμβανε χώρα στο νησί: να καταθέτουν οι άνθρωποι σπασμένα τα αγγεία τους. Τα «Αποθησαυρισμένα» καταγράφουν το «σπάσιμο», το «τραύμα», που είναι για όλους μας μια σοβαρή πιθανότητα στη ζωή, και τη λέξη-αγγείο που επουλώνει.

Με ποιον τρόπο οι μέσα σε παρενθέσεις υπότιτλοι γίνονται μέρη των ποιημάτων;
Οι υπότιτλοι των ποιημάτων είναι γέφυρα ανάμεσα στη γραμματική επεξήγηση του τίτλου και στη μεταφορική υποδοχή του ποιήματος. Συνολικά ιδωμένοι, καίτοι σε παρένθεση, είναι flash ποιήματα οι ίδιοι.

Ενα σχόλιο για το ποίημα «Ωκεανία» που ξεχωρίσαμε;
Η «Ωκεανία» είναι η ήπειρος στην οποία σε στέλνει η πραγματικά σπουδαία λογοτεχνία: είναι οι εικόνες που δεν είχες φανταστεί και σου αρέσουν. Είναι, ταυτόχρονα, και μία κρίση πάνω στη γραφή: γράψε αυτά που (σε) ξεβολεύουν.

ΨΗΦΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

από τη Read LIBRARY

ΚΑΡΟΛΟΣ ΝΤΙΚΕΝΣ
Χριστουγεννιάτικη ιστορία
εκδ. Μικρός Ήρως, **σελ.** 60

Η «Χριστουγεννιάτικη ιστορία» γράφτηκε το 1843 και αποτελεί το πιο γνωστό και πιο αγαπημένο απ' όλα τα χριστουγεννιάτικα αφηγήματα του Καρόλου Ντίκενς (1812-1870). Δεν εγκαινίασε μόνο το είδος της λεγόμενης «λογοτεχνίας των Χριστουγέννων», αλλά και καθιέρωσε τον συγγραφέα της ως τον γνησιότερο (και ακόμα αξεπέραστο) εκφραστή της φιλοσοφίας της αγάπης, της αδελφοσύνης και της κατανόησης, που θα έπρεπε να διέπει τη ζωή μας - και όχι μόνο τις μέρες γιορτής. Κανείς άλλος στην παγκόσμια λογοτεχνία δεν επένδυσε με τόση τρυφερότητα μια ιστορία με φαντάσματα και ποτέ φαντάσματα δεν είχαν τόσο χιούμορ, δεν ανέδυαν τόση ζεστασιά και δεν ήταν πιο ευπρόσδεκτα! Αναφέρεται στην ιδεολογική, ηθική και συναισθηματική μεταστροφή του παράξενου και τσιγκούνη Εμπενίζερ Σκρουτζ μετά την υπερφυσική επίσκεψη που δέχτηκε από τον πεθαμένο συνεταίρο του Τζέικομπ Μάρλεϊ και από τα φαντάσματα των Χριστουγέννων του παρελθόντος, του παρόντος και του μέλλοντος. Η «Χριστουγεννιάτικη Ιστορία» μεταφέρεται λοιπόν σε ένα εξαιρετικό Graphic Novel, από τους Patrice Buendia και Jean Marc Stalner, που θα μας κάνει να ξανανιώσουμε παιδιά. Η μαγεία των Χριστουγέννων συναντά την ανθρωπιά και τη συγκίνηση. Το ψηφιακό βιβλίο 60 σελίδων είναι έγχρωμο και κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Μικρός Ήρως. Μπορείτε να το αποκτήσετε μέσω της εφαρμογής Read Library. Περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να βρείτε αν επισκεφθείτε την ακόλουθη ιστοσελίδα https://www.read-library.com.

Ανδρονίκη Λασηθιωτάκη
lasithiotakisa@sppmedia.com

Τα Φέγγαρος Reacts μας έδωσαν νέες εμπειρίες

Ο Λευτέρης Μουμτζής από τη Louvana Records μιλάει για τα σχέδιά τους το '22

Συνέντευξη στον **ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

«Σ' εμάς έδωσαν καινούργια εμπειρία. Πιστεύω όμως αυτά που δόθηκαν είναι περισσότερο προς τους καλλιτέχνες και το κοινό» λέει ο Λευτέρης Μουμτζής, από τη Louvana Records, για τα δύο Φέγγαρος Reacts, που διοργανώθηκαν τον Ιανουάριο και τον Νοέμβριο του 2021. Όπως σημειώνει αυτές τις δύο σειρές live sets, που πλέον υπάρχουν στο κανάλι της Louvana Records και μπορεί να τις παρακολουθήσει οποιοσδήποτε, είναι ένας χάρτης για το τι συμβαίνει καλλιτεχνικά σε διάφορα είδη μουσικής αυτό τον καιρό στο νησί. Ο Λευτέρης λέει επίσης ότι η Πολιτεία στήριξε το δεύτερο Fengaros Reacts –έτσι και αλλιώς το πρώτο είχε πιο πιλοτικό χαρακτήρα– και αυτό το εκτιμούμε πολύ γιατί χωρίς τη βοήθεια των Πολιτιστικών Υπηρεσιών δεν θα ήταν εφικτή η πραγματοποίησή του. Όσο για το Φεστιβάλ Φέγγαρος λέει πως ετοιμάζονται κανονικά για το φεστιβάλ, όπως και για το Μουσικό Χωριό Φέγγαρος όσον αφορά το καλοκαίρι, ενώ προηγουμένως αναμένεται η κυκλοφορία του διπλού δίσκου του ευρωπαϊκού μας προγράμματος Eurotoire με τίτλο «On A Red Thursday», με 15 τραγούδια από 18 μουσικούς απ' όλη την Ευρώπη σε παραγωγή της Louvana Records, ενός ντοκιμαντέρ για το Μουσικό Χωριό Φέγγαρος από τον Αντώνη Πουλιάση και ο καινούργιος προσωπικός μου δίσκος σαν Freedom Candlemaker με τίτλο Ageless.

–Μετά από δύο Fengaros Reacts πώς νιώθετε στη Louvana;

–Κατ' αρχάς νιώθουμε ικανοποίηση με το γεγονός ότι καταφέραμε να κάνουμε δύο διοργανώσεις έστω και μ' αυτό τον τρόπο, διαδικτυακά δηλαδή, εν μέσω ιδιαίτερα δύσκολων εποχών, κρατώντας έτσι το όνομα και την παράδοση του φεστιβάλ Φέγγαρος ζωντανά. Θέλαμε να δείξουμε στο κοινό του φεστιβάλ και της αυθεντικής μουσικής ότι οι καλλιτέχνες είναι ακόμα εδώ και δημιουργούν, έστω και αν οι ευκαιρίες για ζωντανές εμφανίσεις είναι τον περισσότερο καιρό πολύ περιορισμένες και ταυτόχρονα να παρουσιάσουμε, να προωθήσουμε και να στηρίξουμε αυτούς τους καλλιτέχνες. Και νιώθουμε ότι πετύχαμε σε μεγάλο βαθμό τον σκοπό μας.

–Τι σας έδωσαν και ενδεχομένως σας δίδαξαν αυτές οι διοργανώσεις;

–Σ' εμάς έδωσαν καινούργια εμπειρία. Πιστεύω όμως αυτά που δόθηκαν είναι περισσότερο προς τους καλλιτέχνες και το κοινό. Βίντεο με ζωντανές παραστάσεις υψηλής ποιότητας απ' ό,τι πιο ενεργό, αξιόλογο και φρέσκο παίζει αυτή τη στιγμή στην ντόπια μουσική σκηνή. Θεωρώ αυτές τις δύο σειρές live sets, που πλέον υπάρχουν στο κανάλι της Louvana Records και μπορεί να τις παρακολουθήσει οποιοσδήποτε, σαν ένα χάρτη για το τι συμβαίνει καλλιτεχνικά σε διάφορα είδη μουσικής αυτό τον καιρό στο νησί. Οι διοργανώσεις αυτές, όπως και τα διάφορα φεστιβάλ που έχουμε κάνει μέσα στα 12 χρόνια της δραστηριοποίησής μας, ήταν ακόμα μια ευκαιρία να μάθουμε πώς να δουλεύουμε ακόμα πιο αποτελεσματικά και επαγγελματικά από προηγούμενες διοργανώσεις και να γινόμαστε συνεχώς καλύτεροι.

> *«Θέλαμε να δείξουμε στο κοινό του φεστιβάλ και της αυθεντικής μουσικής ότι οι καλλιτέχνες είναι ακόμα εδώ και δημιουργούν, έστω και αν οι ευκαιρίες για ζωντανές εμφανίσεις είναι τον περισσότερο καιρό πολύ περιορισμένες».*

–Ποια ήταν η ανταπόκριση του κόσμου, εντός και εκτός Κύπρου...;

–Στην πρώτη διοργάνωση η οποία συνέβη ακριβώς εν μέσω lockdown η ανταπόκριση από κόσμο εντός και εκτός Κύπρου ήταν συγκινητική. Μεγάλος αριθμός κοινού παρακολούθησε ζωντανά τις παραστάσεις και στήριξε ενεργά με εισφορές και αγορές υλικού από τους καλλιτέχνες. Η δεύτερη διοργάνωση παρόλο που πιστεύουμε ήταν καλύτερη σε ποιότητα από τεχνικής πλευράς, είχε λιγότερες θεάσεις μιας και δεν υπήρχε lockdown. Αυτό που κρατάμε όμως ως Louvana Records και Fengaros είναι αυτό που είπα πριν, ότι πλέον στο κανάλι μας μπορεί κάποιος να παρακολουθήσει σε βάθος χρόνου είκοσι πολύ αξιόλογους καλλιτέχνες και σχήματα από την Κύπρο.

ΠΑΡΙΣ ΧΡΙΣΤΟΦΗ

ΠΑΡΙΣ ΧΡΙΣΤΟΦΗ

ΠΑΡΙΣ ΧΡΙΣΤΟΦΗ

Οι δύο σειρές live sets από τα Φέγγαρος Reacts πλέον υπάρχουν στο κανάλι της Louvana Records και μπορεί να τις παρακολουθήσει οποιοσδήποτε.

ΣΤΕΛΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Ο Λευτέρης Μουμτζής λέει ότι τα Φέγγαρος Reacts είναι ένας χάρτη για το τι συμβαίνει καλλιτεχνικά σε διάφορα είδη μουσικής αυτό τον καιρό στο νησί.

–Ήταν μια τονωτική ένεση για τους καλλιτέχνες; Η Πολιτεία έκανε αρκετά για στήριξή τους/σας;

–Λειτούργησε σίγουρα σαν ένα έναυσμα για τους καλλιτέχνες μιας και για αρκετούς ήταν η πρώτη φορά που έπαιζαν ζωντανά μετά από πάρα πολύ καιρό ή παρουσίασαν για πρώτη φορά συγκεκριμένο υλικό ζωντανά, καινούργιους δίσκους κ.λπ. Η Πολιτεία στήριξε το δεύτερο Fengaros Reacts –έτσι και αλλιώς το πρώτο είχε πιο πιλοτικό χαρακτήρα– και αυτό το εκτιμούμε πολύ γιατί χωρίς τη βοήθεια των Πολιτιστικών Υπηρεσιών δεν θα ήταν εφικτή η πραγματοποίησή του.

–Και μετά από δύο χρονιές χωρίς Φεστιβάλ...;

–Υπάρχει σίγουρα ένα μούδιασμα και μια αβεβαιότητα, όταν για τρίτη συνεχόμενη χρονιά αρχίζεις να κτίσεις ένα τεράστιο μουσικό πρόγραμμα χωρίς να ξέρεις αν το φεστιβάλ μπορεί να πραγματοποιηθεί με τρόπο που να έχει νόημα ως προς την εμπειρία του επισκέπτη, και ταυτόχρονα να δίνει και σ' εμάς ως διοργανωτές τη δυνατότητα να αντεπεξέλθουμε οικονομικά σε ένα τόσο δύσκολο εγχείρημα. Δεν μπορώ να πω προσωπικά ότι προσμένω ή προσδοκώ για το καλοκαίρι, ιδιαίτερα με την υπάρχουσα κατάσταση, κυρίως επειδή δεν θέλω να απογοητευτώ. Προχωρούμε όμως με συνειδητά, συνετά και συγκρατημένα βήματα.

–Τελικά τα φεστιβάλ χωρίς κοινό είναι πεντάγραμμο χωρίς νότες;

–Δεν θα το έλεγα αυτό. Η μουσική είναι μουσική με τον ένα τον άλλο τρόπο. Η εμπειρία είναι διαφορετική. Και σίγουρα την εμπειρία του φεστιβάλ και της ζωντανής μουσικής με κοινό δεν την αντικαθιστά τίποτα, γιατί είναι καλό να καταλάβουμε ότι μια καταπληκτική συναυλία δεν τη δημιουργεί μόνος του ένας καλλιτέχνης ή μία μπάντα αλλά η συνύπαρξη των δύο αυτών στοιχείων και η ενέργεια που δημιουργείται στο χώρο όπου συμβαίνει σαν αποτέλεσμα.

–Ήταν αυτές οι δύο δύσκολες χρονιές δημιουργικές σε προσωπικό επίπεδο, αλλά και όσον αφορά τις δουλειές που βγήκαν στην Κύπρο;

–Στο δημιουργικό επίπεδο αντιθέτως ήταν πολύ πιο παραγωγικές αυτές οι δύο χρονιές γιατί το γράψιμο και οι ηχογραφήσεις ήταν αυτό που απέμενε σ' έναν καλλιτέχνη να κάνει από τη στιγμή που δεν μπορούσε να παίξει λάιβ. Σε προσωπικό επίπεδο σίγουρα ήταν δύσκολες όπως και για τον περισσότερο κόσμο, αλλά ήταν και αποκαλυπτικές με πολλούς τρόπους. Δισκογραφικές δουλειές γράφτηκαν και κυκλοφόρησαν αρκετές. Σε αυτό τον τομέα πιστεύω πάμε όλο και καλύτερα.

–Τι να περιμένουμε για το 2022;

–Ετοιμαζόμαστε κανονικά για το Φεστιβάλ Φέγγαρος και το Μουσικό Χωριό Φέγγαρος όσον αφορά το καλοκαίρι, όπως και το Fengaros Reacts Vol.3 για τον επόμενο χειμώνα. Προηγουμένως όμως θα συμβούν διάφορα άλλα όπως η κυκλοφορία του διπλού δίσκου του ευρωπαϊκού μας προγράμματος Eurotoire με τίτλο On A Red Thursday, με 15 τραγούδια από 18 μουσικούς απ' όλη την Ευρώπη σε παραγωγή της Louvana Records, ενός ντοκιμαντέρ για το Μουσικό Χωριό Φέγγαρος από τον Αντώνη Πουλιάση και ο καινούργιος προσωπικός μου δίσκος σαν Freedom Candlemaker με τίτλο Ageless.

Πολύ όμορφη συνεργασία

–Κάνατε και το σάουντρακ της νέας σειράς του ΑΝΤ1 «Μελίαρτος», πείτε γι' αυτή σας την εμπειρία...

–Πρόκειται κατ' αρχάς για μία πολύ όμορφη συνεργασία με την ομάδα παραγωγής και μια σειρά που πιστεύουμε είναι ό,τι καλύτερο έχει γίνει στην Κύπρο. Το σενάριο του Λώρη είναι πολύ ευφάνταστο, με σασπένς και ιδιαίτερο χιούμορ, αλλά και με βάθος στους χαρακτήρες που έφτιαξε, το καστ παίζει εξαιρετικά, τα σκηνικά και τα κουστούμια είναι καταπληκτικά και όλη η ομάδα συνεργάζεται άψογα και δουλεύει με πάρα πολύ μεράκι και αγάπη για τη σειρά. Εμάς η δουλειά μας βέβαια προηγήθηκε πολύ της έναρξης των γυρισμάτων μιας και συνθέσαμε και ηχογραφήσαμε μεγάλο μέρος της μουσικής από το καλοκαίρι. Αργότερα, μέσα στο φθινόπωρο φτιάξαμε επιπλέον υλικό, ενώ είχαμε γράψει και το τραγούδι των τίτλων «Σκουριά και Μέλι» που τραγούδησε ο Φώτης Σιώτας. Ευχόμαστε ότι ακόμη περισσότερος κόσμος θα αγκαλιάσει αυτή τη μοναδική σειρά.

• **Παρακολουθήστε** τα Fengaros Reacts στο www.youtube.com/louvanadiskoi

---

ΚΡΙΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗΣ / *Του* **ΝΙΚΟΥ Α. ΔΟΝΤΑ**

Η Ελλάδα στην Αναγέννηση και το τερπνόν μετά του ωφελίμου

Το πάντοτε ενδιαφέρον και εξαιρετικά σημαντικό με τις συναυλίες του συνόλου Ex Silentio είναι ότι συνδυάζουν τη μουσικολογική έρευνα με την πρακτική εφαρμογή. Οσο σοβαρή είναι η δουλειά που κρύβεται πίσω από κάθε πρόγραμμα που διαμορφώνει ο μουσικολόγος και μουσικός Δημήτρης Κούντουρας, άλλο τόσο απολαυστικές –και διόλου σχολαστικές– είναι οι ερμηνείες των έργων που ανασύρει από τη λήθη και παρουσιάζει στο κοινό.

Αυτά τα χαρακτηριστικά διέθετε και η συναυλία με τίτλο «Η Ελλάδα στην Αναγέννηση» (αίθουσα «Δημήτρης Μητρόπουλος», 9 Νοεμβρίου).

Το πρώτο μισό της βραδιάς επικεντρώθηκε στην Κύπρο και στην Κρήτη του 15ου και του 16ου αιώνα, τα δύο μεγάλα νησιά της Μεσογείου που είχαν διαρκείς σχέσεις με τη Δύση.

Στην περίπτωση της Κύπρου λόγω της περιόδου της Φραγκοκρατίας, με τους Λουζινιάν αλλά και επειδή το νησί αποτελούσε σταθμό του ταξιδιού προσκυνητών και μη προς τους «Αγίους Τόπους», ενώ στην περίπτωση της Κρήτης, λόγω της περιόδου της Ενετοκρατίας. Πλάι σε κοσμική μουσική ακούστηκαν βυζαντινά θρησκευτικά έργα του Μανουήλ Γαζή (Κρήτη, 15ος αι.), με προφανείς δυτικές επιρροές. Οι ψάλτες Αντώνιος Αετόπουλος και Χαράλαμπος Ριμπάς απέδωσαν εξαιρετικά το «Αινείται τον Κύριον» σε μεταγραφή του Μιχάλη Αδάμη και το «Σύμβολο της Πίστεως», με συνοδεία βιόλας ντα γκάμπα.

Το δεύτερο μισό της συναυλίας επικεντρώθηκε σε έργα δύο Ελλήνων συνθετών πολυφωνικής μουσικής της Αναγεννησιακής Κρήτης, του Φραντσέσκο ντε Λάουντις και του Φραγκίσκου Λεονταρίτη. Γεννήθηκαν και διαμορφώθηκαν στη βενετοκρατούμενη Κρήτη του 16ου αιώνα, αλλά στη συνέχεια μετέβησαν στη μητρόπολη Βενετία, όπου εξέλιξαν την τέχνη τους. Παρουσιάστηκε επίσης η σύνθεση «Ο πόθος εις δύο χείλη» του Τζαντομένικο Μαρτορέτα, που είναι το πρώτο σωζόμενο έργο δυτικής μουσικής σε ελληνικό κείμενο, αφιερωμένο σε κάποιον Τζοβάνι Σιγκλίτικο της Κύπρου. Η βραδιά έκλεισε με μία από τις περίφημες «Γκρεκέσκες», συλλογή μαδριγαλίων που γράφηκαν από σημαντικούς συνθέτες της Βενετίας, οι οποίοι μελοποιούν κείμενα μιας πλαστής παρωδικής ελληνοβενετσιάνικης γλώσσας. Το συγκεκριμένο, «Ο κυράτσα γλυκί», ήταν του Κοστάντσο Πόρτα. Ομως μια συναυλία δεν είναι ανακοίνωση σε μουσικολογικό συνέδριο και οι Ex Silentio το γνωρίζουν άριστα. Οι ερμηνείες τους σφύζουν από ζωή και διακρίνονται από θεατρικότητα. Οχι μόνον οι εννέα μονωδίες για τη «Νύμφη της θάλασσας της Κρήτης» του αδελφού Κερουμπίνο Καβαλίνο, τις οποίες η μεσόφωνος Θεοδώρα Μπάκα μετέτρεψε σε μικρά μονόπρακτα, αλλά και τα πολυφωνικά κομμάτια, που απέδωσαν η καθαρή φωνή της Φανής Αντωνέλου, η Θεοδώρα Μπάκα και ο εκφραστικός τενόρος Νίκος Ζιάζιαρης, συνοδευόμενοι από τη βιέλα και τη βιόλα ντα γκάμπα της Ηλέκτρας Μηλιάδου, τα φλάουτα του Δημήτρη Κούντουρα και τη μεσαιωνική άρπα της Φλώρας Παπαδοπούλου. Τρεις φωνές με τη συνοδεία λιγοστών οργάνων δημιουργούσαν κάθε φορά ένα απίστευτο μπουκέτο από χρώματα και διαθέσεις, ταιριαστές στην κάθε περίπτωση, από τον «Ύμνο» της Λειτουργίας του Αγίου Ιλαρίωνα έως τις καντσονέτες του ντε Λάουντις και την παρωδική «γκρεκέσκα» του Πόρτα.

Ο απολύτως προβλέψιμος ψηφοφόρος

Η Simulmatics και η χειραγώγηση της συμπεριφοράς μέσω μηχανών

JILL LEPORE
If Then: How the Simulmatics Corporation Invented the Future
εκδ. John Murray, 2020, **σελ.** 432

Του **ΜΑΝΩΛΗ ΑΝΔΡΙΩΤΑΚΗ**

Η Τζιλ Λεπόρ ξεθάβει την ψυχροπολεμική ιστορία της πρώτης εταιρείας που χρησιμοποίησε την τεχνητή νοημοσύνη και την επιστήμη των δεδομένων για να κερδίσει εκλογές.

Τα τελευταία πέντε χρόνια συζητάμε διαρκώς, στη Δύση, για τις καμπάνιες παραπληροφόρησης, για τις ψευδείς ειδήσεις και για την τεχνολογική χειραγώγηση των πολιτών. Τα δύο γεγονότα που πυροδότησαν τις συζητήσεις, η εκλογή του Ντόναλντ Τραμπ στην προεδρία των ΗΠΑ και η ψήφος των Βρετανών υπέρ του Brexit, συνδέθηκαν άρρηκτα με την ιστορία μιας εταιρείας, της Cambridge Analytica, η οποία χρησιμοποίησε τις νέες τεχνολογίες, τα μεγάλα δεδομένα και τα κοινωνικά δίκτυα, για να προβλέψει και να επηρεάσει το εκλογικό αποτέλεσμα. Τώρα όμως που έχει πέσει ο κουρνιαχτός, μπορούμε να αποτιμήσουμε πιο ψύχραιμα τα γεγονότα και να δούμε αν όντως όλη αυτή η αναστάτωση ήταν κάτι καινούργιο. Τίποτε απ' όλα όσα έγιναν δεν ήταν εντελώς καινούργιο, επιβεβαιώνει στο βιβλίο της «If Then» (Αν/Τότε,) η καθηγήτρια Αμερικανικής Ιστορίας στο Χάρβαρντ, Τζιλ Λεπόρ. Η χρήση της ΤΝ, με σκοπό την πρόβλεψη της ανθρώπινης συμπεριφοράς, άρχισε στα τέλη της δεκαετίας του 1950, με τη λεγόμενη «The People Machine» (τη «μηχανή των ανθρώπων»), η οποία θεωρείται ότι βοήθησε αποφασιστικά στην εκλογή του Τζον Φ. Κένεντι τον Νοέμβριο του 1960. «Η εταιρεία Simulmatics ήταν η ψυχροπολεμική Camribdge Analytica», γράφει η Λεπόρ. Δημιουργούσε προφίλ πολιτών, με βάση τις προτιμήσεις και τα μοτίβα της συμπεριφοράς τους, με σκοπό να προβλέψει και να χειραγωγήσει την ψήφο τους. «Οι επιστήμονες της Simulmatics Corporation έδρασαν πάνω στην υπόθεση που έλεγε ότι αν μπορούσαν να συλλέξουν αρκετά δεδομένα για αρκετούς ανθρώπους και να τα βάλουν μέσα σε μια μηχανή, τα πάντα, μια μέρα, θα γίνονταν προβλέψιμα, και ο καθένας, κάθε ανθρώπινος νους, θα μπορούσε να προσομοιωθεί, κάθε πράξη θα μπορούσε να προβλεφθεί, αυτόματα, αλλά και να παρακινηθεί και να κατευθυνθεί, μέσα από μηνύματα που θα είναι τόσο αλάνθαστα όσο και οι πύραυλοι ακριβείας. Το Facebook, η Palantir, η Cambridge Analytica, η ρωσική Internet Research Agency, η Google – όλοι αυτοί οι οργανισμοί εκκολάφθηκαν εκεί».

Ο ιδρυτής της Simulmatics, Εντ Γκρίνφιλντ, στις δεκαετίες 1950 και 1960, με τη βοήθεια πρωτοπόρων επιστημόνων, καθώς και των πρώτων υπολογιστών της IBM, πρόσφερε τις υπηρεσίες του στις καμπάνιες των Δημοκρατικών.

Ο Κένεντι υιοθέτησε τις συμβουλές της εταιρείας και εξελέγη πρόεδρος των ΗΠΑ.

Ο ιδρυτής της Simulmatics, Εντ Γκρίνφιλντ, ήταν ένας διορατικός διαφημιστής, ο οποίος κατάλαβε έγκαιρα ότι η πολιτική, λόγω της τηλεόρασης και των υπολογιστών, θα κινηθεί προς το μάρκετινγκ. «Δεν πουλάμε υποψηφίους», έλεγε, «αγοράζουμε ψηφοφόρους». Ενώ όμως η επιρροή της τηλεόρασης ήταν ορατή, η ανάμειξη των υπολογιστών μπορούσε να είναι σκιώδης. Με τη βοήθεια πρωτοπόρων επιστημόνων της εποχής, καθώς και των πρώτων υπολογιστών της IBM, κατόρθωσε να θέσει τις υπηρεσίες του σε πολιτικές καμπάνιες των Δημοκρατικών. Συνέλεξε δεδομένα για χιλιάδες πολίτες και τους κατέταξε σε 480 κατηγορίες. Επειτα πρότεινε στους πολιτικούς που τον προσέλαβαν, να προσαρμόσουν ανάλογα τα μηνύματά τους, βάσει των συμπεριφορικών μοντέλων που είχε αναπτύξει. Κάθε θέση των πολιτικών θα είχε προσομοιωθεί σε κάθε δυνατή μεταβλητή της.

Στις αρχές του 1960, ο όρος «τεχνητή νοημοσύνη» έχει μόλις επινοηθεί. Οταν ένας δικηγόρος, σημαίνον μέλος του Δημοκρατικού Κόμματος, ο Νιούτον Μινοου (ο οποίος το καλοκαίρι του 1988 προσλαμβάνει ως ασκούμενο έναν νέο φοιτητή Νομικής, ονόματι Μπαράκ Ομπάμα), διαβάζει την πρόταση του Γκρίνφιλντ στο κόμμα, του πέφτει το σαγόνι και ζητεί τη συμβουλή του Αρθουρ Σλέσινγκερ: «Χωρίς να θέλω να σε προκαταβάλω, η γνώμη μου είναι ότι: 1. Δεν μπορεί να δουλέψει. 2. Είναι ανήθικο. 3. Πρέπει να απαγορευτεί». Ο Σλέσινγκερ συμφωνεί. Αλλά αυτό δεν αρκεί. Ο Κένεντι υπογράφει συμβόλαιο και δικαιώνεται. Ακούει τις συμβουλές της Simulmatics και εκλέγεται πρόεδρος των ΗΠΑ. Το ενδιαφέρον και το παράδοξο εδώ είναι ότι ο Κένεντι είχε κάνει μεγάλη καμπάνια για τους κινδύνους της αυτοματοποίησης και για την αντικατάσταση των ανθρώπων από τις μηχανές, αλλά ο ίδιος δεν αντιστάθηκε στις υποσχέσεις της «μηχανής των ανθρώπων». Η Simulmatics πτώχευσε στις αρχές του 1970. Τα κύρια προβλήματα που αντιμετώπισε ήταν η σπάνις των δεδομένων, η αδυναμία των μοντέλων και οι μικρές ταχύτητες των υπολογιστών. Ολα αυτά όμως με τον χρόνο ξεπεράστηκαν.

«Η Simulmatics έσβησε, αλλά η φαντασίωση της πρόβλεψης της ανθρώπινης συμπεριφοράς μέσω μηχανών, όχι», γράφει η Λεπόρ. «Ο Γκρίνφιλντ πέθανε, πιστεύοντας ότι η μηχανή που προβλέπει την ανθρώπινη συμπεριφορά απέτυχε. Τα έχασε όλα, αλλά η ιδέα του δεν απέτυχε. Το αντίθετο. Η αυτοματοποιημένη προσομοίωση της ανθρώπινης συμπεριφοράς έγινε η κυρίαρχη ανθρώπινη κατάσταση».

Η Τζιλ Λεπόρ εξιστορεί την ψυχροπολεμική ιστορία της πρώτης εταιρείας που αξιοποίησε την τεχνητή νοημοσύνη για να κερδίσει εκλογές.

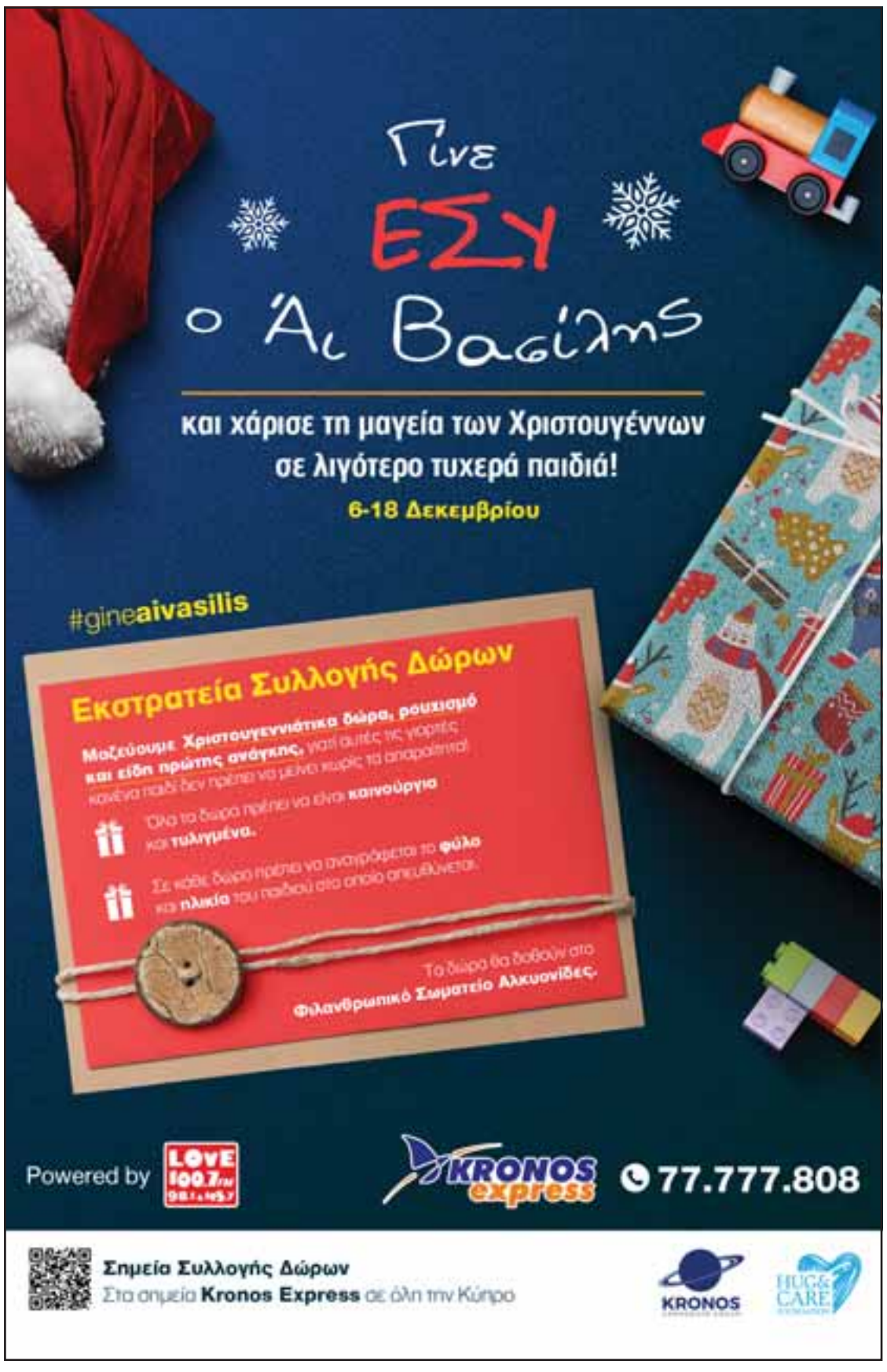

Το τέλος του κόσμου για γέλια... και για κλάματα

Το αλληγορικό φιλμ του Ανταμ Μακ Κέι

Μην κοιτάτε ψηλά ★★★★
ΚΩΜΩΔΙΑ (2021)
Σκηνοθεσία: Ανταμ Μακ Κέι
Ερμηνείες: Τζένιφερ Λόρενς, Λεονάρντο ντι Κάπριο, Μέριλ Στριπ

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Ηδη από το «Μεγάλο σορτάρισμα», την ταινία που απογείωσε την καριέρα του, είχε φανεί πως ο Ανταμ Μακ Κέι διαθέτει την ικανότητα να συλλαμβάνει το πνεύμα της εποχής, καταφέροντας ταυτόχρονα να του δίνει κωμικές διαστάσεις και να το σερβίρει σε ένα διασκεδαστικό πακέτο, κάνοντας έτσι προσβάσιμα στον θεατή τα πιο σοβαρά ή περίπλοκα ζητήματα. Αυτό ακριβώς επιδιώκει –και σε μεγάλο βαθμό πετυχαίνει– με το τελευταίο του φιλμ, το οποίο δημιουργήθηκε για λογαριασμό του Netflix με τη συμμετοχή ενός allstar χολιγουντιανού καστ. Η ζωή κυλάει ήσυχα στη Γη, όταν ένας αστρονόμος (Λεονάρντο ντι Κάπριο) μαζί με τη διδακτορική φοιτήτριά του (Τζένιφερ Λόρενς) κάνουν μια τρομακτική ανακάλυψη: ένας πελώριος μετεωρίτης, από αυτούς που αποκαλούνται «δολοφόνοι πλανητών», κατευθύνεται ολοταχώς προς το μέρος μας. Τα άσχημα μαντάτα μεταφέρονται αμέσως στην ηγεσία των ΗΠΑ, η οποία ωστόσο αντιδρά μάλλον νωχελικά και (τελικά) τυχοδιωκτικά, με αποτέλεσμα ολόκληρος ο κόσμος να βαδίζει προς την καταστροφή. Μπορεί ο Ανταμ Μακ Κέι να ορκίζεται πως είχε γράψει το σενάριο πριν από την πανδημία, ωστόσο είναι φανερό πως η ευτυχής (για εκείνον) συγκυρία ενισχύθηκε στην πορεία προκειμένου να ταιριάξει ακόμα περισσότερο με τις κοσμοϊστορικές, σύγχρονες εξελίξεις. Και καλώς έγινε κάτι τέτοιο, αφού εδώ έχουμε επί της ουσίας ένα απολαυστικό παράλληλο της ανθρωπότητας, η οποία έρχεται αντιμέτωπη με μια τεράστια πρόκληση μέσα στον καιρό των σόσιαλ μίντια, των θεωριών συνωμοσίας αλλά και των μισοπάλαβων ηγετών.

Μια τέτοια είναι η πρόεδρος της Μέριλ Στριπ, προφανώς σε ευθεία αντιστοίχιση με τον Ντόναλντ Τραμπ, έχοντας στο πλευρό της και τον ανεκδιήγητο «γιο», Τζόνα Χιλ. Από εκεί και έπειτα βλέπουμε ουσιαστικά να ξεδιπλώνεται μπροστά μας ολόκληρη η κωμικοτραγική τελευταία πενταετία της ισχυρότερης χώρας του κόσμου· και όχι μόνο: ο ακραίος πολιτικός διχασμός, οι χαζοχαρούμενες, δήθεν ενημερωτικές εκπομπές, οι (κενοί) αστέρες των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, ο ρατσισμός, η άτυπη δικτατορία των τεχνολογικών κολοσσών, η απύθμενη απληστία των προνομιούχων κ.ο.κ. Σχεδόν όλα βρίσκουν τον δρόμο τους στην οθόνη με κωμικό, ενίοτε και ξεκαρδιστικό περιτύλιγμα, το οποίο ωστόσο κρύβει ένα απολύτως εύστοχο και σοβαρό δεύτερο επίπεδο. Οσο για τις ερμηνείες που αναφέραμε στην αρχή, αυτές είναι φυσικά άψογες από οσκαρικούς ηθοποιούς όπως η Μέριλ Στριπ, η Κέιτ Μπλάνσετ και ο Μαρκ Ράιλανς –σχεδόν αγνώριστος, αλλά εξαιρετικός–, όπως φυσικά και από τους βασικούς πρωταγωνιστές, Ντι Κάπριο και Λόρενς. Οι δυο τους αποδεικνύουν για άλλη μία φορά την αξία τους και παράλληλα το γεγονός πως η κωμωδία τούς ταιριάζει.

Ενα allstar χολιγουντιανό καστ, με τους Λεονάρντο ντι Κάπριο, Τζένιφερ Λόρενς, Μέριλ Στριπ, Τζόνα Χιλ να κρατούν τους βασικούς ρόλους, απογειώνει το φιλμ.

HOME CINEMA

Τα θρυλικά σκαθάρια «τραγουδούν» ακόμη

The Beatles: Get Back
ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ (2021)
Σκηνοθεσία: Πίτερ Τζάκσον
Εμφανίζονται: Πολ Μακάρτνεϊ, Τζον Λένον, Τζορτζ Χάρισον

Το πολυαναμενόμενο ντοκιμαντέρ του σπουδαίου Πίτερ Τζάκσον πάνω στον μύθο των Beatles έφτασε πρόσφατα στην πλατφόρμα του Disney Plus και είναι αναμφισβήτητα... επικών διαστάσεων. Εχοντας στη διάθεσή του κινηματογραφικό υλικό διάρκειας περίπου 150 ωρών από την περίοδο ηχογράφησης του άλμπουμ «Let It Be», ο Νεοζηλανδός σκηνοθέτης «περιορίζει» την αφήγησή του σε τρία επεισόδια συνολικής διάρκειας σχεδόν οκτώ ωρών, οι οποίες μπορούν να φέρουν στα όρια αντοχής τους ακόμα και τους πιο φανατικούς θαυμαστές της μπάντας. Κι αυτό διότι τουλάχιστον τα δύο τρίτα του συνόλου αποτελούν επί της ουσίας ένα ατελείωτο «τζαμάρισμα», καθώς η κάμερα καταγράφει τα θρυλικά σκαθάρια να βρίσκουν επιτόπου στίχους και μελωδίες, δημιουργώντας τα τραγούδια του καινούργιου δίσκου, πάντα υπό το άγρυπνο βλέμμα της Γιόκο Ονο. Φυσικά μέσα σε όλο αυτό το υλικό, που έχει σαν μοναδικό σύγχρονο συνοδευτικό του μερικές λεζάντες που περνούν ενδιάμεσα, υπάρχουν δεκάδες στιγμές καθαρής ιδιοφυΐας: ο Πολ Μακάρτνεϊ να σκαρώνει καινούργιους στίχους και ευφάνταστες ρίμες την ώρα που η μπάντα δοκιμάζει ένα τραγούδι· ο Τζορτζ Χάρισον να πιάνει στον «αέρα» τις μελωδίες του πιάνου και να τις απογειώνει στην κιθάρα του· η βουβή επικοινωνία του Πολ και του Τζον –μόνο με τα μάτια– καθώς οι δυο τους γυρίζουν στην εποχή που παιδιά ακόμα ξεκινούσαν να αλλάξουν για πάντα τη μουσική.

Ο έκπτωτος ★★★
ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΘΡΙΛΕΡ (2018)
Σκηνοθεσία: Ροντρίγκο Σορογκόγιεν
Ερμηνείες: Αντόνιο ντε λα Τόρε, Μόνικα Λόπεζ

Από την πλατφόρμα του Cinobo επιλέγουμε ένα φιλμ που σάρωσε τα ισπανικά βραβεία Γκόγια με τον αιχμηρό σχολιασμό του. Πρωταγωνιστής του είναι ο Μανουέλ, τοπικός γραμματέας ενός πολιτικού κόμματος, σε κάποια παραθαλάσσια πόλη της Ισπανίας. Τόσο εκείνος όσο και οι φίλοι του (πολιτικοί, επιχειρηματίες, δικηγόροι κ.ά.) περνούν ζωή χαρισάμενη, μεταξύ πολυτελών γιοτ, ακριβών εστιατορίων κ.ο.κ. Οταν ένα μεγάλο σκάνδαλο με «βρώμικο» χρήμα και ύποπτες συναλλαγές θα αποκαλυφθεί, απειλώντας να παρασύρει και το ίδιο το κόμμα, ο Μανουέλ θα ξεκινήσει έναν απελπισμένο αγώνα δρόμου προκειμένου να σώσει την υπόληψή του. Ο πρωταγωνιστής του Σορογκόγιεν είναι ένας ξεκάθαρα διεφθαρμένος πολιτικός, που θεωρεί περίπου δεδομένο και δικαίωμα να εκμεταλλευθεί τη θέση του προκειμένου να πλουτίσει. Ταυτόχρονα, ο ίδιος είναι αφοσιωμένος οικογενειάρχης και στοργικός πατέρας για την 20χρονη κόρη του. Τις δύο αυτές ιδιότητες καταφέρνει να ενσαρκώσει υπέροχα ο Ισπανός ηθοποιός Αντόνιο ντε λα Τόρε, ερμηνεύοντας τις αστραπιαίες αποφάσεις, τις αμφιβολίες και τα ξεσπάσματα του ήρωά του.

Επάνω, ο Ρίνγκο Σταρ σε σκηνή από το ντοκιμαντέρ «The Beatles: Get Back», που είναι διαθέσιμο στην πλατφόρμα του Disney Plus. Κάτω, ο Αντόνιο ντε λα Τόρε στην ταινία «Ο έκπτωτος» (Cinobo).

ΠΙΚ1 ΤΗΛ.: 22862000

21.30 Παραδοσιακή βραδιά
07.30 Θεία λειτουργία
10.30 Σπίτι στη φύση - (Ε) Περιβαλλοντική εκπομπή.
11.00 Κοίτα με στα μάτια - (Ε) Κοινωνική εκπομπή.
11.30 Χρυσές συνταγές Με τη Μαριλ. Ιωαννίδου.
12.00 Brand News
14.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
14.30 Αμύνεσθαι περί πάτρης Ενημερωτική εκπομπή.
15.00 Movie Time
15.30 Προσωπογραφίες,
16.15 Project: Nostalgia Σειρά ντοκιμαντέρ.
17.00 Road Story - (Ε)
17.30 Χρονογράφημα, IV Ντοκιμαντέρ.
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
18.20 Τα καλύτερά μας χρόνια Σειρά εποχής.
19.20 Ειρήνη Πάσι Κωμωδία εποχής.
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
21.00 Αθλητική Κυριακή Αθλητική εκπομπή.
21.30 Παραδοσιακή βραδιά Ψυχαγωγική εκπομπή με την Άντρη Καραντώνη.
23.20 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
23.30 Εκείνη και εκείνοι - (Ε)
00.20 Προσωπογραφίες, V - (Ε)
01.15 Movie Time - (Ε)
01.45 ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)
02.45 Αθλητική Κυριακή - (Ε)
03.15 Αμύνεσθαι περί πάτρης - (Ε)
03.45 Project: Nostalgia - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ.
04.30 Σπίτι στη φύση - (Ε) Περιβαλλοντική εκπομπή.

ΠΙΚ2 ΤΗΛ.: 22862000

21.05 Grace Of Monaco
07.30 Μαγικός κόσμος - (Ε) Παιδικό πρόγραμμα.
07.55 Παιδική ζώνη α. Μάγια η μέλισσα β. Το θαυμαστό ταξίδι του Νιλς Χόλγκερσον γ. Ο μικρός Χνουδωτός δ. Μπόμπι και Μπιλ ε. Σπίριτ, το άγριο άλογο στ. Τα τρενάκια ρομπότ
11.00 Στη Χώρα του Γιατί - (Ε) Παιδικό πρόγραμμα.
11.30 Παιδική ζώνη
1600 Μανώλης και Κατίνα - (Ε) Κωμική σειρά.
16.25 Ιστορίες του χωρκού - (Ε) Κωμική σειρά, με τους Ανδρέα Αργυρίδη, Δώρα Κακουράτου, κ.ά.
17.00 Baywatch - (Ε) Περιπετειώδης σειρά.
17.45 Μαζί / Birlikte, II - (Ε) Δικοινοτική εκπομπή.
18.30 Εκείνη & εκείνοι Με την Αθηνά Χάλκου.
19.30 Σελίδες ιστορίας
19.40 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Αγγλική)
19.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Τουρκική)
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
21.05 Γκρέις του Μονακό (Grace Of Monaco). Βιογραφικό δράμα, με τους Νικόλ Κίντμαν, Τιμ Ροθ, κ.ά.
22.45 The seventies Σειρά ντοκιμαντέρ.
23.30 Μουσικό ραντεβού - (Ε)
00.30 Μαζί / Birlikte, II - (Ε)
00.45 ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)
01.05 Brand News - (Ε) Ενημερωτική εκπομπή

ALPHA ΤΗΛ.: 22212400

21.20 Η γη της Ελιάς
06.00 60΄ Ελλάδα - (Ε) Οδοιπορικό με τον Νίκο Μάνεση.
06.45 Νόστιμα και απλά
07.50 Σαββατογεννημένες Κωμική σειρά.
08.45 Η φαμίλια - (Ε) Κωμική σειρά.
09.20 Εύκολα και σπιτικά Εκπομπή μαγειρικής, με την Αθηνά Λοΐζίδου.
09.50 Σαββατοκύριακο με τον Μάνεση Ενημερωτική εκπομπή.
13.00 Το σόι σου - (Ε) Κωμική σειρά.
13.50 Οικογενειακές ιστορίες - (Ε) Κοινωνική σειρά.
14.50 Άσε μας ρε μαμά Κωμική σειρά.
15.40 The Λούης Night Show Σατιρική εκπομπή.
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
18.10 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα Κωμική σειρά.
18.45 ΤΕΤ-Α-ΤΕΤ στον Alpha Talk show.
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
21.20 Η γη της Ελιάς Κοινωνική σειρά, με τους Πασχάλη Τσαρούχα, Αντιγόνη Κουλουκάκου.
23.30 Συμπέθεροι απ' τα Τίρανα - (Ε)
00.30 ΤΕΤ-Α-ΤΕΤ στον Alpha - (Ε)
02.30 10η εντολή - (Ε) - Αστυνομική σειρά

ΑΝΤ1 ΤΗΛ.: 22200200

21.20 ROUK ZOUK Special
05.40 Super μπαμπάς - (Ε) Ελληνική κωμική σειρά.
06.30 Άκρως οικογενειακόν - (Ε)
08.00 Mamma Mia - (Ε)
08.50 Το έβδομο κλειδί - (Ε)
09.30 Δείξε μου τον φίλο σου - (Ε)
11.10 Ταξί - (Ε) Τηλεπαιχνίδι
12.00 Υγεία πάνω απ' όλα Ενημερωτική εκπομπή, για την υγεία.
12.50 Την πάτησα - (Ε)
14.00 Θα βρεις τον δάσκαλό σου - (Ε)
14.50 Casa De Mikel, III - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
16.20 5 Χ 5 - (Ε) Τηλεπαιχνίδι, με τον Μάρκο Σεφερλή.
18.00 Τα νέα του ΑΝΤ1 σε 10΄
18.15 5 Χ 5 - (Συνέχεια)
18.45 Μελίαρτος - (Ε) Κοινωνική σειρά.
20.15 Τα νέα του ΑΝΤ1
21.20 ROUK ZOUK Special Τηλεπαιχνίδι,
22.45 Ο κύριος Μόρντεκαϊ (Mortdecai) Κωμωδία δράσης, με τους Τζόνι Ντεπ, Γκουίνεθ Πάλτροου, κ.ά.
00.15 The 2Night Show Late night show, με τον Γρηγόρη Αρναούτογλου.
01.50 Ο γητευτής - (Ε) Δραματική σειρά.
02.30 4XXX4 - (Ε)
03.20 Steps - (Ε)
04.20 Για μια γυναίκα κι ένα αυτοκίνητο - (Ε)

OMEGA ΤΗΛ.: 22477777

21.00 Dancing With the Stars
07.00 Θεία λειτουργία Από τον Καθεδρικό Ναό Αποστόλου Βαρνάβα, της Ιεράς Αρχιεπισκοπής.
09.50 OPEN Weekend Ψυχαγωγική εκπομπή, με την Ελένη Τσολάκη.
13.00 Τροχός της τύχης - (Ε)
15.15 Green Kitchen by Madame Ginger - (Ε)
16.15 Glam Wars Ψυχαγωγική εκπομπή.
17.15 Σ' αγαπάω μεν... αλλά Κωμική σειρά.
18.00 OMEGA NEWS
18.15 Επιπλογκουρμεδιές
19.15 ΤΑΞΙ Τηλεπαιχνίδι, με τον Διονύση Ατζαράκη.
20.10 OMEGA NEWS
21.00 Dancing With the Stars Χορευτικός διαγωνισμός, με τη Βίκυ Καγιά.
00.30 Total Blackout - (Ε) Τέσσερις τολμηροί συμμετέχοντες, καλούνται να τα βγάλουν πέρα με απρόβλεπτες δοκιμασίες σε ένα χώρο που δε μπορούν να δουν τίποτα!
01.30 OPEN Weekend - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή, με την Ελένη Τσολάκη.
04.00 Σημεία και τέρατα - (Ε) Κωμική σειρά, με τους Χρήστο Σιμαρδάνη, Μαρία Τζομπανάκη, κ.ά.
05.00 Απλές κουβέντες - (Ε)

ΣΙΓΜΑ ΤΗΛ.: 22580100

21.10 The Voice of Greece
06.00 Τα χρυσόψαρα - (Ε) Κωμική σειρά.
06.30 Love it - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
08.00 Καλό μεσημεράκι - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
09.30 Ώρα για φαγητό - (Ε) Εκπομπή μαγειρικής, με την Αργυρώ Μπαρμπαρίγου.
10.00 Βουράτε γειτόνοι - (Ε) Κωμική σειρά.
10.40 Dot., V Ψυχαγωγική εκπομπή, με τη Νάντια Μπουλέ.
11.40 Κάτι ξαναψήνεται - (Ε) Εκπομπή μαγειρικής, με την Κων/να Σπυροπούλου.
13.00 Passenger Ταξιδιωτική εκπομπή.
13.50 Μόλις χθες - (Ε)
15.15 Όλα Γκουντ Ψυχαγωγική εκπομπή, με τους Γρηγόρη Γκουντάρα και Ναταλί Κάκκαβα.
17.30 The Voice of Greece - (Ε) Μουσικός διαγωνισμός..
18.00 Γεγονότα σε συντομία
18.10 The Voice of Greece (Συνέχεια)
19.10 Η πεθερά Κωμική σειρά.
20.00 Τομές στα γεγονότα
21.10 The Voice of Greece (Cross Battle 2 - Live) Μουσικός διαγωνισμός.
00.30 Γεγονότα σε τίτλους
00.40 Η πεθερά - (Ε) Κωμική σειρά.
01.30 Happy traveller - (Ε)

CAPITAL ΤΗΛ.: 25577577

08.00 Ελληνική ταινία
09.40 Χριστουγεννιάτικη ταινία
11.20 Τηλεαγορά
12.00 Made in Cyprus - (Ε)
13.00 Ελληνική ταινία
14.40 Τηλεαγορά
15.10 Ελληνική ταινία
17.00 Τηλεαγορά
19.05 Χριστουγεννιάτικη ταινία
21.00 Ξένη ταινία
22.50 Ξένη ταινία
01.00 Ξένη ταινία
02.40 Ξένη ταινία

PLUS ΤΗΛ.: 22259000

06.30 Παιδικές σειρές
08.05 Παιδικό παραμύθι
09.00 Cook Eat - (Ε)
11.00 Τηλεαγορά
14.00 Αυτό είναι Σαββατοκύριακο.
16.35 Τηλεαγορά
19.00 Ταξίδι γεύσεων - (Ε)
19.55 Αόρατος φακός
20.15 Ο καιρός
20.20 Για πάντα νέοι - (Ε)
21.30 Το ταξίδι της ζωής, V
22.30 Ξένη ταινία
0040 Ξένη ταινία

EXTRA ΤΗΛ.: 25715111

07.45 Διεθνείς Ειδήσεις
08.00 Μουσικό πρόγραμμα
10.20 Κορίτσια ο Μάρκουλης
12.30 Ελιές Θρούμπες
14.00 Ασημένια φεγγάρια
16.05 Κινημ/φικές επιτυχίες
16.10 Έξυπνες αγορές
16.40 Σύντομο Δελτίο Ειδήσεων
17.15 Αόρατος φακός
17.20 Έξυπνες αγορές
18.05 Ελληνική ταινία
19.45 EXTRA News
20.20 Ελληνική ταινία
22.00 Η προδοσία
23.45 Ξένη ταινία

MOVIES BEST

14.45 When a man loves a woman
07.15 Black Bear
09.15 The Christmas Trap
11.15 The Mambo Kings
13.05 My Fake Fiance
14.45 When A Man Loves A Woman
17.00 Le Virgen De Agusto
19.15 Death Of A Cheerleader
21.00 Saint Judy
23.00 The Zero Theorem
01.00 The Warden
02.45 Deep Powder
04.30 Citizenfour

GREEK CINEMA

21.40 Μαριχουάνα, stop!
07.20 Το κοροϊδάκι της πριγκιπέσσας
09.10 Εν ονόματι του Νόμου
11.00 Εκείνες που δεν πρέπει ν' αγαπούν
12.30 Σκάνδαλα στο νησί του έρωτα
14.00 Η 7η μέρα της δημιουργίας
16.00 Πεθαίνω κάθε ξημέρωμα
18.00 Μια ζωή την έχουμε
20.00 Το ξύλο βγήκε απ' τον παράδεισο
21.40 Μαριχουάνα, stop!
23.15 Ο επαναστάτης ποπολάρος
00.50 Η 7η μέρα της δημιουργίας

Η συναίνεση είναι στη φύση μας

Ο Τζάστιν Χάνκοκ, σύμβουλος και εκπαιδευτής σεξουαλικών και διαπροσωπικών σχέσεων, μιλάει στην «Κ»

Συνέντευξη στη
ΜΑΡΙΑΛΕΝΑ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Δεν υπάρχει εβδομάδα που δεν θρηνούμε θύματα ενδοοικογενειακής βίας. Οι ερωτικές συντροφικές σχέσεις έχουν αναδειχθεί σε πεδίο βίας και εξόντωσης. Και όσο αυτά συμβαίνουν στους ενηλίκους, οι έφηβοι ονειρεύονται έναν καλύτερο κόσμο. Εκεί ακριβώς που ξεκινάει το ερωτικό και σεξουαλικό παιχνίδι, πριν καταλήξει σε θρήνο. Ο Βρετανός συγγραφέας Τζάστιν Χάνκοκ είναι σύμβουλος και εκπαιδευτής σεξουαλικών και διαπροσωπικών σχέσεων. Η ιστοσελίδα του (bishuk.com) είναι μία από τις κορυφαίες συμβουλευτικές σελίδες για τις σχέσεις και το σεξ και απευθύνεται σε ανθρώπους άνω των 14 ετών. Στην Ελλάδα το βιβλίο του «Θέλεις να μιλήσουμε για τη συναίνεση;» κυκλοφορεί από τις Εκδόσεις Παπαδόπουλος.

– Τι βρήκατε τόσο ενδιαφέρον στο κομμάτι της συναίνεσης και αποφασίσατε να γράψετε ένα παιδικό-εφηβικό βιβλίο για αυτή;

– Εργάζομαι σε ζητήματα σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης και σχέσεων με εφήβους πολλά χρόνια, δίνοντας απαντήσεις και οργανώνοντας εργαστήρια προκειμένου να χτίσουμε την κατανόηση και την αυτοπεποίθησή τους. Η συναίνεση είναι ένα πολύ σημαντικό ζήτημα, οι νέοι άνθρωποι έχουν πολλές απορίες για το τι περιλαμβάνει ένα τέτοιο ζήτημα. Οταν μου το πρότειναν οι εκδότες μου, απλώς συναίνεσα.

– Σήμερα είναι πιο σημαντική η συναίνεση από ποτέ;

– Η συναίνεση πάντα ήταν σημαντική, αλλά δυστυχώς οι κοινωνίες δεν της έδιναν σημασία. Στο παρελθόν όταν υπήρχαν οργανισμοί που την έφερναν στο προσκήνιο, τους γελοιοποιούσαν. Με τα κινήματα του #MeToo και του BLM συζητάμε πλέον ανοιχτά για τα δικαιώματα, τις βλάβες κ.λπ. Η συναίνεση είναι το κλειδί για να διασφαλίσουμε ότι όλοι θα ζούμε σε κοινωνίες όπου θα προστατεύονται οι ατομικές και συλλογικές μας ελευθερίες.

– Από την εμπειρία σας ως σύμβουλος σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης και σχέσεων, σε ποια ζητήματα δυσκολεύεστε με τους εφήβους;

– Τα παιδιά είναι ανοιχτά να μιλήσουν για τη συναίνεση. Αυτό που δυσκολεύει τους εφήβους είναι να τους μιλάμε από θέση ισχύος χωρίς να τους ακούμε. Εάν το μόνο που μπορούμε να κάνουμε είναι να δίνουμε διαλέξεις και αυτοί να ακούν, δεν είναι και πολύ συναινετικό. Η εμπειρία μου δείχνει ότι οι νέοι άνθρωποι έχουν απορίες, τολμούν να με προσεγγίσουν ρωτώντας για τις σχέσεις τους, πού μπαίνουν τα όρια και πού πρέπει να τολμούν, και τα εφαρμόζουν στην πράξη. Στο βιβλίο, για παράδειγμα, αναδεικνύω ακόμα και την αξία του συναινετικού χαιρετισμού, όπως οι μπουνιές που μάθαμε όλοι στην πανδημία. Ετσι η συναίνεση δεν είναι μόνο θεωρία αλλά και η πρακτική εφαρμογή της.

Ο Τζάστιν Χάνκοκ.

«Η συναίνεση είναι το κλειδί για να διασφαλίσουμε ότι όλοι θα ζούμε σε κοινωνίες όπου θα προστατεύονται οι ατομικές και συλλογικές μας ελευθερίες».

– Ποια είναι τα πιο σημαντικά εμπόδια που πρέπει οι άνθρωποι να ξεπεράσουν για να έρθουν σε συναίνεση;

– Η ανθρώπινη φύση είναι προορισμένη να είναι συναινετική και συνεργατική, ο Ρούτγκερ Μπρέγκμαν στο βιβλίο του «Humankind» («Ανθρώπινο είδος») το εξηγεί πολύ καλά. Οι κοινωνίες όμως που έχουμε διαμορφώσει δεν μας συμπεριφέρονται με αυτόν τον τρόπο. Ακόμα παίρνουμε πολύ ισχυρά μηνύματα από την κοινωνία και την κουλτούρα σε σχέση με το τι είναι «κανονικό» και «συνηθισμένο». Πιστεύω ακράδαντα ότι αυτές οι ιστορίες μας δίνουν μια πολύ στενή ιδέα του τι πρέπει να κάνουμε προκειμένου να μη μεγαλώσει η ελευθερία της επιλογής. Εάν κάνουμε κάτι επειδή πρέπει, αυτό είναι επαρκώς συναινετικό; Θεωρώ ότι πρέπει να σκεφτόμαστε συνεχώς αυτές τις ιστορίες του «πρέπει» κάθε φορά που κάνουμε κάτι με κάποιον άλλον.

Ενα άλλο πολύ δύσκολο είναι η χρήση της εξουσίας. Μερικοί άνθρωποι έχουν μεγαλύτερα περιθώρια επιλογών από άλλους. Αυτό έχει να κάνει με τις οικονομικές ανισότητες των ανθρώπων ή τις διακρίσεις, τον ρατσισμό σε άτομα με αναπηρία ή τη LGBTQ κοινότητα. Αυτό που είναι πιο συχνό και βαθύ είναι η ιστορία του σεξισμού στο ασυνείδητο των ανθρώπων. Ο άνδρας στο παιχνίδι του σεξ πρέπει να είναι ενεργητικός, κυριαρχικός και με μεγάλο ενδιαφέρον για τη σεξουαλική πράξη, και η γυναίκα για να είναι αρεστή δεν πρέπει να έχει κανένα από αυτά τα τρία στοιχεία. Αυτό δημιουργεί πολλά προβλήματα και στα δύο φύλα.

«Θα ήθελα οι άνθρωποι να διευκολύνουν το όχι όπως το ναι. Πρέπει να αναγνωρίζουμε πότε κάποιος θέλει να πει όχι. Είναι δύσκολο το όχι και πρέπει να σκεφτούμε εάν δεν το ακούμε, τι περιθώρια αφήνουμε εμείς ως προσωπικότητα».

– Γιατί κάποιοι άνθρωποι νιώθουν πιο ανασφαλείς στο να πουν αυτό που θέλουν;

– Μάθαμε ότι οι γυναίκες δεν πρέπει να διεκδικούν αυτό που θέλουν και δεν πρέπει να είναι εγωίστριες. Η ανισότητα σημαίνει ότι υπάρχουν σε διαπροσωπικό επίπεδο στις σχέσεις ζητήματα εξουσίας και αυτό κάνει τις γυναίκες να μην μπορούν να εκφραστούν ελεύθερα. Η ανθρώπινη εμπειρία όμως αποδεικνύει πόση εμπιστοσύνη κερδίζουμε όταν εκφράζουμε αυτό που θέλουμε. Αν όμως ζήσαμε όσο μεγαλώναμε μέσα σε κλίμα εκφοβισμού ή βίας, τότε μπορεί να θέλουμε να ευχαριστούμε τους άλλους περισσότερο από τους εαυτούς μας, προκειμένου να κρατηθούμε ασφαλείς.

Υπάρχει όμως άλλο ένα «πρέπει» κοινωνικό, ότι όλοι πρέπει να γνωρίζουμε τι θέλουμε και να μπορούμε να το εκφράσουμε. Είναι δυνατόν όμως να γνωρίζουμε πάντα τι θέλουμε; Τα θέλω μας και οι επιθυμίες μας είναι πράξεις της εξέλιξης της ταυτότητας του εαυτού μας, κάτι που το μαθαίνουμε όσο μεγαλώνουμε. Δεν γνωρίζουμε πάντα τι θέλουμε, έτσι έχουμε ανάγκη να ζούμε μέσα και σε αυτήν τη συναίνεση που μας επιτρέπει να μη γνωρίζουμε τα πάντα. Υπάρχει το βιβλίο της Κάθριν Εϊντζελ που περιγράφει πολύ καλά αυτό στο βιβλίο της, με τίτλο «Tomorrow Sex Will Be Good Again».

Κάθε φορά που λέμε όχι σε κάποιον, λέμε ναι στον εαυτό μας

– Γιατί λέμε ναι μερικές φορές αλλά θέλουμε να πούμε όχι;

– Είναι πολλοί οι λόγοι. Για παράδειγμα μπορεί κάποιος να έχει πιεστεί ή να έχει εξαναγκαστεί. Μερικοί μπαίνουν σε καταστάσεις που δεν τους αφήνουν το περιθώριο να πουν όχι. Το να πει κάποιος όχι μπορεί να σημαίνει ότι θα νιώσει φόβο βίας ή ντροπή, εκφοβισμό ή απειλή. Ετσι, πρέπει να αναρωτηθούμε γιατί υπάρχουν άνθρωποι που βάζουν άλλους ανθρώπους σε τέτοιες καταστάσεις; Γιατί δεν διευκολύνουμε τους ανθρώπους να πουν όχι σε κάτι;

– Ποιο είναι το διαφορετικό μάθημα που πρέπει να πάρουν ξεχωριστά τα αγόρια από τα κορίτσια;

«Πρέπει να έχουμε στον νου μας ότι όλοι μπορούμε να βλάψουμε τον άλλον και ο άλλος να μας βλάψει. Οι γυναίκες είναι επίσης εξίσου ικανές όσο και οι άνδρες στο να βλάπτουν, όσο και όλα τα άλλα υποκείμενα».

JUSTIN HANCOCK: Θέλεις να μιλήσουμε για τη συναίνεση; εικονογράφηση: Fuchsia Macaree **μτφρ.:** Πελιώ Παπαδιά **εκδ.** Παπαδόπουλος, **σελ.** 160

– Πρέπει να αναγνωρίζουμε τα ενσωματωμένα αφηγήματα που έχουμε στον πολιτισμό για αυτά που κάνουν τα αγόρια και αυτά που κάνουν τα κορίτσια. Αυτό σημαίνει ότι εάν οι άνδρες είναι σε θέση να παίρνουν αποφάσεις, οφείλουν να διασφαλίζουν ότι και όλοι οι άλλοι, άνδρας, γυναίκα ή μη δυαδικό υποκείμενο θα έχει την ελευθερία να παίρνει αποφάσεις για τη ζωή του. Πρέπει να έχουμε στον νου μας ότι όλοι μπορούμε να βλάψουμε τον άλλον και ο άλλος να μας βλάψει. Οι γυναίκες είναι επίσης εξίσου ικανές όσο και οι άνδρες στο να βλάπτουν, όσο και όλα τα άλλα υποκείμενα.

– Στην ελληνική οικογένεια είναι δύσκολο το «όχι». Ακόμα και μέσα σε ζευγάρια που δείχνουν συμφιλιωμένα.

– Αφιερώνω ένα κεφάλαιο στο «όχι» και θα ήθελα οι άνθρωποι να διευκολύνουν το όχι όπως ακριβώς το ναι. Πρέπει να αναγνωρίζουμε πότε κάποιος θέλει να πει όχι. Είναι δύσκολο το όχι και πρέπει να σκεφτούμε εάν δεν το ακούμε, τι περιθώρια αφήνουμε εμείς ως προσωπικότητα. Πολλές φορές λέμε όχι όταν λέμε «δεν είμαι σίγουρος» ή «είμαι κουρασμένος» ή «θα ήθελα να το σκεφτώ». Επίσης λέμε όχι με το σώμα μας. Οταν γινόμαστε παθητικοί, όταν γυρίζουμε την πλάτη ή δένουμε τα χέρια μας. Το πιο ισχυρό πράγμα με το να λέμε όχι σε κάποιον είναι το ότι λέμε ναι στον εαυτό μας. Οταν μπορούμε να διαφυλάξουμε τα όριά μας (κάτι που δεν είναι διόλου εύκολο), μας δίνεται μεγαλύτερη αίσθηση εαυτού και της λειτουργίας του Εγώ.

– Αισθάνεστε αισιόδοξος για τις μελλοντικές ανθρώπινες σχέσεις;

– Ναι. Οι νέοι άνθρωποι θεωρούν σημαντικό να μάθουν το πώς να σχετίζονται. Παρόλο που η ανάγκη της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης δεν είναι πολύ κατανοητή στα περισσότερα μέρη του κόσμου, οι νέοι άνθρωποι χρησιμοποιούν το Διαδίκτυο και ιστοσελίδες όπως η δική μου για να μάθουν πώς να βελτιώσουν τις σχέσεις τους.

Όταν οι ευχές γίνονται πράξεις

Το πρόγραμμα εταιρικής κοινωνικής ευθύνης ΑΝΑΔΑ – ΣΩΖΩ δημιουργήθηκε το 2010 από την SPPMEDIA και την ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ. Μέχρι τώρα πραγματοποιήθηκαν 12 δεντροφυτεύσεις σε διάφορες περιοχές της Κύπρου, ενώ για φέτος επιλέξαμε την Πλατανιστάσα, στην επαρχία Λευκωσίας.

ΜΙΑ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ

SPP MEDIA

Αναδα-σώζω

ΜΕ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ

ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ

ΥΠΕΡΗΦΑΝΟΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΗΣ ΣΟΥ